

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

Збірник нормативно-правових актів

*Видання третє,
перероблене і доповнене*

Дніпро
2024

УДК 342.7-054.73

В 60

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 11 від 22.05.2024)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Василь ІЛЬКОВ, суддя Дніпропетровського окружного адміністративного суду, доктор юридичних наук, професор;

Руслана МАКСАКОВА, завідувач кафедри конституційного адміністративного та трудового права Національного університету «Запорізька політехніка», доктор юридичних наук, професор

В 60 Внутрішньо переміщені особи : зб. нормативно-правових актів. 3-є вид., перероб. і допов. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 433 с.

ISBN 978-617-560-032-0

У збірнику систематизовано міжнародні та національні нормативно-правові акти з питань забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб в Україні. Аутентичні тексти документів викладені станом на 01 травня 2024 року.

Для здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників юридичних та інших закладів вищої освіти, науковців, фахівців, а також для широкого кола читачів.

Укладачі:

Грицай І.О., професор кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Наливайко Л.Р.**, помічник ректора Дніпровського державного університету внутрішніх справ з гендерних питань, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України; **Кулініч О.О.**, завідувач кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Оганісян Ц.В.**, старший науковий співробітник ННІ дослідження проблем правового статусу внутрішньо переміщених осіб та забезпечення гендерної рівності ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Степаненко К.В.**, доцент кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доцент; **Чепік-Трегубенко О.С.**, доцент кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук; **Гребененко І.О.**, викладач кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ; **Лебедєва Ю.В.**, викладач кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ; **Чернобук В.В.**, викладач кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ

ISBN 978-617-560-032-0

© Укладачі, 2024

© ДДУВС, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
ЧАСТИНА I.....	15
МІЖНАРОДНІ АКТИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	15
ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПРАВ ЛЮДИНИ (ВИТЯГ).....	15
КОНВЕНЦІЯ ПРО СТАТУС БІЖЕНЦІВ	17
КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД	32
УЧИНЕНО В РИМІ 4 ЛИСТОПАДА 1950 РОКУ АНГЛІЙСЬКОЮ І ФРАНЦУЗЬКОЮ МОВАМИ, ОБИДВА ТЕКСТИ Є ОДНАКОВО АВТЕНТИЧНИМИ, В ОДНОМУ ПРИМІРНИКУ, ЯКИЙ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ В АРХІВІ РАДИ ЄВРОПИ. ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР НАДСИЛАЄ ЗАСВІДЧЕНІ КОПІЇ ЦЬОЇ КОНВЕНЦІЇ КОЖНОМУ ПІДПИСАНТОВІ. (СТАТТЯ 59 ЗІ ЗМІНАМИ, ВНЕСЕНИМИ ЗГІДНО З ПРОТОКОЛОМ № 14 ВІД 13.05.2004 Р.).....	45
ЧАСТИНА II	46
НАЦІОНАЛЬНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	46
1. ЗАКОНИ УКРАЇНИ	46
ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	46
Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України	76
Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	111
ПРО ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ДЕМОГРАФІЧНИЙ РЕЄСТР ТА ДОКУМЕНТИ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ, ПОСВІДЧУЮТЬ ОСОБУ ЧИ ЇЇ СПЕЦІАЛЬНИЙ СТАТУС.....	146
ПРО ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ	202
2. ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ УКРАЇНИ	223
ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ СТВОРЕННЯ, ВЕДЕННЯ ТА ДОСТУПУ ДО ВІДОМОСТЕЙ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДАНИХ ПРО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	223
ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ, ПОСВІДЧУЮТЬ ОСОБУ ЧИ ЇЇ СПЕЦІАЛЬНИЙ СТАТУС, ГРОМАДЯНАМ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	230
ПРО ОБЛІК ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	234

Про реалізацію спільного з Всесвітньою продовольчою програмою ООН проекту щодо додаткових заходів із соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб	265
Про реалізацію спільного з Місією Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо додаткових заходів із соціальної підтримки окремих категорій населення	267
Деякі питання оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції	269
Про затвердження Порядку виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.....	271
Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.....	273
Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей.....	332
Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги.....	338
Про затвердження Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей.....	339
Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам	342
Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.....	351
Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам.....	356
Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів за місцевими бюджетами у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що розташовані на території проведення антитерористичної операції, та населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення	360
Про забезпечення тимчасового проживання сімей, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.....	363
Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла.....	366
Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році.....	379
Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки.....	380

Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках	380
Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.....	397
Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес	399
Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.....	412
Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб	417
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	429

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах глобалізації соціальних процесів та трансформації системи міжнародної безпеки міграція є цілком закономірним явищем. У ХХ столітті в міжнародних відносинах проблеми внутрішнього переміщення через війну та порушення громадянських прав довго не входили до порядку денного. На початку ХХІ століття внутрішньо переміщені особи (далі – ВПО) залишаються особливо вразливими категоріями населення, і через конфлікти міжнародного та неміжнародного характеру все частіше опиняються у безправному становищі. Така ситуація актуалізує питання правового врегулювання статусу вимушених переселенців, створення відповідних міжнародних норм із захисту прав ВПО з метою подальшого впровадження цих стандартів на національному рівні.

Якщо враховувати інформацію Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, то на 2019 рік кількість вимушених мігрантів у всьому світі становила 70,8 млн осіб¹. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну суттєво сприяло тому, що після 2022 року кількість біженців і внутрішньо переміщених осіб у всьому світі досягла 110 мільйонів, і це є рекордним показником за весь час². Слід пам'ятати, що ця цифра відображає офіційну статистику кількості внутрішньо переміщених осіб, яка може відрізнятися від реального стану. За об'єктивних причин проблема внутрішньо переміщених осіб розглядається як внутрішня справа держави, а міжнародна спільнота часто приділяє їй менше уваги, чим проблемі біженців.

Правове регулювання статусу внутрішньо переміщеної особи та механізмів захисту її прав на сьогодні залишається також проблемним питанням. Якщо біженці мають захист відповідно до Женевської конвенції 1951 року, то «ВПО не захищені жодним міжнародно-правовим договором, а дотримання їхніх основоположних прав на міжнародному рівні не гарантовано жодним конкретним інструментом»³. Єдиним універсальним міжнародним актом, що регламентує правове становище вимушених переселенців, є Керівні принципи ООН з питання про переміщення осіб усередині країни (Керівні принципи ООН), прийняті у 1998 році. Положення Керівних принципів ООН відповідають основним

---

¹ The office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). URL: <https://www.unhcr.org>

² Global Trends. URL: <https://www.unhcr.org/global-trends>

³ Внутрішньо переміщені особи (ВПО). URL: <https://www.unhcr.org/ua/внутрішньо-переміщені-особи-впо>

міжнародним угодам у галузі прав людини, зокрема нормам Конвенції про статус біженців, Загальної декларації з прав людини, Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права, інших актів, але цей каталог не вважається обов'язковим правовим документом, а є, скоріше, «рамочною угодою».

Відповідно до Керівних принципів ООН, «особи, переміщені всередині країни визначаються як люди або групи людей, які були змушені рятуватися втечею або покинути свої будинки або місця проживання, через або для того, щоб уникнути наслідків збройного конфлікту, ситуації загального насильства, порушень прав людини або стихійних лих/техногенних катастроф, і які не перетнули міжнародно-визнаний державний кордон країни»⁴. Це визначення було сформульовано з урахуванням схожості внутрішньої і зовнішньої міграції відповідно до тих потреб у захисті і соціальних проблем, які часто виникають у людей в таких ситуаціях. Незважаючи на те, що існує різниця між цими двома станами, яка обумовлена тим, що біженці перетинають міжнародний кордон, правовий статус ВПО відрізняється більшою залученістю національного уряду у вирішенні їх проблем.

В Рекомендації Rec(2006)6 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо внутрішньо переміщених осіб 2006 року зазначаються такі основні завдання стосовно поводження із внутрішніми переселенцями: «заохочення і сприяння реалізації Керівних принципів ООН з питань внутрішнього переміщення в державах-членах Ради Європи. Комітетом міністрів Ради Європи неодноразово наголошувалося на особливому значенні Керівних принципів ООН, їх взаємозв'язку з міжнародними документами з прав людини, зокрема Загальною декларацією, і міжнародним гуманітарним правом. Керівні принципи ООН визнані універсальними стандартами, орієнтиром в діяльності національних урядів та міжнародних організацій в їхніх зусиллях з надання допомоги і захисту переміщених осіб»⁵; «передбачено вихід за межі “простого переказу Керівних принципів ООН”, що означає наявність юридичних зобов'язань, взятих державами-членами Ради Європи перед внутрішніми переселенцями, які перевищують рівень зобов'язань, викладених в Керівних принципах ООН. (Ця рекомендація

---

⁴ Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення всередині країни (документ ООН E/CN.4/1998/53/Add.2 F). Ратифіковано Україною 17.04.1998. URL: <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf>

⁵ Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи (2006)6 державам членам щодо внутрішньо переміщених осіб, ухвалена на 961-му засіданні заступників міністрів 05.04 2006. URL: <https://rm.coe.int/16806b5ab1>

кореспондується із Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема судовим контролем за дотриманням конвенційних прав людини, і яка є ефективним інструментом для захисту ВПО в Європі»⁶; «підвищенні обізнаності серед держав-членів щодо деяких питань, які Рада Європи вважає особливо актуальними у зв'язку з ситуацією ВПО в Європі»⁷ та інші.

Також у Рекомендації Комітету міністрів 2006 (6) визначено 13 пунктів щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб, серед яких головними є:

– «захист внутрішньо переміщених осіб та їхніх прав, а також постачання їм гуманітарної допомоги, що є першорядним обов'язком держави, в якій відбулося переміщення (за цим пунктом держава має право звертатися за допомогою до міжнародних організацій щодо впорядкування ситуації)»;

– «заборона дискримінації через вимушене переміщення з урахуванням особливої уваги до захисту осіб, що належать до національних меншин та інших найбільш уразливих груп населення»;

– «внутрішньо переміщені особи мають право користуватися своїм майном згідно з правом у сфері прав людини. Зокрема, ВПО мають право на повернення своєї власності, що була залишена у зв'язку з їхнім переміщенням. Якщо вимушені переселенці позбавлені можливості повернути свою власність, така втрата повинна бути належно компенсована»;

– «відповідно до своїх зобов'язань згідно зі статтями 2, 3 та 5 ЄКПЛ держави повинні вжити належних заходів, щоб, з одного боку, запобігти діям, які можуть порушити право внутрішньо переміщених осіб на життя, фізичну недоторканність, свободу і безпеку, а з другого – ефективно розслідувати можливі порушення цих прав»;

– «відповідно до статті 8 ЄКПЛ держави зобов'язані вжити належних заходів з метою сприяння возз'єднанню сімей, що були розділені внутрішнім переміщенням»;

– «держави повинні вжити належних правових і практичних заходів, щоб внутрішньо переміщені особи могли повноцінно реалізувати своє право голосувати на національних, регіональних або місцевих виборах»;

---

⁶ Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи (2006)6 державам членам щодо внутрішньо переміщених осіб, ухвалена на 961-му засіданні заступників міністрів 05.04 2006. URL: <https://rm.coe.int/16806b5ab1>

⁷ Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи (2006)6 державам членам щодо внутрішньо переміщених осіб, ухвалена на 961-му засіданні заступників міністрів 05.04 2006. URL: <https://rm.coe.int/16806b5ab1>

– «внутрішньо переміщені особи повинні бути забезпечені всіма документами, що необхідні для ефективного здійснення їхніх прав в якомога коротший термін після переміщення, без висування необґрунтованих умов»;

– «згідно з міжнародними стандартами внутрішньо переміщені особи мають право на обрання одного з варіантів «сталих рішень»: добровільне, безпечне і гідне повернення до власних помешкань або місць постійного проживання; переселення до іншої частини країни; належна та стійка інтеграція внутрішньо переміщених осіб у місцях їх переміщення»⁸.

В Україні довгий час державне регулювання внутрішньої міграції перебувало на низькому рівні, а внутрішні переміщення сприймалися як такі, що самостійно мають самоорганізовуватися в умовах формування ринкового суспільства. Все змінилося корінним чином у 2014 році після військової агресії Росії, анексії АРК Крим та окупації окремих районів Донецької та Луганської області, що спричинило вимушену міграцію всередині країни. Проблема захисту прав ВПО отримала резонанс на державному рівні та в суспільстві. Широкомасштабне вторгнення РФ у лютому 2022 року призвело до того, що близько 11,3 мільйона українців залишаються переміщеними особами, зокрема 5 мільйонів – всередині країни (станом на березень 2024 р.)⁹, «з них – 3,6 млн – особи, які перемістилися (чи повторно перемістилися) після початку повномасштабної війни, а 2,5 млн перемістилися і не можуть повернутися до своїх домівок (оскільки житло або зруйноване, або знаходиться у зоні активних бойових дій, або на тимчасово окупованій території)»¹⁰.

У цих надскладних умовах Україна намагається дотримуватися міжнародних стандартів захисту прав ВПО та реалізовувати національні програми з підтримки переміщених осіб. Згідно Конституції України, наша держава «є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним

---

⁸ Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи (2006)6 державам членам щодо внутрішньо переміщених осіб, ухвалена на 961-му засіданні заступників міністрів 05.04 2006. URL: <https://rm.coe.int/16806b5ab1>

⁹ Global Trends. URL: <https://www.unhcr.org/global-trends>

¹⁰ Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>

обов'язком держави»¹¹. Виходячи з цих постулатів, Україна буде державну політику підтримки внутрішніх переселенців, стикаючись з багатьма проблемами на цьому шляху. Основним суб'єктом забезпечення прав ВПО на виконавчому рівні є Уряд, який працює у координації з іншими органами публічної влади, правозахисними інститутами, та, безумовно, міжнародними організаціями.

На міжнародному рівні провідну роль в координації спільних дій із вирішення проблем внутрішніх переселенців в Україні відіграє Управління верховного комісара ООН з питань біженців. Відповідно до офіційної інформації, викладеної на сайті Управління верховного комісара ООН з питань біженців щодо України, «УВКБ ООН очолює Кластер з питань захисту, Кластер з питань житла та непродовольчих товарів та Кластер з питань управління та координації МКП (СССМ)»¹². УВКБ ООН підтримує та доповнює заходи реагування української влади за такими основними напрямками: «надання послуг у сфері соціально-правового захисту, діяльність у сфері захисту на рівні громад, та проведення адвокаційної роботи»; «допомога з наданням притулку та житла в надзвичайних ситуаціях, та сприяння отриманню доступу до гідних умов проживання в коротко – та середньостроковій перспективі»; «підтримка в задоволенні базових потреб постраждалого населення через надання грошової допомоги та предметів першої необхідності (непродовольчих товарів)»¹³ тощо.

Незважаючи на те, що уряд України та сусідні приймаючі країни надають гуманітарну допомогу переміщеним особам або постраждалим від війни в Україні, підтримка міжнародної спільноти залишається життєво важливою. В Україні загострення бойових дій у східній і південній частині країни та навмисне націлювання на енергетичну інфраструктуру призвели до збільшення порушень прав цивільного населення. У 2023 році УВКБ ООН прагнуло допомогти 3,6 мільйонам людей в Україні, підтримуючи та доповнюючи заходи української влади щодо надання послуг із захисту, екстреного притулку та житла, а також допомоги готівкою та натуральною допомогою¹⁴.

Правове регулювання внутрішнього переміщення та державна політика в цьому напрямку повинні живитися актуальними науковими

---

¹¹ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

¹² УВКБ ООН. Внутрішньо переміщені особи (ВПО). URL: <https://www.unhcr.org/ua/idps-ua>

¹³ УВКБ ООН. Загальна інформація. URL: <https://www.unhcr.org/ua/загальна-інформація>

¹⁴ Ukraine Situation: UNHCR Supplementary Appeal 2023. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-situation-unhcr-supplementary-appeal-2023>

доробками з цієї проблеми. Важливим є питання якості та своєчасності наукових досліджень з питань захисту внутрішньо переміщених осіб, зокрема впровадження міжнародно-правових стандартів забезпечення прав ВПО в Україні. На сьогодні значні потоки ВПО залишаються однією з найскладніших з усього комплексу вітчизняних гуманітарних проблем, такий стан зобов'язує змістити фокус уваги науковців на ці вкрай актуальні питання. Так, представники вітчизняної правової науки наводять наступні аргументи на користь відмінності понять «внутрішньо переміщені особи» та «біженці»: «по-перше, захист їх прав і свобод базується на територіальному суверенітеті різних держав: щодо біженців – це іноземна держава, щодо внутрішньо переміщених осіб – держава їх громадянства або постійного проживання; по-друге, різні уповноважені суб'єкти, що надають відповідний статус і відмінний порядок його надання; по-третє, різні галузі права та характер міжнародних правових документів, що регулюють ці статуси; по-четверте, відмінність причин, що спричиняють міграцію біженців і внутрішнє переміщення; по-п'яте, міграція біженців завжди має зовнішній і вимушений характер, а внутрішньо переміщених осіб – лише внутрішній, як вимушений, так і примусовий характер, із застосуванням сили державного примусу. При цьому поточне внутрішнє переміщення в Україні розглядається лише як вимушене»¹⁵.

Відповідно Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», «внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» (стаття 1)¹⁶. Незважаючи на прийняття профільного закону з питань підтримки ВПО, його подальша реалізація за багатьма причинами не змогла сформувати цілісної моделі забезпечення прав внутрішніх переселенців. Дискреційне визначення правового статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні та

---

¹⁵ Крахмальова К.О. Адміністративно-правове забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Київ, 2017. С. 7.; Іляшко О. О. Права внутрішньо переміщених осіб та біженців: проблеми їх захисту. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68), № 6. С. 31.

¹⁶ Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. Ст. 1.

недосконалість адміністративно-правових засобів у забезпеченні їх прав і свобод призводять до створення соціальної напруги всередині країни, зниження довіри до органів державної влади, частих порушень прав цієї категорії населення. Правове регулювання механізму забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, вдосконалення питань надання державних послуг, захист порушених прав забезпечення соціальних стандартів – все це потребує постійної кропіткої законодавчої роботи, проведення ревізії та актуалізації правових актів, норми яких спрямовані на врегулювання взаємовідносин за участі внутрішніх переселенців.

Сьогодні, на тлі загострення військових дій, внутрішньо переміщені особи зіштовхуються зі значними труднощами. Захист прав ВПО є обов'язком держави, насамперед, органів виконавчої влади. Україна визнає свою відповідальність перед своїми громадянами, які були вимушені покинути місця проживання в силу негативних обставин, і все більш повною мірою намагається виконувати свої зобов'язання в умовах дефіциту бюджету. Однак при цьому Україна розраховує на більш суттєву підтримку з боку своїх західних партнерів у питаннях забезпечення нагальних потреб ВПО. Мова йде, насамперед, про адаптацію ВПО на новому місці, вироблення ефективних та толерантних механізмів їх соціалізації. Слід додати, що після широкомасштабного вторгнення у 2022 році додався ще один об'єктивний чинник, який ускладнює політику соціалізації внутрішніх переселенців в нових громадах – масове вчинення РФ військових злочинів та злочинів проти людяності, внаслідок чого відбувається скорочення ресурсів для підтримки державою внутрішніх переселенців.

У Звіті Уповноваженого ВРУ з прав людини за 2022 рік проглядається зміщення акцентів на забезпечення прав ВПО в контексті широкомасштабного вторгнення та вчинення РФ військових злочинів. До основних проблем, пов'язаних із забезпечення прав ВПО національний Омбудсмен відносить: 1) тривале оформлення, а в деяких випадках відмова у взятті на облік ВПО та відповідно призначенні грошової допомоги; 2) забезпечення житлом ВПО; 3) дискримінаційність норми проведення вибіркового перевірок місця проживання ВПО¹⁷ та ін. Фактор агресії Росії та необхідність перегляду стандартів прав ВПО в умовах війни проглядається в науковому дискурсі. Так, об'єктом уваги науковців стають особливості здійснення земельних прав в умовах воєнного стану, захист прав дітей зі статусом внутрішньо переміщеної особи в умовах збройного конфлікту, соціальна і політична інтеграція внутрішніх

---

¹⁷ Доповідь про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2022 році. URL: <https://ombudsman.gov.ua/report-2022/images/documents/annual-report-2022.pdf>.

переселенців, проблеми зайнятості, житла, реформування соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб в Україні тощо.

Ми погоджуємося із думкою авторів, що «удосконалення системи захисту ВПО необхідно реалізовувати відповідно до таких пріоритетів: приведення нормативно-правової бази у сфері захисту прав ВПО в Україні у відповідність до міжнародних стандартів та вимог; пошук і реалізація довгострокових рішень, спрямованих на інтеграцію та підвищення спроможності ВПО на рівні громад, і підтримка таких ініціатив; розробка й упровадження нормативно-правових та організаційно-управлінських механізмів забезпечення ВПО можливостями реалізації конституційних прав громадянина України у повному обсязі; здійснення конкретних кроків на шляху до вирішення проблем ВПО в Україні відповідно до стандартів Ради Європи; створення механізмів громадського контролю за розподілом бюджетних коштів та зарубіжних грантів, спрямованих на підтримку ВПО та подолання наслідків військового конфлікту на Сході України; сприяння плідній співпраці між громадськими об'єднаннями з проблем ВПО з метою розв'язання їх проблем, сприяння інтеграції в територіальні громади»¹⁸. Але слід розуміти, що зважаючи на складні умови, викликані збройною агресією, якісно реалізувати ці напрямки можливо тільки у тісній співпраці з міжнародними партнерами.

Проблему забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб слід розглядати в контексті загальносвітової проблеми вимушеної внутрішньої міграції, яка в ХХІ столітті набуває загрозливих масштабів. Такий стан об'єктивно потребує розширення міжнародно-правових стандартів забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, правового закріплення на рівні галузевої конвенції, вироблення ефективного механізму впровадження цих стандартів в діяльність міжнародних організацій та органів державної влади тих країн, які мають регулювати внутрішнє переміщення, вирішувати проблеми, пов'язані із соціалізацією ВПО, захисту базових прав цієї категорії громадян.

Як доводить практика, одним із найбільш дієвих підходів щодо підвищення якості забезпечення прав ВПО в Україні є комплексних підхід, коли чітке правове регулювання відносин за участі ВПО гарантується практикою виконання цих норм з боку зацікавлених органів. Правове регулювання відносин є однією з важливих елементів теорії права, яка викладається в закладах вищої освіти юридичного профілю. Тому цілком виправданим та своєчасним кроком на шляху

---

¹⁸ Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до В 60 стратегії успіху: монографія / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, В.П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2016. С. 173.

реалізації загальнонаціональних програм із підвищення якості захисту прав внутрішніх переселенців в Україні є підготовка співробітниками кафедри загальноправових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ навчального видання, де систематизуються нормативно-правові акти з питань забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб в Україні, включаючи основні міжнародні угоди, що регулюють відносини у цій сфері.

Збірник включає дві частини. У першій частині збірника нормативно-правових актів з питань забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб в Україні викладаються міжнародні угоди, які формують міжнародні стандарти забезпечення прав та свобод ВПО. У другій частині систематизуються основні національні нормативно-правові акти, що регулюють відносини в цій сфері (станом на 01 травня 2024 року).

Основною метою збірника є ознайомлення користувачів із законами парламенту, указами президента, постановами уряду, іншими підзаконними актами, які регулюють правовідносини у сфері забезпечення прав ВПО, гарантованих міжнародним співтовариством та державою власного громадянства. Крім цього, збірник розрахований на студентів, які навчаються в закладах вищої освіти юридичного профілю (інститутах, факультетах), викладачів цих закладів; посібник буде корисним і практичним працівникам, правозахисникам НУО, а також громадянам України, які постраждали внаслідок окупації АРК Крим, збройної агресії РФ, мають статус внутрішньо переміщених осіб та потребують допомоги з боку держави.

Частина I

МІЖНАРОДНІ АКТИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПРАВ ЛЮДИНИ (ВИТЯГ)

*(Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН
від 10 грудня 1948 року)*

Стаття 1. Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства.

Стаття 2. Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища. Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежною, підопічною, несамоврядованою або як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті.

Стаття 3. Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність.

Стаття 6. Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

Стаття 7. Всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їх захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від якого б то не було підбурювання до такої дискримінації.

Стаття 12. Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань.

Стаття 13.

1. Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави.

2. Кожна людина має право покинути будь-яку країну, включаючи й свою власну, і повертатися у свою країну.

Стаття 14. Кожна людина має право шукати притулку від переслідувань в інших країнах і користуватися цим притулком. Це право не може бути використане в разі переслідування, яке в дійсності ґрунтується на вчиненні неполітичного злочину, або діяння, що суперечить цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 15.

1. Кожна людина має право на громадянство.
2. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства або права змінити своє громадянство.

МІЖНАРОДНИЙ ПАКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА (ВИТЯГ)

*(Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради
Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73)*

Стаття 12.

1. Кожному, хто законно перебуває на території будь-якої держави, належить, у межах цієї території, право на вільне пересування і свобода вибору місця проживання.
2. Кожна людина має право покидати будь-яку країну, включаючи свою власну.
3. Згадані вище права не можуть бути об'єктом ніяких обмежень, крім тих, які передбачено законом, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення або прав та свобод інших і є сумісними з іншими правами, визначеними в цьому Пакті.
4. Ніхто не може бути свавільно позбавлений права на в'їзд у свою власну країну.

КОНВЕНЦІЯ ПРО СТАТУС БІЖЕНЦІВ

Офіційний переклад

Преамбула

Високі Договірні Сторони, беручи до уваги, що Статут Організації Об'єднаних Націй (995_010) і Загальна декларація прав людини (995_015), ухвалена Генеральною Асамблеєю 10 грудня 1948 р., встановили принцип, згідно з яким всі люди повинні користуватися основними правами та свободами без будь-якої дискримінації у цьому відношенні, беручи до уваги, що Організація Об'єднаних Націй неодноразово виявляла свій глибокий інтерес до долі біженців і докладала всіх зусиль для того, щоб забезпечити біженцям якомога ширше користування зазначеними основними правами та свободами, беручи до уваги, що бажано переглянути та об'єднати укладені раніше міжнародні угоди про статус біженців і розширити сферу застосування цих договорів та захист, який вони надають, шляхом укладення нової угоди, беручи до уваги, що надання права притулку може покласти на деякі країни надмірний тягар і що задовільне вирішення проблеми, міжнародний масштаб і характер якої визнані Організацією Об'єднаних Націй, не може через це бути досягнуте без міжнародного співробітництва, висловлюючи побажання, щоб всі держави, визнаючи соціальний і гуманітарний характер проблеми біженців, вжили всіх заходів для запобігання непорозумінню між державами у зв'язку з цією проблемою, відмічаючи, що Верховному комісару Організації Об'єднаних Націй у справах біженців доручено нагляд за дотриманням міжнародних конвенцій із захисту біженців, і визнаючи, що ефективність координації заходів, які вживаються для вирішення цієї проблеми, залежатиме від співпраці держав з Верховним комісаром, уклали таку угоду:

Розділ I

Загальні положення

Стаття 1. Визначення терміну «біженець»

А. У цій Конвенції термін «біженець» означає особу, яка:

1) вважалася біженцем згідно з угодами від 12 травня 1926 р. і 30 червня 1928 р. або згідно з конвенціями від 28 жовтня 1933 р. і 10 лютого 1938 р., Протоколом від 14 вересня 1939 р. або згідно зі Статутом Міжнародної організації у справах біженців; постанови про відмову в праві вважатися біженцями, ухвалені Міжнародною організацією у справах біженців у період її діяльності, не перешкоджають тому, щоб статус біженця надавався особам, які задовольняють умовам, викладеним у пункті 2 цього розділу;

2) внаслідок подій, які відбулися до 1 січня 1951 р., і через обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою расової належності, релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи чи політичних поглядів знаходиться за межами країни своєї національної належності і не в змозі користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися таким

захистом внаслідок таких побоювань; або, не маючи визначеного громадянства і знаходячись за межами країни свого колишнього місця проживання в результаті подібних подій, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок таких побоювань.

У тих випадках, коли будь-яка особа є громадянином декількох країн, вислів «країна її національної належності» означає будь-яку з країн, громадянином якої вона є, і така особа не вважається такою, що позбавлена захисту країни своєї національної належності, якщо без будь-якої поважної причини, яка випливає з обґрунтованих побоювань, вона не скористалася захистом однієї з країн, громадянином якої вона є.

В. 1) У цій Конвенції слова «події, які відбулися до 1 січня 1951 р.» в статті 1 розділу А означають: або а) «події, які відбулися в Європі до 1 січня 1951 р.»; або б) «події, які відбулися в Європі або в інших місцях до 1 січня 1951 р.»; кожна Договірна Держава зазначить під час підписання, ратифікації або приєднання, яке з цих значень вона використовує щодо своїх зобов'язань за цією Конвенцією.

2) Будь-яка Договірна Держава, яка прийняла альтернативне значення «а», може будь-коли розширити свої зобов'язання, прийнявши альтернативне значення «б» шляхом повідомлення на адресу Генерального Секретаря Організації Об'єднаних Націй.

С. Положення цієї Конвенції більше не поширюються на особу, яка підпадає під визначення розділу А, та яка

1) добровільно повторно скористалася захистом країни своєї громадянської належності; або

2) втративши своє громадянство, знову добровільно набула його; або

3) набула нового громадянства і користується захистом країни своєї нової громадянської належності; або

4) добровільно знову влаштувалася в країні, яку вона залишила або за межами якої вона перебувала через побоювання щодо переслідувань; або

5) більше не може відмовлятися від користування захистом країни своєї громадянської належності, оскільки обставини, за яких вона була визнана біженцем, більше не існують;

положення цього пункту не застосовуються до біженців, які підпадають під визначення пункту 1 розділу А цієї статті, якщо вони в змозі привести достатні підстави, які випливають з попередніх переслідувань, для своєї відмови користуватися захистом країни своєї громадянської належності;

б) будучи особою без визначеного громадянства, може повернутися до країни свого попереднього звичайного місця проживання, оскільки обставини, за яких вона була визнана біженцем, більше не існують;

положення цього пункту не застосовуються до біженців, які підпадають під визначення пункту 1 розділу А цієї статті, якщо вони можуть навести переконливі причини, які випливають з попередніх переслідувань, для своєї відмови повернутися до країни свого колишнього місця проживання.

Д. Положення цієї Конвенції не поширюються на осіб, які в цей час

користуються захистом або допомогою інших органів або установ Організації Об'єднаних Націй, окрім Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців.

У разі, коли такий захист або допомога з будь-якої причини були припинені до того, як становище цих осіб було остаточно врегульоване згідно з відповідними резолюціями, прийнятими Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй, ці особи автоматично набувають прав, які випливають з цієї Конвенції.

Е. Положення цієї Конвенції не поширюються на осіб, за якими компетентні органи країни, в якій вони проживають, визнають права та обов'язки, пов'язані з громадянством цієї країни.

Ф. Положення цієї Конвенції не поширюються на тих осіб, щодо яких є серйозні підстави вважати, що вони:

а) вчинили злочин проти миру, військовий злочин або злочин проти людяності, як це визначено в міжнародних актах, укладених з метою вжиття заходів щодо подібних злочинів;

б) вчинили тяжкий злочин не політичного характеру за межами країни, яка надала їм притулок, і до того, як вони були допущені до цієї країни як біженці;

с) винні у вчиненні дій, які суперечать цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 2. Загальні зобов'язання

У кожного біженця є зобов'язання перед країною, в якій він знаходиться, згідно з якими, зокрема, він повинен дотримуватися законів та розпоряджень цієї країни, а також заходів, які застосовуються для підтримання громадського порядку.

Стаття 3. Неприпустимість дискримінації

Договірні Держави застосовуватимуть положення цієї Конвенції до біженців без будь-якої дискримінації за ознакою їхньої раси, релігії або країни їхнього походження.

Стаття 4. Релігійні переконання

Договірні Держави надаватимуть біженцям, які знаходяться на їхніх територіях, принаймні таке ж сприятливе становище, як і своїм власним громадянам, щодо свободи сповідувати свою релігію і свободи надавати своїм дітям релігійне виховання.

Стаття 5. Права, які надаються незалежно від цієї Конвенції

Ніщо в цій Конвенції не порушує жодних прав і переваг, наданих біженцям будь-якою Договірною Державою незалежно від цієї Конвенції.

Стаття 6. Вираз «за таких самих обставин»

У цій Конвенції вираз «за таких самих обставин» означає, що біженець повинен задовольняти будь-які вимоги (включаючи вимоги щодо терміну та умов перебування або проживання в країні), які конкретна особа мала б виконати аби скористатися відповідним правом, якби вона не була біженцем, за винятком вимог, які біженець не в змозі виконати у зв'язку з їхнім

характером.

Стаття 7. Вилучення з принципу взаємності

1. Крім тих випадків, коли біженцям на підставі цієї Конвенції надається більш сприятливе правове становище, Договірна Держава надаватиме їм становище, яким взагалі користуються іноземці.

2. Після закінчення трирічного періоду проживання на території Договірних Держав усі біженці звільнятимуться від встановленої законодавчим шляхом вимоги взаємності.

3. Кожна Договірна Держава й надалі надаватиме біженцям права та переваги, на які вони, без усякої взаємності, мали право в день набуття чинності цією Конвенцією щодо цієї держави.

4. Договірні Держави прихильно ставляться до можливості надання біженцям, без усякої взаємності, прав і переваг, окрім тих, на які вони мають право згідно з пунктами 2 і 3, і до можливого звільнення від вимоги взаємності біженців, які не відповідають умовам, передбаченим у пунктах 2 і 3.

5. Положення пунктів 2 і 3 застосовуються як до прав і переваг, згаданих у статтях 13, 18, 19, 21 і 22 цієї Конвенції, так і до прав і переваг, не передбачених в ній.

Стаття 8. Вилучення з виключних заходів

Виключні заходи, які можуть бути вжиті щодо осіб, майна або інтересів громадян іноземної держави, не застосовуватимуться Договірними Державами до біженців, які формально є громадянами цієї держави, лише на підставі їхнього громадянства. Договірні Держави, законодавство яких не допускає застосування висловленого у цій статті, загального принципу, у відповідних випадках встановлюватимуть вилучення в інтересах таких біженців.

Стаття 9. Тимчасові заходи

Ніщо в цій Конвенції не позбавляє Договірну Державу права під час війни або за інших надзвичайних і виняткових обставин вживати тимчасових заходів, які вона вважає необхідними в інтересах державної безпеки, щодо тієї чи іншої окремої особи, ще до того, як ця Договірна Держава з'ясує, що ця особа дійсно є біженцем і що подальше застосування цих заходів щодо неї є необхідним в інтересах державної безпеки.

Стаття 10. Безперервність проживання

1. Якщо біженець був депортований під час другої світової війни та відправлений на територію однієї з Договірних Держав і там проживає, то період такого примусового перебування розглядатиметься як період законного проживання в межах цієї території.

2. Якщо біженець був депортований під час другої світової війни з території однієї з Договірних Держав і до набуття чинності цією Конвенцією повернувся туди для постійного проживання, то період проживання до та після такої депортації розглядатиметься як один безперервний період у всіх тих випадках, коли потрібне безперервне проживання.

Стаття 11. Біженці-моряки

Якщо біженцями є особи, які несуть регулярну службу в екіпажах суден, які плавають під прапором однієї з Договірних Держав, то ця держава прихильно поставиться до поселення цих осіб на своїй території і до видачі їм проїзних документів або до надання їм тимчасового права в'їзду на її територію, зокрема з метою полегшення їхнього поселення в будь-якій іншій країні.

Розділ II

Правовий статус

Стаття 12. Особистий статус

1. Особистий статус біженця визначається законами країни його дімцілія або, якщо у нього такого немає, - законами країни його проживання.

2. Права, раніше набуті біженцем і пов'язані з його особистим статусом, зокрема права, які стосуються шлюбу, дотримуватимуться Договірними Державами після виконання, якщо необхідно, формальностей, які вимагаються законами цієї держави, за умови, що відповідне право є одним з тих прав, які були б визнані законами цієї держави, якби ця особа не стала біженцем.

Стаття 13. Рухоме та нерухоме майно

Щодо придбання рухомого та нерухомого майна та інших пов'язаних з ним прав, а також щодо орендних та інших договорів, які стосуються рухомого та нерухомого майна, Договірні Держави надаватимуть біженцям найсприятливіше становище і, у будь-якому разі, не менш сприятливе, ніж те, яким користуються іноземці за таких самих обставин.

Стаття 14. Авторські та промислові права

Що стосується захисту промислових прав, таких як права на винаходи, креслення та моделі, торгові марки, назву фірми, та прав на літературні, художні та наукові твори, то біженцям у тій країні, де вони мають своє звичайне місце проживання, надаватиметься такий самий захист, що й громадянам цієї країни. На території будь-якої іншої Договірної Держави їм надаватиметься такий самий захист, який надається на цій території громадянам країни, в якій вони мають звичайне місце проживання.

Стаття 15. Право асоціацій

Щодо асоціацій неполітичного характеру, які не мають на меті отримувати вигоду, та щодо професійних спілок Договірні Держави надаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, найсприятливіше становище, яке відповідає становищу громадян іноземної держави за таких самих обставин.

Стаття 16. Право звернення до суду

1. Кожний біженець має право вільного звернення до суду на території всіх Договірних Держав.

2. На території Договірної Держави, в якій знаходиться його звичайне місце проживання, кожний біженець користуватиметься щодо права звернення до суду таким самим правом, що й громадяни, зокрема з питань

юридичної допомоги та звільнення від забезпечення сплати судових витрат (cautio judicatum solvi).

3. Кожному біженцю в усіх інших країнах, крім країни його звичайного місця проживання, з питань, згаданих у пункті 2, надаватиметься те ж становище, що й громадянам країни його звичайного місця проживання.

Розділ III

Заняття, які приносять дохід

Стаття 17. Робота за наймом

1. Договірні Держави надаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, щодо права роботи за наймом, найсприятливіше правове становище, яким користуються громадяни іноземних держав за таких самих обставин.

2. У будь-якому разі обмежувальні заходи, які стосуються іноземців або найму іноземців і застосовуються з метою охорони внутрішнього ринку праці, не застосовуватимуться до біженців, на яких ці заходи не поширювалися в день набуття чинності цією Конвенцією для відповідної Договірної Держави або які задовольняють одну з таких умов:

а) проживають у межах країни не менше трьох років;

б) дружини/чоловіки яких мають громадянство країни проживання. Біженець не може посилатися на цю постанову, якщо він/вона залишив/залишила сім'ю;

с) одна дитина або декілька дітей яких мають громадянство країни проживання.

3. Договірні Держави прихильно поставляться до можливості зрівняти права всіх біженців щодо роботи за наймом з правами громадян і, зокрема, тих біженців, які потрапили на їхню територію в порядку виконання програми вербування робочої сили або згідно з планами імміграції.

Стаття 18. Робота на власному підприємстві

Договірні Держави надаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, найсприятливіше правове становище, і в будь-якому разі не менш сприятливе становище, ніж те, яким зазвичай користуються іноземці за таких самих обставин щодо права самостійно займатися сільським господарством, промисловістю, ремеслами і торгівлею, а також права засновувати торгові та промислові компанії.

Стаття 19. Вільні професії

1. Кожна Договірна Держава надаватиме біженцям, які законно проживають на її території та мають дипломи, визнані компетентними органами цієї держави, а також бажають займатися вільними професіями, найсприятливіше правове становище і, в будь-якому разі, не менш сприятливе становище, ніж те, яким зазвичай користуються іноземці за таких самих обставин.

2. Договірні Держави вживатимуть усіх заходів, які допускаються їхніми законами та конституцією, для того, щоб забезпечити влаштування

таких біженців на позаметропольних територіях, за міжнародні відносини яких вони відповідають.

Розділ IV

Соціальне піклування

Стаття 20. Система пайків

Там, де існує обов'язкова для всього населення система пайків, яка регулює загальний розподіл дефіцитних продуктів, така система застосовується щодо біженців на рівних умовах з громадянами.

Стаття 21. Житлове питання

Оскільки житлове питання регулюється законами або розпорядженнями або знаходиться під контролем публічної влади, Договірні Держави надаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, найсприятливіше правове становище, у будь-якому разі положення не менш сприятливе, ніж те, яким звичайно користуються іноземці за таких самих обставин.

Стаття 22. Народна освіта

1. Щодо початкової освіти Договірні Держави надаватимуть біженцям те ж правове становище, що й громадянам.

2. Щодо інших видів народної освіти, окрім початкової, і зокрема щодо можливості навчатися, визнання іноземних атестатів, дипломів та ступенів, звільнення від плати за право навчання та зборів, а також щодо надання стипендій Договірні Держави надаватимуть біженцям найсприятливіше правове становище, принаймні становище не менш сприятливе, ніж те, яким звичайно користуються іноземці за таких самих обставин.

Стаття 23. Урядова допомога

Договірні Держави надаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, таке саме становище щодо урядової допомоги та підтримки, яким користуються їхні громадяни.

Стаття 24. Трудове законодавство та соціальне забезпечення

1. Договірні Держави надаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, таке саме становище, що й громадянам, щодо нижченаведеного:

а) винагороди за працю, включаючи допомогу на сім'ю, якщо така допомога є частиною винагороди за працю, тривалості робочого дня, понаднормових робіт, оплачуваних відпусток, обмеження роботи на дому, мінімального віку осіб, які працюють за наймом, учнівства та професійної підготовки, праці жінок та підлітків і користування перевагами колективних договорів, оскільки ці питання регулюються законами або розпорядженнями, або контролюються адміністративною владою;

б) соціального забезпечення (законоположень стосовно нещасних випадків на роботі, професійних захворювань, материнства, хвороби, інвалідності, старості, смерті, безробіття, обов'язків щодо сім'ї та інших випадків, які згідно з внутрішніми законами або розпорядженнями

передбачаються системою соціального забезпечення) з такими обмеженнями:

i) може існувати належний порядок збереження набутих прав та прав, які знаходяться в процесі набуття;

ii) закони або розпорядження країни проживання можуть приписувати спеціальний порядок отримання повної або часткової допомоги, яка виплачується повністю з державних коштів, і допомоги, яка виплачується особам, які не виконали всіх умов щодо внесків, які вимагаються для отримання нормальної пенсії.

2. На право на компенсацію в разі смерті біженця внаслідок нещасного випадку на роботі або професійного захворювання не впливатиме та обставина, що вигодоотримувач проживає не на території Договірної Держави.

3. Договірні Держави надаватимуть біженцям переваги, які випливають з угод, укладених між ними або з таких, які можуть бути укладені в майбутньому, про збереження набутих прав та прав, які знаходяться в процесі набуття, щодо соціального забезпечення, з дотриманням лише тих умов, які застосовуються до громадян держав, які підписали згадані угоди.

4. Договірні Держави прихильно віднесуться до питання про надання, наскільки це можливо, біженцям переваг, що випливають з подібних угод, які в кожний даний момент можуть бути чинними між цими Договірними Державами та державами, які не беруть участі в договорі.

Розділ V

Адміністративні заходи

Стаття 25. Адміністративне сприяння

1. Коли користування будь-яким правом біженцями зазвичай потребує сприяння з боку органів влади іноземної держави, до яких ці біженці не можуть звертатися, Договірні Держави, на території яких проживають згадані біженці, вживатимуть заходів для того, щоб таке сприяння надавалося їм властями цієї держави або будь-якою міжнародною владою.

2. Орган або органи влади, згадані в пункті 1, видають або забезпечують під своїм наглядом видачу біженцям таких документів або посвідчень, які зазвичай видаються іноземцям органами влади або через посередництво органів влади держав, громадянами яких вони є.

3. Документи або посвідчення, видані таким чином, замінятимуть офіційні документи, які видаються іноземцям органами влади або через посередництво органів влади держав, громадянами яких вони є, і визнаватимуться дійсними доти, доки не доведено, що вони недійсні.

4. За винятком випадків особливих пільг, які надаються незаможним особам, за згадані в цій статті послуги може стягуватися плата; однак така плата буде помірною та відповідатиме тій, яка стягується за аналогічні послуги з громадян.

5. Положення цієї статті не зачіпають положень статей 27 та 28.

Стаття 26. Свобода пересування

Кожна Договірна Держава надаватиме біженцям, які законно проживають на її території, право обирати місце проживання та вільно пересуватись в межах її території за умови дотримання всіх правил, які зазвичай застосовуються до іноземців за тих же обставин.

Стаття 27. Посвідчення особи

Договірні Держави видаватимуть посвідчення особи біженцям, які знаходяться на їхній території та не мають дійсних проїзних документів.

Стаття 28. Проїзні документи

1. Договірні Держави видаватимуть біженцям, які законно проживають на їхній території, проїзні документи для пересування за межами їхньої території, оскільки цьому не перешкоджають поважні причини державної безпеки та громадського порядку; до таких документів застосовуватимуться положення правил, які додаються до цієї Конвенції. Договірні Держави можуть видавати такі проїзні документи будь-якому іншому біженцю, який знаходиться на їхній території; вони, зокрема, прихильно поставляться до питання про видачу подібних проїзних документів біженцям, які знаходяться на їхній території та не мають можливості отримати проїзний документ у країні свого законного проживання.

2. Проїзні документи, видані біженцям на підставі попередніх міжнародних угод учасниками таких, визнаватимуться та розглядатимуться Договірними Державами так, як би вони були видані на підставі цієї статті.

Стаття 29. Податки

1. Договірні Держави не обкладатимуть біженців жодним митом, зборами або податками, окрім або понад тих, які стягуються чи можуть стягуватися із своїх громадян у подібних ситуаціях.

2. Ніщо у положеннях попереднього пункту не виключає застосування до біженців законів і розпоряджень щодо зборів за видачу іноземцям адміністративних документів, включаючи посвідчення особи.

Стаття 30. Вивіз майна

1. Договірні Держави згідно зі своїми законами та розпорядженнями дозволятимуть біженцям вивіз майна, яке вони привезли з собою на їхні території, до іншої країни, в яку їм було надано право в'їзду для поселення.

2. Договірні Держави прихильно поставляться до клопотань біженців про дозвіл на вивіз майна, яке необхідне їм для поселення в інших країнах, в які їм надано право в'їзду, де б це майно не знаходилось.

Стаття 31. Біженці, які перебувають у країні притулку незаконно

1. Договірні Держави не накладатимуть стягнень за незаконний в'їзд або незаконне перебування на їхній території біженців, які, прибувши з території, де їхньому життю і свободі загрожувала небезпека, як зазначено у статті 1, в'їжджають або знаходяться на території цих держав без дозволу, за умови, що такі біженці без зволікань самі з'являться до органів влади і наведуть переконливі пояснення щодо свого незаконного в'їзду або перебування.

2. Договірні Держави не обмежуватимуть свободу пересування таких біженців обмеженнями, окрім тих, що необхідні; такі обмеження

застосовуватимуться лише доти, доки статус цих біженців у цій країні не буде врегульований або поки вони не отримають право на в'їзд до іншої країни. Договірні Держави надаватимуть таким біженцям достатній термін і всі необхідні умови для отримання ними права на в'їзд до іншої країни.

Стаття 32. Вислання

1. Договірні Держави не будуть висилати біженців, які законно проживають на їхній території, окрім як з міркувань державної безпеки або громадського порядку.

2. Вислання таких біженців проводитиметься лише на виконання рішень, винесених у судовому порядку. Крім випадків, коли цьому перешкоджають поважні міркування державної безпеки, біженцям буде надано право надати для свого виправдання докази та оскарження відповідним інстанціям чи особі або особам, спеціально призначеним відповідними інстанціями, а також право мати для цих цілей своїх представників.

3. Договірні Держави надаватимуть таким біженцям достатній строк для отримання законного права на в'їзд до іншої країни. Договірні Держави зберігають за собою право застосовувати протягом цього строку такі заходи внутрішнього характеру, які вони вважатимуть необхідними.

Стаття 33. Заборона вислання біженців або їхнього примусового повернення (в країни, з яких вони прибули)

1. Договірні Держави не будуть жодним чином висилати або повертати біженців до кордонів країни, де їхньому життю чи свободі загрожуватиме небезпека через їхню расу, релігію, громадянство, належність до певної соціальної групи або політичні переконання.

2. Ця постанова, однак, не може застосовуватися до біженців, які розглядаються з поважних причин як такі, що є суспільно небезпечними і становлять загрозу безпеці країни, в якій вони знаходяться, або засуджені чинним вироком за вчинення особливо тяжкого злочину.

Стаття 34. Натуралізація

Договірні Держави будуть по можливості полегшувати асиміляцію та натуралізацію біженців. Вони, зокрема, робитимуть все, що від них залежить, для прискорення діловодства з натуралізації та можливого зменшення пов'язаних з цим зборів та витрат.

Розділ VI

Положення, що стосуються застосування

Конвенції і перехідного періоду

Стаття 35. Співпраця національної влади з Організацією Об'єднаних Націй

1. Договірні Держави зобов'язуються співпрацювати з Управлінням Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців чи будь-яким іншим органом Об'єднаних Націй, на який може перейти виконання його функцій, і, зокрема, сприятимуть виконанню ним обов'язків щодо нагляду за застосуванням положень цієї Конвенції.

2. Щоб дати Управлінню Верховного комісара чи будь-якому іншому органу Організації Об'єднаних Націй, що може перейти на його місце, можливість подавати доповіді відповідним органам Організації Об'єднаних Націй, Договірні Держави зобов'язуються забезпечувати їх у належній формі потрібними їм відомостями та статистичними даними, стосовно:

- a) стану біженців;
- b) виконання цієї Конвенції і
- c) законів, розпоряджень та декретів, які чинні або які можуть набути чинності, з питання про біженців.

Стаття 36. Інформація про національні та законодавчі акти

Договірні Держави повідомлять Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй текст законів і розпоряджень, виданих ними з метою виконання цієї Конвенції.

Стаття 37. Конвенції, укладені раніше

Із збереженням чинності пункту 2 статті 28 цієї Конвенції ця Конвенція для сторін, які в ній беруть участь, замінює акти від 5 липня 1922 р., 31 травня 1924 р., 12 травня 1926 р., 30 червня 1928 р. і 30 липня 1935 р., конвенції від 28 жовтня 1933 р. і 10 лютого 1938 р., Протокол від 14 вересня 1939 р. і Угоду від 15 жовтня 1946 року.

Розділ VII

Заключні положення

Стаття 38. Вирішення спорів

Усі спори між учасниками цієї Конвенції щодо її тлумачення чи застосування, які не можуть бути вирішені іншим шляхом, на прохання будь-якої сторони у спорі передаватимуться до Міжнародного Суду.

Стаття 39. Підписання, ратифікація та приєднання

1. Ця Конвенція буде відкрита для підписання в Женеві 28 липня 1951 р. і після цього буде депонована у Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй. Вона буде відкрита для підписання в Європейському відділенні Організації Об'єднаних Націй з 28 липня до 31 серпня 1951 р. і буде знову відкрита для підписання в Центральних Установах Організації Об'єднаних Націй з 17 вересня 1951 р. до 31 грудня 1952 року.

2. Ця Конвенція буде відкрита для підписання від імені усіх держав-членів Організації Об'єднаних Націй, а також від імені будь-якої іншої держави, яка отримала запрошення брати участь у Конференції повноважних представників з питання про статус біженців і апатридів, або будь-якої держави, якій Генеральна Асамблея запропонує її підписати. Ця Конвенція підлягає ратифікації, причому ратифікаційні грамоти будуть депоновані у Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй.

3. Ця Конвенція буде відкрита з 28 липня 1951 р., для приєднання держав, згаданих у пункті 2 цієї статті. Приєднання проводитиметься шляхом депонування у Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй акта про приєднання.

Стаття 40. Постанова про територіальне застосування Конвенції

1. Будь-яка держава під час підписання або ратифікації Конвенції чи приєднання до неї може заявити, що дія цієї Конвенції поширюється на всі або деякі території, за міжнародні відносини яких ця держава відповідає. Така заява набуде чинності в день набуття чинності Конвенцією для цієї держави.

2. У будь-який час після цього подібне поширення дії Конвенції має бути оголошене шляхом повідомлення на адресу Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй і набуває чинності на дев'яностий день після дати отримання Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй цього повідомлення або ж в день набуття чинності Конвенцією для цієї держави, якщо ця остання дата є пізнішою.

3. Стосовно тих територій, на які під час підписання, ратифікації чи приєднання ця Конвенція не поширювалась, кожна заінтересована держава розгляне питання про можливість вжиття заходів, необхідних для поширення дії цієї Конвенції на такі території, за згоди урядів таких територій, там, де це необхідно з причин конституційного характеру.

Стаття 41. Постанови про федеративні держави

До держав федеративного чи неунітарного типу застосовуватимуться такі положення:

а) стосовно тих статей цієї Конвенції, які підпадають під законодавчу юрисдикцію федеральної законодавчої влади, зобов'язання федерального уряду будуть у зазначених межах відповідати зобов'язанням сторін у цій Конвенції, які не є федеративними державами;

б) щодо статей цієї Конвенції, які підпадають під законодавчу юрисдикцію штатів, провінцій або кантонів які входять до федерації і не зобов'язані, згідно з конституційним ладом федерації, вживати законодавчих заходів, федеральний уряд при першій можливості повідомить про ці статті відповідні власті штатів, провінцій чи кантонів, супроводжуючи це повідомлення своїм схвальним відзивом;

с) федеральні держави, які є стороною в цій Конвенції, на прохання будь-якої іншої Договірної Держави, передане через Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, нададуть довідку про існуючі у федерації та її складових частинах закони і практику щодо будь-якого конкретного положення Конвенції із зазначенням того, якою мірою це положення було виконане законодавчим чи іншим шляхом.

Стаття 42. Застереження

1. Під час підписання, ратифікації або приєднання будь-яка держава може зробити застереження до статей Конвенції, крім статей 1, 3 і 4, пункту 1 статті 16, статей 33 і 36-46 включно.

2. Будь-яка держава, що робить застереження відповідно до пункту 1 цієї статті, може будь-коли відмовитися від цього застереження шляхом повідомлення про це Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 43. Набуття чинності

1. Ця Конвенція набуває чинності на дев'яностий день з дня депонування

шостої ратифікаційної грамоти або акта про приєднання.

2. Для всіх держав, що ратифікували Конвенцію або приєдналися до неї після депонування шостої ратифікаційної грамоти або акта про приєднання, Конвенція набуває чинності на дев'яностий день з дня депонування відповідною державою своєї ратифікаційної грамоти або акта про приєднання.

Стаття 44. Денонсація

1. Будь-яка Договірна Держава може будь-коли денонсувати цю Конвенцію шляхом повідомлення на ім'я Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй.

2. Така денонсація набуває чинності для відповідної Договірної Держави через один рік з дня отримання повідомлення Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй.

3. Будь-яка держава, що зробила заяву або відправила повідомлення на підставі статті 40, може будь-коли після цього, шляхом повідомлення на ім'я Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, заявити, що Конвенція не буде поширюватися на відповідну територію через рік після отримання зазначеного повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 45. Перегляд

1. Будь-яка Договірна Держава може шляхом повідомлення на ім'я Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй в будь-який час вимагати перегляду цієї Конвенції.

2. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй буде рекомендувати відповідні заходи, якщо у зв'язку з такою вимогою буде необхідно вжити будь-яких заходів.

Стаття 46. Повідомлення, які розсилає Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй

Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй повідомлятиме всім членам Організації Об'єднаних Націй та державам, що не є її членами, зазначеним у статті 39:

- a) про заяви і повідомлення, які надійшли на підставі розділу В статті 1;
- b) про підписання, ратифікації та приєднання, передбачені статтею 39;
- c) про заяви та повідомлення, передбачені статтею 40;
- d) про застереження та відмови від застережень, передбачених статтею 42;
- e) про дату набуття чинності цією Конвенцією згідно зі статтею 43;
- f) про денонсації та повідомлення згідно зі статтею 44;
- g) про вимоги перегляду, які надійшли на підставі статті 45.

На посвідчення чого нижчепідписані належним чином уповноважені підписали цю Конвенцію від імені своїх урядів.

Вчинено у Женеві двадцять восьмого дня липня місяця тисяча дев'ятсот п'ятдесят першого року, в одному примірнику, англійський та французький тексти якого є рівно автентичними; цей примірник депонується в архіві Організації Об'єднаних Націй, і його завірені копії

надаються всім членам Організації Об'єднаних Націй та державам, які не є її учасниками, згаданим у статті 39.

Коментар

Пункт 1

1. Проїзні документи, про які йдеться в статті 28 цієї Конвенції, мають відповідати зразкові, який додається.

2. Ці документи мають видаватися принаймні двома мовами, причому однією з них має бути англійська або французька.

Пункт 2

З урахуванням правил видачі документів, які встановлюються країнами, діти можуть бути внесені до проїзних документів одного з батьків або, у виняткових випадках, - до проїзних документів іншого дорослого біженця.

Пункт 3

Мито, яке стягується за видачу документів, не повинно перевищувати мінімального мита, яке стягується за національні паспорти.

Пункт 4

Крім особливих або виняткових випадків, документ має бути дійсним у якомога більшій кількості країн.

Пункт 5

Документ повинен бути дійсним протягом одного або двох років на розсуд органів влади, які видають документ.

Пункт 6

1. Поновлення або продовження строку дії документа входить до компетенції того органу влади, який його видав, доти, доки власник не оселиться на законних підставах на іншій території і законно проживатиме на території, де розташований вищезгаданий орган влади. За тих же умов видача нового документа входить до компетенції органу влади, який видав попередній документ.

2. Дипломатичні або консульські установи, які мають спеціальні повноваження для цих цілей, повинні мати право на продовження строку дії проїзних документів, виданих їхніми урядами, на період не більше шести місяців.

3. Договірні Держави прихильно розглядатимуть питання про поновлення або продовження строку дії проїзних документів або видачу нових документів біженцям, які більше не проживають на законних підставах на їхній території і не в змозі отримати проїзні документи від країни їхнього законного проживання.

Пункт 7

Договірні Держави визнають дійсність документів, виданих згідно з положеннями статті 28 цієї Конвенції.

Пункт 8

Компетентні органи країни, до якої біженець бажає переїхати, оформляють візу в документі, власником якого він є, якщо така віза є

необхідною та якщо вони готові його прийняти.

Пункт 9

1. Договірні Держави зобов'язуються видавати транзитні візи біженцям, які отримали візи території пункту призначення.

2. У видачі таких віз може бути відмовлено з причин, які виправдовують відмову у візі будь-якому іноземцеві.

Пункт 10

Мито за видачу в'їзних, виїзних або транзитних віз не повинно перевищувати мінімального мита за візи для іноземних паспортів.

Пункт 11

Коли біженець законно оселився на території іншої держави, відповідальність за видачу нового документа, за умовами та положеннями статті 28, переходить до компетентних органів цієї території, до яких біженець має право звертатися.

Пункт 12

Органи влади, які видають новий документ, повинні вилучити старий документ та повернути його до країни, яка його видала, якщо в документі вказано, що він підлягає поверненню; у протилежному випадку вони повинні вилучити цей документ та знищити його.

Пункт 13

1. Кожна Договірна Держава зобов'язана знову прийняти на своїй території в будь-який час протягом строку дії документа власника проїзного документа, виданого нею згідно зі статтею 28 цієї Конвенції.

2. З урахуванням положень попереднього підпункту Договірна Держава може вимагати від власника документа виконання тих формальностей, які можуть бути приписані щодо виїзду з її території або повернення на неї.

3. Договірні Держави зберігають за собою право у виняткових випадках або у випадках, коли перебування біженця дозволяється на певний період, під час видачі документа обмежувати період, протягом якого біженець може повернутися, не менш ніж трьома місяцями.

Пункт 14

За єдиним винятком умов пункту 13 положення цього коментаря жодним чином не зачіпають законів і правил, які регулюють умови приймання, проїзду, проживання, поселення і виїзду з територій Договірних Держав.

Пункт 15

Ні видача документа, ні в'їзд за цим документом не визначають і не зачіпають статусу власника документа, особливо стосовно його національності.

Пункт 16

Видача документа в жодному разі не надає його власникові захисту дипломатичних або консульських установ країни видачі документа і не надає цим установам право захисту.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

(Зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 року, Протоколом № 14 від 13 травня 2004 року)

Уряди держав – членів Ради Європи, які підписали цю Конвенцію, беручи до уваги Загальну декларацію прав людини, проголошену Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року, беручи до уваги те, що ця Декларація має на меті забезпечити загальне та ефективне визнання і додержання проголошених у ній прав,

беручи до уваги те, що метою Ради Європи є досягнення тіснішого єднання між її членами і що одним із засобів досягнення цієї мети є забезпечення і розвиток прав людини та основоположних свобод,

знову підтверджуючи свою глибоку віру в ті основоположні свободи, які становлять підвалини справедливості та миру в усьому світі і які найкращим чином забезпечуються, з одного боку, завдяки дієвій політичній демократії, а з іншого боку, завдяки спільному розумінню і додержанню прав людини, від яких вони залежать,

сповнені рішучості, як уряди європейських держав, що є одностайними і мають спільну спадщину політичних традицій, ідеалів, свободи і верховенства права, зробити перші кроки для забезпечення колективного гарантування певних прав, проголошених у Загальній декларації, домовилися про таке:

Стаття 1. Зобов'язання поважати права людини

Високі Договірні Сторони гарантують кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права і свободи, визначені в розділі I цієї Конвенції.

Розділ I. Права і свободи

Стаття 2. Право на життя

1. Право кожного на життя охороняється законом. Нікого не може бути умисно позбавлено життя інакше ніж на виконання смертного вироку суду, винесеного після визнання його винним у вчиненні злочину, за який закон передбачає таке покарання.

2. Позбавлення життя не розглядається як таке, що вчинене на порушення цієї статті, якщо воно є наслідком виключно необхідного застосування сили:

- a) для захисту будь-якої особи від незаконного насильства;
- b) для здійснення законного арешту або для запобігання втечі особи, яку законно тримають під вартою;
- c) при вчиненні правомірних дій для придушення заворушення або повстання.

Стаття 3. Заборона катування

Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стаття 4. Заборона рабства і примусової праці.

1. Нікого не можна тримати в рабстві або в підневільному стані.
2. Ніхто не може бути присилуваний виконувати примусову чи обов'язкову працю.

3. Для цілей цієї статті значення терміна «примусова чи обов'язкова праця» не поширюється:

а) на будь-яку роботу, виконання якої зазвичай вимагається під час призначеного згідно з положеннями статті 5 цієї Конвенції тримання в умовах позбавлення свободи або під час умовного звільнення;

б) на будь-яку службу військового характеру або - у випадку, коли особа відмовляється від неї з мотивів особистих переконань у країнах, де така відмова визнається, - службу, яка вимагається замість обов'язкової військової служби;

с) на будь-яку службу, що вимагається у випадку надзвичайної ситуації або стихійного лиха, яке загрожує життю чи благополуччю суспільства;

д) на будь-яку роботу чи службу, яка є частиною звичайних громадянських обов'язків.

Стаття 5. Право на свободу та особисту недоторканність.

1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом:

а) законне ув'язнення особи після засудження її компетентним судом;

б) законний арешт або затримання особи за невиконання законного припису суду або для забезпечення виконання будь-якого обов'язку, встановленого законом;

с) законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;

д) затримання неповнолітнього на підставі законного рішення з метою застосування наглядових заходів виховного характеру або законне затримання неповнолітнього з метою допровадження його до компетентного органу;

е) законне затримання осіб для запобігання поширенню інфекційних захворювань, законне затримання психічнохворих, алкоголіків або наркоманів чи бродяг;

ф) законний арешт або затримання особи з метою запобігання її недозволеному в'їзду в країну чи особи, щодо якої провадиться процедура депортації або екстрадиції.

2. Кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього.

3. Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту «с» пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи

іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судове засідання.

4. Кожен, кого позбавлено свободи внаслідок арешту або тримання під вартою, має право ініціювати провадження, в ході якого суд без зволікання встановлює законність затримання і приймає рішення про звільнення, якщо затримання є незаконним.

5. Кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням цієї статті, має забезпечене правовою санкцією право на відшкодування.

Стаття 6. Право на справедливий суд

1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або - тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

а) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;

б) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;

в) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або - за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;

г) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;

е) якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, - одержувати безоплатну допомогу перекладача.

Стаття 7. Ніякого покарання без закону

1. Нікого не може бути визнано винним у вчиненні будь-якого кримінального правопорушення на підставі будь-якої дії чи бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення згідно з

національним законом або міжнародним правом. Також не може бути призначене суворіше покарання ніж те, що підлягало застосуванню на час вчинення кримінального правопорушення.

2. Ця стаття не є перешкодою для судового розгляду, а також для покарання будь-якої особи за будь-яку дію чи бездіяльність, яка на час її вчинення становила кримінальне правопорушення відповідно до загальних принципів права, визнаних цивілізованими націями.

Стаття 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя

1. Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

2. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

Стаття 9. Свобода думки, совісті і релігії

1. Кожен має право на свободу думки, совісті та релігії; це право включає свободу змінювати свою релігію або переконання, а також свободу сповідувати свою релігію або переконання під час богослужіння, навчання, виконання та дотримання релігійної практики і ритуальних обрядів як одноособово, так і спільно з іншими, як прилюдно, так і приватно.

2. Свобода сповідувати свою релігію або переконання підлягає лише таким обмеженням, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах громадської безпеки, для охорони публічного порядку, здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

Стаття 10. Свобода вираження поглядів

1. Кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Ця стаття не перешкоджає державам вимагати ліцензування діяльності радіомовних, телевізійних або кінематографічних підприємств.

2. Здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду.

Стаття 11. Свобода зібрань та об'єднання

1. Кожен має право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них

для захисту своїх інтересів.

2. Здійснення цих прав не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. Ця стаття не перешкоджає запровадженню законних обмежень на здійснення цих прав особами, що входять до складу збройних сил, поліції чи адміністративних органів держави.

Стаття 12. Право на шлюб

Чоловік і жінка, що досягли шлюбного віку, мають право на шлюб і створення сім'ї згідно з національними законами, які регулюють здійснення цього права.

Стаття 13. Право на ефективний засіб юридичного захисту

Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

Стаття 14. Заборона дискримінації

Користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою - статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою.

Стаття 15. Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації

1. Під час війни або іншої суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації, будь-яка Висока Договірна Сторона може вживати заходів, що відступають від її зобов'язань за цією Конвенцією, виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, і за умови, що такі заходи не суперечать іншим її зобов'язанням згідно з міжнародним правом.

2. Наведене вище положення не може бути підставою для відступу від статті 2, крім випадків смерті внаслідок правомірних воєнних дій, і від статей 3, 4 (пункт 1) і 7.

3. Будь-яка Висока Договірна Сторона, використовуючи це право на відступ від своїх зобов'язань, у повному обсязі інформує Генерального секретаря Ради Європи про вжиті нею заходи і причини їх вжиття. Вона також повинна повідомити Генерального секретаря Ради Європи про час, коли такі заходи перестали застосовуватися, а положення Конвенції знову застосовуються повною мірою.

Стаття 16. Обмеження політичної діяльності іноземців

Жодне з положень статей 10, 11 і 14 не може розглядатись як таке, що забороняє Високим Договірним Сторонам встановлювати обмеження на політичну діяльність іноземців.

Стаття 17. Заборона зловживання правами

Жодне з положень цієї Конвенції не може тлумачитись як таке, що надає

будь-якій державі, групі чи особі право займатися будь-якою діяльністю або вчиняти будь-яку дію, спрямовану на скасування будь-яких прав і свобод, визнаних цією Конвенцією, або на їх обмеження в більшому обсязі, ніж це передбачено в Конвенції.

Стаття 18. Межі застосування обмежень прав

Обмеження, дозволені згідно з цією Конвенцією щодо зазначених прав і свобод, не застосовуються для інших цілей ніж ті, для яких вони встановлені.

Розділ II. Європейський суд з прав людини

Стаття 19. Створення Суду

Для забезпечення дотримання Високими Договірними Сторонами їхніх зобов'язань за Конвенцією та протоколами до неї створюється Європейський суд з прав людини, який далі називається «Суд». Він функціонує на постійній основі.

Стаття 20. Кількість суддів

Суд складається з такої кількості суддів, яка відповідає кількості Високих Договірних Сторін.

Стаття 21. Посадові критерії

1. Судді повинні мати високі моральні якості, а також мати кваліфікацію, необхідну для призначення на високу суддівську посаду, чи бути юристами з визнаним рівнем компетентності.

2. Судді беруть участь у роботі Суду в особистій якості.

3. Упродовж строку своїх повноважень судді не можуть займатися жодною діяльністю, що є не сумісною з їхньою незалежністю, безсторонністю або з вимогами щодо виконання посадових обов'язків на постійній основі; усі питання, що виникають внаслідок застосування цього пункту, вирішуються Судом.

Стаття 22. Вибори суддів

Судді обираються Парламентською Асамблеєю від кожної Високої Договірної Сторони більшістю поданих голосів за списком з трьох кандидатів, запропонованих відповідною Високою Договірною Стороною. (стаття 22 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 23. Строк повноважень і звільнення з посади

1. Судді обираються строком на дев'ять років. Вони не можуть бути переобрані.

2. Строк повноважень суддів спливає, коли вони досягають 70-річного віку.

3. Судді обіймають посаду доти, доки їх не замінять. Проте вони продовжують вести ті справи, які вже є в їхньому провадженні.

4. Жодний суддя не може бути звільнений з посади, якщо тільки інші судді більшістю у дві третини голосів не ухвалять рішення про його невідповідність установленим вимогам. (стаття 23 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 24. Канцелярія і доповідачі

1. Суд має канцелярію, функції та організація якої визначені Регламентом Суду.

2. Коли Суд засідає у складі одного судді, Суду надають допомогу доповідачі, які діють під керівництвом Голови Суду. Вони входять до складу канцелярії Суду. (стаття 24 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 25. Пленарні засідання Суду

Суд на пленарних засіданнях:

а) обирає Голову Суду та одного чи двох заступників Голови Суду строком на три роки; вони можуть бути переобрані;

б) створює палати на встановлений строк;

с) обирає голів палат; вони можуть бути переобрані;

д) приймає Регламент Суду;

е) обирає Секретаря Суду та одного чи більше заступників Секретаря;

ф) звертається з будь-яким клопотанням згідно з пунктом 2 статті 26. (стаття 25 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 26. Одноособовий склад Суду, комітети, палати та Велика палата

1. Для розгляду переданих йому справ Суд засідає у складі одного судді, комітетами у складі трьох суддів, палатами у складі семи суддів і Великою палатою у складі сімнадцяти суддів. Палати Суду створюють комітети на встановлений строк.

2. За клопотанням пленарного засідання Суду Комітет Міністрів може, одностайним рішенням і на встановлений строк, зменшити кількість суддів у палатах до п'яти.

3. Коли суддя засідає одноособово, він не розглядає жодної заяви проти Високої Договірної Сторони, від якої цього суддю було обрано.

4. Суддя, обраний від Високої Договірної Сторони, яка є стороною у справі, є ex officio членом палати або Великої палати. У разі відсутності такого судді або якщо він не може брати участь у засіданнях, Голова Суду вибирає зі списку, поданого заздалегідь цією Стороною, особу, яка засідає як суддя.

5. До складу Великої палати входять також Голова Суду, заступники Голови, голови палат та інші судді, яких визначено відповідно до Регламенту Суду. Якщо справа передається до Великої палати згідно зі статтею 43, у Великій палаті не може засідати жодний суддя з палати, яка постановила рішення у справі, за винятком голови палати і судді, який засідав від заінтересованої Високої Договірної Сторони. (стаття 26 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 27. Компетенція суддів, які засідають одноособово

1. Суддя, який засідає одноособово, може оголосити неприйнятною або вилучити з реєстру справ заяву, подану згідно зі статтею 34, якщо таке рішення може бути прийняте без додаткового вивчення.

2. Це рішення є остаточним.

3. Якщо суддя, який засідає одноособово, не оголошує заяву неприйнятною або не вилучає її з реєстру справ, то цей суддя передає її до

комітету або палати для подальшого розгляду. (Конвенцію доповнено новою статтею 27 згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 28. Компетенція комітетів

1. Стосовно заяви, поданої згідно зі статтею 34, комітет може одноставним голосуванням:

а) оголосити її непринятною або вилучити її з реєстру справ, якщо таке рішення може бути прийняте без додаткового вивчення; або

б) оголосити її прийнятною і одночасно постановити рішення по суті, якщо покладене в основу справи питання щодо тлумачення або застосування Конвенції чи протоколів до неї є предметом усталеної практики Суду.

2. Рішення та рішення по суті, передбачені пунктом 1, є остаточними.

3. Якщо суддя, обраний від Високої Договірної Сторони, яка є стороною у справі, не є членом комітету, комітет може на будь-якій стадії провадження запросити цього суддю зайняти місце одного з членів комітету, беручи до уваги всі відповідні чинники, у тому числі те, чи заперечувала ця Сторона проти застосування процедури, передбаченої підпунктом «б» пункту 1. (стаття 28 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 29. Рішення палат щодо прийнятності та суті заяв

1. Якщо згідно зі статтею 27 чи статтею 28 не прийнято жодного рішення, або згідно зі статтею 28 не постановлено жодного рішення по суті, палата приймає рішення щодо прийнятності та суті індивідуальних заяв, поданих згідно зі статтею 34. Рішення щодо прийнятності може бути прийняте окремо.

2. Палата приймає рішення щодо прийнятності та суті міждержавних заяв, поданих згідно зі статтею 33. Рішення щодо прийнятності приймається окремо, якщо Суд за виняткових обставин не вирішить інакше. (стаття 29 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 30. Відмова від розгляду справи на користь Великої палати

Якщо справа, яку розглядає палата, порушує істотні питання щодо тлумачення Конвенції чи протоколів до неї або якщо вирішення питання, яке вона розглядає, може мати наслідком несумісність із рішенням, постановленим Судом раніше, палата може в будь-який час до постановлення свого рішення відмовитися від розгляду справи на користь Великої палати, якщо жодна зі сторін у справі не заперечує проти цього.

Стаття 31. Повноваження Великої палати

Велика палата:

а) приймає рішення щодо заяв, поданих згідно зі статтею 33 чи статтею 34, якщо палата відмовляється від розгляду справи згідно зі статтею 30 або якщо справу було передано їй на розгляд згідно зі статтею 43;

б) приймає рішення з питань, поданих Суду Комітетом Міністрів згідно з пунктом 4 статті 46; та

с) розглядає запити про надання консультативних висновків, подані згідно зі статтею 47. (стаття 31 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 32. Юрисдикція Суду

1. Юрисдикція Суду поширюється на всі питання тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї, подані йому на розгляд відповідно до статей 33, 34, 46 і 47.

2. У випадку виникнення спору щодо юрисдикції Суду спір вирішує сам Суд. (стаття 32 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004р.)

Стаття 33. Міждержавні справи

Будь-яка Висока Договірна Сторона може передати на розгляд Суду питання про будь-яке порушення положень Конвенції та протоколів до неї, яке допущене, на її думку, іншою Високою Договірною Стороною.

Стаття 34. Індивідуальні заяви

Суд може приймати заяви від будь-якої особи, неурядової організації або групи осіб, які вважають себе потерпілими від допущеного однією з Високих Договірних Сторін порушення прав, викладених у Конвенції або протоколах до неї. Високі Договірні Сторони зобов'язуються не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню цього права.

Стаття 35. Умови прийнятності

1. Суд може брати справу до розгляду лише після того, як було вичерпано всі національні засоби юридичного захисту, згідно із загальновизнаними принципами міжнародного права, і впродовж шести місяців від дати постановлення остаточного рішення на національному рівні.

2. Суд не розглядає жодної індивідуальної заяви, поданої згідно зі статтею 34, якщо вона:

а) є анонімною; або

б) за своєю суттю є ідентичною до заяви, що вже була розглянута Судом чи була подана на розгляд до іншого міжнародного органу розслідування чи врегулювання, і якщо вона не містить нових фактів у справі.

3. Суд оголошує непринятною будь-яку індивідуальну заяву, подану згідно зі статтею 34, якщо він вважає:

а) що ця заява несумісна з положеннями Конвенції або протоколів до неї, явно необґрунтована або є зловживанням правом на подання заяви; або

б) що заявник не зазнав суттєвої шкоди, якщо тільки повага до прав людини, гарантованих Конвенцією і протоколами до неї, не вимагає розгляду заяви по суті, а також за умови, що на цій підставі не може бути відхилена жодна справа, яку національний суд не розглянув належним чином.

4. Суд відхиляє будь-яку заяву, яку він вважає непринятною згідно з цією статтею. Він може зробити це на будь-якій стадії провадження у справі. (стаття 35 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 36. Участь третьої сторони

1. У всіх справах, які розглядає палата або Велика палата, Висока Договірна Сторона, громадянин якої є заявником, має право подавати свої письмові зауваження і брати участь у слуханнях.

2. В інтересах належного здійснення правосуддя Голова Суду може запропонувати будь-якій Високій Договірній Стороні, яка не є стороною в судовому розгляді, чи будь-якій заінтересованій особі, яка не є заявником, подати свої письмові зауваження або взяти участь у слуханнях.

3. У всіх справах, які розглядає палата або Велика палата, Комісар Ради Європи з прав людини має право подавати свої письмові зауваження і брати участь у слуханнях. (стаття 36 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 37. Вилучення заяв з реєстру справ

1. Суд може на будь-якій стадії провадження у справі прийняти рішення про вилучення заяви з реєстру, якщо обставини дають підстави дійти висновку:

- a) що заявник не має наміру далі підтримувати свою заяву; або
- b) що спір уже вирішено; або
- c) що на будь-якій іншій підставі, встановленій Судом, подальший розгляд заяви не є виправданим.

Проте Суд продовжує розгляд заяви, якщо цього вимагає повага до прав людини, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї.

2. Суд може прийняти рішення про поновлення заяви в реєстрі справ, якщо він вважає, що це виправдано обставинами.

Стаття 38. Розгляд справи

Суд розглядає справу разом з представниками сторін і, у разі необхідності, проводить розслідування, для ефективного здійснення якого заінтересовані Високі Договірні Сторони створюють усі необхідні умови. (стаття 38 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 39. Досягнення дружнього врегулювання

1. На будь-якій стадії провадження Суд може надати себе у розпорядження заінтересованих сторін для забезпечення дружнього врегулювання спору на основі поваги до прав людини, як їх визначає Конвенція та протоколи до неї.

2. Процедура, що здійснюється відповідно до пункту 1, є конфіденційною.

3. У разі досягнення дружнього врегулювання Суд вилучає справу з реєстру, прийнявши рішення, яке містить лише стислий виклад фактів і досягнутого вирішення.

4. Це рішення передається Комітетові Міністрів, який здійснює нагляд за виконанням умов дружнього врегулювання, викладених у рішенні. (стаття 39 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 40. Слухання у відкритому засіданні та доступ до документів

1. Слухання проводяться у відкритому засіданні, якщо Суд за виняткових обставин не вирішить інакше.

2. Доступ до документів, переданих до канцелярії, є відкритим, якщо Голова Суду не вирішить інакше.

Стаття 41. Справедлива сатисфакція

Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію.

Стаття 42. Рішення палат

Рішення палат стають остаточними відповідно до пункту 2 статті 44.

Стаття 43. Передання справи на розгляд Великої палати

1. Упродовж трьох місяців від дати ухвалення рішення палатою будь-яка сторона у справі може, у виняткових випадках, звернутися з клопотанням про передання справи на розгляд Великої палати.

2. Колегія у складі п'яти суддів Великої палати приймає таке клопотання, якщо справа порушує серйозне питання щодо тлумачення або застосування Конвенції чи протоколів до неї або важливе питання загального значення.

3. Якщо колегія приймає клопотання, Велика палата вирішує справу шляхом постановлення рішення.

Стаття 44. Остаточні рішення у справі

1. Рішення Великої палати є остаточним.

2. Рішення палати стає остаточним:

а) якщо сторони заявляють, що вони не звертатимуться з клопотанням про передання справи на розгляд Великої палати; або

б) через три місяці від дати постановлення рішення, якщо клопотання про передання справи на розгляд Великої палати не було заявлено; або

с) якщо колегія Великої палати відхиляє клопотання про передання справи на розгляд Великої палати згідно зі статтею 43.

3. Остаточне рішення опубліковується.

Стаття 45. Умотивованість рішень у справі та ухвал

1. Рішення у справі, а також ухвали про прийнятність або неприйнятність заяв мають бути вмотивовані.

2. Якщо рішення у справі повністю або частково не виражає одностайної думки суддів, кожний суддя має право викласти окрему думку.

Стаття 46. Обов'язкова сила рішень та їх виконання

1. Високі Договірні Сторони зобов'язуються виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами.

2. Остаточне рішення Суду передається Комітетові Міністрів, який здійснює нагляд за його виконанням.

3. Якщо Комітет Міністрів вважає, що нагляд за виконанням остаточного рішення ускладнений проблемою тлумачення рішення, він може звернутися до Суду з метою надання відповідного роз'яснення. Рішення про звернення ухвалюється більшістю у дві третини голосів представників, які мають право засідати в Комітеті.

4. Якщо Комітет Міністрів вважає, що Висока Договірна Сторона відмовляється виконувати остаточне рішення у справі, в якій вона є стороною,

він може, після формального повідомлення цієї Сторони і шляхом ухвалення рішення більшістю у дві третини голосів представників, які мають право засідати в Комітеті, звернутися до Суду з питанням про додержання цієї Стороною свого зобов'язання згідно з пунктом 1.

5. Якщо Суд встановлює порушення пункту 1, він передає справу Комітетові Міністрів з метою визначення заходів, яких необхідно вжити. Якщо Суд не встановлює порушення пункту 1, він передає справу Комітетові Міністрів, який приймає рішення про закриття розгляду справи. (стаття 46 у редакції Протоколу № 14 від 13.05.2004 р.)

Стаття 47. Консультативні висновки

1. Суд може, на запит Комітету Міністрів, надавати консультативні висновки з правових питань, які стосуються тлумачення Конвенції та протоколів до неї.

2. Такі висновки не поширюються на питання, що стосуються змісту чи обсягу прав і свобод, визначених у розділі I Конвенції та протоколах до неї, чи на будь-які інші питання, які Суд або Комітет Міністрів може розглядати внаслідок будь-якого провадження, що може бути порушене відповідно до Конвенції.

3. Рішення Комітету Міністрів про подання запиту щодо консультативного висновку Суду ухвалюються більшістю голосів представників, які мають право засідати в Комітеті.

Стаття 48. Консультативна компетенція Суду

Суд вирішує, чи належить запит Комітету Міністрів щодо надання консультативного висновку до його компетенції, визначеної в статті 47.

Стаття 49. Умотивованість консультативних висновків

1. Консультативні висновки Суду мають бути вмотивовані.

2. Якщо консультативний висновок повністю або частково не виражає одностайної думки суддів, кожний суддя має право викласти окрему думку.

3. Консультативні висновки Суду передаються Комітетові Міністрів.

Стаття 50. Витрати на забезпечення діяльності Суду

Витрати на забезпечення діяльності Суду покладено на Раду Європи.

Стаття 51. Привілеї та імунітети суддів

Судді під час виконання своїх обов'язків користуються привілеями та імунітетами, передбаченими у статті 40 Статуту Ради Європи та угодах, укладених згідно з цією статтею Статуту.

Розділ III. Інші положення

Стаття 52. Запити Генерального секретаря

На запит Генерального секретаря Ради Європи будь-яка Висока Договірна Сторона надає роз'яснення стосовно того, яким чином її національне право забезпечує ефективне виконання будь-якого з положень цієї Конвенції.

Стаття 53. Гарантія визнаних прав людини

Ніщо в цій Конвенції не може тлумачитись як таке, що обмежує чи

уневажнює будь-які права людини та основоположні свободи, які можуть бути визнані на підставі законів будь-якої Високої Договірної Сторони чи будь-якою іншою угодою, стороною якої вона є.

Стаття 54. Повноваження Комітету Міністрів

Ніщо в цій Конвенції не стоїть на перешкоді повноваженням Комітету Міністрів, наданим йому Статутом Ради Європи.

Стаття 55. Відмова від інших засобів урегулювання спорів

Високі Договірні Сторони погоджуються, що без спеціальної домовленості вони не користуватимуться існуючими між ними чинними договорами, конвенціями або деклараціями для вирішення - шляхом звернення - спору, який виникає внаслідок тлумачення або застосування цієї Конвенції, засобами врегулювання спорів, не передбаченими цією Конвенцією.

Стаття 56. Територіальне застосування

1. Будь-яка держава може при ратифікації чи будь-коли після цього заявити шляхом повідомлення Генеральному секретареві Ради Європи про те, що дія цієї Конвенції поширюється, з урахуванням пункту 4 цієї статті, на всі чи деякі з територій, за міжнародні відносини яких вона є відповідальною.

2. Дія Конвенції поширюється на територію або території, визначені в повідомленні, з тридцятого дня після отримання цього повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

3. Однак положення цієї Конвенції застосовуються до таких територій з належним урахуванням місцевих вимог.

4. Будь-яка держава, яка зробила заяву відповідно до пункту 1 цієї статті, може будь-коли після цього оголосити від імені однієї або кількох територій, яких стосується заява, що вона визнає компетенцію Суду приймати скарги від окремих осіб, неурядових організацій або груп осіб згідно зі статтею 34 Конвенції.

Стаття 57. Застереження

1. Будь-яка держава може при підписанні цієї Конвенції або депонуванні своєї ратифікаційної грамоти зробити застереження стосовно будь-якого окремого положення Конвенції з огляду на те, що будь-який чинний на той час на її території закон не відповідає цьому положенню. Застереження загального характеру згідно із цією статтею не дозволяються.

2. Будь-яке застереження, зроблене згідно із цією статтею, має містити стислий виклад відповідного закону.

Стаття 58. Денонсація

1. Висока Договірна Сторона може денонсувати цю Конвенцію тільки зі впливом п'ятирічного строку від дати, коли вона стала її стороною, і через шість місяців після подання відповідного повідомлення Генеральному секретареві Ради Європи, який інформує про це інші Високі Договірні Сторони.

2. Така денонсація не звільняє заінтересовану Високу Договірну Сторону від її зобов'язань за цією Конвенцією стосовно будь-якого діяння, яке могло бути порушенням таких зобов'язань і могло бути здійснене нею до дати,

від якої денонсація набирає чинності.

3. Будь-яка Висока Договірна Сторона, яка перестає бути членом Ради Європи, перестає бути і стороною цієї Конвенції на тих самих умовах.

4. Відповідно до положень попередніх пунктів, Конвенція може бути денонсована стосовно будь-якої території, на яку поширювалася її дія згідно із заявою, зробленою на підставі статті 56.

Стаття 59. Підписання і ратифікація

1. Ця Конвенція відкрита для підписання членами Ради Європи. Вона підлягає ратифікації. Ратифікаційні грамоти передаються на зберігання Генеральному секретареві Ради Європи.

2. До цієї Конвенції може приєднатися Європейський Союз.

3. Ця Конвенція набирає чинності після депонування десяти ратифікаційних грамот.

4. Стосовно будь-якого підписанта цієї Конвенції, що ратифікуватиме її після набрання нею чинності, Конвенція набирає чинності з дня депонування його ратифікаційної грамоти.

5. Генеральний секретар Ради Європи повідомляє всіх членів Ради Європи про набрання Конвенцією чинності, про Високі Договірні Сторони, які ратифікували її, та про подальше депонування ратифікаційних грамот.

Учинено в Римі 4 листопада 1950 року англійською і французькою мовами, обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігається в архіві Ради Європи. Генеральний секретар надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожному підписантові. (стаття 59 зі змінами, внесеними згідно з Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.)

Частина II

НАЦІОНАЛЬНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

1. ЗАКОНИ УКРАЇНИ

Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» для усунення подальших прогалин або іншого трактування термінів, визначено саме зміст поняття «внутрішньо переміщена особа» із визначенням її прав що стосуються належних умов постійного чи тимчасового проживання. Регламентовано облік, зміст та процедуру реалізації прав внутрішньо переміщеними особами.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 1, ст. 1)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 77-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75

№ 245-VIII від 05.03.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.140

№ 921-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 6, ст.58

№ 936-VIII від 26.01.2016, ВВР, 2016, № 10, ст.99

№ 1972-VIII від 23.03.2017, ВВР, 2017, № 18, ст.218

№ 2249-VIII від 19.12.2017, ВВР, 2018, № 6-7, ст.43

№ 2279-VIII від 08.02.2018, ВВР, 2018, № 11, ст.59

№ 341-IX від 05.12.2019, ВВР, 2020, № 13, ст.68

Кодексом

№ 396-IX від 19.12.2019, ВВР, 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48

Законами

№ 474-IX від 16.01.2020, ВВР, 2020, № 30, ст.207

№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408

№ 1217-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.171

№ 1646-IX від 14.07.2021, ВВР, 2021, № 40, ст.330

№ 1916-IX від 30.11.2021

№ 1962-IX від 15.12.2021

№ 2220-IX від 21.04.2022

№ 2417-IX від 18.07.2022

№ 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2

№ 2622-IX від 21.09.2022

№ 3022-IX від 10.04.2023

№ 3054-IX від 11.04.2023

№ 3446-IX від 08.11.2023 }

{У тексті Закону слова "дитина-інвалід" та "інвалід" в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами "дитина з інвалідністю" та "особа з інвалідністю" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

Цей Закон відповідно до Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 1. Поняття внутрішньо переміщеної особи

1. Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

{Абзац перший частини першої статті 1 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Зазначені обставини вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, розміщених на веб-сайтах зазначених організацій, або якщо щодо таких обставин уповноваженими державними органами прийнято відповідні рішення.

2. Адресою покинутого місця проживання внутрішньо переміщеної особи в розумінні цього Закону визнається адреса місця проживання особи на момент виникнення обставин, зазначених у частині першій цієї статті.

Стаття 2. Гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Україна вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо запобігання виникненню передумов вимушеного внутрішнього переміщення осіб, захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання в Україні.

{Частина перша статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 3. Захист від примусового внутрішнього переміщення та примусового повернення на попереднє місце проживання

1. Громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, за обставин, визначених у статті 1 цього Закону, має право на захист від примусового внутрішнього переміщення або примусового повернення на покинуте місце проживання.

{Частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 4. Облік внутрішньо переміщених осіб

1. Факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, що діє безстроково, крім випадків, передбачених статтею 12 цього Закону.

Кожна дитина, у тому числі яка прибула без супроводження батьків, інших законних представників, отримує довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

{Частину першу статті 4 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

2. Підставою для взяття на облік внутрішньо переміщеної особи є проживання на території, де виникли обставини, зазначені в статті 1 цього Закону, на момент їх виникнення.

{Частина друга статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

3. Для отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи така особа звертається із заявою до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем проживання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Форма заяви затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах соціального захисту, соціального обслуговування населення, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, а також захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну.

{Абзац другий частини третьої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

{Частина третя статті 4 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

4. Заява подається внутрішньо переміщеною особою, у тому числі неповнолітніми дітьми, особисто, а малолітніми дітьми, недієздатними особами або особами, дієздатність яких обмежено, - через законного представника (далі - заявник).

Від імені малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законних представників, таку заяву може подати її родич (баба, дід, прабаба, прадід,

повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина.

Від імені малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законних представників або осіб, зазначених в абзаці другому цієї частини, таку заяву подає представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини.

Від імені дитини, влаштованої до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей на повне державне забезпечення, таку заяву подає керівник відповідного закладу.

Заява підписується заявником або особою, зазначеною в абзацах другому - четвертому цієї частини, яка дає згоду на обробку, використання, зберігання його персональних даних та персональних даних особи, від імені якої подається заява.

{Частина четверта статті 4 в редакції Закону № 936-VIII від 26.01.2016}

5. Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень та мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках, після зняття з реєстрації мають право на отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи у випадку, якщо не бажають повернутися до попереднього місця проживання через обставини, зазначені у статті 1 цього Закону.

{Частина шоста статті 4 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

7. Разом із заявою заявник подає документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтво про народження дитини.

{Абзац перший частини сьомої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

У разі наявності в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, визначеними у статті 1 цього Закону, довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи або рішення про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстави відмови, підписане керівником уповноваженого органу, видається заявнику в день подання заяви.

У разі відсутності в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, визначеними у статті 1 цього Закону, заявник надає докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє

переміщення, визначених статтею 1 цього Закону (військовий квиток з відомостями про проходження військової служби, трудова книжка із записами про здійснення трудової діяльності (за наявності), документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно, свідоцтво про базову загальну середню освіту, атестат про повну загальну середню освіту, документи про професійно-технічну освіту, документ про вищу освіту (науковий ступінь), довідку з місця навчання, рішення районної, районної у місті Києві чи Севастополі державної адміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування, медичні документи, фотографії, відеозаписи тощо).

{Абзац третьої частини сьомої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 936-VIII від 26.01.2016, № 1217-IX від 05.02.2021}

У передбаченому абзацом третім цієї частини випадку уповноважений орган, визначений частиною третьою цієї статті, зобов'язаний розглянути заяву про отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи протягом 15 робочих днів та прийняти рішення про видачу заявнику довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи або про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстави відмови, яке підписується керівником цього органу.

{Частина сьома статті 4 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

8. У разі подання заяви законним представником особи додатково подаються:

документ, що посвідчує особу законного представника;

документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі);

у разі необхідності - свідоцтво про народження дитини.

У разі подання заяви особою, зазначеною в абзацах другому - четвертому частини четвертої цієї статті, додатково подаються:

{Частина восьму статті 4 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

документ, що посвідчує особу заявника;

{Частина восьму статті 4 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

документи, що підтверджують родинні стосунки між дитиною і заявником;

{Частина восьму статті 4 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, у якому дитина перебуває на повному державному забезпеченні, та документ, що підтверджує факт зарахування дитини до цього закладу.

{Частина восьму статті 4 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

{Частина восьма статті 4 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

9. Порядок збирання та оброблення даних, оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та форма її зразка затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Частина дев'ята статті 4 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

10. Заявнику може бути відмовлено у видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, якщо:

1) відсутні обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, визначені у статті 1 цього Закону;

2) у державних органів наявні відомості про подання завідомо неправдивих відомостей для отримання довідки;

3) заявник втратив документи, що посвідчують його особу, до їх відновлення;

4) у заявника немає відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутні докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, визначені частиною сьомою цієї статті;

5) докази, надані заявником для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, визначеними у статті 1 цього Закону, не доводять факту проживання заявника на території зазначеної адміністративно-територіальної одиниці.

Особа має право звернутися із заявою повторно, якщо у неї з'явилися підстави, визначені у статті 1 цього Закону, або усунуті підстави для відмови у видачі довідки, передбачені цією статтею, чи оскаржити рішення про відмову у видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи до суду.

{Частина десята статті 4 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

11. У разі втрати або псування довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи замість неї безоплатно видається дублікат.

{Частина одинадцята статті 4 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 4¹. Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб

1. Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб створюється з метою обліку таких осіб.

2. Порядок створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб визначається Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах соціального захисту, соціального

обслуговування населення, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, а також захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну, є відповідальним за забезпечення формування та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац другий частини другої статті 4¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

Відомості про внутрішньо переміщених осіб з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб безоплатно надаються центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, для використання у статистичних цілях.

{Статтю 4¹ доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2}

{Закон доповнено статтею 4¹ згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 5. Реєстрація місця проживання внутрішньо переміщеної особи

1. Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи на період наявності підстав, зазначених у статті 1 цього Закону.

{Частина другу статті 5 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

2. Адресою фактичного місця проживання внутрішньо переміщеної особи може бути адреса відповідного місця компактного поселення внутрішньо переміщених осіб (адреса містечка із збірних модулів, гуртожитку, оздоровчого табору, будинку відпочинку, санаторію, пансіонату, готелю тощо).

{У статтю 5 включено частину другу згідно із Законом № 1972-VIII від 23.03.2017}

{Частина третю статті 5 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

{Частина четверту статті 5 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

{Частина п'яту статті 5 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

{Частина шосту статті 5 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 6. Забезпечення права внутрішньо переміщених осіб на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус

1. Оформлення, обмін документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки при досягненні відповідного віку в

паспорт громадянина України здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, за місцем звернення внутрішньо переміщеної особи.

2. Внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, до Єдиного державного демографічного реєстру під час оформлення, обміну документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, здійснюється на підставі документів, що підтверджують зареєстроване або задеклароване місце проживання, або відомостей, внесених до документів особи, що підлягають обміну.

Для внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, може використовуватися інформація з Державного реєстру виборців, відомчої інформаційної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015; в редакції Закону № 1916-IX від 30.11.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2417-IX від 18.07.2022; в редакції Закону № 3054-IX від 11.04.2023}

Стаття 7. Забезпечення реалізації прав зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіти

1. Для взятої на облік внутрішньо переміщеної особи реалізація прав на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, на отримання соціальних послуг здійснюється відповідно до законодавства України.

Перереєстрація безробітних, яких у подальшому було зареєстровано як внутрішньо переміщені особи, здійснюється державною службою зайнятості за місцем перебування фактичного проживання особи у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Україна вживає всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема відновленням усіх соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

3. Громадянин пенсійного віку, особа з інвалідністю, дитина з інвалідністю та інша особа, яка перебуває у складних життєвих обставинах, яких зареєстровано внутрішньо переміщеними особами, мають право на отримання соціальних послуг відповідно до законодавства України за місцем реєстрації фактичного місця проживання такої внутрішньо переміщеної особи.

4. Внутрішньо переміщена особа, яка звільнилася з роботи (припинила інший вид зайнятості), за відсутності документів, що підтверджують факт звільнення (припинення іншого виду зайнятості), періоди трудової діяльності та страхового стажу, реєструється як безробітна та отримує допомогу по безробіттю, соціальні та інші послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття відповідно до законодавства.

Внутрішньо переміщена особа, яка не мала можливості припинити трудовий договір (інший вид зайнятості) відповідно до пункту 1 статті 36, статей 38, 39 Кодексу законів про працю України у зв'язку з неможливістю продовження роботи за таким трудовим договором (іншого виду зайнятості) за попереднім місцем проживання, для набуття статусу безробітного та отримання допомоги по безробіттю і соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття має право припинити такий трудовий договір в односторонньому порядку, подавши до центру зайнятості за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи заяву на ім'я роботодавця про припинення трудового договору.

{Абзац другий частини четвертої статті 7 в редакції Закону № 2220-IX від 21.04.2022}

Датою припинення трудового договору є день, наступний за днем подання такої заяви.

{Частину четверту статті 7 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022}

Центр зайнятості за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи у день припинення трудового договору повідомляє про це:

{Частину четверту статті 7 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022}

роботодавця (будь-якими засобами комунікації, у тому числі електронними). У разі якщо у таких осіб не розірвані трудові договори з роботодавцем, що перебуває на непідконтрольній території або щодо якого відсутня інформація про місце перебування, заява зберігається у територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, на підконтрольній території до моменту деокупації (розблокування) відповідних територій, після чого протягом 7 календарних днів повідомляє роботодавця (будь-якими засобами комунікації, у тому числі електронними);

{Частина четверту статті 7 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

територіальний орган Пенсійного фонду України;

{Частина четверту статті 7 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022}

територіальний орган Державної податкової служби.

{Частина четверту статті 7 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022}

Взята на облік внутрішньо переміщена особа, яка не має документів, необхідних для надання статусу безробітного, отримує статус безробітного без вимог, що застосовуються за звичайної процедури. До отримання документів та відомостей про періоди трудової діяльності, заробітну плату (дохід), страховий стаж допомога по безробіттю таким особам призначається у мінімальному розмірі, встановленому законодавством на випадок безробіття.

{Частина четверта статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 245-VIII від 05.03.2015; в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

5. Припинення самозайнятості внутрішньо переміщеної особи здійснюється за її заявою та спрощеною процедурою (без вимог, що застосовуються за звичайної процедури) за місцем проживання такої особи у відповідному територіальному органі державної виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), на підставі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

{Частина п'ята статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

6. Реєстрація внутрішньо переміщеною особою юридичної особи (за умов її входження до складу засновників такої юридичної особи) або реєстрація такою внутрішньо переміщеною особою фізичної особи - підприємця здійснюється за її заявою та спрощеною процедурою (без вимог, що застосовуються за звичайної процедури) за місцем проживання такої особи у відповідному територіальному органі, уповноваженому здійснювати державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, на підставі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

{Частина шоста статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

7. Взята на облік внутрішньо переміщена особа має право на забезпечення допоміжними засобами реабілітації, на одержання реабілітаційних послуг відповідно до законодавства за місцем проживання.

{Частина сьома статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 921-VIII від 24.12.2015, № 1962-IX від 15.12.2021}

8. Забезпечення допоміжними засобами реабілітації, надання реабілітаційних послуг здійснюється за наявності необхідних документів, що підтверджують право на ці послуги та засоби, а у разі їх відсутності - за даними Централізованого банку даних з проблем інвалідності (для осіб, які

звертаються повторно) та індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина восьма статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1962-IX від 15.12.2021}

9. Взята на облік внутрішньо переміщена особа має право на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування. Порядок фінансування навчання категорії осіб, які були зараховані у навчальні заклади на територіях, де виникли обставини, зазначені у статті 1 цього Закону, на навчання за рахунок коштів державного бюджету, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина дев'ята статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

10. Діти з числа внутрішньо переміщених осіб чи діти, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, які навчаються у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, забезпечуються безкоштовним харчуванням у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 7 доповнено новою частиною згідно із Законом № 474-IX від 16.01.2020}

11. Внутрішньо переміщені особи з тимчасово окупованої території мають право на отримання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, безпосередньо у робочих органах Фонду соціального страхування України за фактичним місцем проживання, перебування.

Матеріальне забезпечення, страхові виплати призначаються за наявності необхідних документів, що підтверджують право на ці виплати, а в разі їх відсутності - за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування у порядку, встановленому правлінням Фонду соціального страхування України.

У разі відсутності в зазначеному Реєстрі необхідних відомостей матеріальне забезпечення, страхові виплати надаються у мінімальному розмірі, встановленому правлінням Фонду соціального страхування України, з наступним перерахуванням сум матеріального забезпечення після надходження документів, що підтверджують право застрахованих осіб на їх надання.

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 77-VIII від 28.12.2014}

Стаття 8. Забезпечення виборчих прав внутрішньо переміщених осіб

1. Внутрішньо переміщена особа реалізує своє право голосу на виборах

Президента України, народних депутатів України, місцевих виборах та референдумах у порядку, встановленому законом.

{Частина перша статті 8 в редакції Кодексу № 396-IX від 19.12.2019}

Стаття 9. Інші права внутрішньо переміщеної особи та її обов'язки

1. Внутрішньо переміщена особа має право на:

єдність родини;

{Частину першу статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

сприяння органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права у пошуку та возз'єднанні членів сімей, які втратили зв'язок внаслідок внутрішнього переміщення;

{Частину першу статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

інформацію про долю та місцезнаходження зниклих членів сім'ї та близьких родичів;

{Частину першу статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

безпечні умови життя і здоров'я;

достовірну інформацію про наявність загрози для життя та здоров'я на території її покинутого місця проживання, а також місця її тимчасового поселення, стану інфраструктури, довкілля, забезпечення її прав і свобод;

створення належних умов для її постійного чи тимчасового проживання;

оплату вартості комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу в місцях компактного поселення внутрішньо переміщених осіб (містечках із збірних модулів, гуртожитках, оздоровчих таборах, будинках відпочинку, санаторіях, пансіонатах, готелях тощо) за відповідними тарифами, встановленими на такі послуги та товари для населення;

{Частину першу статті 9 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1972-VIII від 23.03.2017}

забезпечення органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права можливості безоплатного тимчасового проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) протягом шести місяців з моменту взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; для багатодітних сімей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку цей термін може бути продовжено;

сприяння у переміщенні її рухомого майна;

сприяння у поверненні на попереднє місце проживання;

{Абзац частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

забезпечення лікарськими засобами у випадках та порядку, визначених законодавством;

надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я;

влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади;

отримання соціальних та адміністративних послуг за місцем перебування;

проведення державної реєстрації актів цивільного стану, внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання за місцем перебування;

безкоштовний проїзд для добровільного повернення до свого покинутого постійного місця проживання у всіх видах громадського транспорту у разі зникнення обставин, що спричинили таке переміщення;

{Абзац частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

отримання гуманітарної та благодійної допомоги;

інші права, визначені Конституцією та законами України.

2. Внутрішньо переміщена особа зобов'язана:

1) дотримуватися Конституції та законів України, інших актів законодавства;

{Пункт 2 частини другої статті 9 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

3) повідомляти про зміну місця проживання структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за новим місцем проживання протягом 10 днів з дня прибуття до нового місця проживання.

У разі добровільного повернення до покинутого постійного місця проживання внутрішньо переміщена особа зобов'язана повідомити про це структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем отримання довідки не пізніше як за три дні до дня від'їзду;

{Пункт 3 частини другої статті 9 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

4) у разі виявлення подання внутрішньо переміщеною особою завідомо неправдивих відомостей для отримання довідки про взяття на облік відшкодувати фактичні витрати, понесені за рахунок державного та місцевих бюджетів у результаті реалізації прав, передбачених цим Законом.

{Пункт 5 частини другої статті 9 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Внутрішньо переміщена особа зобов'язана виконувати інші обов'язки, визначені Конституцією та законами України.

Стаття 9¹. Забезпечення реалізації прав зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб на отримання комунальних послуг

1. Держава гарантує зареєстрованим внутрішньо переміщеним особам право на отримання комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу в місцях компактного поселення (містечках із збірних модулів, гуртожитках, оздоровчих таборах, будинках відпочинку, санаторіях,

пансіонатах, готелях тощо) за відповідними тарифами, встановленими на такі послуги та товари для населення.

2. Структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій з питань соціального захисту населення зобов'язані надавати власникам (балансоутримувачам) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб інформацію (довідки) з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб про кількість осіб, зареєстрованих за місцезнаходженням такого майна. Зазначена інформація (довідки) є належним підтвердженням факту використання такого майна для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб.

Юридичні особи, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб, зобов'язані інформувати постачальників комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу, з якими укладені відповідні договори, про використання такого майна для поселення внутрішньо переміщених осіб з наданням відповідної інформації (довідок), отриманої від структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій з питань соціального захисту населення. Юридичні особи, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб, зобов'язані вжити заходів для встановлення засобів обліку спожитих електричної та теплової енергії, природного газу для задоволення власних побутових потреб внутрішньо переміщених осіб.

Постачальникам комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу в місцях компактного поселення внутрішньо переміщених осіб забороняється застосовувати інші тарифи, ніж для населення за договорами, укладеними з власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб. Обсяги наданих послуг визначаються відповідними договорами між постачальниками комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу та юридичними особами, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб.

Власникам (балансоутримувачам) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб, забороняється стягувати з таких осіб компенсацію вартості комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу, яка не відповідає вартості відповідних тарифів на такі послуги та товари для населення.

3. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування вживають всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із наданням комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу внутрішньо переміщеним особам у місцях їх компактного поселення, відповідно до законодавства.

{Закон доповнено статтею 9¹ згідно із Законом № 1972-VIII від 23.03.2017}

Стаття 9². Звільнення внутрішньо переміщених осіб, які залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики

{Назва статті 9² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2417-IX від 18.07.2022}

1. Загальна сума процентів за кредитним договором та/або договором позики, боржником за яким є внутрішньо переміщена особа, яка у період після дати початку тимчасової окупації залишила або покинула своє місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України або у період після 14 квітня 2014 року залишила або покинула своє місце проживання на території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, не може перевищувати суми процентів, нарахованої протягом строку, на який надавався кредит (позика), за мінімальною ставкою, визначеною договором.

{Частина перша статті 9² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2417-IX від 18.07.2022}

2. За невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у вигляді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру.

3. Кредитор з урахуванням вимог частин першої та другої цієї статті зобов'язаний здійснити перерахунок заборгованості за кредитним договором та/або договором позики у семиденний строк з дня надходження письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

У разі невиконання кредитором свого обов'язку щодо здійснення перерахунку заборгованості за кредитним договором та/або договором позики на умовах, визначених цією статтею, така заборгованість вважається автоматично перерахованою на наступний день після закінчення відповідного семиденного строку з дня надходження до кредитора письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

4. Відступлення (продаж, передання) права вимоги за кредитним договором та/або договором позики, позичальником за яким є внутрішньо переміщена особа, визначена частиною першою цієї статті, без згоди боржника забороняється.

Дія абзацу першого цієї частини не поширюється на кредиторів, віднесених до категорії неплатоспроможних, а також на банки, щодо яких

здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

5. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до норм і принципів міжнародного права.

6. Положення частин першої - п'ятої цієї статті поширюються виключно на кредитні договори та договори позики, укладені:

до дати початку тимчасової окупації з позичальниками, які після зазначеної дати залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України;

{Абзац другий частини шостої статті 9² в редакції Закону № 2417-IX від 18.07.2022}

до 14 квітня 2014 року з позичальниками, які після зазначеної дати залишили або покинули своє місце проживання на території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

{Абзац третій частини шостої статті 9² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2417-IX від 18.07.2022}

Положення частин першої - п'ятої цієї статті не поширюються на заборгованість внутрішньо переміщених осіб, які:

залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та в яких станом на дату початку тимчасової окупації наявне прострочення сплати платежів за кредитними договорами та/або договорами позики;

{Абзац п'ятий частини шостої статті 9² в редакції Закону № 2417-IX від 18.07.2022}

залишили або покинули своє місце проживання на території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях та станом на 14 квітня 2014 року в яких наявне прострочення сплати платежів за кредитними договорами та/або договорами позики.

{Абзац шостий частини шостої статті 9² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2417-IX від 18.07.2022}

7. Звільнення внутрішньо переміщеної особи від негативних наслідків порушення нею грошових зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики відповідно до положень цієї статті не може бути підставою для відмови у наданні нового кредиту та/або позики.

{Закон доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14.07.2021}

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Кабінет Міністрів України:

1) координує і контролює діяльність органів виконавчої влади щодо вжиття ними необхідних заходів із забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб відповідно до цього Закону;

2) забезпечує проведення моніторингу внутрішнього переміщення осіб, спрямовує діяльність органів виконавчої влади на усунення обставин (умов), що сприяли внутрішньому переміщенню осіб, захист прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, сприяння поверненню таких осіб до залишеного місця проживання та їх реінтеграції;

3) у разі настання обставин, зазначених у статті 1 цього Закону, які спричинили масове (більше 100 тисяч осіб) переміщення громадян України, або у разі продовження дії обставин, зазначених у статті 1 цього Закону, понад 6 місяців затверджує комплексні державні цільові програми щодо підтримки та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб із визначенням джерел та обсягів фінансування, контролює їх виконання;

4) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.

Стаття 11. Повноваження центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції):

{Пункт 1 частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

{Пункт 2 частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

3) сприяє возз'єднанню сімей внутрішньо переміщених осіб шляхом надання інформації внутрішньо переміщеній особі про місце фактичного перебування її членів сім'ї;

4) у разі виявлення факту повідомлення внутрішньо переміщеною особою неправдивих відомостей та/або подання недійсних або підроблених документів, скоєння кримінальних правопорушень або співучасті у кримінальних правопорушеннях, виїзду особи на постійне місце проживання за кордон повідомляє протягом одного робочого дня орган, що видав довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, про такі факти для прийняття в установленому порядку рішення щодо дії довідки;

{Пункт 4 частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

5) у разі відсутності документів, що посвідчують особу та підтверджують її громадянство, здійснює ідентифікацію внутрішньо переміщеної особи; забезпечує оформлення, видачу, обмін, продовження строку дії документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, за місцем фактичного перебування внутрішньо переміщеної особи.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, забезпечує організацію надання медичної допомоги та медичного обслуговування, здійснення комплексних заходів щодо санітарно-епідеміологічної безпеки населення та карантинних заходів за місцем фактичного перебування внутрішньо переміщених осіб.

3. Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах соціального захисту, соціального обслуговування населення, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, а також захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну:

{Абзац перший частини третьої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

відповідає за забезпечення формування та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб;

забезпечує захист персональних даних внутрішньо переміщених осіб, що містяться в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб;

забезпечує надання внутрішньо переміщеним особам гуманітарної допомоги;

розробляє державні програми підтримки та вирішення соціально-побутових питань внутрішньо переміщених осіб;

подає Кабінету Міністрів України пропозиції про заходи, необхідні для реалізації цього Закону, щодо забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац сьомий частини третьої статті 11 виключено на підставі Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань усиновлення та захисту прав дітей, здійснює координацію та методологічне забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо соціального захисту внутрішньо переміщених дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також забезпечує дотримання вимог законодавства під час встановлення опіки чи піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, їх усиновлення, застосування інших передбачених законодавством форм влаштування дітей, проводить роботу з соціальної підтримки внутрішньо переміщених сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

{Частину третю статті 11 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

Законні представники дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, посадові особи, які здійснюють заходи щодо захисту прав такої дитини, у разі необхідності підтвердження чи перевірки персональних даних про дитину можуть отримати відповідні відомості на

підставі письмового запиту до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань усиновлення та захисту прав дітей, який забезпечує ведення єдиного електронного обліку дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

{Частина третю статті 11 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

{Частина третя статті 11 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

4. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах освіти і науки:

1) створює умови для здобуття громадянами дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної освіти, професійно-технічної, вищої освіти з урахуванням відомостей щодо внутрішнього переміщення осіб;

2) здійснює в межах повноважень координацію діяльності органів виконавчої влади, у тому числі органів управління освітою місцевих державних адміністрацій, та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації права на освіту внутрішньо переміщених осіб;

3) координує діяльність місцевих органів управління освітою в частині формування оптимальної мережі дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів та забезпечує формування оптимальної мережі професійно-технічних навчальних закладів, експериментальних навчальних закладів для задоволення освітніх потреб населення з урахуванням потреб внутрішньо переміщених осіб;

4) формує щороку пропозиції та доводить до підпорядкованих навчальних закладів державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб з урахуванням кількості внутрішньо переміщених осіб.

5. Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, забезпечує відповідно до законодавства здійснення заходів з мінімізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, евакуації населення, надання екстреної медичної допомоги у зоні надзвичайної ситуації.

6. Центральні органи виконавчої влади здійснюють аналіз стану реалізації прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та подають Кабінету Міністрів України відомості щодо витрат та заходів, необхідних для реалізації вимог цього Закону.

7. Центральні органи виконавчої влади на виконання цього Закону здійснюють обмін інформацією на безоплатній основі в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, а також взаємодіють з громадськими об'єднаннями, волонтерськими, благодійними організаціями, іншими юридичними та фізичними особами з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

8. Місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень

забезпечують:

1) прийом громадян та надання їм безоплатної первинної правничої допомоги з питання взяття на облік внутрішньо переміщених осіб;

{Пункт 1 частини восьмої статті 11 в редакції Закону № 3022-IX від 10.04.2023}

2) взяття на облік внутрішньо переміщеної особи в порядку, встановленому статтею 4 цього Закону;

3) надання інформації внутрішньо переміщеним особам про можливі місця і умови для їх тимчасового проживання/перебування з урахуванням пропозицій органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, волонтерських, благодійних організацій, інших юридичних та фізичних осіб, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях;

4) надання у разі необхідності внутрішньо переміщеним особам медико-психологічної допомоги;

5) безоплатне харчування відповідно до законодавства внутрішньо переміщених осіб на період до отримання такими особами статусу безробітних або їх працевлаштування, але не більше одного місяця;

6) надання у тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам житлового приміщення або соціального житла, придатного для проживання, за умови оплати зазначеними особами відповідно до законодавства вартості житлово-комунальних послуг;

7) внесення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб структурним підрозділом місцевої державної адміністрації з питань соціального захисту населення відомостей про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, у тому числі місце її фактичного перебування, та про надані такій особі послуги;

8) набуття відповідно до законодавства внутрішньо переміщеними особами за місцем їх фактичного перебування прав на земельну ділянку із земель державної власності;

9) допомогу за клопотанням внутрішньо переміщеної особи у переміщенні рухомого майна під час залишення особою місця проживання на території, де виникли обставини, зазначені у статті 1 цього Закону, та поверненні до такого залишеного місця проживання;

10) влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади державної форми власності;

11) одержання гуманітарної та благодійної допомоги;

12) виявлення із числа внутрішньо переміщених осіб сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення передбачених законодавством заходів у разі виникнення загрози життю та здоров'ю дітей, втрати дітьми батьківського піклування;

{Пункт 12 частини восьмої статті 11 в редакції Закону № 936-VIII від 26.01.2016}

12¹) здійснення соціального захисту внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа,

сімей, в яких виховуються такі діти, соціального супроводження таких сімей і дітей;

{Частина восьму статті 11 доповнено пунктом 12⁻¹ згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

12⁻²) здійснення в повному обсязі повноважень органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

{Частина восьму статті 11 доповнено пунктом 12⁻² згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

12⁻³) прийняття рішень про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад тих адміністративно-територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, визначеними у частині першій статті 1 цього Закону;

{Частина восьму статті 11 доповнено пунктом 12⁻³ згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

12⁻⁴) надання житла дитячим будинкам сімейного типу, які вимушено або самостійно залишили місце проживання у зв'язку з обставинами, визначеними у частині першій статті 1 цього Закону;

{Частина восьму статті 11 доповнено пунктом 12⁻⁴ згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

12⁻⁵) організацію роботи з виявлення дітей, переміщених без супроводження батьків, інших законних представників, здійснення заходів щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини;

{Частина восьму статті 11 доповнено пунктом 12⁻⁵ згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

13) влаштування громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, які проживали в стаціонарних інтернатних установах та закладах на території, де виникли обставини, зазначені у статті 1 цього Закону, в аналогічні установи та заклади за місцем фактичного перебування таких осіб;

14) організацію роботи медичних закладів з надання необхідної допомоги населенню з урахуванням тимчасового проживання/перебування на відповідній території внутрішньо переміщених осіб;

15) безоплатний проїзд залізничним, автомобільним транспортом внутрішньо переміщених осіб до залишеного місця проживання в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

9. Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень:

формують фонди житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, у тому числі шляхом викупу (придбання), оренди, будівництва нового житла, реконструкції будинків і гуртожитків,

переведення нежитлих приміщень у жилі, передачі житла в комунальну або державну власність, капітального ремонту об'єктів житлового фонду;

{Частина дев'яту статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 3446-IX від 08.11.2023}

інформують місцеві державні адміністрації про можливі місця і умови для тимчасового проживання/перебування внутрішньо переміщених осіб, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях;

надають у тимчасове безоплатне користування внутрішньо переміщеним особам з комунальної власності житлові приміщення, придатні для проживання (за умови оплати особою відповідно до законодавства вартості комунальних послуг);

вирішують питання щодо набуття відповідно до законодавства внутрішньо переміщеними особами за місцем їх фактичного перебування прав на земельну ділянку із земель комунальної власності;

сприяють за клопотанням внутрішньо переміщеної особи у переміщенні її рухомого майна для повернення на залишене місце проживання;

забезпечують надання медичної допомоги в комунальних закладах охорони здоров'я з урахуванням відомостей про внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово проживають (перебувають) у відповідному населеному пункті;

забезпечують влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади комунальної форми власності;

забезпечують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, сімей, в яких виховуються такі діти, соціальне супроводження таких сімей і дітей;

{Частина дев'яту статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

забезпечують зарахування внутрішньо переміщених дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і соціальний квартирний облік за місцем їх обліку як внутрішньо переміщених осіб;

{Частина дев'яту статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2279-VIII від 08.02.2018}

здійснюють у повному обсязі повноваження органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

{Частина дев'яту статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

приймають рішення про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад тих адміністративно-територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами,

визначеними у частині першій статті 1 цього Закону;

{Частину дев'яту статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

забезпечують надання житла дитячим будинкам сімейного типу, які вимушено або самостійно залишили місце проживання у зв'язку з обставинами, визначеними у частині першій статті 1 цього Закону;

{Частину дев'яту статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

організують роботу з виявлення дітей, переміщених без супроводження батьків, інших законних представників, здійснюють заходи щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини.

{Частину дев'яту статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 936-VIII від 26.01.2016}

Стаття 12. Підстави для скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та внесення відомостей про це в Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб

1. Підставою для скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та внесення відомостей про це в Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб є обставини, за яких внутрішньо переміщена особа:

1) подала заяву про відмову від довідки;

2) скоїла кримінальне правопорушення: дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту; створення терористичної групи чи терористичної організації; сприяння вчиненню терористичного акту; фінансування тероризму; вчинення кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку або військового кримінального правопорушення;

{Пункт 2 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

3) повернулася до покинутого місця постійного проживання;

4) виїхала на постійне місце проживання за кордон;

5) подала завідомо недостовірні відомості.

Рішення про скасування дії довідки приймається керівником структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем проживання особи та надається внутрішньо переміщеній особі протягом трьох днів з дня прийняття такого рішення.

{Абзац сьомий частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII}

від 24.12.2015}

У разі неповідомлення внутрішньо переміщеною особою про її повернення до покинутого місця постійного проживання згідно з абзацом другим пункту 3 частини другої статті 9 цього Закону рішення про скасування дії довідки відповідно до пункту 3 частини першої цієї статті приймається на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання.

{Абзац восьмий частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Інформацією, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання, є:

{Абзац дев'ятий частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

дані, отримані з відповідних державних реєстрів;

{Абзац частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

дані, отримані в результаті обміну інформацією структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

{Абзац частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

дані, отримані в результаті обміну інформацією структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад з громадськими об'єднаннями, волонтерськими, благодійними організаціями, іншими юридичними та фізичними особами, що надають допомогу внутрішньо переміщеним особам відповідно до статті 16 цього Закону.

{Абзац частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

У разі наявності у внутрішньо переміщеної особи обґрунтованих причин для продовження строку її відсутності за місцем проживання понад 60 днів така особа звертається з відповідною письмовою заявою за місцем проживання до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад. У такому разі строк відсутності внутрішньо переміщеної особи за місцем проживання може бути збільшено до 90 днів.

{Абзац частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад на підставі прийнятого рішення невідкладно вносить до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб відомості про скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

{Абзац частини першої статті 12 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 13. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб

1. Рішення, дії чи бездіяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб можуть бути оскаржені до суду в порядку, визначеному законом.

Стаття 14. Заборона дискримінації

1. Внутрішньо переміщені особи користуються тими ж правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, як і інші громадяни України, що постійно проживають в Україні. Забороняється їх дискримінація при здійсненні ними будь-яких прав і свобод на підставі, що вони є внутрішньо переміщеними особами.

Стаття 15. Джерела фінансового та матеріально-технічного забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Фінансове забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб за рахунок бюджетних коштів здійснюється відповідно до бюджетного законодавства. Заходи щодо забезпечення прийому, проїзду, розміщення та облаштування вимушених переселенців є видатковими зобов'язаннями України та органів місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції щодо забезпечення соціальних прав і гарантій громадян України.

2. Для розвитку та поліпшення матеріально-технічної бази, спрямованої на забезпечення захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, можуть залучатися кошти підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності і господарювання, іноземних держав та міжнародних організацій у вигляді благодійної, гуманітарної, матеріальної та технічної допомоги, а також добровільні пожертвування фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та громадських об'єднань, інші не заборонені законодавством джерела.

3. У разі якщо внутрішнє переміщення за обставин, передбачених у статті 1 цього Закону, спричинене військовою агресією іншої держави, військовим вторгненням, окупацією чи анексією території України, і цю територію покинули особи, що стали внутрішньо переміщеними особами, держава-агресор компенсує прямі витрати внутрішньо переміщених осіб, які виникли внаслідок вимушеного переміщення, а також всі витрати на приймання та облаштування зазначених осіб, що були здійснені за рахунок державного бюджету України та місцевих бюджетів, відповідно до норм міжнародного права.

{Частина третя статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 921-VIII від 24.12.2015}

Стаття 16. Взаємодія органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями з надання допомоги внутрішньо переміщеним особам

1. Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують додержання прав громадських об'єднань, що надають допомогу внутрішньо переміщеним особам.

2. Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть залучати громадські об'єднання до процесу формування і реалізації державної політики щодо вирішення питань внутрішньо переміщених осіб.

3. Державний нагляд та контроль за дотриманням законодавства громадськими об'єднаннями, що надають допомогу внутрішньо переміщеним особам, здійснюють органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у порядку, визначеному законом.

Стаття 17. Сприяння з надання внутрішньо переміщеним особам кредитів на придбання земельних ділянок, придбання та будівництво житла

1. З метою забезпечення будівництва та інвестування у розвиток житлової інфраструктури міст та населених пунктів відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування разом із державними банківськими установами, а також за наявності можливостей залучення міжнародної гуманітарної або благодійної допомоги формують для внутрішньо переміщених осіб регіональні довгострокові програми з пільгового кредитування (у тому числі - іпотечного) будівництва або придбання житла.

2. Кабінет Міністрів України з Національним банком України розробляють правові механізми щодо можливостей рефінансування витрат з будівництва або повернення відсотків за сплаченими кредитами тим внутрішньо переміщеним особам, які внаслідок окупації чи військових дій, негативних наслідків збройного конфлікту, проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру набули каліцтва чи інвалідності, або лишилися без годувальника, або без належної опіки та піклування за віком (діти-сироти, одинокі батьки та пенсіонери).

3. У разі виділення адресної цільової благодійної або міжнародної благодійної допомоги для будівництва або придбання житла для внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території чи у районах ведення військових дій чи проведення антитерористичної операції такі кошти не оподатковуються прибутковим податком та податком на додану вартість.

Стаття 18. Міжнародне співробітництво з проблем внутрішньо переміщених осіб

1. Україна співпрацює з іншими державами, міжнародними

організаціями з метою запобігання виникненню передумов вимушеного внутрішнього переміщення осіб, захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, створення та підтримання умов, що дають змогу таким особам добровільно, в безпечних умовах та з гідністю повернутися до покинутого місця проживання, або умов для інтеграції внутрішньо переміщених осіб за новим місцем проживання в Україні.

{Частина перша статті 18 в редакції Закону № 921-VIII від 24.12.2015}

2. Міжнародним донорам, що роблять внесок у програми допомоги для внутрішньо переміщених осіб, надається сприяння в прискоренні імпорту гуманітарних вантажів.

3. Міжнародна гуманітарна, благодійна, технічна та будь-яка інша безповоротна допомога, що надається внутрішньо переміщеним особам, звільняється від оподаткування та митних платежів.

4. Міжнародна гуманітарна, благодійна, технічна та будь-яка інша безповоротна допомога, що надається внутрішньо переміщеним особам, має виключне цільове спрямування і не може спрямовуватися на інші цілі.

5. Україна забезпечуватиме справедливий розподіл такої допомоги внутрішньо переміщеним особам, з урахуванням потреб осіб з особливими потребами, осіб з інвалідністю, жінок та дітей, одиноких батьків, пенсіонерів, літніх людей.

Стаття 19. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Особи, винні в порушенні цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 20. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Закони та інші нормативно-правові акти України діють в частині, що не суперечить цьому Закону.

2¹. У період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом шести місяців після його припинення або скасування визначені Кабінетом Міністрів України категорії внутрішньо переміщених осіб мають право на безоплатне тимчасове проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) без обмеження строком, передбаченим абзацом дев'ятим частини першої статті 9 цього Закону.

{Статтю 20 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 3446-IX від 08.11.2023}

3. Внести зміни до таких законів України:

1) абзац дев'ятий статті 3 Закону України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 232; 2013 р., № 30, ст. 343, № 51, ст. 716; із змінами, внесеними Законом України від 2 вересня 2014 року № 1673-VII) викласти в такій

редакції:

"документи, до яких вносяться відомості про місце проживання та місце перебування особи, - паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, довідка про звернення за захистом в Україні";

2) у Законі України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 26, ст. 892, № 27, ст. 905, № 39, ст. 2011):

а) у статті 6:

у назві слова "або переселилися з неї" виключити;

частину першу виключити;

у частині третій слова "частинах першій та" замінити словом "частині";

б) у статті 7:

у назві, частині першій та абзаці першому частини дванадцятої слова "або переселилися з неї" виключити;

частини п'яту - одинадцяту виключити;

в) статтю 18 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"2. Гарантії прав, свобод та законних інтересів осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території України та перебувають на території України на законних підставах, визначаються Законом України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб".

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою;

3) статтю 14 Закону України "Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України" викласти в такій редакції:

"Стаття 14. Евакуація громадян з тимчасово окупованої території України

14.1. Визначення правового статусу та забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим здійснюються у порядку, визначеному Законом України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб".

14.2. Упродовж строку тимчасової окупації внутрішньо переміщена особа з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим звільняється від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (зареєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована. Національний банк України приймає рішення про зміну класифікації таких іпотечних кредитів або інші рішення з метою недопущення погіршення ліквідності (фінансового стану) кредитора.

Норми цього пункту не поширюються на нерухоме житлове майно,

загальна площа якого перевищує показники, встановлені статтею 265 Податкового кодексу України.

На громадянина України, який виїжджає з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим за межі державного кордону України на місце постійного проживання або змінює своє громадянство, не поширюються норми цього пункту".

4. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині відповідальності посадових чи службових осіб за порушення прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб під час їх реєстрації, надання соціальних послуг та інформації щодо наявних місць тимчасового поселення та можливостей працевлаштування;

2) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України зміни та доповнення до законів України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту", "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус", передбачивши аналогічні сфері врегулювання цим Законом положення для категорій іноземців, біженців та осіб без громадянства;

3) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України зміни та доповнення до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", передбачивши в таких змінах спрощення процедур реєстрації, перереєстрації господарської діяльності та повідомного порядку скасування реєстрації та вилучення записів з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України та Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у випадку, коли такі суб'єкти господарювання були зареєстровані територіальними органами ведення реєстрів на тимчасово окупованій території до часу її окупації;

4) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

5) забезпечити перегляд та приведення відповідними центральними органами державної виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність до цього Закону;

6) забезпечити розроблення та затвердження в установленому порядку комплексної державної програми щодо підтримки та соціальної адаптації громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, зокрема, вжити заходів із вирішення питань щодо тимчасового розміщення, працевлаштування, медичної допомоги, протиепідемічних заходів, розробки та внесення змін до нормативно-правових актів стосовно спрощення процедури переоформлення документів і отримання соціальних виплат для

цієї категорії громадян;

7) для забезпечення обліку таких осіб та створення експертно-інформаційної системи підтримки прийняття управлінських рішень створити Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб - громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, а також за обставин, визначених у статті 1 цього Закону, та визначити порядок її ведення та порядок доступу до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб із зазначенням ідентифікаційних даних громадян, відомостей про факт надання їм державою та органами місцевого самоврядування послуг, даних про факт та про потреби їх працевлаштування, відомостей про виплачені їм грошові суми для забезпечення тимчасового поселення та отримання постійного житла, передбачивши в цій базі систему захисту персональних даних, повноваження державних органів та їх територіальних підрозділів щодо порядку введення таких даних за їх спеціальною компетенцією та порядок надання необхідних для таких осіб інформаційно-консультативних відомостей та послуг для прискорення та спрощення для цієї категорії громадян процесу соціальної адаптації;

8) створити координаційний центр для організації роботи з консультування, перевезення та розміщення зазначеної вище категорії громадян України за відомостями спеціальної міжвідомчої бази даних.

Президент України
м. Київ
20 жовтня 2014 року
№ 1706-VII

П. ПОРОШЕНКО

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим
на тимчасово окупованій території України

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 26, ст.892)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1237-VII від 06.05.2014, ВВР, 2014, № 27, ст.905

№ 1635-VII від 12.08.2014, ВВР, 2014, № 39, ст.2011

№ 1636-VII від 12.08.2014, ВВР, 2014, № 43, ст.2030

№ 1706-VII від 20.10.2014, ВВР, 2015, № 1, ст.1

№ 119-VIII від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 10, ст.61

№ 189-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 16, ст.112

№ 685-VIII від 15.09.2015, ВВР, 2015, № 46, ст.417

№ 1038-VIII від 17.03.2016, ВВР, 2016, № 16, ст.167

№ 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25

№ 1838-VIII від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 11, ст.104}

№ 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436

№ 2268-VIII від 18.01.2018, ВВР, 2018, № 10, ст.54

№ 2293-VIII від 27.02.2018, ВВР, 2018, № 19, ст.180

№ 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371

№ 2745-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 30, ст.119

№ 113-IX від 19.09.2019}

№ 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238

№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408

№ 1319-IX від 04.03.2021, ВВР, 2021, № 24, ст.203

№ 1618-IX від 01.07.2021, ВВР, 2021, № 45, ст.361

№ 1916-IX від 30.11.2021

№ 2138-IX від 15.03.2022

№ 2217-IX від 21.04.2022

№ 2764-IX від 16.11.2022

№ 2834-IX від 13.12.2022

№ 2849-IX від 13.12.2022

№ 3022-IX від 10.04.2023

№ 3050-IX від 11.04.2023

№ 3054-IX від 11.04.2023

№ 3200-IX від 29.06.2023

№ 3449-IX від 08.11.2023 }

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" у всіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Верховна Рада України,
грунтуючись на Декларації про державний суверенітет України та Конституції України,
підкреслюючи, що суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах міжнародно визнаного державного кордону є цілісною і недоторканою,
не визнаючи тимчасову окупацію Російською Федерацією частини території України,
підтверджуючи невіддільне суверенне право України на відновлення і збереження її територіальної цілісності в межах міжнародно визнаного державного кордону,
керуючись Статутом Організації Об'єднаних Націй та Декларацією про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй від 24 жовтня 1970 року, Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року,
виходячи з того, що відповідно до пунктів "a", "b", "c", "d" та "g" статті 3 Резолюції 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Визначення агресії" від 14 грудня 1974 року застосування Російською Федерацією збройної сили проти України становить злочин збройної агресії та грубо порушує Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року та істотно порушило чинний на момент початку збройної агресії Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31 травня 1997 року,
підтверджуючи Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором від 27 січня 2015 року № 129-VIII, а також Заяву Верховної Ради України "Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків" від 21 квітня 2015 року № 337-VIII, Заяву Верховної Ради України щодо ескалації російсько-українського збройного конфлікту від 30 березня 2021 року № 1356-IX, Заяву Верховної Ради України у зв'язку з визнанням Російською Федерацією незалежності незаконних самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях окремих районів Донецької та Луганської областей України від 22 лютого 2022 року № 2093-IX,
враховуючи низку заяв Верховної Ради України про порушення Російською Федерацією на тимчасово окупованій нею території України основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема "Про утиски та недотримання прав українців у Росії та невідкладні заходи щодо задоволення національно-культурних та мовних потреб закордонних українців" від 17 червня 2014 року № 1331-VII, "Про трагічну загибель людей внаслідок

терористичного акту над територією України" від 22 липня 2014 року № 1596-VII, "Щодо протидії поширенню підтримуваного Російською Федерацією міжнародного тероризму" від 22 липня 2014 року № 1597-VII, "Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності та воєнних злочинів вищими посадовими особами Російської Федерації та керівниками терористичних організацій "ДНР" та "ЛНР", які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян" від 4 лютого 2015 року № 145-VIII, "Про невизнання Україною легітимності виборів до Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації сьомого скликання, їх результатів і правових наслідків та, відповідно, складу, повноважень, актів та рішень Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації сьомого скликання" від 20 вересня 2016 року № 1527-VIII, "Щодо невизнання Україною легітимності виборів Президента Російської Федерації на тимчасово окупованих територіях України - Автономній Республіці Крим та місті Севастополі" від 22 березня 2018 року № 2371-VIII, "Щодо невизнання легітимності так званих місцевих виборів на тимчасово окупованих територіях України - в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі" від 11 вересня 2019 року № 66-IX, "Щодо нелегітимного проведення загальноросійського голосування по поправках до Конституції Російської Федерації на тимчасово окупованій території України - в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також залучення до голосування мешканців тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях з незаконно виданими паспортами громадянина Російської Федерації" від 17 липня 2020 року № 806-IX, "Щодо невизнання легітимності так званих місцевих виборів на тимчасово окупованих територіях України - в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі" від 30 вересня 2020 року № 932-IX, "Щодо незаконного затримання першого заступника голови Меджлісу кримськотатарського народу Нарімана Джелєлова та інших представників корінного кримськотатарського народу на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя державою-агресором Російською Федерацією" від 10 вересня 2021 року № 1749-IX, "Щодо нелегітимності виборів депутатів Державної Думи Російської Федерації 2021 року" від 22 вересня 2021 року № 1773-IX,

констатуючи, що у світлі положень IV Гаазької конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатка до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року, Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року одним із наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України стала тимчасова окупація частини території України,

виходячи з положень резолюцій Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Про територіальну цілісність України" від 27 березня 2014

року № 68/262, "Стан справ у сфері прав людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі (Україна)" A/RES/71/205 (2016), A/RES/72/190 (2017), A/RES/73/263 (2018), A/RES/74/168 (2019), A/RES/75/192 (2020), а також "Проблеми мілітаризації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, Україна, а також частини Чорного та Азовського морів" A/RES/73/194 (2018), A/RES/74/17 (2019), A/RES/75/29 (2020), які підкреслюють нелегітимність проведення в Автономній Республіці Крим референдуму, визнають Автономну Республіку Крим та місто Севастополь територією, тимчасово окупованою Російською Федерацією, і закликають міжнародне співтовариство не визнавати будь-яку зміну статусу Автономної Республіки Крим і міста Севастополя на основі результатів зазначеного референдуму,

беручи до уваги Резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Агресія проти України" A/RES/ES-11/1 від 2 березня 2022 року, якою визнається, що Росія вчинила агресію проти України, порушивши базові норми ООН, і якою від Російської Федерації вимагається припинити збройну агресію проти України, включаючи також деокупацію Криму та Донбасу, негайно, повністю та безумовно вивести всі свої збройні сили з території України в межах її міжнародно визнаних кордонів,

враховуючи проміжне рішення Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй від 16 березня 2022 року, відповідно до якого на найвищому юридичному рівні констатовано факт вторгнення Росії на територію України,

відзначаючи, що збройна агресія Російської Федерації розпочалася з неоголошених і прихованих вторгнень на територію України підрозділів збройних сил та інших силових відомств Російської Федерації, а також шляхом організації та підтримки терористичної діяльності, а 24 лютого 2022 року переросла в повномасштабне збройне вторгнення на суверенну територію України,

беручи до уваги, що Російська Федерація чинить злочин агресії проти України та здійснює тимчасову окупацію частини її території за допомогою збройних формувань Російської Федерації, що складаються з регулярних з'єднань і підрозділів, підпорядкованих Міністерству оборони Російської Федерації, підрозділів та спеціальних формувань, підпорядкованих іншим силовим відомствам Російської Федерації, їхніх радників, інструкторів та іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, а також за допомогою окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні Російській Федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України,

відзначаючи, що дії Російської Федерації на території України грубо порушують принципи та норми міжнародного права,

залишаючись відданою курсу політико-дипломатичного врегулювання конфліктів на основі принципів і норм міжнародного права та Статуту Організації Об'єднаних Націй,

підтверджуючи невіддільне суверенне право України на самооборону відповідно до статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй,

враховуючи, що основою гуманітарної, соціальної та економічної політики держави Україна стосовно населення тимчасово окупованої території України є захист і повноцінна реалізація національно-культурних, соціальних та політичних прав громадян України, у тому числі корінних народів та національних меншин,

підтверджуючи Заяву Верховної Ради України "Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав і основоположних свобод", схвалену Постановою Верховної Ради України від 21 травня 2015 року № 462-VIII,

приймає цей Закон, що має на меті визначити особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях України.

{Прембула в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 1. Правовий статус тимчасово окупованої території України

1. Тимчасово окупована Російською Федерацією територія України (далі - тимчасово окупована територія) є невід'ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Правовий статус тимчасово окупованої території, а також правовий режим на тимчасово окупованій території визначаються цим Законом, іншими законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципами та нормами міжнародного права.

Тимчасова окупація Російською Федерацією територій України, визначених частиною першою статті 3 цього Закону, незалежно від її тривалості, є незаконною і не створює для Російської Федерації жодних територіальних прав.

За державою Україна, територіальними громадами сіл, селищ, міст, розташованих на тимчасово окупованій території, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічного права зберігається право власності, інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021; в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

2. Датою початку тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій України є 19 лютого 2014 року.

Окремі об'єкти нафтогазовидобування в межах континентального

шельфу України є окупованими Російською Федерацією з 19 лютого 2014 року. Перелік таких об'єктів визначається Кабінетом Міністрів України.

Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими Російською Федерацією з 20 лютого 2014 року.

Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими Російською Федерацією (у тому числі окупаційною адміністрацією Російської Федерації) починаючи з 7 квітня 2014 року. Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях з цієї дати, визначено Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 685-VIII від 15.09.2015; в редакції Законів № 1618-IX від 01.07.2021, № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Дата початку і дата завершення тимчасової окупації територій, передбачених пунктом 3 частини першої статті 3 цього Закону, визначаються у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

{Статтю 1 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022; в редакції Законів № 2764-IX від 16.11.2022, № 3050-IX від 11.04.2023}

Стаття 1¹. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) адміністративна межа - умовна лінія на поверхні землі між тимчасово окупованою територією та іншою територією України, на прилеглих територіях до якої не ведуться бойові дії;

2) гуманітарний коридор - тимчасово демілітаризована за домовленістю між уповноваженими представниками України та представниками збройних формувань Російської Федерації та/або окупаційної адміністрації Російської Федерації зона, призначена для забезпечення безпечного транзиту гуманітарної допомоги на тимчасово окуповану територію та/або надання медичної допомоги цивільному населенню та пораненим на тимчасово окупованій території та/або евакуації цивільного населення, поранених та загиблих з тимчасово окупованої території;

3) деокупація - комплекс заходів державної політики, наслідком яких є повна відсутність на території України, що була тимчасово окупована, збройних формувань Російської Федерації і окупаційної адміністрації Російської Федерації та встановлення загального ефективного контролю України на цій території (повернення тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України та відновлення конституційного ладу України на цій території);

4) збройні формування Російської Федерації - регулярні з'єднання і підрозділи, підпорядковані Міністерству оборони Російської Федерації,

підрозділи та спеціальні формування, підпорядковані іншим силовим відомствам Російської Федерації, їхні радники, інструктори та іррегулярні незаконні збройні формування, озброєні банди та групи найманців, створені, підпорядковані, керовані та фінансовані Російською Федерацією, а також за допомогою окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні Російській Федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

5) лінія зіткнення - умовна лінія на поверхні землі між тимчасово окупованою територією та іншою територією України, на прилеглих територіях до якої ведуться бойові дії;

б) окупаційна адміністрація Російської Федерації - сукупність державних органів і структур Російської Федерації, функціонально відповідальних за управління тимчасово окупованими територіями та підконтрольних Російській Федерації самопроголошених органів, які узурпували виконання владних повноважень на тимчасово окупованих територіях та які виконували чи виконують властиві органам державної влади чи органам місцевого самоврядування функції на тимчасово окупованій території України, в тому числі органи, організації, підприємства та установи, включаючи правоохоронні та судові органи, нотаріусів та суб'єктів адміністративних послуг;

7) тимчасово окупована Російською Федерацією територія України (тимчасово окупована територія) - це частини території України, в межах яких збройні формування Російської Федерації та окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування Російської Федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації Російської Федерації.

{Закон доповнено статтею 1⁻¹ згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 2. Мета Закону

1. Цей Закон визначає статус території України, тимчасово окупованої внаслідок збройної агресії Російської Федерації, встановлює особливий правовий режим на цій території, визначає особливості діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій в умовах цього режиму, додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб.

Стаття 3. Тимчасово окупована територія

1. Для цілей цього Закону тимчасово окупованою територією визначається:

1) сухопутна територія тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, водні об'єкти або їх частини, що знаходяться на цих територіях;

{Пункт 1 частини першої статті 3 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території інших тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України;

{Пункт 2 частини першої статті 3 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

3) інша сухопутна територія України, внутрішні морські води і територіальне море України, визнані в умовах воєнного стану тимчасово окупованими у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

{Пункт 3 частини першої статті 3 в редакції Законів № 2268-VIII від 18.01.2018, № 2138-IX від 15.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2764-IX від 16.11.2022; в редакції Закону № 3050-IX від 11.04.2023}

4) надра під територіями, зазначеними у пунктах 1, 2 і 3 цієї частини, і повітряний простір над цими територіями.

{Частину першу статті 3 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022}

2. Адміністративна межа між тимчасово окупованою територією та іншою територією України визначається Кабінетом Міністрів України.

На адміністративній межі між тимчасово окупованою територією та іншою територією України Кабінетом Міністрів України може запроваджуватися тимчасовий прикордонний контроль.

{Абзац другий частини другої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2764-IX від 16.11.2022}

{Статтю 3 доповнено частиною другою згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021; в редакції Законів № 2138-IX від 15.03.2022, № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Лінія зіткнення між тимчасово окупованою територією та іншою територією України визначається Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.

{Статтю 3 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021; в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 4. Правовий режим тимчасово окупованої території

1. На тимчасово окупованій території на строк дії цього Закону поширюється особливий правовий режим перетину адміністративної межі та лінії зіткнення між тимчасово окупованою територією та іншою територією України, вчинення правочинів, проведення виборів та референдумів, реалізації інших прав і свобод людини і громадянина.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

2. Правовий режим тимчасово окупованої території передбачає особливий порядок забезпечення прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території.

3. Правовий режим тимчасово окупованої території може бути визначено, змінено чи скасовано законами України.

{Абзац перший частини третьої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

В умовах воєнного стану правовий режим тимчасово окупованої території, передбаченої пунктом 3 частини першої статті 3 цього Закону, визначається, змінюється і скасовується Кабінетом Міністрів України.

{Частина третю статті 4 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2764-IX від 16.11.2022}

Стаття 4¹. Цілі державної політики на тимчасово окупованій території

1. Цілями державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованій території є:

- 1) деокупація тимчасово окупованої території;
- 2) забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у передбаченому законом обсязі;
- 3) забезпечення незалежності, єдності та територіальної цілісності України.

2. Правовою підставою для відсічі збройної агресії Російської Федерації та відновлення територіальної цілісності України є Конституція України, законодавство України та стаття 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй.

3. Для забезпечення державного суверенітету України, національної безпеки, відсічі збройної агресії Російської Федерації органи державної влади, в тому числі органи сектору безпеки і оборони, їх посадові особи, діючи на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України:

- 1) здійснюють відповідно до Конституції України та законів України заходи для відновлення територіальної цілісності України;
- 2) вживають заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі збройної агресії Російської Федерації;
- 3) вживають заходів для захисту прав і свобод цивільного населення;
- 4) здійснюють із додержанням міжнародних зобов'язань України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципів і норм міжнародного права політико-дипломатичні, санкційні та інші заходи з метою відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно визнаного державного кордону;

5) розвивають із залученням ресурсів держави та міжнародної допомоги оборонний і безпековий потенціал України з метою відсічі збройній агресії Російської Федерації;

б) забезпечують комплексний розвиток безпекової, економічної, інформаційно-телекомунікаційної, соціальної та гуманітарної інфраструктури на територіях, прилеглих до тимчасово окупованих територій;

7) реалізують відповідно до документів стратегічного оборонного планування заходи зі зміцнення оборонних і безпекових спроможностей України;

8) використовують механізми двосторонньої міжнародної співпраці, міжнародних організацій та міжнародних судових інстанцій з метою збереження та посилення санкцій, що застосовуються до Російської Федерації членами міжнародного співтовариства, притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності за воєнні злочини, злочини геноциду, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, відбудови та відновлення знищеної внаслідок збройної агресії Російської Федерації інфраструктури України.

{Закон доповнено статтею 4¹ згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 5. Захист прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території

1. Україна вживає всіх необхідних заходів щодо гарантування прав і свобод людини і громадянина, передбачених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, усім громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території.

2. Основними напрямками захисту прав і свобод цивільного населення на тимчасово окупованих територіях є:

1) захист основоположних політичних і громадянських, економічних, соціальних, культурних та інших прав і свобод людини;

2) вжиття заходів для звільнення всіх незаконно затриманих чи утримуваних Російською Федерацією або окупаційною адміністрацією Російської Федерації громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебували на момент їх затримання на території України;

3) сприяння забезпеченню відновлення порушених матеріальних прав;

4) сприяння забезпеченню соціально-економічних, екологічних та культурних потреб, зокрема шляхом реалізації заходів, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій, на виконання відповідних рішень Кабінету Міністрів України;

5) надання правової та гуманітарної допомоги, у тому числі із залученням міжнародної допомоги, зокрема надання медичних та соціальних послуг на контрольованих Україною територіях;

б) сприяння підтриманню культурних зв'язків;

7) забезпечення доступу до закладів освіти та медіа України.

3. За фізичними особами незалежно від перебування їх на обліку як

внутрішньо переміщених осіб чи від набуття ними спеціального правового статусу та за юридичними особами зберігається право власності, інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території, якщо таке майно набуто відповідно до законів України.

4. Україна зобов'язується підтримувати і забезпечувати економічні, фінансові, політичні, соціальні, інформаційні, культурні та інші зв'язки з громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території, сприяти їх залученню до процесів утвердження української національної та громадянської ідентичності.

{Частина четверта статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2834-IX від 13.12.2022}

5. Російська Федерація як держава-окупант відповідно до IV Гаазької конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатка до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року, Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року несе відповідальність за порушення захисту прав цивільного населення.

6. Примусове автоматичне набуття громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території, громадянства Російської Федерації не визнається Україною та не є підставою для втрати громадянства України.

7. Кабінет Міністрів України здійснює постійний моніторинг стану дотримання прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території, за результатами якого оприлюднює та надає відповідну інформацію міжнародним організаціям у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина та вживає необхідних заходів (у тому числі через міжвідомчий координаційний орган) для узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки і супроводження консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України.

8. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях та, у разі необхідності, представляє Верховній Раді України спеціальну доповідь про стан додержання прав і свобод людини і громадянина на цих територіях.

9. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної внаслідок тимчасової окупації державі Україна, юридичним особам, громадським об'єднанням, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, у повному обсязі покладається на Російську Федерацію як на державу, що здійснює окупацію.

Держава Україна всіма можливими засобами сприяє відшкодуванню матеріальної та моральної шкоди Російською Федерацією.

10. Держава Україна не несе відповідальності за незаконні дії Російської Федерації чи її окупаційної адміністрації на тимчасово окупованих територіях або за прийняті ними незаконні рішення.

11. Особливості реалізації інших прав і свобод цивільного населення та вчинення правочинів на тимчасово окупованій території визначаються цим та іншими законами України.

12. Громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території, мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу з питань, пов'язаних із захистом порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб (у тому числі про відшкодування шкоди, завданої внаслідок обмеження у здійсненні права власності на нерухоме майно або його знищення, пошкодження) у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації та тимчасовою окупацією території України, у порядку, встановленому Законом України "Про безоплатну правничу допомогу".

{Частина дванадцята статті 5 в редакції Закону № 3022-IX від 10.04.2023}

{Стаття 5 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 5¹. Захист культурної спадщини на тимчасово окупованій території

1. Відповідальність за охорону культурної спадщини на тимчасово окупованій території покладається на Російську Федерацію як на державу, що здійснює окупацію, відповідно до норм і принципів міжнародного права.

{Закон доповнено статтею 5¹ згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 6. Забезпечення права осіб, які проживають на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус

1. Оформлення, обмін документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки при досягненні відповідного віку в паспорт громадянина України особам, які мають зареєстроване або задеклароване місце проживання на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, за місцем звернення особи.

2. Внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце

проживання осіб на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, до Єдиного державного демографічного реєстру під час оформлення, обміну документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, здійснюється на підставі документів, що підтверджують зареєстроване або задеклароване місце проживання, або відомостей, внесених до документів особи, що підлягають обміну.

Для внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання осіб, визначених частиною першою цієї статті, може використовуватися інформація з Державного реєстру виборців, відомчої інформаційної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1635-VII від 12.08.2014, № 1706-VII від 20.10.2014; в редакції Законів № 1916-IX від 30.11.2021, № 3054-IX від 11.04.2023}

Стаття 7. Забезпечення реалізації прав осіб, які проживають на тимчасово окупованій території, на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіти

{Назва статті 7 в редакції Закону № 1237-VII від 06.05.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1706-VII від 20.10.2014, № 1038-VIII від 17.03.2016}

1. Для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території, реалізація прав на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, на надання соціальних послуг здійснюється відповідно до законодавства України.

{Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1706-VII від 20.10.2014}

2. Виплата пенсій громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території, здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

3. Громадяни похилого віку, особи з інвалідністю, діти з інвалідністю та інші громадяни України, які перебувають у складних життєвих обставинах та проживають на тимчасово окупованій території, мають право на отримання

соціальних послуг відповідно до законодавства України.

Порядок надання соціальних послуг громадянам, які проживають на тимчасово окупованій території, визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина третю статті 7 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

{Частина третя статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2581-VIII від 02.10.2018}

4. Бездомні особи, які перебувають на тимчасово окупованій території, мають право на соціальний захист відповідно до законодавства України.

{Частина п'яту статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

{Частина шосту статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

{Частина сьому статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

{Частина восьму статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

{Частина дев'яту статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

{Частина десяту статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

{Частина одинадцятую статті 7 виключено на підставі Закону № 1706-VII від 20.10.2014}

12. Громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території, у населених пунктах на лінії зіткнення, мають право на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету з наданням місць у гуртожитках на час навчання.

Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, особи, яким надано статус біженця в Україні, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та особи, яким надано статус закордонного українця, які перебувають в Україні на законних підставах та проживають на тимчасово окупованій території, а також у населених пунктах на лінії зіткнення, мають право на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України в порядку, визначеному законами України "Про вищу освіту" і "Про фахову передвищу освіту".

{Абзац другий частини дванадцятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Особи, зазначені в абзацах першому і другому цієї частини, мають право на здобуття дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти за будь-якою формою здобуття освіти, визначеною законодавством.

{Абзац третій частини дванадцятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Особи, зазначені в абзацах першому і другому цієї частини, які не завершили здобуття повної (базової) загальної середньої освіти в закладах освіти на тимчасово окупованій території, у населених пунктах на лінії зіткнення, з метою отримання документа державного зразка про повну (базову) загальну середню освіту мають право продовжити навчання та пройти державну підсумкову атестацію у відповідних закладах освіти на території інших регіонів України.

{Абзац четвертий частини дванадцятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Особи, зазначені в абзацах першому і другому цієї частини, здобувають на конкурсних засадах вищу, фахову передвищу та професійну (професійно-технічну) освіту за кошти державного бюджету, зокрема на умовах державного замовлення, у порядку та в межах квот, визначених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Абзац п'ятий частини дванадцятої статті 7 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

Особи, зазначені в абзацах першому і другому цієї частини, які завершили здобуття вищої освіти на тимчасово окупованій території, мають право на проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, за винятком осіб, які здобуття вищої освіти на тимчасово окупованій території почали після дати початку тимчасової окупації відповідної території.

{Абзац шостий частини дванадцятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021; в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

{Статтю 7 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом № 1237-VII від 06.05.2014; в редакції Законів № 1635-VII від 12.08.2014, № 1038-VIII від 17.03.2016, № 2745-VIII від 06.06.2019}

Стаття 8. Захист виборчих прав громадян України на тимчасово окупованій території

1. Під час проведення виборів Президента України, народних депутатів України, всеукраїнського референдуму голосування громадян України на тимчасово окупованій території не організовується і не проводиться.

2. Громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території, створюються умови для вільного волевиявлення під час виборів Президента України, народних депутатів України та всеукраїнського референдуму на іншій території України.

3. Громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території, мають право реалізувати своє право голосу на виборах або референдумі, передбачених частиною другою цієї статті, шляхом зміни місця голосування без зміни виборчої адреси згідно з частиною третьою статті 7 Закону України "Про Державний реєстр виборців".

{Частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом №

2217-IX від 21.04.2022}

4. У разі дострокового припинення повноважень народного депутата України, обраного в одномандатному виборчому окрузі, утвореному на тимчасово окупованій території, проміжні вибори народного депутата України в цьому окрузі не проводяться.

{Частина четверта статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

5. На тимчасово окупованій території вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, будь-які інші вибори і референдуми не проводяться.

{Частина п'ята статті 8 в редакції Закону № 2138-IX від 15.03.2022}

6. Органи ведення Державного реєстру виборців, утворені на тимчасово окупованій території, ведення Державного реєстру виборців не здійснюють. Порядок доступу до записів про виборців, виборча адреса яких відноситься до території, на яку поширюються повноваження цих органів ведення Державного реєстру виборців, а також актуалізації цих записів встановлюються Центральною виборчою комісією.

{Частина шоста статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 9. Незаконні органи, їх посадові та службові особи

1. Державні органи та органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до Конституції та законів України, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території діють лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

2. Будь-які органи, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території та їх діяльність вважаються незаконними, якщо ці органи або особи створені, обрані чи призначені у порядку, не передбаченому законом.

3. Будь-який акт (рішення, документ), виданий органами та/або особами, передбаченими частиною другою цієї статті, є недійсним і не створює правових наслідків, крім документів, що підтверджують факт народження, смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території, які додаються до заяви про державну реєстрацію відповідного акта цивільного стану.

{Частина третя статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

4. Встановлення зв'язків та взаємодія органів державної влади України, їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб з незаконними органами (посадовими особами), створеними на тимчасово окупованій території, допускається виключно з метою забезпечення національних інтересів України, захисту прав і свобод громадян України, виконання міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, сприяння відновленню в межах тимчасово окупованої території конституційного ладу України.

5. Вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, будь-які інші вибори і референдуми, проведені на тимчасово окупованій території, у тому числі за сприяння чи за участю державних органів і органів місцевого самоврядування, утворених відповідно до Конституції та законів України, є недійсними і не створюють правових наслідків.

{Статтю 9 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022}

Стаття 10. Порядок в'їзду осіб на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї

1. Громадяни України мають право на вільний та безперешкодний виїзд з тимчасово окупованої території на іншу територію України. Такий виїзд може здійснюватися:

1) через адміністративну межу у випадку, передбаченому частиною третьою статті 3 цього Закону, - через контрольні пункти в'їзду-виїзду, на яких здійснюється тимчасовий прикордонний контроль, за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного статтею 5 Закону України "Про громадянство України" або статтею 2 Закону України "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України";

2) через лінію зіткнення - через гуманітарні коридори, організовані представниками державних органів, а також у будь-який інший доступний для них спосіб.

{Частина перша статті 10 в редакції Законів № 1618-IX від 01.07.2021, № 2217-IX від 21.04.2022}

2. Громадяни України мають право на в'їзд на окуповану територію у випадку, передбаченому частиною третьою статті 3 цього Закону, - через контрольні пункти в'їзду-виїзду, на яких здійснюється тимчасовий прикордонний контроль, за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного статтею 5 Закону України "Про громадянство України" або статтею 2 Закону України "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України".

У разі проведення на окупованій території бойових дій в'їзд громадян України на тимчасово окуповану територію у зв'язку із загрозою їх життю та здоров'ю обмежується на період проведення бойових дій.

{Частина друга статті 10 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, в'їжджають на тимчасово окуповану територію та виїжджають з неї в порядку, встановленому частинами першою та другою цієї статті, за умови пред'явлення паспортного документа іноземця (документа, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства) та спеціального дозволу з урахуванням положень Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства";

{Частина статті 10 в редакції Закону № 1618-IX від 01.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

4. Норми міжнародних договорів України, укладених між компетентними органами України та інших держав, про в'їзд, виїзд і пересування фізичних осіб територією договірних сторін, не поширюються на тимчасово окуповану територію.

{Статтю 10 доповнено частиною згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

5. Виїзд з тимчасово окупованої території іноземців та осіб без громадянства може здійснюватися у випадках та за процедурою, передбаченими Конвенцією Організації Об'єднаних Націй про статус біженців 1951 року.

{Статтю 10 доповнено частиною згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

6. Порядок в'їзду громадян України, іноземців та осіб без громадянства на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 10 доповнено частиною згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

Стаття 11. Гарантування права власності та правовий режим майна на тимчасово окупованій території

1. Положення цієї статті застосовуються до тимчасово окупованої території, передбаченої пунктами 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону, надр під територіями, зазначеними у пунктах 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону, і повітряного простору над цими територіями.

В умовах воєнного стану рішенням Кабінету Міністрів України положення цієї статті можуть бути поширені на тимчасово окуповані території, передбачені пунктом 3 частини першої статті 3 цього Закону, надра під територіями, зазначеними у пункті 3 частини першої статті 3 цього Закону, і повітряний простір над цими територіями.

{Статтю 11 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022}

2. На тимчасово окупованій території право власності охороняється згідно із законодавством України.

3. За державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами, у тому числі територіальною громадою міста Севастополя, державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічного права зберігається право власності та інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території.

4. За фізичними особами, незалежно від набуття ними статусу біженця чи іншого спеціального правового статусу, підприємствами, установами, організаціями зберігається право власності та інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території, якщо воно набуто відповідно до законів України.

5. Набуття та припинення права власності на нерухоме майно, яке знаходиться на тимчасово окупованій території, здійснюється відповідно до законодавства України за межами тимчасово окупованої території. У разі неможливості здійснення державним реєстратором повноважень щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень на тимчасово окупованій території орган державної реєстрації визначається Кабінетом Міністрів України.

6. На тимчасово окупованій території будь-який правочин щодо нерухомого майна, у тому числі щодо земельних ділянок, вчинений з порушенням вимог цього Закону, інших законів України, вважається недійсним з моменту вчинення і не створює юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю.

7. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони, які є об'єктами права власності Українського народу, військове майно, майно державних органів, державних підприємств, установ та організацій, що знаходяться на тимчасово окупованій території і є власністю держави Україна, не можуть переходити у власність інших держав, юридичних або фізичних осіб в інший спосіб, ніж передбачений законами України.

{Частина восьму статті 11 виключено на підставі Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 11¹. Забезпечення реалізації права на спадкування

1. Особливості реалізації права на спадкування щодо тимчасово окупованої території, передбаченої частиною першою статті 3 цього Закону, регулюються Цивільним кодексом України.

{Закон доповнено статтею 11¹ згідно із Законом № 189-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1618-IX від 01.07.2021, № 2138-IX від 15.03.2022; в редакції Закону № 3449-IX від 08.11.2023}

Стаття 12. Заходи правового реагування на тимчасово окупованій території

1. У разі неможливості здійснення правосуддя судами, розташованими на тимчасово окупованих територіях, територіальна підсудність судових справ, що розглядаються у таких судах, визначається в порядку, передбаченому частиною сьомою статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

Справи, що перебувають у провадженні судів, розташованих на тимчасово окупованих територіях, розгляд яких не закінчено ухваленням судового рішення, передаються іншим судам відповідно до встановленої законом підсудності, з урахуванням положень частини сьомої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", протягом двадцяти робочих днів з дня встановлення такої підсудності або в інший розумний строк.

{Частина перша статті 12 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

2. Підслідність кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території, визначається Генеральним прокурором або першим заступником чи заступником Генерального прокурора, який виконує обов'язки Генерального прокурора. Матеріали досудового розслідування щодо кримінальних правопорушень, кримінальні провадження щодо яких знаходяться на стадії досудового розслідування, повинні бути передані у розумний строк органам досудового розслідування, визначеним Генеральним прокурором або першим заступником чи заступником Генерального прокурора, який виконує обов'язки Генерального прокурора.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами № 113-IX від 19.09.2019, № 720-IX від 17.06.2020; в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Порядок вручення повістки про виклик особи, стосовно якої існують достатні підстави вважати, що така особа виїхала та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, а також правові наслідки ухилення від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду (неприбуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, обвинуваченим, який виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, визначаються Кримінальним процесуальним кодексом України.

{Статтю 12 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 119-VIII від 15.01.2015; в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

4. Суди згідно із встановленою цим Законом підсудністю та відповідно до вимог процесуального законодавства здійснюють розгляд справ та вирішують процесуальні питання, які виникають після ухвалення судового рішення.

{Статтю 12 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

Стаття 12⁻¹. Порядок виклику в суд та повідомлення про судові рішення

1. Якщо остання відома адреса місця проживання (перебування), місцезнаходження чи місця роботи учасників справи знаходиться на тимчасово окупованій території, суд викликає або повідомляє учасників справи, які не мають електронного кабінету, про дату, час і місце першого судового засідання у справі через оголошення на офіційному веб-порталі судової влади України, яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за двадцять днів до дати відповідного судового засідання.

{Абзац перший частини першої статті 12⁻¹ в редакції Закону № 3200-IX від 29.06.2023}

Суд викликає або повідомляє таких учасників справи про дату, час і місце інших судових засідань чи про вчинення відповідної процесуальної дії через оголошення на офіційному веб-сайті судової влади України, яке повинно бути розміщене не пізніше ніж за десять днів до дати відповідного судового засідання або вчинення відповідної процесуальної дії.

З опублікуванням такого оголошення відповідач вважається

повідомленим про дату, час і місце розгляду справи.

{Частина перша статті 12¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

2. Учасники справи, остання відома адреса місця проживання (перебування) чи місцезнаходження яких знаходиться на тимчасово окупованій території і які не мають електронного кабінету, повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення шляхом розміщення інформації на офіційному веб-порталі судової влади України з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень або шляхом розміщення тексту відповідного судового рішення на офіційному веб-порталі судової влади України з урахуванням вимог, визначених Законом України "Про доступ до судових рішень", у разі обмеження доступу до Єдиного державного реєстру судових рішень.

{Абзац перший частини другої статті 12¹ в редакції Закону № 3200-IX від 29.06.2023}

З моменту розміщення такої інформації вважається, що особа отримала судові рішення.

{Частина друга статті 12¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Передбачений цією статтею порядок виклику в суд та повідомлення про судові рішення може застосовуватися стосовно інших учасників судового процесу, адреса місця проживання (перебування), місцезнаходження чи місця роботи яких знаходиться на тимчасово окупованій території, якщо від цього залежить реалізація ними своїх процесуальних прав і обов'язків.

{Закон доповнено статтею 12¹ згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

Стаття 13. Особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території

1. Положення цієї статті застосовуються до тимчасово окупованої території, передбаченої пунктами 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону, надр під територіями, зазначеними у пунктах 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону, і повітряного простору над цими територіями.

В умовах воєнного стану рішенням Кабінету Міністрів України положення цієї статті можуть бути поширені на тимчасово окуповані території, передбачені пунктом 3 частини першої статті 3 цього Закону, надра під територіями, зазначеними у пункті 3 частини першої статті 3 цього Закону, і повітряний простір над цими територіями.

{Статтю 13 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022}

2. Здійснення господарської діяльності юридичними особами, фізичними особами - підприємцями та фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність, місцезнаходженням (місцем проживання) яких є тимчасово окупована територія, дозволяється виключно після зміни їхньої податкової адреси на іншу територію України.

Правочин, стороною якого є суб'єкт господарювання,

місцезнаходженням (місцем проживання) якого є тимчасово окупована територія, є нікчемним. На такі правочини не поширюється дія положення абзацу другої частини другої статті 215 Цивільного кодексу України.

3. Під час режиму тимчасової окупації платіжний режим діє з урахуванням того, що система електронних платежів Національного банку України та внутрішньодержавні платіжні системи, платіжними організаціями яких є резиденти України, не застосовуються на тимчасово окупованій території.

На тимчасово окуповану територію поширюються норми Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" з урахуванням того, що електронні платіжні засоби, емітовані на тимчасово окупованій території, у тому числі мобільні платіжні інструменти, не можуть використовуватися на іншій території України з метою ініціювання переказу коштів.

4. Державні гарантії за внутрішніми та зовнішніми місцевими запозиченнями (позиками) відповідних адміністративно-територіальних одиниць, а також осіб, які мають місцезнаходження (проживання, перебування) на тимчасово окупованій території, не надаються. Порядок сплати (списання, продажу) раніше гарантованого державою боргу відповідних адміністративно-територіальних одиниць або осіб, які перебувають на тимчасово окупованій території, та заборгованості відповідних адміністративно-територіальних одиниць перед державним бюджетом за бюджетними позичками і кредитами з державного бюджету, що залишаються непогашеними станом на дату початку окупації, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверта статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

5. Залучення на території України вкладів (депозитів) та/або надання позик (кредитів), виражених у валюті держави-окупанта, забороняється.

6. Переказ коштів між тимчасово окупованою територією та іншою територією України забороняється.

7. Тимчасово, на період дії особливого правового режиму тимчасової окупації, Національний банк України має право встановлювати порядок транскордонного переміщення готівкової валюти держави-окупанта та/або порядок здійснення операцій з готівковою валютою держави-окупанта на території України.

8. Під час режиму тимчасової окупації норми регуляторного законодавства на тимчасово окупованій території не застосовуються.

9. Ліцензії, надані суб'єктам господарювання до набрання чинності цим Законом (а для територій України, що були тимчасово окуповані Російською Федерацією після набрання чинності цим Законом - до тимчасової окупації цієї території України) відповідно до закону про ліцензування видів господарської діяльності, документи (включаючи сертифікати), видані відповідно до закону

до 1 січня 2018 року, та документи про відповідність, надані відповідно до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності", документи дозвільного характеру, надані згідно із Законом України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності":

{Абзац перший частини дев'ятої статті 13 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

а) вважаються недійсними на тимчасово окупованій території;

б) можуть використовуватися для проведення господарської (підприємницької) діяльності на іншій території України до закінчення строку їх дії, у випадку перереєстрації таких суб'єктів на іншій території України, у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову політику;

{Підпункт "б" частини дев'ятої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

в) не можуть бути продовженими відповідно до законодавства України, крім випадків, коли до закінчення строку дії таких ліцензій (дозволів) здійснено деокупацію відповідної тимчасово окупованої території.

{Підпункт "в" частини дев'ятої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

На товари, вироблені на тимчасово окупованій території, не може бути видано сертифікат українського походження.

10. На тимчасово окупованій території забороняється будь-яка діяльність операторів державних лотерей та організаторів азартних ігор.

11. На тимчасово окупованій території особа не несе юридичної відповідальності за невиконання або за затримку виплати заробітної плати працівникам, передбаченої законодавством України, якщо така невиконання (затримка) виникла внаслідок тимчасової окупації (обставин непереборної дії).

{Текст статті 13 в редакції Закону № 1618-IX від 01.07.2021 з урахуванням змін, внесених Законом № 1914-IX від 30.11.2021}

Стаття 13¹. Особливості переміщення товарів на/з тимчасово окупованої території

1. Положення цієї статті застосовуються до тимчасово окупованої території, передбаченої пунктами 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону, надр під територіями, зазначеними у пунктах 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону, і повітряного простору над цими територіями.

В умовах воєнного стану рішенням Кабінету Міністрів України положення цієї статті можуть бути поширені на тимчасово окуповані території, передбачені пунктом 3 частини першої статті 3 цього Закону, надра під територіями, зазначеними у пункті 3 частини першої статті 3 цього Закону, і повітряний простір над цими територіями.

{Статтю 13¹ доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 2138-IX від 15.03.2022}

2. На період тимчасової окупації переміщення товарів (робіт, послуг) з тимчасово окупованої території на іншу територію України та/або з іншої

території України на тимчасово окуповану територію усіма видами транспорту, в тому числі автомобільним, залізничним, повітряним та трубопровідним транспортом, а також лініями електропередач та гідротехнічними спорудами, заборонено, за винятком випадків, передбачених частинами третьою та четвертою цієї статті.

Переміщення товарів, маркування (етикетування) яких свідчить про вироблення таких товарів на тимчасово окупованій території, забороняється, крім речей, які віднесені до особистих речей, що переміщуються у ручній поклажі та/або супроводжуваному багажі відповідно до частин третьої та четвертої цієї статті.

Контроль в'їзду-виїзду з метою виявлення, запобігання переміщенню товарів на тимчасово окуповану територію та з такої території в межах контрольних пунктів в'їзду-виїзду, а також поза межами контрольних пунктів в'їзду-виїзду проводять уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України.

{Частина друга статті 13⁻¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Переміщення товарів фізичними особами через адміністративну межу може здійснюватися у випадку, передбаченому частиною третьою статті 3 цього Закону, через контрольні пункти в'їзду-виїзду, в яких здійснюється тимчасовий прикордонний контроль.

Фізичним особам дозволяється переміщення через адміністративну межу на тимчасово окуповану територію та з тимчасово окупованої території особистих речей у ручній поклажі та супроводжуваному багажі.

Громадяни, у разі необхідності евакуації з тимчасово окупованої території на іншу територію України, мають право вивезення з тимчасово окупованої території на іншу територію України через адміністративну межу особистих речей та майна, що були у вжитку, які, на їхній розсуд, необхідні для облаштування на новому місці проживання, включаючи меблі, побутову техніку та інші предмети домашнього вжитку.

Порядок в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповану територію України і виїзду осіб, переміщення товарів з такої території затверджується Кабінетом Міністрів України.

Перелік і обсяги (вартість/вага/кількість) обмежених або заборонених до переміщення через адміністративну межу товарів, а також товарів, які можуть бути віднесені до особистих речей, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій.

{Частина третя статті 13⁻¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

4. Фізичні особи при здійсненні евакуації через лінію зіткнення по гуманітарному коридору мають право вивезення з тимчасово окупованої території на іншу територію України особистих речей та майна, обсяг яких визначається організатором гуманітарного коридору залежно від способу евакуації.

При здійсненні евакуації через лінію зіткнення на власний розсуд фізична особа самостійно визначає обсяг переміщуваних через лінію розмежування особистих речей та майна.

{Частина четверта статті 13¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

5. Переміщення товарів через лінію зіткнення на окуповану територію можливе лише для надання гуманітарної допомоги для захисту цивільного населення, що перебуває на окупованій території.

{Частина п'ята статті 13¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

6. Здійснення водопостачання на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополь забороняється до відновлення на цій тимчасово окупованій території конституційного ладу України.

{Частина шоста статті 13¹ в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

{Закон доповнено статтею 13¹ згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

Стаття 14. Особливості призупинення військової служби у військових формуваннях та служби в правоохоронних органах України, пов'язані з тимчасовою окупацією території

{Назва статті 14 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

{Частину першу статті 14 виключено на підставі Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

{Частину другу статті 14 виключено на підставі Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

3. Громадяни, які проходять військову службу в утворених відповідно до законів України військових формуваннях чи службу в правоохоронних органах України, і щодо яких отримано документальне підтвердження про їх зарахування до збройних формувань Російської Федерації або спеціальних служб чи правоохоронних органів Російської Федерації, виключаються із списків особового складу відповідного військового формування чи правоохоронного органу України, а їх служба призупиняється в установленому порядку.

{Частина третя статті 14 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 15. Приватизація об'єктів державної та комунальної власності, розташованих на тимчасово окупованій території, та іпотечні кредити.

{Назва статті 15 в редакції Закону № 1618-IX від 01.07.2021}

1. На період тимчасової окупації приватизація об'єктів державної та комунальної власності, розташованих на тимчасово окупованій території, забороняється, крім випадків приватизації жилих приміщень, що знаходяться на тимчасово окупованій території, військовослужбовцями військових формувань та правоохоронних органів України.

{Статтю 15 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

2. Військовослужбовці військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів України, які проходили службу на території України, що була визнана відповідно до цього Закону тимчасово окупованою територією, до початку тимчасової окупації, та члени їх сімей мають право на приватизацію жилих приміщень для постійного проживання, відомчих жилих приміщень, службових жилих приміщень та жилих приміщень у гуртожитках, отриманих ними в установленому порядку, в яких вони проживали до початку окупації відповідної території.

{Абзац перший частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-ІХ від 21.04.2022}

Положення абзацу першого цієї частини поширюється на військовослужбовців військових формувань та правоохоронних органів України, які продовжують проходження військової служби в інших регіонах України або звільнені до початку окупації відповідної території з військової служби відповідно до частини першої статті 14 цього Закону.

{Абзац другий частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-ІХ від 21.04.2022}

3. Приватизація займаних військовослужбовцями військових формувань та правоохоронних органів України та членами їх сімей жилих приміщень, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюється безоплатно незалежно від розміру загальної площі жилих приміщень, що приватизуються, а також незалежно від реалізації ними в установленому законом порядку права на приватизацію житла до набрання чинності цим Законом.

4. Порядок приватизації жилих приміщень, зазначених у частині другій цієї статті, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверта статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1618-ІХ від 01.07.2021}

5. Набуття права приватної власності на жилі приміщення, зазначені у частині другій цієї статті, що знаходяться на тимчасово окупованій території, військовослужбовцями військових формувань та правоохоронних органів України та членами їх сімей не позбавляє їх права на приватизацію житла, що знаходиться на іншій території України, відповідно до Закону України "Про приватизацію державного житлового фонду".

{Частина п'ята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1618-ІХ від 01.07.2021}

6. Упродовж строку тимчасової окупації особи, які проживають на тимчасово окупованій території або перемістилися з неї, звільняються від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (zareєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована. Національний банк України приймає рішення про зміну класифікації таких іпотечних кредитів або інші рішення з метою недопущення погіршення ліквідності (фінансового стану) кредитора.

Положення цього пункту не поширюються на об'єкти житлової

нерухомості, загальна площа якого перевищує показники, встановлені статтею 266 Податкового кодексу України.

{Абзац другий частини шостої статті 15 в редакції Закону № 2217-IX від 21.04.2022}

{Статтю 15 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1618-IX від 01.07.2021}

Стаття 16. Переведення суддів

1. Суддям, які працювали в судах України, розташованих на тимчасово окупованій території України, і виявили бажання переїхати у зв'язку з її тимчасовою окупацією Російською Федерацією, гарантується право на переведення на посаду судді до суду на іншій території України.

{Частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2217-IX від 21.04.2022}

Стаття 17. Зобов'язання державних органів України

1. У разі порушення положень цього Закону державні органи України застосовують механізми, передбачені законами України та нормами міжнародного права, з метою захисту миру, безпеки, прав, свобод і законних інтересів громадян України, які перебувають на тимчасово окупованій території, а також законних інтересів держави Україна.

2. Україна зобов'язується вживати всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, нормами міжнародного права, для якнайшвидшого звільнення території України від окупації, відновлення цілісності та суверенності держави, відновлення порушених внаслідок окупації прав і свобод людини і громадянина на всій території України.

3. У разі неможливості здійснювати діяльність на тимчасово окупованій території місце розташування державних органів, утворених відповідно до Конституції та законів України, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Гарантії прав і свобод громадян України, які виїхали за межі тимчасово окупованої території

1. Громадянам України гарантується дотримання у повному обсязі їхніх прав і свобод, передбачених Конституцією України, у тому числі соціальних, трудових, виборчих прав та права на освіту, після залишення ними тимчасово окупованої території.

2. Гарантії прав, свобод та законних інтересів осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території України та перебувають на території України на законних підставах, визначаються Законом України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб".

{Статтю 18 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1706-VII від 20.10.2014}

3. Витрати на заходи, передбачені цим Законом, здійснюються з Державного бюджету України у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 19. Відповідальність

1. Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть

відповідальність, передбачену законом.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та втрачає чинність з моменту повернення тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України за умови попереднього і повного відшкодування збитків, нанесених внаслідок такої тимчасової окупації, у тому числі моральних збитків примусово переміщених осіб, або з дня прийняття Верховною Радою України рішення про визнання цього Закону таким, що втратив чинність.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1636-VII від 12.08.2014, № 685-VIII від 15.09.2015}

2. Закони та інші нормативно-правові акти України діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Передбачений цим Законом правовий режим діє до повного відновлення конституційного ладу України на тимчасово окупованій території.

3¹. Особливості припинення юридичних осіб, що знаходяться на тимчасово окупованій території, визначаються Кабінетом Міністрів України та діють до повного відновлення конституційного ладу України на тимчасово окупованій території.

{Розділ II доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) доповнити статтею 332¹ такого змісту:

"**Стаття 332¹.**Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї

1. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї з метою заподіяння шкоди інтересам держави -

караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією транспортних засобів.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, -

караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією транспортних засобів.

3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією транспортних засобів";

2) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст. 88):

а) статтю 114 доповнити частиною третьою такого змісту:

"3. Судові справи щодо спорів, що випливають з факту окупації чи правопорушень, пов'язаних з окупацією, відносяться до окремої категорії справ, які розглядаються за відповідними процесуальними нормами з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України".

Справа визнається такою, що пов'язана з окупацією, вмотивованою ухвалою судді.

У разі участі в справі іноземного елемента судові доручення, повістки та інші судові документи вручаються не пізніше ніж за 15 діб до початку процесуальної дії.

Якщо в справах, пов'язаних з окупацією, стороною кримінального провадження або цивільним відповідачем є іноземний суб'єкт державної власності, включаючи його органи, установи чи організації, або іноземна юридична особа, передбачена частиною другою статті 96⁴ Кримінального кодексу України, зносини здійснюються через посольство або постійне представництво";

б) абзац перший частини другої статті 216 після цифр "332" доповнити цифрами "332¹";

3) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

а) статтю 202 викласти в такій редакції:

"Стаття 202. Порушення прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України або режимних правил у контрольних пунктах в'їзду - виїзду

Порушення прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України або режимних правил у контрольних пунктах в'їзду - виїзду -

тягне за собою накладення штрафу на громадян від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб - від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

б) доповнити статтею 204² такого змісту:

"Стаття 204². Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб";

в) статтю 221 після цифр "204¹" доповнити цифрами "204²";

г) у частині першій статті 222¹ слова "з порушенням прикордонного режиму або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України" замінити словами "з порушенням прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України або режимних правил у

контрольних пунктах в'їзду - виїзду";

г) у пункті 2 частини другої статті 262 слова "порушення прикордонного режиму або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України" замінити словами "порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, порушення прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України або режимних правил у контрольних пунктах в'їзду - виїзду";

д) частину другу статті 263 викласти в такій редакції:

"Осіб, які незаконно перетнули або зробили спробу незаконно перетнути державний кордон України, порушили порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, порушили прикордонний режим, режим в пунктах пропуску через державний кордон України або режимні правила у контрольних пунктах в'їзду - виїзду, вчинили злісну непокору законному розпорядженню або вимозі військовослужбовця чи працівника Державної прикордонної служби України або члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, а також іноземців та осіб без громадянства, які порушили правила перебування в Україні або транзитного проїзду через територію України, може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення - до трьох діб з повідомленням про це письмово прокурора протягом двадцяти чотирьох годин з моменту затримання";

4) у Кодексі адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., №№ 35-37, ст. 446):

а) статтю 19 після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

"4. Адміністративні справи з приводу оскарження рішень суб'єктів владних повноважень, прийнятих на контрольних пунктах в'їзду (виїзду) на тимчасово окуповану територію, їхніх дій або бездіяльності вирішуються адміністративним судом за місцезнаходженням відповідного контрольного пункту".

У зв'язку з цим частину четверту вважати частиною п'ятою;

б) частину першу статті 183² доповнити пунктом 6 такого змісту:

"6) оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо в'їзду (виїзду) на тимчасово окуповану територію";

в) абзац дванадцятий частини першої статті 256 після цифри "5" доповнити цифрою "6";

5) у Законі України "Про Державну прикордонну службу України" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 2:

абзац третій після слів "державний кордон України" доповнити словами "та до тимчасово окупованої території і з неї";

абзац дев'ятий після слів "державного кордону України" та "державний кордон України" доповнити відповідно словами "та пропуску до тимчасово окупованої території і з неї" та "та в контрольних пунктах в'їзду - виїзду" відповідно;

б) частину другу статті 10 після слів "державний кордон України" доповнити словами "та до тимчасово окупованої території і з неї";

в) у статті 19:

пункти 6 та 8 після слів "через державний кордон" доповнити словами "та у контрольних пунктах в'їзду - виїзду";

доповнити пунктом 13⁻¹ такого змісту:

"13⁻¹) встановлення режимних правил у контрольних пунктах в'їзду - виїзду";

г) у частині першій статті 20:

пункт 4 викласти в такій редакції:

"4) шляхом опитування осіб з'ясовувати підстави перетинання державного кордону України, в'їзду на тимчасово окуповану територію або виїзду з неї, не пропускати через державний кордон України, на тимчасово окуповану територію або з неї осіб без дійсних документів на право перетинання кордону або для в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї, осіб, які надали завідомо неправдиві відомості під час одержання зазначених документів, осіб, яким Державною прикордонною службою України за порушення законодавства з прикордонних питань та про правовий статус іноземців чи за мотивованим письмовим рішенням суду та правоохоронних органів не дозволяється в'їзд в Україну або тимчасово обмежено право виїзду з України; робити в документах зазначених осіб відповідні відмітки";

пункт 7 після слів "які прямують через державний кордон України" доповнити словами "осіб, які прямують через контрольні пункти в'їзду - виїзду";

пункт 11 доповнити словами "або здійснюють відповідні перевезення через контрольні пункти в'їзду - виїзду";

у пункті 34 слова "або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України" замінити словами "режиму в пунктах пропуску через державний кордон України, контрольних пунктах в'їзду - виїзду, порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї";

г) у частині п'ятій статті 23:

пункт 2 після слів "через державний кордон" доповнити словами "або через контрольні пункти в'їзду - виїзду";

пункт 3 після слів "перетинанні державного кордону" доповнити словами "або в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї";

б) у Законі України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 19-20, ст. 179; 2013 р., № 21, ст. 208, № 48, ст. 682, № 51, ст. 716; із змінами, внесеними Законом України від 4 липня 2013 року № 406-VII):

а) у статті 13:

частину першу доповнити абзацом восьмим такого змісту:

"якщо така особа намагається здійснити в'їзд через контрольні пункти в'їзду - виїзду на тимчасово окуповану територію без спеціального дозволу або така особа під час попереднього перебування на території України здійснила виїзд із неї через контрольний пункт в'їзду - виїзду";

у частині другій слова "другому і сьомому" замінити словами "другому, сьомому і восьмому";

б) доповнити статтею 14¹ такого змісту:

"Стаття 14¹. Повернення іноземців та осіб без громадянства на тимчасово окуповану територію

1. Іноземцям та особам без громадянства, які прибули до контрольних пунктів в'їзду - виїзду з тимчасово окупованої території без відповідного дозволу, не дозволяється подальший проїзд та в найкоротший строк вони повертаються на тимчасово окуповану територію, з якої вони прибули, або в державу, яка видала паспортний документ.

У разі неможливості негайного повернення іноземця або особи без громадянства вони перебувають у пункті контролю в'їзду - виїзду до їх повернення.

Таким іноземцям та особам без громадянства у паспортному документі проставляється відмітка про заборону в'їзду в Україну на термін, зазначений у рішенні, прийнятому відповідно до частини третьої статті 13 цього Закону";

в) статтю 20 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Забороняється здійснення транзитного проїзду іноземців та осіб без громадянства через тимчасово окуповану територію";

7) у Законі України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 232):

а) частину першу статті 12 доповнити абзацом восьмим такого змісту:

"на тимчасово окупованих територіях";

б) частину першу статті 13 доповнити абзацом восьмим такого змісту:

"на тимчасово окупованих територіях";

8) у пункті 3 частини другої статті 9 Закону України "Про прикордонний контроль" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 6, ст. 46) слова "для перевірки виконання іноземцем або особою без громадянства вимог щодо строку перебування на території України" виключити;

9) статтю 26 Закону України "Про Державний реєстр виборців" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 5, ст. 34) доповнити частиною шостою такого змісту:

"6. Персональні дані Реєстру можуть бути використані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, для реалізації ним завдань з реєстрації місця проживання/перебування фізичних осіб в Україні та ведення ним реєстраційного обліку";

{Підпункт 10 пункту 4 розділу II втратив чинність на підставі Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

11) у Законі України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 12, ст. 183):

а) у розділі I:

у пункті 1:

текст статті 96³ викласти в такій редакції:

"1. Підставами для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру є вчинення її уповноваженою особою або за дорученням чи наказом, за змовою та в співучасті, або іншим шляхом:

1) від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 209, 306, частинами першою і другою статті 368³, частинами першою і другою статті 368⁴, статтями 369, 369² цього Кодексу;

2) від імені юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 258-258⁵ цього Кодексу;

3) від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 109, 110, 113, 146, 147, 160, 260, 262, 436, 437, 438, 442, 444, 447 цього Кодексу.

Примітка 1. Під уповноваженими особами юридичної особи слід розуміти службових осіб юридичної особи, а також інших осіб, які відповідно до закону, установчих документів юридичної особи чи договору мають право діяти від імені юридичної особи.

2. Злочини, передбачені статтями 109, 110, 113, 146, 147, 160, 209, 260, 262, 306, частинами першою і другою статті 368³, частинами першою і другою статті 368⁴, статтями 369, 369², 436, 437, 438, 442, 444, 447 цього Кодексу, визнаються вчиненими в інтересах юридичної особи, якщо вони спрямовані на отримання нею неправомірної вигоди або створення умов для отримання такої вигоди, а так само на ухилення від передбаченої законом відповідальності";

статтю 96⁴ викласти в такій редакції:

"Стаття 96⁴. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру

1. Заходи кримінально-правового характеру, у випадках, передбачених пунктом 1 частини першої статті 96³ цього Кодексу, можуть бути застосовані судом до підприємства, установи чи організації, крім державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, організацій, створених ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного чи місцевого бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також міжнародних організацій.

2. Заходи кримінально-правового характеру, у випадках, передбачених пунктами 2 і 3 частини першої статті 96³ цього Кодексу, можуть бути застосовані судом до суб'єктів приватного та публічного права резидентів та нерезидентів України, включаючи підприємства, установи чи організації, державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, організації, створені ними у встановленому

порядку, фонди, а також міжнародні організації, інші юридичні особи, що створені у відповідності до вимог національного чи міжнародного права.

Якщо держава або суб'єкт державної власності володіє часткою більше 25 відсотків в юридичній особі або юридична особа знаходиться під ефективним контролем держави чи суб'єкта державної власності, то дана юридична особа несе цивільну відповідальність у повному обсязі за неправомірно отриману вигоду та шкоду, заподіяну злочином, що вчинений державою, суб'єктами державної власності або державного управління";

частину другу статті 96⁶ доповнити реченням такого змісту: "При застосуванні заходів кримінально-правового характеру юридична особа зобов'язана відшкодувати нанесені збитки та шкоду в повному обсязі, а також розмір отриманої неправомірної вигоди, яка отримана або могла бути отримана юридичною особою";

текст статті 96⁹ викласти в такій редакції:

"1. Ліквідація юридичної особи застосовується судом у разі вчинення її уповноваженою особою будь-якого із злочинів, передбачених статтями 109, 110, 113, 146, 147, 160, 260, 262, 258-258⁵, 436, 437, 438, 442, 444, 447 цього Кодексу";

у пункті 2:

підпункт 16 викласти в такій редакції:

"16) статтю 214 доповнити частиною восьмою такого змісту:

"8. Відомості про юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру, вносяться слідчим або прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань негайно після вручення особі повідомлення про підозру у вчиненні від імені та в інтересах такої юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 109, 110, 113, 146, 147, 160, 209, 260, 262, 306, частинами першою і другою статті 368³, частинами першою і другою статті 368⁴, статтями 369, 369², 436, 437, 438, 442, 444, 447 Кримінального кодексу України, або від імені такої юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 258-258⁵ Кримінального кодексу України. Про внесення відомостей слідчий або прокурор не пізніше наступного робочого дня письмово повідомляє юридичну особу. Проведення щодо юридичної особи здійснюється одночасно з відповідним кримінальним провадженням, у якому особі повідомлено про підозру";

підпункт 22 викласти в такій редакції:

"22) у статті 284:

назву доповнити словами "та провадження щодо юридичної особи";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"3. Проведення щодо юридичної особи підлягає закриттю у разі встановлення відсутності підстав для застосування до неї заходів кримінально-правового характеру, закриття кримінального провадження чи ухвалення виправдувального вироку щодо уповноваженої особи юридичної особи.

Про закриття провадження щодо юридичної особи прокурор приймає постанову, а суд зазначає про це у виправдувальному вироку або постановляє ухвалу. Рішення про закриття провадження щодо юридичної особи може бути оскаржено в порядку, встановленому цим Кодексом".

У зв'язку з цим частини третю - восьму вважати відповідно частинами четвертою - дев'ятою;

абзац другий частини шостої викласти в такій редакції:

"Копія постанови прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи надсилається заявнику, потерпілому, його представнику, підозрюваному, захиснику, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження";

б) пункт 1 розділу II "Прикінцеві положення" викласти в такій редакції:

"1. Цей Закон набирає чинності з моменту набрання чинності Законом України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України".

5. Кабінету Міністрів України:

1) протягом п'ятнадцяти днів з дня набрання чинності цим Законом:

а) розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів на виконання вимог та реалізацію положень цього Закону;

б) прийняти нормативно-правові акти на виконання цього Закону;

в) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

г) рекомендувати утворити спеціальний центральний орган виконавчої влади з питань тимчасово окупованої території України;

2) забезпечити:

а) прийняття органами виконавчої влади нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону;

б) приведення нормативно-правових актів органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

в) працевлаштування громадян України, які виїхали з тимчасово окупованої території на іншу територію України;

г) вивезення з тимчасово окупованої території майна органів державної влади, державних підприємств, установ та організацій;

г) продовження здобуття середньої, вищої освіти, отримання документа, що засвідчує здобуття особою відповідної освіти, а також проходження зовнішнього незалежного оцінювання громадянами України, які виїхали з тимчасово окупованої території на іншу територію України.

6. Центральній виборчій комісії вжити всіх необхідних заходів, у тому числі прийняти відповідні акти, для забезпечення реалізації виборчих прав громадянами України, які виїхали за межі тимчасово окупованої території, на виборах Президента України 25 травня 2014 року.

7. Рекомендувати Національному банку України прийняти нормативно-правові акти на виконання цього Закону.

**Виконуючий обов'язки
Президента України,
Голова Верховної Ради України**

О. ТУРЧИНОВ

**м. Київ
15 квітня 2014 року
№ 1207-VII**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 22, ст.171)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 2213-III від 11.01.2001, ВВР, 2001, № 11, ст.47

№ 2980-III від 17.01.2002, ВВР, 2002, № 17, ст.124

№ 662-IV від 03.04.2003, ВВР, 2003, № 27, ст.209

№ 1678-IV від 09.04.2004, ВВР, 2004, № 32, ст.385

№ 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267

№ 2664-IV від 16.06.2005, ВВР, 2005, № 31, ст.420

№ 3235-IV від 20.12.2005, ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96

№ 3428-IV від 09.02.2006, ВВР, 2006, № 26, ст.215

№ 3456-IV від 22.02.2006, ВВР, 2006, № 27, ст.234

№ 3483-IV від 23.02.2006, ВВР, 2006, № 32, ст.271

№ 424-V від 01.12.2006, ВВР, 2007, № 9, ст.67

№ 996-V від 27.04.2007, ВВР, 2007, № 33, ст.439

№ 1014-V від 11.05.2007, ВВР, 2007, № 33, ст.442

№ 107-VI від 28.12.2007, ВВР, 2008, № 5-6, № 7-8, ст.78 - зміни діють по 31 грудня 2008 року}

{Додатково див. Рішення Конституційного Суду

№ 10-рп/2008 від 22.05.2008}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 309-VI від 03.06.2008, ВВР, 2008, № 27-28, ст.253

№ 799-VI від 25.12.2008, ВВР, 2009, № 18, ст.247

№ 884-VI від 15.01.2009, ВВР, 2009, № 24, ст.298}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду

№ 9-рп/2009 від 28.04.2009}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1276-VI від 16.04.2009, ВВР, 2009, № 38, ст.535

№ 1505-VI від 11.06.2009, ВВР, 2009, № 45, ст.690

№ 2289-VI від 01.06.2010, ВВР, 2010, № 33, ст.471

№ 2388-VI від 01.07.2010, ВВР, 2010, № 37, ст.496

№ 2464-VI від 08.07.2010, ВВР, 2011, № 2-3, ст.11

№ 3277-VI від 21.04.2011, ВВР, 2011, № 44, ст.465

№ 3280-VI від 21.04.2011, ВВР, 2011, № 44, ст.466

№ 4719-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.97

№ 5067-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 24, ст.243

№ 5458-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 47, ст.659

№ 5462-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 6-7, ст.80

№ 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712

№ 870-VII від 11.03.2014, ВВР, 2014, № 14, ст.258
№ 1166-VII від 27.03.2014, ВВР, 2014, № 20-21, ст.745
№ 1621-VII від 31.07.2014, ВВР, 2014, № 39, ст.2006
№ 245-VIII від 05.03.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.140
№ 292-VIII від 07.04.2015, ВВР, 2015, № 24, ст.174
№ 889-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.43
№ 922-VIII від 25.12.2015, ВВР, 2016, № 9, ст.89
№ 2148-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 40-41, ст.383
№ 2249-VIII від 19.12.2017, ВВР, 2018, № 6-7, ст.43
№ 2462-VIII від 19.06.2018, ВВР, 2018, № 39, ст.285
№ 2745-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 30, ст.119
№ 341-IX від 05.12.2019, ВВР, 2020, № 13, ст.68
№ 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188
№ 540-IX від 30.03.2020, ВВР, 2020, № 18, ст.123
№ 553-IX від 13.04.2020, ВВР, 2020, № 19, ст.126
№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408
№ 1030-IX від 02.12.2020, ВВР, 2021, № 5, ст.37
№ 1217-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.171
№ 1667-IX від 15.07.2021
№ 2010-IX від 26.01.2022
№ 2220-IX від 21.04.2022
№ 2622-IX від 21.09.2022
№ 2849-IX від 13.12.2022 }

{У тексті Закону слова "центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики" та "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення" у відповідному відмінку згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

{Матеріальна допомога по безробіттю, призначена відповідно до цього Закону до введення в дію Закону № 2505-IV від 25.03.2005 виплачується до закінчення строку її виплати або до припинення її виплати відповідно до статті 31 цього Закону відповідно до п. 22 розділу II "Прикінцеві положення" Закону № 2505-IV від 25.03.2005}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" в усіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Цей Закон, розроблений відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття (далі - страхування на випадок безробіття) - система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

2) суб'єкти страхування на випадок безробіття - застраховані особи, а у випадках, передбачених цим Законом, також члени їх сімей та інші особи, страхувальники та страховик;

{Пункт 3 статті 1 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Пункт 4 статті 1 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

5) страховик - Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

б) об'єкт страхування на випадок безробіття - страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг, передбачених статтею 7 цього Закону;

{Пункт 7 статті 1 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

8) страховий випадок - це подія, через яку:

застраховані особи втратили заробітну плату (грошове забезпечення) або інші передбачені законодавством України доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як безробітні, готові та здатні приступити до підходящої роботи і дійсно шукають роботу;

{Абзац другий пункту 8 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008}

застраховані особи опинилися в стані часткового безробіття;

9) втрата роботи з незалежних від застрахованих осіб обставин - припинення трудового договору відповідно до статті 36 (пункти 1, 2, 3), статті 38 (у разі неможливості продовження роботи, а також невиконання роботодавцем законодавства про працю, умов колективного чи трудового договору), статті 39, статті 40 (пункти 1, 2, 5, 6) Кодексу законів про працю України, а також з аналогічних підстав, визначених іншими законами, а для військовослужбовців - звільнення зі служби з поважних причин без права на пенсію (у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, за станом здоров'я, у зв'язку із закінченням строку контракту, систематичним невиконанням умов контракту командуванням, через сімейні

обставини або з інших поважних причин відповідно до законодавства про військовий обов'язок і військову службу);

{Пункт 9 статті 1 в редакції Закону № 799-VI від 25.12.2008; додатково див. Рішення Конституційного Суду № 9-рп/2009 від 28.04.2009; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1505-VI від 11.06.2009, № 5458-VI від 16.10.2012, № 889-VIII від 10.12.2015}

{Пункт 10 статті 1 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

11) найманий працівник - фізична особа, яка працює за трудовим договором (контрактом) на підприємстві, в установі та організації або у фізичної особи;

12) страховий стаж - період (строк), протягом якого особа підлягає страхуванню на випадок безробіття та за який сплачено страхові внески (нею, роботодавцем);

13) страховий ризик - обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг за цим Законом;

{Статтю 1 доповнено пунктом 13 згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008}

14) страхові внески - кошти відрахувань на страхування на випадок безробіття, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", кошти єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, спрямовані на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття відповідно до пропорцій, визначених законом;

{Статтю 1 доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010}

15) мінімальний страховий внесок - сума коштів, що визначається розрахунково як добуток розміру мінімальної заробітної плати і розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, встановлених законом, на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід).

{Статтю 1 доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010}

Терміни "застрахована особа", "страхувальники" та "роботодавці" вживаються у цьому Законі у значенні, наведеному у Законі України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

Стаття 2. Принципи страхування на випадок безробіття

Страхування на випадок безробіття здійснюється за принципами:

надання державних гарантій реалізації застрахованими особами своїх

прав;

обов'язковості страхування на випадок безробіття всіх працюючих на умовах трудового договору (контракту) та на інших підставах, передбачених законом, та можливості добровільного страхування у випадках, передбачених законом;

{Абзац третій статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008; в редакції Законів № 2464-VI від 08.07.2010, № 2148-VIII від 03.10.2017}

цільового використання коштів страхування на випадок безробіття;
солідарності та субсидування;

обов'язковості фінансування Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття витрат, пов'язаних з наданням матеріального забезпечення у випадку безробіття та соціальних послуг в обсягах, передбачених цим Законом;

паритетності в управлінні страхуванням на випадок безробіття держави, представників застрахованих осіб та роботодавців;

диференціації розмірів виплати допомоги по безробіттю залежно від страхового стажу та тривалості безробіття;

{Абзац дев'ятий статті 2 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

законодавчого визначення умов і порядку здійснення страхування на випадок безробіття.

Стаття 3. Законодавство про страхування на випадок безробіття

1. Законодавство про страхування на випадок безробіття складається з Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, цього Закону, Закону України "Про зайнятість населення" та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері страхування на випадок безробіття, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про страхування на випадок безробіття, то застосовуються норми міжнародного договору.

3. Нормативно-правові акти щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття розробляються, реєструються і застосовуються відповідно до законодавства України.

4. З питань, що регулюються цим Законом, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, посадові особи цих органів діють виключно на підставах, у межах та у спосіб, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Стаття 4. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття

1. Страхуванню на випадок безробіття підлягають особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), включаючи тих, які проходять альтернативну (невійськову) службу, цивільно-правового договору чи на

інших підставах, передбачених законом, військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової служби) та інші особи, які проходять службу та отримують грошове забезпечення (далі - військовослужбовці), особи, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичні особи - підприємці, члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 799-VI від 25.12.2008, № 2464-VI від 08.07.2010; в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

{Частину другу статті 4 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

3. Особам, які підлягають страхуванню на випадок безробіття, видається свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яке є єдиним для всіх видів соціального страхування.

Порядок видачі та зразок свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 5 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

Стаття 6. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги

1. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття (далі - забезпечення) та соціальні послуги мають застраховані особи.

2. Право на забезпечення та соціальні послуги відповідно до цього Закону мають також:

молодь, яка закінчила або припинила навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, звільнилася із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби і яка потребує сприяння у працевлаштуванні на перше робоче місце у разі реєстрації в установленому порядку відповідних осіб як безробітних;

одинокі матері (батьки), які здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, та один з батьків, прийомних батьків, батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу, усиновитель, опікун, піклувальник дитини з інвалідністю підгрупи А, які відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" мають право на призначення надбавки на догляд за дитиною у разі реєстрації в установленому порядку відповідних осіб як безробітних.

{Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 662-IV від 03.04.2003, № 3428-IV від 09.02.2006, № 1014-V від 11.05.2007; в редакції Законів № 799-VI від 25.12.2008, № 5067-VI від 05.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2745-VIII від 06.06.2019; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

3. Члени особистого селянського господарства, якщо вони не є найманими працівниками, громадяни України, які працюють за межами України та не застраховані в системі соціального страхування на випадок безробіття країни, в якій вони перебувають, мають право на забезпечення за

цим Законом за умови сплати страхових внесків, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

{Частина третя статті 6 в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

{Частину четверту статті 6 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

5. Працюючі пенсіонери у разі звернення до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за сприянням у працевлаштуванні мають право на соціальні послуги щодо пошуку підходящої роботи, а також на інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням, профілактичні заходи відповідно до статті 7¹ цього Закону.

{Статтю 6 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

Стаття 7. Види забезпечення та соціальні послуги

1. Видами забезпечення за цим Законом є:

допомога по безробіттю;

{Абзац другий частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022}

{Абзац третій частини першої статті 7 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Абзац четвертий частини першої статті 7 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Абзац п'ятий частини першої статті 7 виключено на підставі Закону № 2505-IV від 25.03.2005}

допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні.

Порядок надання зазначених допомог визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частину першу статті 7 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

2. Видами соціальних послуг за цим Законом та Законом України "Про зайнятість населення" є:

професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, на підприємствах, в установах, організаціях;

профорієнтація;

індивідуальне планування працевлаштування;

пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

інші послуги, пов'язані із працевлаштуванням, передбачені

законодавством;

послуги для роботодавців;

надання роботодавцям, які працевлаштовують громадян, зокрема таких, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, компенсацій відповідно до статті 26 Закону України "Про зайнятість населення";

сприяння зайнятості зареєстрованих безробітних відповідно до статті 26¹ Закону України "Про зайнятість населення";

надання роботодавцям - суб'єктам малого підприємництва, які працевлаштовують безробітних, компенсації відповідно до статті 27 Закону України "Про зайнятість населення";

надання одноразової фінансової допомоги для організації підприємницької діяльності відповідно до статті 27 Закону України "Про зайнятість населення";

надання ваучера для підтримання конкурентоспроможності деяких категорій громадян шляхом: перепідготовки за робітничою професією; підготовки за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю; підготовки на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти); спеціалізації та підвищення кваліфікації за професіями і спеціальностями відповідно до статті 30 Закону України "Про зайнятість населення";

здійснення заходів сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб відповідно до статті 24¹ Закону України "Про зайнятість населення";

надання допомоги по частковому безробіттю відповідно до статті 47 Закону України "Про зайнятість населення";

інші програми сприяння зайнятості населення, які запроваджуються окремими рішеннями Кабінету Міністрів України;

інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.

У разі потреби для проходження професійної підготовки або перепідготовки, підвищення кваліфікації особа:

направляється до закладів охорони здоров'я для проходження попереднього медичного, наркологічного та психіатричного оглядів відповідно до законодавства;

забезпечується місцем проживання на період проходження професійної підготовки або перепідготовки, підвищення кваліфікації та їй компенсуються витрати на проїзд до місця проходження навчання та у зворотному напрямку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, за погодженням з правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

{Частина друга статті 7 в редакції Закону № 107-VI від 28.12.2007 - зміну визнано неконституційною згідно з Рішенням Конституційного Суду №

10-рп/2008 від 22.05.2008, № 799-VI від 25.12.2008; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5067-VI від 05.07.2012, № 245-VIII від 05.03.2015, № 2745-VIII від 06.06.2019, № 341-IX від 05.12.2019, № 2220-IX від 21.04.2022; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

Стаття 7⁻¹. Профілактика настання страхових випадків

При виникненні страхового ризику Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття може здійснювати заходи, спрямовані на запобігання настанню страхових випадків, у межах коштів, передбачених бюджетом Фонду на такі цілі.

До профілактичних заходів належать:

фінансування витрат роботодавця на оплату праці працівників, яких з метою запобігання вивільненню тимчасово переведено за їх згодою на іншу роботу (до 6 місяців протягом року) за умови збереження за ними основного місця роботи;

фінансування витрат роботодавця на професійну перепідготовку або підвищення кваліфікації працівників, щодо яких є загроза вивільнення у зв'язку з реорганізацією або перепрофілюванням підприємства, тимчасовим припиненням виробництва, за умови збереження за працівниками місця роботи;

інші профілактичні заходи, визначені правлінням Фонду.

Порядок здійснення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання настанню страхових випадків, затверджується правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.

{Частина третя статті 7⁻¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

Щодо осіб, які отримують допомогу по частковому безробіттю відповідно до статті 47 Закону України "Про зайнятість населення", не застосовуються профілактичні заходи, визначені у частині другій цієї статті.

{Частина четверта статті 7⁻¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

{Закон доповнено статтею 7⁻¹ згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008}

Розділ II

УПРАВЛІННЯ СТРАХУВАННЯМ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Стаття 8. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

1. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (далі - Фонд) створюється для управління страхуванням на випадок безробіття, акумуляції страхових внесків, контролю за використанням коштів, виплати забезпечення та надання соціальних послуг,

здійснення інших функцій згідно із цим Законом і статутом Фонду.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010}

2. Фонд є цільовим централізованим страховим фондом, некомерційною самоврядною організацією. Держава є гарантом забезпечення застрахованих осіб та надання їм відповідних соціальних послуг Фондом.

3. Діяльність Фонду регулюється Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Законом України "Про зайнятість населення", цим Законом, іншими законами у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування та статутом Фонду, який затверджується правлінням Фонду.

{Частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010}

4. Фонд не може провадити будь-яку діяльність, крім передбаченої цим Законом та статутом Фонду.

5. Кошти Фонду не включаються до складу Державного бюджету України.

6. Усі застраховані особи є членами Фонду.

Стаття 9. Статут Фонду

У статуті Фонду повинно бути зазначено:

найменування та місцезнаходження Фонду;

напрями діяльності Фонду;

права, обов'язки і відповідальність Фонду;

органи управління Фондом, їх права, обов'язки і відповідальність;

порядок прийняття рішень правлінням Фонду; перелік питань, рішення з яких приймаються правлінням Фонду двома третинами від загальної кількості голосів та обов'язковою більшістю голосів від кожної сторони;

порядок обрання, повноваження і відповідальність голови правління Фонду та його заступників, підстави та порядок позбавлення їх повноважень;

права, обов'язки та відповідальність членів правління Фонду, порядок їх призначення або обрання (делегування), підстави і порядок позбавлення їх повноважень та відкликання, у тому числі за рішенням органу державного нагляду;

{Абзац дев'ятий статті 9 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Абзац десятий статті 9 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Абзац одинадцятий статті 9 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Абзац дванадцятий статті 9 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Абзац тринадцятий статті 9 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

порядок внесення змін до статуту Фонду;

інші положення, які стосуються діяльності Фонду.

Стаття 10. Управління Фондом

1. Управління Фондом здійснюється на паритетній основі державою, представниками застрахованих осіб і роботодавців.

2. Управління Фондом здійснює правління Фонду. До складу правління Фонду входять по 5 представників від держави, застрахованих осіб та роботодавців, які виконують свої обов'язки на громадських засадах.

{Абзац перший частини другої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

Представники держави призначаються Кабінетом Міністрів України. Представники застрахованих осіб і роботодавців обираються (делегуються) репрезентативними на національному рівні всеукраїнськими об'єднаннями профспілок та репрезентативними на національному рівні всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців. Порядок обрання (делегування) таких представників визначається сторонами соціального діалогу самостійно.

{Абзац другий частини другої статті 10 в редакції Закону № 4719-VI від 17.05.2012}

3. Не може представляти сторону особа, яка не є громадянином України або має судимість за вчинення умисного кримінального правопорушення, корупційного кримінального правопорушення та кримінального правопорушення, пов'язаного з корупцією, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку, а також особа, яка звільнена з останнього місця роботи (служби) з підстав, передбачених пунктами 7-7³ частини першої статті 36, пунктами 3, 4, 7, 8 частини першої статті 40, статтями 41 (крім пунктів 5 та 6 частини першої) і 45 Кодексу законів про працю України, пунктами 3, 4, 4¹ частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу", пунктами 6 і 10 частини першої статті 77 Закону України "Про Національну поліцію", пунктами 3, 3¹, 5 частини першої статті 51 Закону України "Про прокуратуру", пунктами 3-3² частини першої статті 79 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", а також з аналогічних підстав, визначених іншими законами.

{Частина третя статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 889-VIII від 10.12.2015, № 720-IX від 17.06.2020, № 1030-IX від 02.12.2020; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

4. Строк повноважень членів правління Фонду становить шість років і закінчується в день першого засідання нового складу правління Фонду.

Правління Фонду очолює голова, який обирається з членів правління Фонду строком на два роки по чергово від представників кожної сторони. Голова правління Фонду має двох заступників, які разом з головою представляють сторони.

5. Правління Фонду проводить свої засідання відповідно до затвердженого плану, але не рідше ніж один раз на квартал.

Засідання правління Фонду є правомочним, якщо на ньому присутні від кожної сторони не менше ніж дві третини її представників.

Рішення правління Фонду вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від загальної чисельності членів правління.

6. Функції виконавчої дирекції Фонду виконує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та його територіальні органи, що здійснюють свою діяльність відповідно до Закону України "Про зайнятості населення" та цього Закону. Керівник центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, входить до складу правління Фонду.

{Статтю 10 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

7. Рішення правління Фонду, прийняте в межах його компетенції, є обов'язковим для виконання, у тому числі всіма страхувальниками та застрахованими особами, яких воно стосується. Рішення правління Фонду оформляється постановою. Постанови правління Фонду підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційній веб-сторінці Фонду протягом п'яти робочих днів після їх прийняття.

{Статтю 10 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 870-VII від 11.03.2014}

Стаття 11. Повноваження правління Фонду

1. Правління Фонду:

визначає перспективні та поточні завдання Фонду;

обирає голову правління Фонду та його заступників;

затверджує статут Фонду;

вносить Міністрові - керівникові центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, у разі порушення керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, або його заступниками законодавства обґрунтоване подання про звільнення;

{Абзац п'ятий частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

схвалює проект річного бюджету фонду та подає в установленому порядку центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, для внесення на затвердження Кабінету Міністрів України;

{Абзац шостий статті 11 в редакції Закону № 1621-VII від 31.07.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

заслуховує звіт про виконання бюджету Фонду;

вносить центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, пропозиції щодо розміру частини єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спрямовується на страхування на випадок безробіття;

{Абзац восьмий частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-ІХ від 05.12.2019}

вирішує інші питання відповідно до статуту Фонду.

{Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2505-ІV від 25.03.2005, № 2388-VI від 01.07.2010, № 2464-VI від 08.07.2010, № 5462-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Статтю 12 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

Розділ III

НАГЛЯД У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

{Статтю 13 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

Стаття 14. Державний нагляд у сфері страхування на випадок безробіття

1. Державний нагляд у сфері страхування на випадок безробіття здійснюють центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах праці, трудових відносин, зайнятості населення та трудової міграції, державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

{Абзац перший частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-ІХ від 05.12.2019}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, здійснює державний нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття у частині забезпечення відповідності чинному законодавству рішень правління Фонду, у тому числі погодження структури органів цього Фонду, граничної чисельності працівників, схем їх посадових окладів, видатків на адміністративно-господарські витрати Фонду.

{Абзац другий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-ІХ від 05.12.2019}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, має право безперешкодно здійснювати в адміністративних приміщеннях робочих органів виконавчої дирекції Фонду перевірки з питань призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб, ознайомлюватися під час перевірок з інформацією, документами і матеріалами та одержувати від Фонду необхідні для виконання повноважень копії або витяги з документів.

Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на

випадок безробіття, у разі виявлення порушень прав застрахованих осіб вживають заходів відповідно до визначених законом повноважень.

{Частина перша статті 14 в редакції Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

{Зміни до частини першої статті 14 див. в Законі № 5067-VI від 05.07.2012}

2. Метою державного нагляду є контроль за дотриманням законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері страхування на випадок безробіття.

3. Страхувальники та страховик зобов'язані надавати посадовим особам органу державного нагляду документи, необхідні для здійснення ними контролю.

Стаття 15. Засоби нагляду

1. Якщо в результаті дій з боку страхувальника або страховика сталося порушення законодавства, орган державного нагляду у сфері страхування на випадок безробіття вказує на допущені порушення, встановлює строк для їх усунення. У разі якщо протягом цього строку страхувальник або страховик не усуне порушення, незаконне рішення скасовується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, з наступним відшкодуванням збитків за рахунок страхувальника або страховика, які допустили порушення. У двотижневий строк страхувальник або страховик можуть оскаржити рішення органу державного нагляду до суду.

{Частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5462-VI від 16.10.2012, № 341-IX від 05.12.2019}

2. Орган державного нагляду може вимагати скликання позачергового засідання правління Фонду. Якщо ця вимога не виконується, орган державного нагляду може сам скликати та провести засідання правління Фонду.

{Частина третю статті 15 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

4. З ініціативи органу державного нагляду може призначатися проведення аудиторської перевірки діяльності Фонду.

Розділ IV

КОШТИ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Стаття 16. Бюджет Фонду, джерела коштів Фонду та їх використання

1. Бюджет Фонду - план формування фінансових ресурсів за рахунок частки єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших не заборонених законом надходжень та їх використання для забезпечення виконання завдань і функцій, передбачених цим Законом та Законом України "Про зайнятість населення".

Порядок складання та виконання бюджету Фонду встановлюється правлінням Фонду.

2. Джерелами формування коштів Фонду є:

1) страхові внески страхувальників;

2) суми фінансових санкцій, застосованих відповідно до цього Закону та Закону України "Про зайнятість населення", інших законів до підприємств, установ, організацій та фізичних осіб - підприємців за порушення встановленого порядку сплати страхових внесків та використання коштів Фонду, недотримання законодавства про зайнятість населення, а також суми адміністративних штрафів, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за такі порушення;

3) кошти державного бюджету, що спрямовуються до Фонду у випадках, установлених законом;

4) доходи від розміщення тимчасово вільних коштів, у тому числі резерву коштів Фонду;

5) благодійні внески підприємств, установ, організацій;

6) інші надходження відповідно до законодавства України.

3. Кошти бюджету Фонду використовуються на:

1) виплату матеріального забезпечення та надання соціальних послуг, передбачених статтею 7 цього Закону, фінансування заходів, передбачених статтею 7⁻¹ цього Закону;

2) здійснення заходів відповідно до Закону України "Про зайнятість населення";

3) фінансування витрат Пенсійного фонду України, пов'язаних із достроковим виходом на пенсію осіб, зазначених у частині другій статті 20 цього Закону та статті 49 Закону України "Про зайнятість населення";

4) фінансування витрат на утримання та забезпечення діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, матеріальне та соціально-побутове забезпечення його працівників; організацію роботи правління Фонду, розвиток та функціонування Єдиної інформаційно-аналітичної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції;

5) формування резерву коштів Фонду.

4. Видатки бюджету Фонду щодо забезпечення виплати допомоги по безробіттю є захищеними. Фінансування цих видатків проводиться у першочерговому порядку.

5. До коштів страхування на випадок безробіття застосовується казначейське обслуговування в порядку, передбаченому для обслуговування Державного бюджету України.

6. З метою забезпечення фінансової стабільності Фонду формується резерв коштів Фонду.

Порядок формування та використання резерву коштів Фонду встановлюється Кабінетом Міністрів України.

7. Компенсації, допомоги, інші виплати суб'єктам господарювання, передбачені статтями 7 та 7⁻¹ цього Закону, Законом України "Про зайнятість населення", надаються з урахуванням положень частин третьої та четвертої

статті 20 Закону України "Про зайнятість населення".

{Частина сьома статті 16 набирає чинності 29.01.2023}

{Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2980-III від 17.01.2002, № 2664-IV від 16.06.2005, № 424-V від 01.12.2006, № 799-VI від 25.12.2008, № 2289-VI від 01.06.2010, № 2464-VI від 08.07.2010, № 3277-VI від 21.04.2011; в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 922-VIII від 25.12.2015; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

Стаття 17. Страхові внески

{Назва статті 17 в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

1. Кошти, що надходять на страхування на випадок безробіття від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, повинні забезпечувати:

{Абзац перший частини першої статті 17 в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

1) виплату застрахованим особам забезпечення та надання соціальних послуг, передбачених статтею 7 цього Закону;

2) створення резерву коштів Фонду у розмірі суми, необхідної для виплати допомоги по безробіттю в розрахунок не менш як на п'ять календарних днів;

{Пункт 2 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3277-VI від 21.04.2011}

2¹) здійснення відповідно до Закону України "Про зайнятість населення" заходів щодо сприяння зайнятості населення;

{Частина першу статті 17 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

3) покриття витрат Фонду у зв'язку із:

відшкодуванням Пенсійному фонду України витрат, пов'язаних із достроковим виходом на пенсію осіб, зазначених у частині другій статті 20 цього Закону;

фінансуванням витрат на утримання та забезпечення діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління, матеріальне та соціально-побутове забезпечення її працівників; організацію роботи правління Фонду, розвиток та функціонування Єдиної інформаційно-аналітичної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції;

{Абзац третій пункту 3 частини першої статті 17 в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

4) фінансування заходів, передбачених статтею 7¹ цього Закону.

{Частина першу статті 17 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008}

2. На порядок використання Фондом коштів, що надходять від сплати

єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, бюджетне законодавство не поширюється.

На відносини у сфері здійснення контролю за своєчасністю подання та достовірністю поданих роботодавцем відомостей щодо отримання коштів Фонду та дотримання порядку їх використання не поширюється дія Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

{Статтю 17 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3277-VI від 21.04.2011}

{Частина статті 17 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

{Частина статті 17 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

{Частина статті 17 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

{Частина статті 17 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

{Частина статті 17 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

{Статтю 18 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

{Статтю 19 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

Стаття 20. Відносини з цільовими страховими фондами та органами виконавчої влади

{Назва статті 20 в редакції Закону № 884-VI від 15.01.2009}

1. Фонд у своїй діяльності співпрацює з іншими страховими фондами, що здійснюють загальнообов'язкове державне соціальне страхування, у проведенні заходів, пов'язаних з виплатою забезпечення та наданням соціальних послуг, і має право в кожному конкретному випадку приймати спільні рішення щодо фінансування цих заходів.

{Абзац перший частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальні органи, з метою реалізації завдань, покладених на них відповідно до цього Закону та Закону України "Про зайнятість населення", взаємодіють з податковими органами, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення, іншими центральними органами виконавчої влади, Державною прикордонною службою України шляхом обміну відповідною інформацією про отримані особами, зареєстрованими в установленому порядку як безробітні, доходи від здійснення підприємницької діяльності, роботи за кордоном, виконання роботи за трудовим договором, у тому числі за сумісництвом, виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими угодами (договорами), ведення особистого селянського господарства, проведення інших заходів по

виконанню цього Закону

{Частина першу статті 20 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 884-VI від 15.01.2009; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5067-VI від 05.07.2012, № 5462-VI від 16.10.2012, № 406-VII від 04.07.2013, № 341-IX від 05.12.2019, № 440-IX від 14.01.2020}

{Частина перша статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 884-VI від 15.01.2009}

2. Виплата пенсій особам, які достроково вийшли на пенсію відповідно до Закону України "Про зайнятість населення", у період до досягнення ними пенсійного віку здійснюється в установленому законодавством України порядку Пенсійним фондом України за рахунок коштів, що відшкодовуються Фондом.

Розділ V

МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Стаття 21. Обчислення страхового стажу

1. Страховий стаж - період (строк), протягом якого особа підлягала страхуванню на випадок безробіття та за який щомісяця сплачено нею та роботодавцем страхові внески в сумі не менш як мінімальний страховий внесок, крім випадків, передбачених абзацом другим цієї частини.

Період відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, крім пенсій (за винятком пенсії по інвалідності) та виплат за страхуванням на випадок безробіття, включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

{Частина перша статті 21 в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

2. Страховий стаж обчислюється за даними, що містяться в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників, внесеними відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", а за періоди, за які не внесені дані до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, - у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше.

{Частина друга статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3483-IV від 23.02.2006; в редакції Законів № 2464-VI від 08.07.2010, № 1217-IX від 05.02.2021}

3. Страховий стаж обчислюється в місяцях. Неповний місяць роботи, якщо застрахована особа підлягала страхуванню на випадок безробіття або добровільно брала участь у системі страхування на випадок безробіття, зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови, що сума сплачених за цей місяць страхових внесків є не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду України, відповідної доплати до суми страхових внесків таким чином, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

У разі коли зазначену доплату не було здійснено, до страхового стажу зараховується період, визначений за кожний місяць сплати страхових внесків за такою формулою:

$$ТП = Св : В,$$

де ТП - тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається у місяцях;

Св - сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплаченого за відповідний місяць;

В - мінімальний розмір страхового внеску за відповідний місяць.

{Статтю 21 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010; в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

4. До страхового стажу прирівнюється трудовий стаж, набутий працівником за час роботи на умовах трудового договору (контракту) до набрання чинності цим Законом, а також періоди, починаючи з 1 січня 2016 року, протягом яких особа не підлягала страхуванню згідно з цим Законом, але нею або роботодавцем за неї сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

{Частина четверта статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

5. Строк проходження служби військовослужбовцями (крім військовослужбовців строкової служби) до запровадження страхування на випадок безробіття для цієї категорії осіб прирівнюється до страхового стажу у разі звільнення зі служби за станом здоров'я, у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів без права на пенсію за умови реєстрації в установленому порядку в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, протягом місяця - з дня взяття на військовий облік у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки, для інших осіб - з дня звільнення.

{Статтю 21 доповнено частиною згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1357-IX від 30.03.2021, № 2622-IX від 21.09.2022}

Стаття 22. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю

1. Право на допомогу по безробіттю залежно від страхового стажу мають застраховані особи, визнані в установленому порядку безробітними, страховий стаж яких протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як

безробітної, становить не менше ніж сім місяців за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

{Абзац перший частини першої статті 22 в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

Право на допомогу по безробіттю зберігається у разі настання перерви страхового стажу з поважних причин, якщо особа протягом місяця після закінчення цієї перерви зареєструвалась в установленому порядку в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, як безробітна. Поважними причинами є:

{Абзац перший частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, клінічній ординатурі, асистентурі-стажуванні, аспірантурі, докторантурі з денною або дуальною формою здобуття освіти;

{Абзац третій частини першої статті 22 в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

строкова військова служба;

здійснення догляду непрацюючою працездатною особою за особою з інвалідністю I групи або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, а також за пенсіонером, який за експертним медичним висновком потребує постійного стороннього догляду;

{Абзац п'ятий частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3483-IV від 23.02.2006, № 2249-VIII від 19.12.2017}

періоди зайнятості на тимчасово окупованій території України чи в районах проведення антитерористичної операції та здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування не підтверджуються сплатою єдиного внеску;

{Частина першу статті 22 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 245-VIII від 05.03.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2462-VIII від 19.06.2018}

позбавлення особистої свободи особи, стосовно якої згідно із Законом України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України;

{Частина першу статті 22 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2010-IX від 26.01.2022}

інші поважні причини, передбачені законодавством України.

2. Застрахованим особам, зазначеним у частині першій цієї статті та в абзаці першому частини третьої статті 23 цього Закону, тривалість виплати

допомоги по безробіттю визначається залежно від страхового стажу:

- до 3 років - 180 календарних днів;
- від 3 до 6 років - 210 календарних днів;
- від 6 до 12 років - 240 календарних днів;
- від 12 до 18 років - 270 календарних днів;
- від 18 до 24 років - 300 календарних днів;
- від 24 до 30 років - 330 календарних днів;
- понад 30 років - 360 календарних днів.

{Частина друга статті 22 в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законами № 245-VIII від 05.03.2015, № 889-VIII від 10.12.2015, № 1030-IX від 02.12.2020, № 1667-IX від 15.07.2021; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

3. Для осіб, зазначених в абзаці другому частини другої статті 6 цього Закону та в абзаці восьмому частини четвертої статті 7 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб", тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 120 календарних днів.

Працівники та гіг-спеціалісти юридичних осіб, що перебувають у статусі резидента Дія Сіті згідно із Законом України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні", після звільнення чи припинення гіг-контракту мають право на допомогу по безробіттю у мінімальному розмірі.

{Частина третя статті 22 в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

4. Для осіб передпенсійного віку (за два роки до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування") тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 720 календарних днів.

Вік набуття права на пенсію визначається Пенсійним фондом України на дату реєстрації особи в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, залежно від наявного страхового стажу, обчисленого на підставі відомостей реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а за період до запровадження реєстру - на підставі трудової книжки або інших документів, що підтверджують стаж.

Підтвердження наявного страхового стажу та віку виходу на пенсію для осіб передпенсійного віку (за два роки до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування") здійснюється Пенсійним фондом України за зверненням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, у порядку обміну інформацією, визначеному Пенсійним фондом України та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової

міграції.

У разі якщо страховий стаж, визначений за даними обміну інформацією, є недостатнім для призначення допомоги по безробіттю відповідно до цієї частини, зареєстрований безробітний може звернутися до територіального органу Пенсійного фонду України для підтвердження наявності страхового стажу.

{Частина четверта статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5067-VI від 05.07.2012, № 245-VIII від 05.03.2015; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

5. Допомога по безробіттю призначається з восьмого дня після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю у межах двох років, протягом яких виплачується допомога по безробіттю, не може перевищувати тривалості, визначеної частинами другою - четвертою цієї статті.

У разі чергового визнання в установленому порядку застрахованої особи безробітною у межах двох років, протягом яких виплачується допомога по безробіттю, тривалість її виплати враховується сумарно.

{Частина п'ята статті 22 в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

{Частина шосту статті 22 виключено на підставі Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

{Частина сьому статті 22 виключено на підставі Закону № 2220-IX від 21.04.2022}

{Частина восьму статті 22 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Частина дев'яту статті 22 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

10. Допомога по безробіттю виплачується не рідше ніж два рази на місяць, а за згодою безробітного - один раз на місяць у порядку, встановленому відповідно до частини сьомої статті 23 цього Закону.

{Статтю 22 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 292-VIII від 07.04.2015}

{Частина одинадцятую статті 22 виключено на підставі Закону № 2220-IX від 21.04.2022}

Стаття 23. Розмір допомоги по безробіттю

1. Застрахованим особам, зазначеним у частині першій статті 22 цього Закону, розмір допомоги по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу), визначеної відповідно до порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого Кабінетом Міністрів України, залежно від страхового стажу, але не менше ніж мінімальний розмір допомоги по безробіттю, встановлений правлінням Фонду для цієї категорії осіб:

до 3 років - 50 відсотків;
від 3 до 6 років - 55 відсотків;
від 6 до 12 років - 60 відсотків;
від 12 до 18 років - 65 відсотків;
від 18 до 24 років - 70 відсотків;
від 24 до 30 років - 75 відсотків;
понад 30 років - 80 відсотків.

Допомога по безробіттю виплачується залежно від тривалості безробіття у відсотках до визначеного розміру:

перша половина строку тривалості виплати допомоги по безробіттю - 100 відсотків;

у подальшому - 50 відсотків.

Для особи, страховий стаж якої становить не менше 15 років і яка протягом 15 років, що передували місяцю надання статусу зареєстрованого безробітного, не отримувала допомогу по безробіттю, під час визначення розміру допомоги по безробіттю відсотки до середньої заробітної плати (доходу), встановлені цією частиною, збільшуються на 10 відсоткових пунктів.

{Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 245-VIII від 05.03.2015; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

2. Внутрішньо переміщеним особам після надходження документів та відомостей про страховий стаж, заробітну плату (дохід) рішення про призначення допомоги по безробіттю переглядається відповідно до законодавства.

{Статтю 23 доповнено новою частиною згідно із Законом № 245-VIII від 05.03.2015}

3. Застраховані особи, визнані в установленому порядку безробітними, які протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як безробітної, за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше семи місяців або звільнені з останнього місця роботи (служби) з підстав, передбачених пунктами 7-7³ частини першої статті 36, пунктами 3, 4, 7 і 8 частини першої статті 40, статтями 41 (крім пунктів 5 та 6 частини першої) і 45 Кодексу законів про працю України, пунктами 3, 4, 4¹ частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу", пунктами 6 і 10 частини першої статті 77 Закону України "Про Національну поліцію", пунктами 3, 3¹, 5 частини першої статті 51 Закону України "Про прокуратуру", пунктами 3-3² частини першої статті 79 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", а також з аналогічних підстав, визначених іншими законами, мають право на призначення допомоги по безробіттю у мінімальному розмірі, який встановлюється правлінням Фонду.

Особи, зазначені у частині третій статті 22 цього Закону, мають право на призначення допомоги по безробіттю у мінімальному розмірі, який встановлюється правлінням Фонду.

{Частина статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3483-IV від 23.02.2006; в редакції Законів № 5067-VI від 05.07.2012, № 2622-IX від 21.09.2022}

4. Допомога по безробіттю особам, які звільнилися з останнього місця роботи (служби) за власним бажанням без поважних причин або за угодою сторін, призначається відповідно до частин першої та третьої цієї статті, і її виплата починається з 31-го календарного дня.

Допомога по безробіттю особам, яких було звільнено з останнього місця роботи (служби) з підстав, передбачених пунктами 7-7³ частини першої статті 36, пунктами 3, 4, 7 і 8 частини першої статті 40, статтями 41 (крім пунктів 5 та 6 частини першої) і 45 Кодексу законів про працю України, пунктами 3, 4, 4¹ частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу", пунктами 6 і 10 частини першої статті 77 Закону України "Про Національну поліцію", пунктами 3, 3¹, 5 частини першої статті 51 Закону України "Про прокуратуру", пунктами 3-3² частини першої статті 79 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", а також з аналогічних підстав, визначених іншими законами, призначається відповідно до частин першої та третьої цієї статті, і її виплата починається з 61-го календарного дня.

Якщо після звільнення з попереднього місця роботи (служби) з причин, зазначених в абзаці другому цієї частини, застрахована особа перебувала у трудових відносинах (займалася іншими видами зайнятості) менше ніж 60 календарних днів, призначення допомоги по безробіттю такій особі здійснюється без урахування підстави звільнення з останнього місця роботи (служби) (припинення інших видів зайнятості).

{Частина статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 799-VI від 25.12.2008; додатково див. Рішення Конституційного Суду № 9-рп/2009 від 28.04.2009; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1505-VI від 11.06.2009; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

5. У середньомісячну заробітну плату (дохід) для обчислення допомоги по безробіттю включаються всі види виплат, на які нараховувалися страхові внески, які підтверджуються даними Єдиного державного реєстру застрахованих осіб Пенсійного фонду України.

Допомога по безробіттю не може перевищувати півтора розміру мінімальної заробітної плати, установленної законом.

{Абзац другий частини п'ятої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

{Частина статті 23 в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Частину шосту статті 23 виключено на підставі Закону № 2220-IX від 21.04.2022}

7. Порядок надання допомоги по безробіттю визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина сьома статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019, в редакції Закону № 2220-IX від 21.04.2022}

{Статтю 24 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Статтю 25 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Статтю 26 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Статтю 27 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Статтю 28 виключено на підставі Закону № 2505-IV від 25.03.2005}

Стаття 29. Допомога на поховання

1. Допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні, виплачується особам, які здійснювали поховання, у розмірі 75 відсотків мінімальної заробітної плати, встановленої законом.

{Частина перша статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

2. У разі смерті безробітного, що є особою з інвалідністю, або особи, яка перебувала на його утриманні, за вибором осіб, які здійснювали поховання, виплачується допомога на поховання за цим Законом або допомога на поховання чи відшкодування витрат на поховання за іншими законодавчими актами.

{Статтю 29 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3483-IV від 23.02.2006; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

{Стаття 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3483-IV від 23.02.2006}

{Статтю 30 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

Стаття 31. Припинення, відкладення, призупинення виплати допомоги по безробіттю та скорочення її тривалості

1. Виплата допомоги по безробіттю припиняється у разі:

1) закінчення строку її виплати;

2) припинення реєстрації безробітного відповідно до статті 45 Закону України "Про зайнятість населення".

2. Виплата допомоги по безробіттю призупиняється на період призначення безробітній жінці допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

3. Виплата допомоги по безробіттю відкладається на строк, що дорівнює періоду, протягом якого застрахованій особі відповідно до законів надаються вихідна допомога або інші виплати у разі звільнення з останнього місця роботи (служби) чи закінчення строку повноважень за виборною посадою, що забезпечують часткову або тимчасову компенсацію втраченого заробітку.

Якщо вихідну допомогу або інші компенсаційні виплати було виплачено одноразово, виплата допомоги по безробіттю відкладається не більше ніж на 30 календарних днів з дня звільнення, а у разі здійснення таких виплат щомісяця - до закінчення періоду їх виплати.

4. Тривалість виплати допомоги по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів у разі:

1) звільнення з останнього місця роботи (служби) за власним бажанням без поважних причин або за угодою сторін (на 30 календарних днів - з дня призначення);

2) звільнення з останнього місця роботи (служби) з підстав, передбачених пунктами 7-7³ частини першої статті 36, пунктами 3, 4, 7 і 8 частини першої статті 40, статтями 41 (крім пунктів 5 та 6 частини першої) і 45 Кодексу законів про працю України, пунктами 3, 4, 4¹ частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу", пунктами 6 і 10 частини першої статті 77 Закону України "Про Національну поліцію", пунктами 3, 3¹, 5 частини першої статті 51 Закону України "Про прокуратуру", пунктами 3-3² частини першої статті 79 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", а також з аналогічних підстав, визначених іншими законами (на 60 календарних днів - з дня призначення);

3) приховування відомостей про працевлаштування на тимчасову роботу (у тому числі за межами України) або здійснення іншої діяльності за винагороду в період одержання допомоги по безробіттю (на 90 календарних днів - з дня виявлення відповідного факту);

4) недотримання рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню (на 15 календарних днів);

5) перереєстрації безробітного, якщо попередню реєстрацію припинено у зв'язку з невідвідуванням без поважних причин (непідтвердження без поважних причин наміру перебування у статусі зареєстрованого безробітного) територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, більше 30 робочих днів (на 30 календарних днів);

б) припинення без поважних причин професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції (на 30 календарних днів).

5. Виплата допомоги по безробіттю призупиняється:

1) на період, необхідний для здійснення перевірки достовірності відомостей, поданих безробітним для призначення виплати, але не більше ніж на 15 робочих днів, у разі надходження від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової та бюджетної політики, повідомлення про встановлення невідповідності поданих безробітним відомостей та документів.

У разі непідтвердження обставин, що стали підставою для призупинення виплати, виплата допомоги по безробіттю поновлюється з дати її призупинення;

2) на період участі в громадських роботах та інших роботах тимчасового характеру або в умовах воєнного стану - у суспільно корисних роботах.

Виплата допомоги по безробіттю поновлюється після припинення участі безробітного в громадських роботах та інших роботах тимчасового характеру або в умовах воєнного стану - у суспільно корисних роботах.

{Стаття 31 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2505-IV від 25.03.2005, № 3483-IV від 23.02.2006, № 107-VI від 28.12.2007, № 799-VI від 25.12.2008, № 884-VI від 15.01.2009, № 1276-VI від 16.04.2009, № 5067-VI від

05.07.2012, № 889-VIII від 10.12.2015, № 2745-VIII від 06.06.2019, № 1030-IX від 02.12.2020; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

Розділ VI

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАСТРАХОВАНИХ ОСІБ

{Статтю 32 виключено на підставі Закону № 799-VI від 25.12.2008}

{Статтю 33 виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

Розділ VII

ПРАВА, ОBOB'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Стаття 34. Права, обов'язки та відповідальність Фонду

1. Фонд має право:

користуватися в установленому порядку відомостями Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, необхідними для забезпечення виконання покладених на нього функцій;

перевіряти достовірність відомостей, поданих роботодавцем для отримання коштів Фонду, дотримання порядку використання роботодавцем виділених йому коштів Фонду та зупиняти виплати з Фонду в разі відмови або перешкоджання з боку роботодавця у проведенні перевірки, виявлення фактів подання ним Фонду недостовірних відомостей або порушення порядку використання роботодавцем коштів Фонду;

отримувати необхідні пояснення (у тому числі в письмовій формі) з питань, що виникають під час перевірки;

стягувати фінансові санкції та адміністративні штрафи, передбачені законом за порушення вимог цього Закону;

стягувати відповідно до закону кошти Фонду, виплачені особам, зареєстрованим як безробітні, у вигляді матеріального забезпечення на випадок безробіття та витрачені на надання соціальних послуг безробітним у разі встановлення факту їх отримання на підставі недостовірних відомостей, поданих особою;

стягувати з роботодавця суму страхових коштів та вартість соціальних послуг, наданих безробітному в разі поновлення його на роботі за рішенням суду, а також незаконно виплачені безробітному суми матеріального забезпечення в разі неповідомлення роботодавцем Фонду про прийняття його на роботу;

вимагати від керівників та інших посадових осіб підприємств, установ і організацій, а також від фізичних осіб усунення виявлених фактів порушення законодавства про страхування на випадок безробіття.

{Частина перша статті 34 в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

2. Фонд зобов'язаний:

{Абзац другий частини другої статті 34 виключено на підставі Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

виплачувати забезпечення та надавати соціальні послуги, передбачені

цим Законом;

вживати заходів до раціонального використання коштів і забезпечення фінансової стабільності Фонду;

контролювати правильність витрат за страхуванням на випадок безробіття, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами з питань страхування на випадок безробіття, правильність призначення роботодавцем та виплати застрахованим особам допомоги по частковому безробіттю;

{Абзац п'ятий частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2464-VI від 08.07.2010}

щорічно складати звіт про результати своєї діяльності та подавати його Кабінету Міністрів України;

інформувати застрахованих осіб про результати своєї роботи через медіа.

3. Бюджет Фонду, зміни до нього, звіт про виконання бюджету Фонду в розрізі статей витрат протягом п'яти робочих днів після їх затвердження підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційній веб-сторінці Фонду і протягом двох тижнів обов'язковій публікації в офіційних друкованих виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Інформація про час і місце публічного представлення звіту оприлюднюється разом із звітом про виконання бюджету Фонду.

{Статтю 34 доповнено частиною згідно із Законом № 996-V від 27.04.2007; в редакції Закону № 870-VII від 11.03.2014}

4. Фонд несе відповідальність відповідно до законодавства України за шкоду, заподіяну особам внаслідок несвоєчасного або неповного надання забезпечення, передбаченого цим Законом.

Стаття 35. Права, обов'язки та відповідальність роботодавця

1. Роботодавець має право:

брати участь в управлінні страхуванням на випадок безробіття через своїх представників відповідно до цього Закону і статуту Фонду;
на судовий захист своїх прав.

2. Роботодавець зобов'язаний:

1) під час перевірки правильності використання коштів Фонду та достовірності поданих роботодавцем даних, зазначених у пункті 2 цієї частини, надавати посадовим особам територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, необхідні документи та пояснення з питань, що виникають під час перевірки;

{Підпункт 1 частини другої статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

2) подавати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, в установленому порядку відповідно до законодавства відомості про:

{Абзац перший підпункту 2 частини другої статті 35 із змінами,

внесеними згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012}

прийняття на роботу працівників;

розмір заробітної плати та використання робочого часу працівників;

{Абзац третій підпункту 2 частини другої статті 35 в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

виплату застрахованим особам допомоги по частковому безробіттю;

використання коштів Фонду за іншими визначеними цим Законом напрямками.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3456-IV від 22.02.2006; в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

3. Достовірність зазначених у документах даних перевіряється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції. У разі подання недостовірних відомостей, передбачених пунктом 2 частини другої цієї статті, використання роботодавцем коштів Фонду з порушенням встановленого порядку роботодавець добровільно чи на підставі рішення суду повинен відшкодувати страховику заподіяну шкоду.

{Абзац перший частини третьої статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2464-VI від 08.07.2010, № 5067-VI від 05.07.2012}

Роботодавець несе відповідальність відповідно до законодавства за шкоду, заподіяну застрахованим особам внаслідок невиконання або неналежного виконання обов'язків, визначених частиною другою цієї статті.

Роботодавцеві забороняється вчиняти будь-які дії, що можуть призвести до прийняття ним разом із застрахованою особою спільного рішення, яке може в подальшому зашкодити цій особі або членам її сім'ї реалізувати своє право на забезпечення та отримання соціальних послуг відповідно до цього Закону.

4. Із роботодавця утримуються:

сума виплаченого забезпечення та вартості наданих соціальних послуг безробітному у разі поновлення його на роботі за рішенням суду;

незаконно виплачена безробітному сума забезпечення у разі неповідомлення про його прийняття на роботу;

незаконно отримана сума допомоги по частковому безробіттю.

Стаття 36. Права, обов'язки та відповідальність застрахованих осіб

1. Застраховані особи мають право брати участь в управлінні страхуванням на випадок безробіття через своїх представників відповідно до цього Закону.

Застраховані особи, яким виплачується забезпечення та надаються соціальні послуги за цим Законом, мають право на судовий захист своїх прав.

2. Застраховані особи, зареєстровані в установленому порядку як безробітні, зобов'язані своєчасно подавати відомості про обставини, що впливають на умови виплати їм забезпечення та надання соціальних послуг.

У разі виїзду особи, зареєстрованої в установленому порядку як безробітна, за межі України така особа зобов'язана повідомити про це територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує

державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, в якому особа зареєстрована як безробітна.

{Частина другу статті 36 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 884-VI від 15.01.2009; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

3. Сума виплаченого забезпечення та вартості наданих соціальних послуг застрахованій особі внаслідок невиконання нею своїх обов'язків та зловживання ними стягується з цієї особи відповідно до законодавства України з моменту виникнення обставин, що впливають на умови виплати їй забезпечення та надання соціальних послуг.

{Абзац перший частини третьої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

У разі припинення професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, без поважних причин або відмови працювати за одержаною професією (спеціальністю) із застрахованих осіб стягується сума витрат на професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації.

{Абзац другий частини третьої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

{Абзац третій частини третьої статті 36 виключено на підставі Закону № 2220-IX від 21.04.2022}

4. Незастраховані особи, яким виплачується забезпечення та надаються соціальні послуги за цим Законом, виконують обов'язки та несуть відповідальність, так як і застраховані особи.

Стаття 37. Виплата недоодержаної суми допомоги по безробіттю у разі смерті безробітного

{Назва статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

1. Суми допомоги по безробіттю, що належать безробітному відповідно до цього Закону і залишилися недоодержаними у зв'язку з його смертю, виплачуються непрацездатним особам, які перебували на утриманні померлого або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання.

{Абзац перший частини першої статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

Такими непрацездатними особами є:

діти, які не досягли 18 років, учні та студенти (курсанти, слухачі, стажисти) очної форми навчання - до закінчення навчання, але не більш як до досягнення ними 23 років;

один із батьків або дружина (чоловік) померлого чи інший член сім'ї, якщо він не працює та доглядає дітей, братів, сестер або онуків померлого, які не досягли 8 років;

неповнолітні діти, на утримання яких померлий виплачував або був зобов'язаний виплачувати аліменти.

2. Батькам, дружині (чоловіку), а також членам сім'ї, які проживали разом з безробітним на день його смерті, сума недоодержаного матеріального забезпечення на випадок безробіття виплачується і в тому разі, якщо вони не належать до кола непрацевдатних осіб, які перебували на утриманні померлого.

3. У разі звернення кількох осіб за належною до виплати сумою допомоги по безробіттю вона ділиться між ними порівну.

{Частина третя статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

4. Виплата здійснюється у разі, якщо звернення за належною до виплати сумою допомоги по безробіттю надійшло не пізніше 6 місяців після смерті безробітного.

{Частина четверта статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

5. Порядок виплати недоодержаної суми допомоги по безробіттю встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 37 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

Стаття 38. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Роботодавець несе відповідальність за:

порушення порядку використання коштів Фонду, несвоєчасне або неповне їх повернення;

несвоєчасне подання або неподання відомостей, встановлених цим Законом;

подання недостовірних відомостей про використання коштів Фонду.

2. За порушення порядку використання роботодавцем коштів Фонду накладається штраф у розмірі наданої Фондом суми, використаної з порушенням.

3. Своєчасно не сплачені фінансові санкції та адміністративні штрафи стягуються із страхувальника в дохід Фонду в порядку, встановленому законом.

{Частина третя статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3277-VI від 21.04.2011}

4. Строк давності в разі стягнення штрафних санкцій, передбачених цим Законом та Законом України "Про зайнятість населення", адміністративних штрафів, а також інших видів заборгованості перед Фондом не застосовується.

{Частина четверта статті 38 в редакції Закону № 3277-VI від 21.04.2011}

5. Право застосовувати фінансові санкції та накладати адміністративні штрафи від імені Фонду мають керівник центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його заступники, керівники територіальних органів та їх заступники.

{Частина п'ята статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

{Стаття 38 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3456-IV від 22.02.2006, № 799-VI від 25.12.2008; в редакції Закону № 2464-VI від 08.07.2010}

Стаття 39. Вирішення спорів

Спори, що виникають із правовідносин за цим Законом, вирішуються в судовому порядку.

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2001 року.

{Пункт 1 розділу VIII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2622-IX від 21.09.2022}

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Установити, що:

функції виконавчої дирекції Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, які здійснювалися органами державної служби зайнятості відповідно до цього Закону, починаючи з 2013 року покладаються на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та його територіальні органи;

{Абзац другий пункту 3 розділу VIII в редакції Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття є правонаступником державного фонду сприяння зайнятості населення, що ліквідується;

організаційну роботу щодо формування першого правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та наглядової ради, а також проведення їх перших засідань здійснює Український координаційний комітет сприяння зайнятості населення, створений відповідно до статті 17 Закону України "Про зайнятість населення".

{Абзац п'ятий пункту 3 розділу VIII виключено на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

3⁻¹. Установити, що громадянам, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, соціальні послуги та матеріальне забезпечення, передбачені цим Законом, здійснюються за рахунок коштів, які надходять від платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, розташованих на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

У разі виникнення дефіциту коштів для фінансування цих виплат такий

дефіцит покривається за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим та бюджету м. Севастополя.

{Розділ VIII доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 1166-VII від 27.03.2014}

3². Установити, що на період дії карантину та/або виникнення надзвичайної ситуації, та/або введення надзвичайного стану Кабінет Міністрів України визначає:

особливості щодо відвідування будинків (приміщень, споруд), де розміщуються територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції;

особливості щодо врахування вимог до наявності підходящої роботи під час надання статусу зареєстрованого безробітного;

особливості щодо порядку реєстрації, перереєстрації безробітних;

допомога по безробіттю призначається з першого дня надання статусу безробітного;

виплата допомоги по безробіттю може здійснюватися без особистого відвідування безробітним територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за умови підтвердження безробітним наміру перебування у статусі безробітного будь-якими засобами комунікації (телефонний зв'язок, електронні засоби тощо).

{Розділ VIII доповнено пунктом 3² згідно із Законом № 540-IX від 30.03.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 553-IX від 13.04.2020; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

3³. Установити, що під час дії воєнного стану:

Кабінет Міністрів України визначає перелік видів забезпечення, соціальних послуг, компенсацій та допомоги у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, а також особливості їх надання;

Кабінет Міністрів України визначає особливості реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, а також особливості призначення, припинення, відкладення, скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю, відмінні від встановленого порядку;

Кабінет Міністрів України затверджує бюджет Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та приймає інші рішення, передбачені цим Законом та Законом України "Про зайнятість населення", без погодження (схвалення) правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів. Безробітним, строк виплати допомоги по безробіттю яких на дату набрання чинності цим Законом перевищує 90 днів, виплата допомоги

по безробіттю припиняється через 30 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом;

для осіб передпенсійного віку (за рік до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування") тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 360 календарних днів;

допомога по безробіттю призначається з першого дня після дня надання статусу безробітного;

виплата допомоги по безробіттю може здійснюватися без особистого відвідування безробітним, який перебуває на тимчасово окупованій території або на території, на якій ведуться бойові дії, територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за умови підтвердження безробітним наміру перебування у статусі безробітного будь-якими засобами комунікації, у тому числі електронними, не рідше ніж один раз на 30 календарних днів;

призначення допомоги по безробіттю внутрішньо переміщеним особам або особам, які перебувають на тимчасово окупованій території або на території, на якій ведуться бойові дії, які не мають документів про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), здійснюється на підставі відомостей, наявних у:

Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків;

Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування;

інформаційній системі Державної міграційної служби України та Міністерства внутрішніх справ України;

Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб;

податковій звітності за останній звітний період чи за IV квартал 2021 року або річній звітності за 2021 рік;

до отримання відомостей стосовно осіб, зазначених в абзаці дев'ятому цього пункту, допомога по безробіттю призначається їм у мінімальному розмірі, а загальна тривалість виплати такої допомоги не може перевищувати 90 календарних днів; після надходження необхідних відомостей розмір допомоги по безробіттю переглядається відповідно до законодавства;

максимальний розмір допомоги по безробіттю не може перевищувати розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року;

виплата допомоги по безробіттю припиняється з підстав, визначених статтею 31 цього Закону, а також з 31 календарного дня від дня перетину зареєстрованим безробітним державного кордону України у разі безперервного перебування ним за кордоном понад 30 календарних днів;

вимоги щодо скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю, визначені частиною четвертою статті 31 цього Закону, не застосовуються.

{Розділ VIII доповнено пунктом 3³ згідно із Законом № 2220-IX від 21.04.2022; в редакції Закону № 2622-IX від 21.09.2022}

4. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

2 березня 2000 року

№ 1533-III

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що
підтверджують громадянство України, посвідчують особу
чи її спеціальний статус

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 51, ст.716)

- {Із змінами, внесеними згідно із Законами
- № 3480-IV від 23.02.2006 в редакції Закону № 738-IX від 19.06.2020
- № 5067-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 24, ст.243
- № 399-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 14, ст.255
- № 568-VII від 17.09.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.733
- № 1262-VII від 13.05.2014, ВВР, 2014, № 27, ст.914
- № 1601-VII від 22.07.2014, ВВР, 2014, № 36, ст.1190
- № 1702-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 50-51, ст.2057
- № 222-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158
- № 766-VIII від 10.11.2015, ВВР, 2015, № 52, ст.482
- № 888-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 3, ст.30
- № 1474-VIII від 14.07.2016, ВВР, 2016, № 34, ст.593
- № 1670-VIII від 06.10.2016, ВВР, 2016, № 48, ст.808
- № 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25
- № 2058-VIII від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 30, ст.323
- № 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436
- № 79-IX від 12.09.2019, ВВР, 2019, № 44, ст.277
- № 124-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295
- № 324-IX від 03.12.2019, ВВР, 2020, № 11, ст.63
- № 693-IX від 16.06.2020, ВВР, 2020, № 44, ст.382 - щодо введення в дію
див. пункт 1 розділу II
- № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408
- № 931-IX від 30.09.2020
- № 1054-IX від 03.12.2020
- № 1089-IX від 16.12.2020
- № 1150-IX від 28.01.2021, ВВР, 2021, № 23, ст.197
- № 1357-IX від 30.03.2021, ВВР, 2021, № 29, ст.234
- № 1368-IX від 30.03.2021, ВВР, 2021, № 27, ст.224
- № 1666-IX від 15.07.2021, ВВР, 2021, № 40, ст.335 - вводиться в дію
з 01.01.2022
- № 1871-IX від 05.11.2021
- № 1892-IX від 17.11.2021 - щодо набрання чинності див. пункт 1 розділу II
- № 1954-IX від 14.12.2021
- № 2010-IX від 26.01.2022
- № 2153-IX від 24.03.2022
- № 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2
- № 2457-IX від 27.07.2022
- № 2529-IX від 16.08.2022

№ 2801-IX від 01.12.2022
№ 2849-IX від 13.12.2022
№ 3191-IX від 29.06.2023
№ 3200-IX від 29.06.2023
№ 3254-IX від 14.07.2023 }

{У тексті Закону слова "електронний цифровий підпис" у всіх відмінках замінено словами "кваліфікований електронний підпис" у відповідному відмінку згідно із Законом № 1368-IX від 30.03.2021}

Цей Закон визначає правові та організаційні засади створення та функціонування Єдиного державного демографічного реєстру та видачі документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, а також права та обов'язки осіб, на ім'я яких видані такі документи.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство про Єдиний державний демографічний реєстр та про документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи

1. Суспільні відносини, пов'язані із збиранням, накопиченням, захистом, зберіганням, обліком, використанням і поширенням інформації Єдиного державного демографічного реєстру (далі - Реєстр), оформленням, видачею, обміном, пересиланням, вилученням, поверненням державі, визнанням недійсними та знищенням передбачених цим Законом документів, регулюються Конституцією України, міжнародними договорами України, цим та іншими законами України, а також прийнятими на їх виконання нормативно-правовими актами у сферах, де використовуються відповідні документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 2. Уповноважені суб'єкти

1. Уповноваженими суб'єктами згідно з цим Законом є:

1) розпорядник Реєстру - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів;

2) Міністерство закордонних справ України, закордонні дипломатичні установи України (далі - ЗДУ);

3) органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим;

4) центри надання адміністративних послуг, державне підприємство, що належить до сфери управління розпорядника Реєстру;

5) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, державне підприємство, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, до основних завдань якого належить організаційно-технічне забезпечення надання послуг у сферах морського і внутрішнього водного транспорту;

{Пункт 5 частини першої статті 2 в редакції Закону № 1054-IX від 03.12.2020}

6) уповноважений орган з питань цивільної авіації;

7) установи, що належать до сфери управління розпорядника Реєстру;

8) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

{Частина перша статті 2 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Функції та повноваження уповноважених суб'єктів визначаються цим Законом та іншими законодавчими актами України.

3. Уповноважені суб'єкти, передбачені частиною першою цієї статті, є розпорядниками відомчих інформаційних систем у межах, визначених цим Законом.

Стаття 3. Визначення термінів

1. Для цілей цього Закону нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1) безконтактний електронний носій - імплантована у бланк документа безконтактна інтегральна схема для внесення персональних даних, параметрів, у тому числі біометричних, що дає змогу здійснювати комплекс заходів, пов'язаних з верифікацією особи, та може використовуватися як засіб кваліфікованого електронного підпису у випадках, передбачених законодавством;

{Пункт 1 частини першої статті 3 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2801-IX від 01.12.2022}

2) біометричні дані - сукупність даних про особу, зібраних на основі фіксації її характеристик, що мають достатню стабільність та істотно відрізняються від аналогічних параметрів інших осіб (біометричні дані, параметри - відцифрований підпис особи, відцифрований образ обличчя особи, відцифровані відбитки пальців рук);

{Пункт 2 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1601-VII від 22.07.2014}

3) біометричні параметри - вимірювальні фізичні характеристики або

особистісні поведінкові риси, що використовуються для ідентифікації (впізнання) особи або верифікації наданої ідентифікаційної інформації про особу;

4) заявники - громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які мають право на постійне або тимчасове проживання в Україні, іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, батьки (усиновлювачі), опікуни, піклувальники, представники;

{Пункт 1 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

5) ідентифікувати - здійснювати комплекс заходів, що дає змогу виконувати пошук за принципом "один до багатьох", зіставляючи дані (параметри) особи, у тому числі біометричні, з інформацією Реєстру;

{Пункт 5 частини першої статті 3 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

6) ідентифікація особи - встановлення особи шляхом порівняння наданих даних (параметрів), у тому числі біометричних, з наявною інформацією про особу в реєстрах, картотеках, базах даних тощо;

{Пункт 6 частини першої статті 3 в редакції Законів № 1601-VII від 22.07.2014, № 1474-VIII від 14.07.2016}

7) ім'я особи - прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи;

8) машинозчитувальна зона - місце в документі, призначене для внесення та зчитування інформації, визначеної цим Законом, за допомогою технічних засобів;

9) сторінка даних - призначений для внесення інформації про особу аркуш із спеціального матеріалу, що забезпечує персоналізацію за допомогою технологій лазерного гравіювання та лазерної перфорації для документів, виготовлених у формі книжечки, або лицьовий чи зворотний бік документа, виготовленого у формі картки;

10) верифікація - порівняння даних (параметрів), у тому числі біометричних, для встановлення тотожності особи документам або інформації з Реєстру для підтвердження їх ідентичності;

{Частину першу статті 3 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

11) шаблон - математична модель зображення відцифрованих відбитків пальців рук особи, яка унеможливорює зворотне відтворення отриманих відцифрованих відбитків пальців рук особи, що зберігається в Реєстрі з метою використання у національній системі біометричної верифікації та ідентифікації;

{Частину першу статті 3 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

12) е-паспорт - паспорт громадянина України у формі електронного відображення інформації, що міститься у паспорті громадянина України у формі картки, оформленому засобами Реєстру, разом з унікальним

електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом), а також інформації про місце проживання (за наявності);

{Частина першу статті 3 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 1368-IX від 30.03.2021}

13) е-паспорт для виїзду за кордон - паспорт громадянина України для виїзду за кордон у формі електронного відображення інформації, що міститься у паспорті громадянина України для виїзду за кордон, оформленому засобами Реєстру, разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом), а також інформації про місце проживання та податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платників податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків) (за наявності).

{Частина першу статті 3 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 1368-IX від 30.03.2021}

2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у таких значеннях:

терміни "батьки", "усиновлювачі", "опікуни", "піклувальники", "інші представники" - у значеннях, наведених у Сімейному та Цивільному кодексах України;

терміни "третя особа", "обробка персональних даних", "знеособлення персональних даних", "персональні дані", "інформація", "безпека інформації", "інформація з обмеженим доступом", "кваліфікований електронний підпис", "засіб кваліфікованого електронного підпису", "електронні довірчі послуги" - у значеннях, наведених у законах України "Про захист персональних даних", "Про інформацію", "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах", "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги";

терміни "суб'єкт авіаційної діяльності", "експлуатант", "екіпаж повітряного судна", "командир повітряного судна" - у значеннях, наведених у Повітряному кодексі України;

терміни "клієнт", "належна перевірка" - у значеннях, наведених у Законі України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

{Частина друга статті 3 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1089-IX від 16.12.2020, № 1368-IX від 30.03.2021; в редакції Закону № 2801-IX від 01.12.2022}

Розділ II

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ДЕМОГРАФІЧНИЙ РЕЄСТР

Стаття 4. Єдиний державний демографічний реєстр

1. Єдиний державний демографічний реєстр - це електронна інформаційно-комунікаційна система, призначена для зберігання, захисту, обробки, використання і поширення визначеної цим Законом інформації про особу та про документи, що оформлюються із застосуванням засобів Реєстру, із забезпеченням дотримання гарантованих Конституцією України свободи

пересування і вільного вибору місця проживання, заборони втручання в особисте та сімейне життя, інших прав і свобод людини та громадянина.

Реєстр та майнові права інтелектуальної власності на створені на замовлення уповноважених суб'єктів для функціонування Реєстру об'єкти інтелектуальної власності належать державі. Відчуження, передача чи інше використання, ніж визначено цим Законом, Реєстру, його структурних складових та майнових прав інтелектуальної власності забороняються.

{Частина першу статті 4 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

Єдиний державний демографічний реєстр ведеться з метою ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсними та знищення передбачених цим Законом документів. Єдиний державний демографічний реєстр у межах, визначених законодавством про свободу пересування та вільний вибір місця проживання, використовується також для обліку інформації про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи.

{Частина першу статті 4 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1089-IX від 16.12.2020}

2. Визначені цим Законом уповноважені суб'єкти для обліку даних ведуть відомчі інформаційні системи (далі - ВІС).

3. Порядок ведення Реєстру та взаємодії між уповноваженими суб'єктами встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 4 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Порядок здійснення ідентифікації та верифікації встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 4 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 5. Структура Єдиного державного демографічного реєстру

1. Реєстр є функціонально єдиною системою, що складається з головного та резервного обчислювальних центрів і вузлів уповноважених суб'єктів.

Стаття 6. Основні принципи функціонування Єдиного державного демографічного реєстру

1. Функціонування Реєстру забезпечується розпорядником Реєстру.

2. Розпорядник Реєстру:

- 1) організовує і контролює надання доступу до інформації Реєстру;
- 2) контролює роботу із збереження та захисту інформації Реєстру від випадкової втрати або знищення, незаконної обробки, зокрема незаконного знищення чи несанкціонованого доступу, у тому числі третіх осіб;
- 3) координує роботу із внесення до Реєстру інформації;
- 4) здійснює накопичення, актуалізацію, перевірку інформації;
- 5) надає інформацію про функціонування Реєстру;

6) надає відповіді на запити уповноважених суб'єктів з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних;

7) веде облік уповноважених суб'єктів;

8) виконує інформаційну взаємодію з ВІС уповноважених суб'єктів;

9) здійснює організацію розроблення, оформлення та подання на затвердження технічного опису і зразків документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України або спеціальний статус особи;

10) здійснює організацію виготовлення, обліку документів та обігу бланків документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи;

11) надає у встановленому законодавством порядку засоби кваліфікованого електронного підпису, а також здійснює їх технічну підтримку та обслуговування;

{Пункт 11 частини другої статті 6 в редакції Законів № 1368-IX від 30.03.2021, № 2801-IX від 01.12.2022}

12) виконує інші функції, необхідні для цілей, визначених цим Законом.

3. Кабінет Міністрів України визначає державне підприємство, що належить до сфери управління розпорядника Реєстру, адміністратором Реєстру.

4. Адміністратор Реєстру:

1) здійснює заходи з інформаційного, технічного і програмно-технологічного забезпечення функціонування Реєстру;

2) забезпечує збереження і захист інформації Реєстру від випадкової втрати або знищення, незаконної обробки, у тому числі незаконного знищення чи несанкціонованого доступу, у тому числі третіх осіб;

3) за погодженням з розпорядником Реєстру здійснює інформаційне забезпечення ВІС уповноважених суб'єктів та заявників (їхніх представників);

4) виконує інші завдання, покладені на нього розпорядником Реєстру, необхідні для цілей, визначених цим Законом.

5. Головний обчислювальний центр Реєстру забезпечує накопичення змін інформації у хронологічному порядку. Резервний обчислювальний центр Реєстру забезпечує надійність збереження інформації центральної бази даних Реєстру шляхом дублювання інформації.

6. Замовником товарів, робіт і послуг для забезпечення створення та функціонування Реєстру є розпорядник Реєстру або адміністратор Реєстру.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 399-VII від 04.07.2013; в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 7. Інформація Єдиного державного демографічного реєстру

1. До Реєстру вноситься така інформація про особу:

1) ім'я особи;

2) дата народження/смерті;

3) місце народження;

4) стать;

5) дата внесення інформації про особу до Реєстру;

5⁻¹) відомості про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, зняття особи з реєстрації місця проживання або про зміну місця проживання (перебування) особи;

{Частина першу статті 7 доповнено пунктом 5⁻¹ згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

5⁻²) відомості про оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання або залишення на постійне проживання за кордоном чи повернення на проживання в Україну;

{Частина першу статті 7 доповнено пунктом 5⁻² згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

б) відомості про батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників та інших представників;

7) відомості про громадянство або його відсутність та підстави набуття громадянства України;

8) реквізити документів, виданих особі засобами Реєстру, а також документів, на підставі яких видані такі документи (тип, назва документа, серія, номер, дата видачі та уповноважений суб'єкт, що видав документ, строк дії документа);

{Пункт 8 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

9) реквізити документів, що підтверджують смерть особи або визнання особи померлою чи безвісно відсутньою;

{Пункт 9 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

10) відцифрований зразок підпису особи;

11) відцифрований образ обличчя особи;

{Пункт 11⁻¹ частини першої статті 7 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

12) відцифровані відбитки пальців рук особи (у разі оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичного паспорта України, службового паспорта України, посвідчення особи моряка, посвідчення члена екіпажу, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення біженця, проїзного документа біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, проїзного документа особи, якій надано додатковий захист, картки мігранта);

{Пункт 12 частини першої статті 7 в редакції Законів № 1601-VII від 22.07.2014, № 1474-VIII від 14.07.2016}

13) за згодою особи - відцифровані відбитки пальців рук особи (у разі оформлення паспорта громадянина України);

{Пункт 13 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

14) додаткова змінна інформація про народження дітей, про шлюб і розірвання шлюбу, про зміну імені, у разі наявності - інформація про

податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платників податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків) або повідомлення про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган), а також про місце роботи та посаду (у разі оформлення посвідчення члена екіпажу).

{Частина першу статті 7 доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

2. У разі відсутності інформації, передбаченої пунктами 3, 6, 9-14 частини першої цієї статті, вноситься відповідна відмітка.

{Частина друга статті 7 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

3. Інформація в Реєстрі зберігається для визначених цим Законом цілей.

{Частина третя статті 7 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Інформація, що зазнавала змін, зберігається з відповідною приміткою.

5. Реєстр також містить інформацію з ВІС уповноважених суб'єктів, зокрема про час та дату внесення відповідної інформації.

{Статтю 7 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

6. Забороняється вимагати від осіб та вносити до Реєстру інформацію, не передбачену цим Законом.

Забороняється вимагати від осіб персональні дані, що свідчать про етнічне походження, расу, політичні, релігійні чи інші переконання, звинувачення у вчиненні кримінального правопорушення або засудження до кримінального покарання, а також дані щодо здоров'я або статевого життя. Окремі види даних про стан здоров'я та про засудження до кримінального покарання можуть вимагатися лише у разі, якщо вони є підставою для видачі документа, що посвідчує особу.

{Частина шосту статті 7 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

7. Порядок отримання, вилучення з Реєстру та знищення відцифрованих відбитків пальців рук встановлює Кабінет Міністрів України.

Відцифровані відбитки пальців рук особи після внесення до безконтактного електронного носія та видачі документа особі вилучаються з Реєстру та знищуються. Шаблони відцифрованих відбитків пальців рук особи використовуються лише для цілей ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну передбачених цим Законом документів. Передача шаблонів відцифрованих відбитків пальців рук особи забороняється.

{Абзац другий частини сьомої статті 7 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Повноваження щодо отримання відцифрованих відбитків пальців рук та

забезпечення їх захисту відповідно до законодавства покладається на уповноважених суб'єктів, передбачених пунктами 1, 2, 4-7 частини першої статті 2 цього Закону.

{Абзац третій частини статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015; в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Абзац четвертий частини сьомої статті 7 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Відцифровані відбитки пальців рук особи отримуються після досягнення нею дванадцятирічного віку.

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 1601-VII від 22.07.2014}

Стаття 8. Гарантії захисту і безпеки інформації Єдиного державного демографічного реєстру

1. Взаємодія між уповноваженими суб'єктами щодо захисту інформації, яка вноситься та зберігається в Реєстрі та ВІС, забезпечується відповідно до законодавства.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1262-VII від 13.05.2014}

2. Розпорядник Реєстру відповідно до закону здійснює заходи щодо захисту цілісності баз даних Реєстру, їх технологічного і програмного забезпечення, захисту інформації Реєстру від випадкового чи незаконного знищення, спотворення, втрати, несанкціонованого надання чи доступу.

{Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1262-VII від 13.05.2014}

3. Внесена до Реєстру інформація є конфіденційною. Нерозголошення конфіденційної інформації гарантується державою. Збирання, зберігання, використання та захист інформації, що міститься у Реєстрі, здійснюються відповідно до закону.

4. Відносини, пов'язані з правовим режимом конфіденційної інформації, регулюються законом.

5. Особам, які працюють з базами даних Реєстру, заборонено вимагати, обробляти та використовувати будь-яку інформацію, не передбачену цим Законом.

Стаття 9. Права осіб, персональні дані (інформація про особу) яких внесені до Єдиного державного демографічного реєстру

1. Кожна особа, персональні дані (інформація про особу) якої внесені до Реєстру, має право на:

- 1) отримання інформації про наявність запису в Реєстрі стосовно неї;
- 2) вимогу щодо поновлення і виправлення інформації про неї;
- 3) забезпечення захисту своїх прав, якщо її запит або вимогу про виправлення своїх персональних даних не задоволено;
- 4) безоплатне отримання довідки про внесення інформації до Реєстру або витягу з Реєстру;

5) отримання від уповноважених суб'єктів на безоплатній основі повідомлення про кожен випадок звернення щодо передачі інформації про неї з Реєстру.

2. Перелік прав, передбачений частиною першою цієї статті, не є вичерпним, законами України можуть бути передбачені інші права осіб, персональні дані (інформація про особу) яких внесені до Реєстру.

Стаття 10. Порядок ведення Єдиного державного демографічного реєстру

1. Внесення інформації до Реєстру здійснюється уповноваженими суб'єктами за зверненням заявника, на підставі інформації державних органів реєстрації актів цивільного стану, органів реєстрації фізичних осіб, а також інформації органів виконавчої влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з дотриманням вимог Закону України "Про захист персональних даних".

{Абзац перший частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

У разі якщо інформація про особу вноситься до Реєстру вперше, проводиться ідентифікація особи, після завершення якої автоматично формується унікальний номер запису в Реєстрі та фіксуються час, дата та відомості про особу, яка оформила заяву-анкету (в електронній формі). Унікальний номер запису в Реєстрі є незмінним. Якщо особу не буде ідентифіковано, проводиться процедура встановлення особи, строк якої не перевищує двох місяців. У разі неможливості встановити особу протягом зазначеного строку особа встановлюється за рішенням суду про встановлення факту, що має юридичне значення, для видачі документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України. До завершення процедури встановлення особи, прийняття відповідного рішення суду документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, не видаються.

{Абзац другий частини першої статті 10 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Розпорядник Реєстру в межах повноважень, визначених цим Законом, та виключно для цілей ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну, визнання недійсними та знищення передбачених цим Законом документів має право отримувати інформацію з наявних державних та єдиних реєстрів, інших інформаційних баз, що перебувають у власності держави або підприємств, установ та організацій, в обсязі інформації про особу, встановленому частиною першою статті 7 цього Закону. Розпорядник Реєстру в межах повноважень, визначених цим Законом та Законом України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні", має право отримувати інформацію з реєстрів територіальних громад. Доступ до інформації здійснюється з дотриманням вимог Закону України "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах".

{Частина першу статті 10 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом №

2529-IX від 16.08.2022}

Мовою ведення Реєстру є українська мова.

{Абзац п'ятий частини першої статті 10 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

Внесення до Реєстру імені особи, місця народження, проживання чи місця перебування особи та внесення до документів імені особи та місця народження здійснюється безоплатно українською мовою та латинськими літерами відповідно до правил транслітерації. На письмове прохання особи внесення імені латинськими літерами може бути виконано відповідно до його написання у раніше виданих документах, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, виданих компетентними органами України, або в документах, що підтверджують факт народження, зміну імені (у тому числі у разі укладання або розірвання шлюбу), виданих компетентними органами іноземної держави та легалізованих в установленому порядку. Відображення імені іноземців та осіб без громадянства українською мовою здійснюється у зворотному порядку.

{Абзац шостий частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1474-VIII від 14.07.2016, № 1871-IX від 05.11.2021}

Найменування полів для внесення інформації про особу та реквізитів у зоні візуальної перевірки документів заповнюються українською та англійською мовами, крім випадків, встановлених цим Законом.

2. Внесення до Реєстру передбаченої цим Законом інформації здійснюється безоплатно у разі:

{Абзац перший частини другої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

1) оформлення документів, якщо на цей час інформація не була внесена до Реєстру або якщо зазначена інформація змінилася;

2) реєстрації/декларування місця проживання чи місця перебування;

{Пункт 2 частини другої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

3) реєстрації актів цивільного стану;

{Частина другу статті 10 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

3¹) оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання або залишення на постійне проживання за кордоном чи повернення на проживання в Україну;

{Частина другу статті 10 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

4) за бажанням особи, якщо інформація про неї не внесена до Реєстру;

{Частина другу статті 10 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

5) у випадках, передбачених Кабінетом Міністрів України.

{Частина другу статті 10 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

3. Для внесення інформації до Реєстру та для оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обміну документів за зверненням заявника формується заява-анкета, зразок якої затверджується центральним органом виконавчої влади, що здійснює формування державної політики у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, в установленому порядку.

Внесення до Реєстру інформації про зареєстроване або задеклароване місце проживання або перебування особи, інформація про яку внесена до Реєстру, здійснюється шляхом інформаційної взаємодії відомчої інформаційної системи розпорядника Реєстру та реєстрів територіальних громад у встановленому законодавством порядку.

{Частина третьої статті 10 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

{Частина третя статті 10 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. За внесення інформації до Реєстру плата не стягується.

5. Унесенні інформації до Реєстру може бути відмовлено, якщо:

- 1) внесення інформації не передбачено цим Законом;
- 2) у заявника відсутні необхідні документи, що підтверджують інформацію, яка вноситься до Реєстру;
- 3) під час перевірки інформації виявлено її недостовірність;
- 4) заявник згідно із законом не має права вимагати внесення відповідної інформації.

6. Відмова заявнику у внесенні інформації до Реєстру, у тому числі у виправленні, поновленні та анулюванні внесеної інформації, може бути оскаржена в порядку, встановленому законом.

Стаття 11. Отримання інформації з Єдиного державного демографічного реєстру

1. Право на отримання інформації з Реєстру реалізується у порядку, встановленому законом.

2. Надання інформації, відомостей або інших персональних даних про особу, що містяться у Реєстрі, здійснюється виключно у випадках, передбачених законами України, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини або за згодою самої особи.

3. Інформація, відомості або інші персональні дані про особу, що містяться в Реєстрі, використовуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, в обсязі, визначеному Законом України "Про верифікацію та моніторинг державних виплат", для верифікації та моніторингу державних виплат та Бюро економічної безпеки України під час здійснення своїх повноважень.

{Абзац перший частини третьої статті 11 із змінами, внесеними згідно

із Законом № 1150-IX від 28.01.2021}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, безоплатно отримує відомості або інші персональні дані про особу з Реєстру для використання у статистичних цілях.

{Частина третю статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2}

Суддя при здійсненні судочинства має доступ до інформації Реєстру в обсязі, необхідному для ідентифікації учасників судового процесу.

{Частина третю статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017 - щодо введення в дію див. Оголошення Вищої ради правосуддя}

Адміністратор Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи має доступ до інформації Реєстру в обсязі, необхідному для ідентифікації осіб, які звернулися для здійснення реєстрації електронного кабінету учасників судового процесу в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами.

{Частина третю статті 11 доповнено абзацом згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017 - щодо введення в дію див. Оголошення Вищої ради правосуддя; в редакції Закону № 3200-IX від 29.06.2023}

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016; в редакції Закону № 324-IX від 03.12.2019}

4. Відомості або інші персональні дані про особу (призовника, військовозобов'язаного, резервіста), що містяться в Реєстрі, передаються до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів в електронній формі в обсягах даних, зазначених у статтях 7, 14 Закону України "Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів".

Відомості або інші персональні дані про ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, що містяться в Реєстрі, передаються до Єдиного державного реєстру ветеранів війни в електронній формі у форматі бази даних, витягу та/або в іншій формі.

{Частина четверту статті 11 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1954-IX від 14.12.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2153-IX від 24.03.2022}

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1357-IX від 30.03.2021}

5. Інформація, відомості або інші персональні дані про особу, що містяться в Реєстрі, верифікуються:

за електронними запитами органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців, осіб, які

провадять незалежну професійну діяльність, переданими до Реєстру у процесі електронної взаємодії за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації з метою перевірки чи використання відомостей про осіб, які звертаються до них, за умови що відповідні органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи, фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, мають право на отримання такої інформації про особу згідно із законом;

за електронними запитами суб'єктів первинного фінансового моніторингу з метою виконання покладених на них законом завдань щодо надання інформації, що стосується здійснення належної перевірки клієнтів, переданими до Реєстру у процесі електронної взаємодії за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації.

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2801-IX від 01.12.2022}

6. Інформація, відомості або інші персональні дані про осіб, що містяться в Реєстрі, передаються до електронної системи охорони здоров'я з використанням системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів та/або засобами єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України за отриманим від електронної системи охорони здоров'я запитом з метою та в обсязі, визначеними статтею 24² Основ законодавства України про охорону здоров'я, а саме:

- 1) ім'я особи;
- 2) дата народження;
- 3) стать;
- 4) реквізити документів, виданих особі засобами Реєстру, а також документів, на підставі яких видані такі документи (тип, назва документа, серія, номер, дата видачі та уповноважений суб'єкт, що видав документ, строк дії документа);
- 5) унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі.

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3191-IX від 29.06.2023}

7. Інформація, відомості або інші персональні дані про осіб, що містяться в Реєстрі, передаються до Єдиного соціального реєстру, що є складовою частиною Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, та Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування з використанням системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів за отриманим від Єдиної інформаційної системи соціальної сфери запитом з метою надання соціальної підтримки населенню та в такому обсязі:

- 1) ім'я особи;
- 2) дата народження/смерті;
- 3) стать;
- 4) відомості про батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників та

інших представників;

5) реквізити паспортного документа особи (серія, номер, дата видачі паспорта громадянина України, назва уповноваженого суб'єкта, що видав документ, строк дії (за наявності), а для дитини віком до 14 років, крім іноземців та осіб без громадянства, - серія та номер свідоцтва про народження або реквізити документа про реєстрацію народження, виданого компетентним органом іноземної держави і легалізованого у встановленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

б) реквізити документів, що підтверджують смерть особи або визнання особи померлою чи безвісно відсутньою;

7) інформація про податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків) (за наявності);

8) відомості про унікальний номер запису в Реєстрі;

9) відомості про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, зняття особи з реєстрації місця проживання або про зміну місця проживання (перебування) особи;

10) реквізити документів, виданих особі засобами Реєстру, а також документів, на підставі яких видані такі документи (тип, назва документа, серія, номер, дата видачі, уповноважений суб'єкт, що видав документ, строк дії документа).

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3191-IX від 29.06.2023}

8. Відомості про унікальний номер запису, що містяться в Реєстрі, передаються до інформаційно-комунікаційних систем центральних органів виконавчої влади з метою верифікації відомостей (даних) про особу та ідентифікації особи у таких інформаційно-комунікаційних системах. До інформаційно-комунікаційних систем центральних органів виконавчої влади, які використовують інформацію про зареєстроване або задеклароване місце проживання, включаються відомості про унікальний номер запису в Реєстрі на підставі даних розпорядника Реєстру, наданих у порядку електронної інформаційної взаємодії відповідно до законодавства України.

Порядок передачі відомостей про унікальний номер запису в Реєстрі, реквізити документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України чи її спеціальний статус, до реєстру територіальної громади для верифікації відомостей (даних), отриманих відповідним органом реєстрації з Державного реєстру виборців або картотек з питань реєстрації фізичних осіб, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

9. Порядок надання інформації з Реєстру визначається Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 11 доповнено частиною згідно із Законом № 1474-VIII від

14.07.2016}

9. Доступ до інформації Реєстру в установленому порядку здійснюється уповноваженими суб'єктами після відповідної авторизації із збереженням інформації про особу, яка здійснила такий доступ, введені запити, витяги, час, дату, підстави зміни, перегляду, передачі та видалення або знищення персональних даних та іншої технологічної інформації.

{Статтю 11 доповнено частиною згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

10. Інформація, відомості або інші персональні дані про особу, що містяться у Реєстрі, надаються нотаріусу під час вчинення ним нотаріальної дії шляхом доступу до інформації Реєстру в установленому порядку після відповідної авторизації із збереженням інформації про нотаріуса, який здійснив такий доступ, введені ним запити, сформовані витяги, а також дату та час перегляду персональних даних та іншої технологічної інформації.

Порядок доступу нотаріусів до Єдиного державного демографічного реєстру затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 11 доповнено частиною згідно із Законом № 1892-IX від 17.11.2021}

11. Для ідентифікації осіб та верифікації інформації про них з Реєстру до Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту та Єдиної державної електронної бази з питань освіти в режимі електронної інформаційної взаємодії передається така інформація:

- 1) ім'я особи;
- 2) дата народження/смерті;
- 3) стать;
- 4) відомості про батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників та інших представників;
- 5) реквізити паспортного документа особи (серія, номер, дата видачі паспорта громадянина України, назва уповноваженого суб'єкта, що видав документ, строк дії (за наявності), а для дитини віком до 14 років, крім іноземців та осіб без громадянства, - серія та номер свідоцтва про народження або реквізити документа про реєстрацію народження, виданого компетентним органом іноземної держави і легалізованого у встановленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;
- 6) реквізити документів, що підтверджують смерть особи або визнання особи померлою чи безвісно відсутньою;
- 7) інформація про податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків) (за наявності);
- 8) відомості про унікальний номер запису в Реєстрі;
- 9) відомості про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, зняття особи з реєстрації місця проживання або про зміну місця проживання (перебування) особи.

{Статтю 11 доповнено частиною згідно із Законом № 2457-IX від 27.07.2022}

Стаття 12. Довідка про внесення інформації до Єдиного державного демографічного реєстру та видані документи

1. Довідка про внесення інформації до Реєстру та видані документи складається у формі витягу з Реєстру. Порядок видачі довідки та її форма встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 12 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Розділ III

ДОКУМЕНТИ, ЩО ОФОРМЛЯЮТЬСЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАСОБІВ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО ДЕМОГРАФІЧНОГО РЕЄСТРУ

Стаття 13. Назва та види документів, що оформляються із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру

1. Документи, оформлення яких передбачається цим Законом із застосуванням засобів Реєстру (далі - документи Реєстру), відповідно до їх функціонального призначення поділяються на:

1) документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України:

- а) паспорт громадянина України;
- б) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- в) дипломатичний паспорт України;
- г) службовий паспорт України;
- г) посвідчення особи моряка;
- д) посвідчення члена екіпажу;
- е) посвідчення особи на повернення в Україну;
- є) тимчасове посвідчення громадянина України;

2) документи, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус:

- а) посвідчення водія;
- б) посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
- в) посвідка на постійне проживання;
- г) посвідка на тимчасове проживання;
- г) картка мігранта;
- д) посвідчення біженця;
- е) проїзний документ біженця;
- є) посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;

{Пункт 2 частини першої статті 13 доповнено підпунктом "є" згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

ж) проїзний документ особи, якій надано додатковий захист.

{Пункт 2 частини першої статті 13 доповнено підпунктом "ж" згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Документи, передбачені цією статтею, є власністю України.

3. Паспорт громадянина України, паспорт громадянина України для

виїзду за кордон, дипломатичний паспорт України, службовий паспорт України, посвідчення особи моряка, посвідчення члена екіпажу, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, проїзний документ біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, картка мігранта містять безконтактний електронний носій.

Посвідчення особи на повернення в Україну, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідчення водія не містять безконтактного електронного носія.

{Статтю 13 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Особам гарантується право на відмову від внесення відцифрованих відбитків пальців рук до безконтактного електронного носія, що міститься у паспорті громадянина України. Таке право реалізується шляхом подання заяви відповідному уповноваженому суб'єкту про внесення або відмову від внесення відцифрованих відбитків пальців рук особи до безконтактного електронного носія.

{Статтю 13 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 14. Форма та опис документів

1. Форма кожного документа встановлюється цим Законом.

2. Документи залежно від змісту та обсягу інформації, яка вноситься до них, виготовляються у формі книжечки або картки, крім посвідчення на повернення в Україну, що виготовляється у формі буклета.

{Частина третю статті 14 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Документи у формі книжечки на всіх паперових сторінках та на верхній частині обкладинки повинні мати серію та номер документа, виконані за технологією лазерної перфорації.

5. Персоналізація документів у формі книжечки здійснюється за технологією лазерного гравіювання та лазерної перфорації. Персоналізація документів у формі картки виконується за технологією термодруку або лазерного гравіювання. Персоналізація документів здійснюється централізовано у Державному центрі персоналізації документів.

{Частина п'ята статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 399-VII від 04.07.2013}

6. Відцифрований образ обличчя особи в документах у формі книжечки розміщується на сторінці даних і виконується за технологією лазерного гравіювання та дублюється в центрі сторінки даних за технологією лазерної перфорації.

{Частина шоста статті 14 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

7. До документів осіб, які в установленому законом порядку визнані

недієздатними, та осіб, які не досягли чотирнадцятирічного віку, відцифрований підпис не вноситься, а осіб з фізичними вадами - вноситься за їхнім бажанням.

8. Документи, визначені підпунктами "а" і "б" пункту 1 частини першої статті 13 цього Закону, можуть відображатися у формі е-паспорта, е-паспорта для виїзду за кордон.

{Статтю 14 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1368-IX від 30.03.2021}

Стаття 14¹. Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон

1. Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон формуються за бажанням особи, на ім'я якої оформлено паспорт громадянина України у формі картки або паспорт громадянина України для виїзду за кордон, оформлені із застосуванням засобів Реєстру, та використовуються на території України для посвідчення особи та підтвердження громадянства, надання адміністративних та інших послуг, крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.

Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон пред'являються особою замість та без додаткового пред'явлення паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон, документів (відомостей, даних) про реєстраційний номер облікової картки платника податків, про місце проживання.

Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон формуються безоплатно.

Електронні копії е-паспорта і е-паспорта для виїзду за кордон можуть подаватися та застосовуватися у таких самих випадках, коли законодавством передбачено подання та застосування копій паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон.

Особа може також окремо подавати інформацію (відомості, дані), що міститься в е-паспорті, е-паспорті для виїзду за кордон, у порядку та спосіб, передбачені для подання електронних копій е-паспорта і е-паспорта для виїзду за кордон.

2. Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон формуються засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

Для формування е-паспорта і е-паспорта для виїзду за кордон використовуються відомості, передані до Єдиного державного веб-порталу електронних послуг відповідно до вимог законодавства України (крім відцифрованих відбитків пальців рук особи) з Реєстру та автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателями (адміністраторами) яких є державні органи, органи місцевого самоврядування.

Порядок формування е-паспорта і е-паспорта для виїзду за кордон, їх електронних копій та їх перевірки органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами визначається Кабінетом Міністрів України. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи зобов'язані забезпечити перевірку е-паспорта і е-паспорта для виїзду за кордон, що пред'являються громадянами України.

Обробка персональних даних, у тому числі передача інформації про особу з Реєстру, здійснюється засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

3. Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон не використовується у разі:

1) перетинання державного кордону України, крім випадків необхідності підтвердження особи громадянина України при в'їзді в Україну;

2) в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї;

3) в'їзду, перебування, проживання або пересування у межах прикордонної смуги, виходу у територіальне море та внутрішні води України.

{Закон доповнено статтею 14¹ згідно із Законом № 1368-IX від 30.03.2021}

Стаття 15. Вимоги до бланків документів та їх форми

1. Бланки документів, які містять безконтактний електронний носій, виготовляються відповідно до вимог з урахуванням рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) і повинні мати ступінь захисту, що унеможливує їх підроблення.

{Абзац перший частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

Бланки документів, які не містять безконтактного електронного носія, виготовляються відповідно до вимог чинного законодавства і повинні мати ступінь захисту, що унеможливує їх підроблення.

{Абзац другий частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

{Частина перша статті 15 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Бланки документів, якщо інше не визначено цим Законом, виготовляються за єдиними зразками та технічними описами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Постанови КМ № 152, 153, 154, 622, 302, 285, 321, 322, 610, 756}

{Частина друга статті 15 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

3. Бланки документів у формі книжечки за конструкцією є зшитою обрізною книжечкою обсягом від 8 до 64 сторінок із вшитою сторінкою даних між лівим форзацом та першим паперовим аркушем.

4. Паперові аркуші бланка документа у формі книжечки, починаючи з другої сторінки, повинні мати нумерацію сторінок, а перша сторінка повинна містити порядковий номер бланка, які виконуються друкарським способом.

5. Бланки документів, в які імплантовано безконтактний електронний носій для внесення персональних даних, біометричних даних, параметрів та іншої інформації про особу, повинні бути виконані багатокомпонентним захисним друком, містити символ електронного документа, інформацію про підприємство, на якому виготовлено бланк документа, зображення малого Державного Герба України.

{Частина п'ята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

6. Бланки документів у формі картки виготовляються з полімерних матеріалів, які за фізичними характеристиками підлягають лазерній персоналізації і гравіюванню відповідно до чинного законодавства, і містять безконтактний електронний носій (у випадках, передбачених цим Законом) та номер бланка.

{Частина шоста статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1474-VIII від 14.07.2016, № 124-IX від 20.09.2019}

7. Закупівля бланків документів здійснюється уповноваженими суб'єктами виключно у порядку, передбаченому законами України.

8. Уповноважені суб'єкти, передбачені пунктами 1, 2, 5, 6 і 8 частини першої статті 2 цього Закону, здійснюють закупівлю бланків відповідних документів у державних підприємств, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації та контролю за виготовленням бланків цінних паперів, документів суворої звітності.

{Статтю 15 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 399-VII від 04.07.2013; в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1670-VIII від 06.10.2016}

Стаття 16. Оформлення, видача, обмін, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення документів

1. Оформлення, видача, обмін документів, їх пересилання, вилучення, повернення державі та знищення відбуваються у порядку, встановленому законодавством, якщо інше не передбачено цим Законом.

2. Про втрату або викрадення документа на території України заявник (батьки особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку, або інші її законні представники, представники закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників над особою) зобов'язаний у порядку і строки, визначені законодавством, повідомити уповноваженому суб'єкту, який здійснив видачу документа, та органам Національної поліції, якщо інше не передбачено цим Законом. Про втрату або викрадення документа, що дає право особі на виїзд з України та в'їзд в Україну, за кордоном заявник зобов'язаний повідомити компетентним органам іноземної держави та ЗДУ за місцем перебування, яка протягом доби інформує уповноваженого суб'єкта, який видав документ, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту державного кордону України, Національне центральне бюро Інтерполу в Україні із зазначенням внесеної до документа інформації.

3. У разі використання особою документів з метою вчинення кримінального правопорушення на території України чи за кордоном, підроблення або в інших випадках, передбачених законом, уповноважений суб'єкт має право вилучити (у тому числі тимчасово) такі документи.

{Частина третя статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

4. Головний обчислювальний центр здійснює автоматизовану перевірку даних, отриманих з бази даних розпорядника Реєстру, формує набори даних та

забезпечує виготовлення документів.

5. За фактом виготовлення документа відомості про серію та номер документа, дату персоналізації, номер використаного бланка в електронній формі передаються ВІС відповідним уповноваженим суб'єктом.

6. Рішення про оформлення документа, у тому числі замість втраченого або викраденого, який було оформлено із застосуванням засобів Реєстру, приймається розпорядником Реєстру, Міністерством закордонних справ, ЗДУ, уповноваженим органом з питань цивільної авіації, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, за результатами ідентифікації заявника.

{Абзац перший частини шостої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1054-ІХ від 03.12.2020}

Для прийняття рішення про оформлення документа замість втраченого або викраденого за кордоном заявник додатково подає довідку компетентного органу держави, в якій втрачено або викрадено документ.

7. Уповноважений суб'єкт, якщо інше не передбачено цим Законом, має право відмовити заявникові у видачі документа виключно у разі, якщо:

1) за видачею документа звернувся заявник, який не досяг шістнадцятирічного віку, або представник особи, який не має документально підтверджених повноважень на отримання документа;

2) заявник вже отримав документ такого типу, який є дійсним на день звернення (крім випадків, зазначених у частині сьомій цієї статті);

3) заявник не подав усіх визначених законодавством документів, необхідних для оформлення і видачі документа;

4) дані, отримані з бази даних розпорядника Реєстру, не підтверджують інформацію, надану заявником.

У рішенні про відмову у видачі документа, яке доводиться до відома заявника у порядку і строки, встановлені законодавством, мають зазначитися підстави для відмови. Особа має право звернутися до уповноваженого суб'єкта з повторною заявою у разі зміни або усунення обставин, через які їй було відмовлено у видачі документа.

Рішення про відмову у видачі документа може бути оскаржено особою в адміністративному порядку або до суду.

8. У разі закінчення строку дії документа або смерті особи її документи в порядку і строки, визначені законодавством, здаються уповноваженому суб'єкту, який видав такий документ, якщо інше не передбачено цим Законом, а якщо така особа проживає (проживала) за кордоном - ЗДУ.

9. Замість втраченого або викраденого документа уповноважений суб'єкт, якщо інше не передбачено цим Законом, після встановлення факту видачі раніше такого документа особі, яка заявила про його втрату або викрадення, оформляє та видає новий документ.

Особа, стосовно якої громадянство України припинено відповідно до Закону України "Про громадянство України", зобов'язана у порядку та строки, встановлені законодавством про громадянство, повернути документи,

що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, крім посвідчення особи моряка, виданого іноземцю або особі без громадянства, яка має право на постійне або тимчасове проживання в Україні, уповноваженому суб'єкту, який здійснив оформлення та видачу такого документа, а якщо така особа проживає за кордоном - ЗДУ.

Якщо особа, яка заявила про втрату або викрадення документа, знайде цей документ, вона зобов'язана протягом доби здати знайдений документ для знищення уповноваженому суб'єкту, який видав цей документ, якщо інше не передбачено цим Законом, а в разі втрати або викрадення за кордоном - найближчій ЗДУ.

10. Знищення вилучених документів здійснюється у встановленому законодавством порядку.

{Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015; в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 17. Мова, якою оформляються документи

1. Документи оформляються українською мовою.

2. У визначених цим Законом випадках друкована інформація в документах наводиться також іноземними мовами.

3. У визначених Кабінетом Міністрів України випадках друкована інформація про особу у документах може наводитися через скісну риску латинськими літерами.

Стаття 18. Строк дії документів

1. Строк дії документів Реєстру визначається виключно цим Законом.

Стаття 19. Інформація, що міститься у документах

1. Перелік інформації, що наводиться у документах Реєстру, визначається цим Законом. Вносити до документів не передбачену цим Законом інформацію забороняється.

2. До безконтактного електронного носія вноситься інформація, що знаходиться на сторінці даних документа, біометричні дані, параметри особи, а також дані щодо забезпечення захисту інформації, що знаходиться на безконтактному електронному носії, з урахуванням рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO), якщо інше не передбачено цим Законом.

{Абзац перший частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

За згодою особи відцифровані відбитки пальців рук вносяться до безконтактного електронного носія у разі оформлення паспорта громадянина України.

{Частину другу статті 19 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1601-VII від 22.07.2014; в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1601-VII від 22.07.2014}

3. Режим доступу до інформації, що міститься у документах,

визначається законодавством. Безконтактний електронний носій повинен відповідати вимогам нормативно-правових актів системи технічного захисту інформації в Україні та у разі використання його як засіб кваліфікованого електронного підпису - вимогам законодавства у сфері електронних довірчих послуг.

{Частина третя статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1474-VIII від 14.07.2016, № 124-IX від 20.09.2019, № 1368-IX від 30.03.2021}

4. Якщо за звичаями національної меншини, до якої належить особа, прізвище або по батькові не є складовими імені, то у документах на підставі письмової заяви особи зазначаються лише складові імені. У разі допущення помилки в інформації, внесеній до документа, така інформація підлягає виправленню, а документ - обміну. У такому разі державне мито (консульський збір) за обмін документа не справляється.

5. Інформація, яка зазначається у документах і підлягає автоматизованій обробці, зберігається у форматі, що дає змогу ідентифікувати особу, якій видані ці документи в порядку, встановленому законодавством, не довше, ніж це необхідно для цілі, з якою такі дані зберігаються.

Стаття 20. Адміністративний збір. Консульський збір

1. За оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обмін документів справляється адміністративний збір, а за проведення таких дій за кордоном - консульський збір.

Адміністративний збір справляється у порядку, визначеному цим Законом.

Вартість адміністративної послуги, а також подвійний розмір її збільшення встановлюється Кабінетом Міністрів України в межах граничної вартості адміністративної послуги, встановленої цим Законом.

Консульський збір справляється у порядку та розмірах, визначених законодавством.

2. Розмір адміністративного збору за оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обмін документів включає вартість адміністративної послуги, вартість бланка документа та його персоналізації.

Гранична вартість адміністративної послуги:

1) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін паспорта громадянина України у строк:

не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,1 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

2) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін паспорта громадянина України для виїзду за кордон у строк:

не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на

1 січня календарного року;

не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,4 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

не пізніше ніж через три робочі дні з дня оформлення заяви-анкети за наявності обставин, передбачених частиною чотирнадцятою статті 22 цього Закону, - 0,4 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

3) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін проїзного документа біженця у строк протягом 15 робочих днів з дня звернення заявника за отриманням документа - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

4) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон у строк протягом 15 робочих днів з дня прийняття необхідних документів, передбачених законодавством, - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

5) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін посвідчення біженця у строк протягом 15 робочих днів з дня прийняття необхідних документів, передбачених законодавством, - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

6) за оформлення (у тому числі замість втраченої або викраденої) та обмін посвідки на постійне проживання у строк протягом 15 робочих днів з дня прийняття документів, передбачених законодавством, - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

7) за оформлення (у тому числі замість втраченої або викраденої) та обмін посвідки на тимчасове проживання у строк протягом 15 робочих днів з дня прийняття документів, передбачених законодавством, - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

8) за оформлення (у тому числі замість втраченої або викраденої) та обмін картки мігранта у строк протягом 10 робочих днів з дня прийняття документів, передбачених законодавством, - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

9) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, у строк протягом 15 робочих днів з дня звернення заявника за отриманням документа - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

10) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін проїзного документа особи, якій надано додатковий захист, у строк протягом 15 робочих днів з дня звернення заявника за отриманням документа

- 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

11) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін посвідчення особи моряка у строк:

не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,4 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

12) за оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обмін посвідчення члена екіпажу у строк:

не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,1 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети - 0,2 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Вартість бланків документів та їх персоналізації визначається відповідно до укладених із дотриманням вимог законодавства договорів з державним підприємством, що здійснює виготовлення бланків та їх персоналізацію.

{Частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

3. Гранична вартість адміністративної послуги визначається у відповідному розрахунку від прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому подаються відповідні документи для оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обміну.

{Абзац перший частини третьої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Вартість адміністративної послуги є однаковою в усіх уповноважених суб'єктів. Стягнення додаткових платежів за адміністративну послугу забороняється.

4. За оформлення, обмін дипломатичного паспорта України, службового паспорта України, тимчасового посвідчення громадянина України адміністративний збір (консульський збір) не справляється.

За оформлення посвідчення біженця та посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, адміністративний збір не справляється.

За оформлення особи, стосовно якої згідно із Законом України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон адміністративний збір

(консульський збір) не справляється, якщо така особа подає заяву на оформлення паспорта громадянина України та/або паспорта громадянина України для виїзду за кордон протягом одного року з дня її звільнення.

{Частина четверту статті 20 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2010-IX від 26.01.2022}

За оформлення посвідки на тимчасове проживання та посвідки на постійне проживання для особи, визнаної центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, особою без громадянства відповідно до статті 6¹ Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" адміністративний збір не справляється.

{Частина четверту статті 20 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 693-IX від 16.06.2020 - щодо введення в дію див. пункт 1 розділу II}

За оформлення паспорта громадянина України вперше адміністративний збір не справляється.

За оформлення в ЗДУ паспорта громадянина України для виїзду за кордон (у тому числі замість втраченого чи викраденого) особам, які не досягли шістнадцятирічного віку, особам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеним до категорій 1 і 2, особам з інвалідністю I та II груп, дітям з інвалідністю, дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа консульський збір не справляється.

{Частина четверту статті 20 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1666-IX від 15.07.2021 - вводится в дію з 01.01.2022}

У випадках, передбачених частиною сьомою статті 27 цього Закону, а також за рішенням керівника ЗДУ у разі наявності обставин, що доводять неспроможність громадянина його сплатити, консульський збір за оформлення посвідчення особи на повернення в Україну не справляється.

5. Кошти, отримані як частина адміністративного збору за оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, у розмірі вартості бланка документа та його персоналізації, а також 30 відсотків вартості адміністративної послуги перераховуються до спеціального фонду Державного бюджету України.

6. Сплата адміністративного збору (консульського збору) підтверджується відповідними документами, що додаються до заяви про оформлення і видачу документів, передбачених цим Законом.

{Стаття 20 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 21. Паспорт громадянина України

1. Паспорт громадянина України є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України.

{Частина перша статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом №

1474-VIII від 14.07.2016}

2. Кожен громадянин України, який досяг чотирнадцятирічного віку, зобов'язаний отримати паспорт громадянина України.

Оформлення, видача, обмін паспорта громадянина України, його пересилання, вилучення, повернення державі та знищення здійснюються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

3. Паспорт громадянина України оформляється особам, які не досягли вісімнадцятирічного віку, на чотири роки, а особам, які досягли вісімнадцятирічного віку, - на кожні 10 років.

{Частина третя статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Паспорт громадянина України виготовляється у формі картки, що містить безконтактний електронний носій.

5. Оформлення паспорта громадянина України здійснюється розпорядником Реєстру. Прийняття заяв-анкет для внесення інформації до Реєстру, видача паспорта громадянина України здійснюються розпорядником Реєстру або уповноваженими суб'єктами, передбаченими пунктом 4 частини першої статті 2 цього Закону.

{Частина п'ята статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

6. Паспорт громадянина України видається не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання або не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його термінове отримання. Паспорт громадянина України вперше видається не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання.

Паспорт громадянина України видається особі, стосовно якої згідно із Законом України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, не пізніше ніж через три робочі дні з дня оформлення заяви-анкети на його отримання.

{Частина шоста статті 21 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2010-IX від 26.01.2022}

{Частина шоста статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

7. До паспорта громадянина України вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) ім'я особи;
- 4) стать;
- 5) громадянство;
- 6) дата народження;
- 7) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 8) номер документа;

- 9) дата закінчення строку дії документа;
- 10) дата видачі документа;
- 11) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 12) місце народження;
- 13) відцифрований образ обличчя особи;
- 14) відцифрований підпис особи;

15) податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків) або повідомлення про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган). У разі наявності повідомлення про відмову від реєстраційного номера облікової картки платника податків проставляється слово "відмова".

{Частина сьома статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

8. Паспорт громадянина України містить написи українською та англійською мовами, а також напис українською мовою: "Паспорт громадянина України є власністю України".

{Частина восьма статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

9. До безконтактного електронного носія, що міститься у паспорті громадянина України, який досяг 14-річного віку, вносяться засоби кваліфікованого електронного підпису в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Зазначеним порядком також встановлюються особливості надання та одержання кваліфікованих електронних довірчих послуг особами від 14 до 18 років.

{Абзац перший частини дев'ятої статті 21 в редакції Закону № 2801-IX від 01.12.2022}

До безконтактного електронного носія, що міститься у паспорті громадянина України, вноситься додаткова (змінна) інформація.

{Частина дев'ята статті 21 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 22. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон

1. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон є документом, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України особи, на яку він оформлений, і дає право цій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

Кожен громадянин України не може мати більше двох паспортів громадянина України для виїзду за кордон.

{Частина першу статті 22 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Кожен громадянин України має право на отримання паспорта

громадянина України для виїзду за кордон у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон оформляється особам, які не досягли шістнадцятирічного віку, на чотири роки, а особам, які досягли шістнадцятирічного віку, - на 10 років.

4. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та складається з м'якої обкладинки, 32 сторінок та сторінки даних.

5. Оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон здійснюється в Україні розпорядником Реєстру, а за кордоном - ЗДУ. Прийняття заяв-анкет для внесення інформації до Реєстру, видача паспорта громадянина України для виїзду за кордон здійснюються розпорядником Реєстру та ЗДУ, а також уповноваженими суб'єктами, передбаченими пунктом 4 частини першої статті 2 цього Закону.

{Частина п'ята статті 22 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

6. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон містить напис українською та англійською мовами: "Паспорт громадянина України для виїзду за кордон є власністю України" і текст українською та англійською мовами: "Іменем України Міністр закордонних справ України просить усіх, кого це може стосуватися, усіма можливими засобами полегшити поїздку пред'явника паспорта, надавати йому необхідну допомогу та захист".

7. До паспорта громадянина України для виїзду за кордон вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) громадянство;
- 8) дата народження;
- 9) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 10) стать;
- 11) місце народження;
- 12) дата видачі документа;
- 13) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 14) дата закінчення строку дії документа;
- 15) відцифрований образ обличчя особи;
- 16) відцифрований підпис особи;
- 17) дані про перебування на консульському обліку (за бажанням особи або її представника, представника закладу, який виконує функції опікуна чи піклувальника над особою);
- 18) дані про оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання або залишення на постійне проживання за кордоном чи

повернення на проживання в Україну.

{Частина сьому статті 22 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 1871-IX від 05.11.2021}

8. У паспорті громадянина України для виїзду за кордон за письмовим клопотанням заявника, а стосовно осіб, які не досягли шістнадцятирічного віку, - їхніх батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників або інших представників може бути зазначена також додаткова змінна інформація, передбачена цим Законом.

9. Внесення відомостей до паспорта громадянина України для виїзду за кордон в частині, що стосується оформлення виїзду на постійне проживання за кордон, здійснюється у встановленому законодавством порядку.

10. У разі втрати паспорта громадянина України для виїзду за кордон або закінчення строку його дії під час перебування в Україні громадянина, який постійно проживає за кордоном, оформлення та видача йому паспорта для виїзду за кордон здійснюються розпорядником Реєстру.

11. Для оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон особою, яка проживає за кордоном, крім документів, визначених законодавством, подаються:

1) документ, що підтверджує постійне проживання або тимчасове перебування громадянина України за кордоном (якщо заявник звертається із заявою про оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон до ЗДУ);

2) заява батьків, а якщо батьки не перебувають у шлюбі - того з них, з яким проживає громадянин України, який не досяг шістнадцятирічного віку, або інших представників чи представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників над цим громадянином.

12. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон видається заявникові не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання або не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його термінове отримання.

{Частина дванадцята статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

13. У разі оформлення заяви-анкети в ЗДУ або одночасного з поданням заяви оформлення особою виїзду на постійне проживання за кордон паспорт громадянина України для виїзду за кордон видається заявникові у строк до трьох місяців.

14. Оформлення і видача особі паспорта громадянина України для виїзду за кордон у зв'язку з необхідністю термінового виїзду за кордон, пов'язаною з нагальною потребою в лікуванні від'їжджаючого, від'їздом особи, яка супроводжує тяжкохворого, чи смертю родича, який проживав за кордоном, здійснюються у строк до трьох робочих днів на підставі документів, що підтверджують необхідність термінового виїзду за кордон.

Оформлення і видача паспорта громадянина України для виїзду за кордон особі, стосовно якої згідно із Законом України "Про соціальний і

правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, здійснюються протягом 10 робочих днів.

{Частина чотирнадцяту статті 22 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2010-ІХ від 26.01.2022}

У разі оформлення заяви-анкети в ЗДУ паспорт громадянина України для виїзду за кордон оформлюється протягом трьох робочих днів та видається особі з урахуванням строку, необхідного для його пересилання до ЗДУ, який не може перевищувати трьох місяців.

{Частина чотирнадцяту статті 22 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2010-ІХ від 26.01.2022}

15. У разі виїзду на постійне проживання за кордон усиновленої іноземцями дитини - громадянина України паспорт громадянина України для виїзду за кордон оформляється і видається головним розпорядником Реєстру у строк до 10 робочих днів.

16. Оформлення і видача замість втраченого або викраденого та обмін паспорта громадянина України для виїзду за кордон здійснюються розпорядником Реєстру (у разі проживання заявника в Україні) чи ЗДУ (у разі постійного проживання або тимчасового перебування заявника за кордоном).

Стаття 23. Дипломатичний паспорт України

1. Дипломатичний паспорт України є документом, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України та надає право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

{Частина перша статті 23 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Дипломатичний паспорт України є дійсним для виїзду з України в усі держави світу та повернення в Україну з усіх держав світу.

3. Дипломатичний паспорт України оформляється і видається у порядку, встановленому Президентом України.

4. Дипломатичний паспорт виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та складається з м'якої обкладинки, 32 сторінок та сторінки даних.

5. До дипломатичного паспорта України вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) громадянство;
- 8) дата народження;
- 9) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 10) стаття;

- 11) місце народження;
- 12) дата видачі документа;
- 13) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 14) дата закінчення строку дії документа;
- 15) відцифрований образ обличчя особи;
- 16) відцифрований підпис особи.

6. Усі друковані написи у дипломатичному паспорті України, у тому числі відомості про особу, зазначаються українською та англійською мовами.

{Статтю 23 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

7. Дипломатичний паспорт України містить напис українською та англійською мовами: "Паспорт є власністю України" і текст українською та англійською мовами: "Іменем України Міністр закордонних справ України просить усі компетентні органи влади безперешкодно пропускати пред'явника цього паспорта, надавати йому необхідну допомогу та захист".

Стаття 24. Службовий паспорт України

{Назва статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

1. Службовий паспорт України є документом, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України та надає право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

{Частина перша статті 24 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Службовий паспорт України є дійсним для виїзду з України в усі держави світу та повернення в Україну з усіх держав світу.

3. Службовий паспорт України оформляється і видається у порядку, встановленому Президентом України.

4. Службовий паспорт України виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та складається з м'якої обкладинки, 32 або 64 сторінок і сторінки даних.

5. До службового паспорта України вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) громадянство;
- 7¹) дата народження;

{Частина п'яту статті 24 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

- 8) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 9) стать;
- 10) місце народження;

- 11) дата видачі документа;
- 12) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 13) дата закінчення строку дії документа;
- 14) відцифрований образ обличчя особи;
- 15) відцифрований підпис особи.

6. Усі друковані написи у службовому паспорті України, а також відомості про особу зазначаються українською та англійською мовами.

7. Службовий паспорт України містить напис українською та англійською мовами: "Паспорт є власністю України" і текст українською та англійською мовами: "Іменем України Міністр закордонних справ України просить усі компетентні органи влади безперешкодно пропускати пред'явника цього паспорта, надавати йому необхідну допомогу та захист".

Стаття 25. Посвідчення особи моряка

1. Посвідчення особи моряка є документом, що посвідчує особу, оформляється і видається громадянину України, який може обіймати будь-яку посаду на борту судна (крім військового судна) або працевлаштований на будь-яку посаду на борту судна (крім військового судна), зареєстрованого в Україні чи в інших державах.

Посвідчення особи моряка може бути видано будь-якій особі, яка звернулася за посвідченням особи моряка та працює на борту судна, зареєстрованого в Україні, або яка перебуває на обліку осіб, які шукають роботу, в центрі зайнятості та може обіймати будь-яку посаду на борту судна (крім військового судна).

Посвідчення особи моряка дає право його власнику на виїзд з України і в'їзд в Україну на судні, членом екіпажу якого він є, а також на виїзд з України і в'їзд в Україну в індивідуальному порядку під час прямування чи переходу на інше судно, списання з судна.

2. Посвідчення особи моряка не може бути використано на території України чи інших держав для укладення правочинів та здійснення приватних поїздок за кордон, не пов'язаних з виконанням трудових обов'язків.

3. Протягом перебування особи на судні або в рейсі посвідчення особи моряка зберігається в особи, якій оформлено цей документ. У виняткових випадках за письмової згоди особи, якій оформлено цей документ, з метою надійного збереження посвідчення особи моряка може зберігатися у капітана відповідного судна.

4. Посвідчення особи моряка виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та складається з м'якої обкладинки, 32 сторінок і сторінки даних.

5. Оформлення, видача, обмін посвідчення особи моряка здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту.

{Частина п'ята статті 25 в редакції Закону № 1054-IX від 03.12.2020}

6. Оформлення, видача, обмін, вилучення, повернення державі та знищення посвідчення особи моряка здійснюються в порядку, встановленому

Кабінетом Міністрів України.

7. Посвідчення особи моряка видається заявникові не пізніше ніж через 20 календарних днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання або не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його термінове отримання.

8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, має право відмовити заявникові у видачі посвідчення особи моряка у разі, якщо:

{Абзац перший частини восьмої статті 25 в редакції Закону № 1054-IX від 03.12.2020}

1) за видачею документа звернувся заявник, який не досяг шістнадцятирічного віку;

2) заявник вже отримав документ такого типу, який є дійсним на день звернення (крім випадків, зазначених у частині сьомій цієї статті);

3) заявник не подав усіх документів та інформації, необхідних для оформлення і видачі документа;

4) дані, отримані з бази даних розпорядника Реєстру, не підтверджують інформацію, надану заявником.

У рішенні про відмову у видачі документа, яке доводиться до відома заявника у порядку і строки, встановлені законодавством, мають зазначатися підстави відмови. Особа має право звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, з повторною заявою у разі зміни або усунення обставин, через які їй було відмовлено у видачі документа.

{Абзац шостий частини восьмої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1054-IX від 03.12.2020}

9. Посвідчення особи моряка видається на 10 років.

10. Про втрату або викрадення посвідчення особи моряка на території України особа зобов'язана негайно повідомити капітана судна, на якому вона працює, та/або керівника підприємства, установи, організації, що уклала з нею трудовий договір, а також центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, а в разі викрадення - також орган внутрішніх справ. Про втрату або викрадення посвідчення особи моряка за кордоном особа зобов'язана повідомити компетентні органи іноземної держави та найближчу закордонну дипломатичну установу України за місцем перебування, яка протягом доби інформує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону України, із зазначенням внесеної до документа інформації.

Рішення про оформлення посвідчення особи моряка замість втраченого або викраденого, яке було оформлено із застосуванням засобів Реєстру, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну

політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту.

Замість втраченого або викраденого посвідчення особи моряка центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, після встановлення факту видачі раніше такого документа особі, яка заявила про його втрату або викрадення, оформлює та видає новий документ.

Якщо особа, яка заявила про втрату або викрадення посвідчення особи моряка, знайде цей документ, вона зобов'язана здати знайдений документ для знищення до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, а в разі втрати або викрадення за кордоном - найближчій закордонній дипломатичній установі України.

{Частина десята статті 25 в редакції Закону № 1054-IX від 03.12.2020}

11. У разі закінчення строку дії посвідчення особи моряка або смерті особи її документ у порядку і строки, визначені законодавством, здається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, а якщо така особа проживає (проживала) за кордоном, - до закордонної дипломатичної установи України.

{Частина одинадцята статті 25 в редакції Закону № 1054-IX від 03.12.2020}

12. До посвідчення особи моряка вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) громадянство;
- 8) дата народження;
- 9) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 10) стать;
- 11) місце народження;
- 12) дата видачі документа;
- 13) уповноважений орган, що видав документ, та відцифрований підпис посадової особи;

{Пункт 13 частини дванадцятої статті 25 в редакції Закону № 1054-IX від 03.12.2020}

- 14) дата закінчення строку дії документа;
- 15) відцифрований образ обличчя особи;
- 16) відцифрований підпис особи.

13. Посвідчення особи моряка містить напис українською та англійською мовами: "Посвідчення особи моряка є власністю України. Цей документ є посвідченням особи моряка відповідно до Конвенції 1958 року №

108 Міжнародної організації праці про національні посвідчення особи моряків".

{Стаття 25 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 26. Посвідчення члена екіпажу

1. Посвідчення члена екіпажу є документом, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України і видається громадянину України, який належить до складу екіпажу повітряного судна, відноситься до осіб льотного екіпажу та екіпажу пасажирського і вантажного салона, осіб авіаційного персоналу, які не належать до складу екіпажу, але забезпечують виконання технологічних процесів перевезення та виконання видів польотів або авіаційних робіт чи технічне обслуговування повітряних суден у позабазових аеропортах.

{Частина перша статті 26 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Посвідчення члена екіпажу дає право особі, якій його оформлено, на виїзд з України і в'їзд в Україну з метою виконання службових обов'язків.

3. Посвідчення члена екіпажу не може бути використано на території України громадянином України, якому його оформлено, для вчинення правочинів та здійснення приватних поїздок за кордон, не пов'язаних з виконанням службових обов'язків.

4. Посвідчення члена екіпажу виготовляється у формі картки, що містить безконтактний електронний носій.

5. Посвідчення члена екіпажу оформляється і видається уповноваженим органом з питань цивільної авіації у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина п'ята статті 26 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

6. Посвідчення члена екіпажу видається не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання або не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його термінове отримання.

{Частина шоста статті 26 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

7. Посвідчення члена екіпажу видається на п'ять років.

8. У разі зміни місця роботи або службових обов'язків чи припинення членом екіпажу льотної роботи його посвідчення члена екіпажу повертається уповноваженому органу з питань цивільної авіації, який його видав.

{Частина восьма статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

9. Про втрату або викрадення посвідчення члена екіпажу на території України особа зобов'язана негайно повідомити командира повітряного судна, членом екіпажу якого вона є, керівника суб'єкта авіаційної діяльності (експлуатанта), а в разі викрадення - також орган Національної поліції.

Про факт втрати або викрадення посвідчення члена екіпажу керівник суб'єкта авіаційної діяльності (експлуатанта) негайно повідомляє

уповноважений орган з питань цивільної авіації.

Про втрату або викрадення посвідчення члена екіпажу за кордоном особа зобов'язана повідомити компетентні органи іноземної держави та найближчу ЗДУ.

{Частина дев'ята статті 26 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

10. До посвідчення члена екіпажу вноситься така інформація:

1) назва держави;

2) назва документа;

3) ім'я особи;

4) стать;

5) громадянство;

6) дата народження;

7) місце роботи (код);

8) посада;

9) унікальний номер запису в Реєстрі;

10) номер документа;

11) дата закінчення строку дії документа;

12) відцифрований образ обличчя особи;

13) відцифрований підпис особи;

14) уповноважений орган, що видав документ, та відцифрований підпис посадової особи;

15) місце видачі.

{Статтю 26 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

11. Посвідчення члена екіпажу містить напис українською та англійською мовами: "Посвідчення члена екіпажу є власністю України. Власник має право в будь-який час повернутися в Україну за пред'явленням цього посвідчення".

{Статтю 26 доповнено частиною одинадцятю згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 27. Посвідчення особи на повернення в Україну

1. Посвідчення особи на повернення в Україну є документом, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України (крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті), дає право на в'їзд в Україну, оформляється і видається ЗДУ громадянам України у разі:

1) втрати під час перебування за межами України документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України та надають право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну;

2) якщо строк дії таких документів закінчився;

3) якщо встановлено, що такий документ є недійсним з інших причин;

4) якщо громадянин України не оформлював документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України та/або надають право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

{Частина перша статті 27 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Посвідчення особи на повернення в Україну може бути також видано особам без громадянства, які мають право на постійне проживання в Україні, іноземцям та особам без громадянства, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, у разі втрати ними під час перебування за кордоном виданих в Україні документів, що посвідчують особу та дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну.

3. Бланк посвідчення особи на повернення в Україну виготовляється у формі буклета розміром 352,0 x 125,0 міліметра з трьома згинами, обсягом у 8 сторінок та окремою самоклеюною сторінкою даних розміром 125,0 x 88,0 міліметра.

4. Посвідчення особи на повернення в Україну оформляється і видається ЗДУ на підставі заяв осіб, визначених цим Законом.

5. Для оформлення посвідчення особи на повернення в Україну особою подаються:

1) заява затвердженого уповноваженим суб'єктом зразка;

2) документ (протокол, довідка тощо), виданий компетентними органами держави перебування, що підтверджує факт звернення особи з приводу втрати документа, що посвідчує особу, підтверджує громадянство та надає право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну, або документ, що посвідчує особу, підтверджує громадянство та надає право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну, якщо строк дії такого документа закінчився або встановлено, що він є недійсним з інших причин (крім випадків, якщо громадянин України не оформлював документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України та/або надають право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну);

{Пункт 2 частини п'ятої статті 27 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

3) дані, що дають змогу у встановленому цим Законом порядку ідентифікувати особу заявника, встановити його місце проживання в Україні та підтвердити належність до громадянства України;

4) у разі внесення до посвідчення даних про дитину - свідоцтво про народження дитини та дві її фотокартки розміром 3,5 x 4,5 сантиметра (для дітей віком від п'яти до шістнадцяти років).

6. Посвідчення особи на повернення в Україну видається протягом одного робочого дня з дня одержання ЗДУ підтверджуючої інформації з бази даних розпорядника Реєстру на запит ЗДУ даних про особу та її громадянство за місцем проживання в Україні.

7. На підставі звернення компетентного органу іноземної держави посвідчення особи на повернення в Україну може бути оформлене і видане на ім'я громадянина України, щодо якого прийнято рішення про реадмісію, якщо це передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або щодо якого прийнято рішення

про його примусову депортацію з відповідної держави.

{Частина сьома статті 27 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

8. Строк дії посвідчення особи на повернення в Україну визначається посадовою особою ЗДУ, відповідальною за його видачу, виходячи з реальної можливості повернення особи в Україну, але не може перевищувати 30 днів.

9. У разі хвороби, нещасного випадку та з інших причин, передбачених законодавством України, строк дії посвідчення особи на повернення в Україну може бути продовжено посадовою особою ЗДУ на шляху прямування особи до України на строк, необхідний для повернення особи на територію України, але не більше ніж на 30 днів.

Про цей факт у місці, відведеному для особливих відміток у посвідченні особи на повернення в Україну, робиться відповідний запис, що засвідчується підписом посадової особи ЗДУ, який скріплюється гербовою печаткою. Посадова особа ЗДУ, яка продовжила строк дії посвідчення особи на повернення в Україну, повинна письмово поінформувати про це ЗДУ, яка видала посвідчення особи на повернення в Україну.

10. До посвідчення особи на повернення в Україну вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) громадянство;
- 8) дата народження;
- 9) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 10) стать;
- 11) місце народження;
- 12) дата видачі документа;
- 13) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 14) дата закінчення строку дії документа;
- 15) фотокартка особи;
- 16) підпис особи.

11. Посвідчення особи на повернення в Україну містить текст українською, англійською, французькою, російською та іспанською мовами: "Міністр закордонних справ України просить органи влади іноземних держав сприяти поверненню в Україну особи, зазначеної в цьому посвідченні".

Стаття 28. Тимчасове посвідчення громадянина України

1. Тимчасове посвідчення громадянина України є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України і видається особі, яка досягла чотирнадцятирічного віку, набула громадянства України та взяла зобов'язання припинити іноземне громадянство протягом двох років з дня набуття громадянства України.

{Частина перша статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

2. Тимчасове посвідчення громадянина України оформляється і видається особі, яка проживає в Україні, розпорядником Реєстру за місцем проживання заявника, а в разі постійного проживання особи за кордоном - ЗДУ, не пізніше 10 робочих днів з дати подання заявником документів, визначених у цій статті.

Тимчасове посвідчення громадянина України оформляється і видається особі на строк до двох років.

У разі закінчення строку дії тимчасового посвідчення громадянина України особі, якій його було оформлено, видається нове тимчасове посвідчення громадянина України у порядку, встановленому цим Законом.

3. На вимогу уповноваженого суб'єкта заявник зобов'язаний подати засвідчений у встановленому законодавством порядку переклад тексту паспортного документа або документа, що його замінює та посвідчує особу заявника, українською мовою.

4. Тимчасове посвідчення громадянина України виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та складається з м'якої обкладинки, 8 сторінок та сторінки даних.

5. У разі видачі тимчасового посвідчення громадянина України заявнику повертається паспортний документ або документ, що його замінює та посвідчує особу заявника.

6. До тимчасового посвідчення громадянина України вноситься така інформація:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) громадянство;
- 8) дата народження;
- 9) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 10) стать;
- 11) місце народження;
- 12) дата видачі;
- 13) дата закінчення строку дії документа;
- 14) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 15) місце проживання;
- 16) відцифрований образ обличчя особи;
- 17) відцифрований підпис особи.

7. До тимчасового посвідчення громадянина України за письмовим клопотанням заявника може бути внесена додаткова змінна інформація, передбачена цим Законом.

8. Тимчасове посвідчення громадянина України містить напис українською та англійською мовами: "Тимчасове посвідчення громадянина України є власністю України".

9. Оформлення, видача замість втраченого або викраденого та обмін тимчасового посвідчення громадянина України здійснюються розпорядником Реєстру за місцем проживання заявника в Україні, а в разі постійного проживання заявника за кордоном - ЗДУ, з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

10. Тимчасове посвідчення громадянина України здається розпоряднику Реєстру за місцем проживання заявника в Україні, а в разі постійного проживання заявника за кордоном - ЗДУ одночасно з документом, що підтверджує припинення особою іноземного громадянства, або з декларацією про відмову від іноземного громадянства, а заявнику видається довідка про реєстрацію особи громадянином України для подальшого оформлення паспорта громадянина України.

Стаття 29. Посвідчення водія

1. Посвідчення водія є документом, що посвідчує особу та її спеціальний статус у частині підтвердження права його власника на керування транспортними засобами.

2. Посвідчення водія виготовляється у формі картки.

{Частина друга статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

3. На лицьовому боці посвідчення водія інформація розміщується в такій послідовності:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) ім'я особи;
- 4) дата і місце народження;
- 5) дата видачі;
- 6) дата закінчення строку дії;
- 7) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 8) серія і номер документа;
- 9) відцифрований підпис особи;
- 10) категорія;
- 11) особливі відмітки.

У лівій частині лицьового боку посвідчення водія розміщується відцифрований образ обличчя особи.

4. На зворотному боці посвідчення водія ліворуч друкуються номери та назви полів відповідно до інформації, що вноситься з лицьового боку посвідчення водія, та зазначається така інформація:

- 1) ім'я особи;
- 2) дата і місце народження;
- 3) дата видачі документа;
- 4) дата закінчення строку дії документа;

- 5) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 6) серія і номер документа;
- 7) відцифрований підпис особи;
- 8) категорія;
- 9) "Категорія діє з";
- 10) "Категорія діє до";
- 11) обмеження.

У верхній лівій частині зворотного боку посвідчення водія наноситься одномірний штрих-код.

У нижній частині зворотного боку посвідчення водія зазначається унікальний номер запису в Реєстрі.

Праворуч друкується таблиця, в якій зазначаються категорії транспортних засобів з піктограмами, та інформація про категорії транспортних засобів, право на керування якими підтверджує посвідчення водія, строки дії категорії та обмеження.

5. Назва держави і назва документа зазначаються українською, російською, англійською та французькою мовами. Інформація про прізвище та ім'я особи зазначається українською мовою і латинськими літерами. Всі інші написи у посвідченні водія зазначаються українською та англійською мовами.

6. Оформлення та видача посвідчення водія здійснюються уповноваженим органом у строк до п'яти робочих днів з дня подання необхідних документів.

7. Після закінчення строку дії посвідчення водія проводиться його заміна (у разі пред'явлення старого посвідчення) з урахуванням особливостей, передбачених законодавством про дорожній рух.

8. Посвідчення водія видається на строк, встановлений відповідно до вимог міжнародних договорів України.

Стаття 30. Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон

1. Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон є документом, що посвідчує особу без громадянства під час перетинання нею державного кордону України і перебування за кордоном.

2. Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон є власністю України.

3. Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та яка складається з м'якої обкладинки, 16 сторінок і сторінки даних.

На обкладинці посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон містяться зображення малого Державного Герба України, назва держави українською мовою та назва документа українською і англійською мовами.

На сторінці даних інформація розміщується в такій послідовності:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;

- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) дата народження;
- 8) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 9) стать;
- 10) місце народження;
- 11) дата видачі документа;
- 12) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 13) дата закінчення строку дії документа;
- 14) відцифрований підпис особи.

У лівій частині сторінки даних розміщується відцифрований образ обличчя особи.

На першій сторінці посередині впоперек угорі надруковано напис українською і англійською мовами: "Цей документ є власністю України і не посвідчує громадянства пред'явника".

Друга і третя сторінки посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон призначені для інформації про дітей, які є особами без громадянства і разом з особою виїжджають за кордон без документів для виїзду за кордон, що вноситься на підставі підтверджуючих документів, поданих особою. Четверта сторінка призначена для особливих відміток. Сторінки з п'ятої до шістнадцятої призначені для проставлення віз і відміток про перетинання особою державного кордону України.

На четверту сторінку посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон вноситься додаткова інформація про особу на підставі її особистої заяви та відповідних підтверджуючих документів.

4. Оформлення та видача посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон здійснюються розпорядником Реєстру протягом 15 робочих днів з дня прийняття необхідних документів, передбачених законодавством.

5. Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон видається на строк дії посвідки на постійне або тимчасове проживання, виданої особі без громадянства.

{Частина п'ята статті 30 в редакції Закону № 693-IX від 16.06.2020 - щодо введення в дію див. пункт 1 розділу II}

Стаття 31. Посвідка на постійне проживання

1. Посвідка на постійне проживання є документом, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні.

2. Посвідка на постійне проживання оформляється іноземцям та особам без громадянства (незалежно від віку), які мають дозвіл на імміграцію в Україну.

3. Посвідка на постійне проживання є власністю України.

4. До посвідки на постійне проживання вноситься така інформація:

- 1) ім'я особи;

- 2) стать;
- 3) громадянство;
- 4) дата народження;
- 5) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 6) номер документа;
- 7) дата видачі документа;
- 8) дата закінчення строку дії документа;
- 9) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 10) відцифрований підпис особи;
- 11) підстава для отримання дозволу на імміграцію (код);
- 12) місце народження;
- 13) відцифрований образ обличчя особи.

5. Посвідка на постійне проживання видається строком на 10 років.

{Стаття 31 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 32. Посвідка на тимчасове проживання

1. Посвідка на тимчасове проживання є документом, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує законні підстави для тимчасового проживання в Україні.

2. Посвідка на тимчасове проживання оформляється іноземцям та особам без громадянства (незалежно від віку), визначеним статтею 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

3. Посвідка на тимчасове проживання є власністю України.

4. До посвідки на тимчасове проживання вноситься така інформація:

- 1) ім'я особи;
- 2) стать;
- 3) громадянство;
- 4) дата народження;
- 5) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 6) номер документа;
- 7) дата видачі документа;
- 8) дата закінчення строку дії документа;
- 9) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 10) відцифрований підпис особи;
- 11) підстава для отримання посвідки на тимчасове проживання (код);
- 12) місце народження;
- 13) відцифрований образ обличчя особи.

5. Посвідка на тимчасове проживання видається строком на один рік, якщо інше не передбачено Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

{Стаття 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2058-VIII від 23.05.2017; в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 33. Посвідчення біженця

1. Посвідчення біженця є паспортним документом, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його біженцем в Україні і є

дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України.

2. Посвідчення біженця є власністю України.

3. Посвідчення біженця виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та яка складається з м'якої обкладинки, 16 сторінок та сторінки даних.

На лицьовому боці обкладинки розміщуються зображення малого Державного Герба України, назва держави та назва документа.

На лівому форзаці надруковано текст: "Цей документ посвідчує особу та підтверджує факт надання їй в Україні статусу біженця".

На сторінці даних інформація розміщується в такій послідовності:

- 1) відцифрований образ обличчя особи;
- 2) ім'я особи;
- 3) дата народження;
- 4) громадянство;
- 5) відцифрований підпис особи;
- 6) держава постійного проживання особи;
- 7) стать;
- 8) сімейний стан;
- 9) рішення уповноваженого суб'єкта про визнання особи біженцем;
- 10) номер документа;
- 11) дата видачі документа;
- 12) дата закінчення строку дії документа;
- 13) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 14) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 15) місце проживання.

Сторінки з третьої до п'ятої призначені для особливих відміток.

{Абзац двадцятий частини третьої статті 33 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Абзац двадцять перший частини третьої статті 33 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Абзац двадцять другий частини третьої статті 33 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Оформлення та видача посвідчення біженця здійснюються розпорядником Реєстру протягом 15 робочих днів з дати прийняття ним рішення про визнання іноземця або особи без громадянства біженцем в Україні.

5. Посвідчення біженця видається строком на п'ять років.

Стаття 34. Проїзний документ біженця

1. Проїзний документ біженця є документом, що посвідчує особу та надає право особі, якій він оформлений, на виїзд з України і в'їзд в Україну.

2. Проїзний документ біженця є власністю України.

3. Документ виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, та яка складається з м'якої

обкладинки, 32 сторінок та сторінки даних.

{Абзац перший частини третьої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

На лицьовому боці обкладинки розміщуються зображення малого Державного Герба України, назва держави та назва документа.

На сторінку даних інформація вноситься у такій послідовності:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;

{Абзац десятий частини третьої статті 34 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

- 8) дата народження;
- 9) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 10) стаття;
- 11) місце народження;
- 12) дата видачі документа;
- 13) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 14) дата закінчення строку дії документа;
- 15) відцифрований підпис особи;
- 16) відцифрований образ обличчя особи.

{Частину третю статті 34 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Абзац двадцятий частини третьої статті 34 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

На першій сторінці впоперек друкується текст відповідно до єдиного зразка, що затверджується Кабінетом Міністрів України згідно з цим Законом, а також зазначається, що документ є власністю України.

Сторінки з другої до четвертої призначені для особливих відміток.

{Абзац двадцять другий частини третьої статті 34 в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Абзац двадцять третій частини третьої статті 34 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

{Абзац двадцять четвертий частини третьої статті 34 виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

Четверта сторінка призначена для особливих відміток.

Сторінки з п'ятої до шістнадцятої призначені для віз і відміток про перетинання особою державного кордону.

4. Оформлення та видача документа здійснюються розпорядником Реєстру протягом 15 робочих днів з дати звернення заявника за отриманням такого документа.

5. Проїзний документ біженця видається на строк дії посвідчення

біженця за умови, що посвідчення видано на п'ять років.

Стаття 35. Картка мігранта

1. Картка мігранта є документом, що оформляється іноземцю або особі без громадянства з метою створення та управління національною системою ідентифікації мігрантів.

2. Картка мігранта має загальний стандарт і формат для міжнародного документа посвідчення особи мігранта, за допомогою якого здійснюються контроль за переміщенням мігрантів через кордон, верифікація інформації про мігрантів через національну і міжнародні бази даних правоохоронних органів, отримання статистичних даних з метою вирішення питань соціального забезпечення та оподаткування доходів мігрантів.

3. Картка мігранта виготовляється у формі картки, що містить безконтактний електронний носій.

На лицьовому боці картки угорі розміщуються назва держави, назва документа та зображення малого Державного Герба України.

Нижче розміщується така інформація:

- 1) ім'я особи;
- 2) стать;
- 3) громадянство;
- 4) дата народження;
- 5) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 6) номер документа;
- 7) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 8) дата видачі документа;
- 9) строк дії документа;
- 10) відцифрований підпис особи.

У лівій частині лицьового боку картки мігранта розміщується відцифрований образ обличчя особи.

На зворотному боці картки мігранта угорі розміщується напис: "Картка мігранта є власністю України". Нижче розміщується така додаткова інформація про особу:

- 1) назва та номер документа, що посвідчує особу;
- 2) держава, в якій видано паспортний документ;
- 3) місце народження;
- 4) місце реєстрації в Україні;
- 5) особливі відмітки.

Усі написи на лицьовому та зворотному боці картки мігранта виконуються українською та англійською мовами, а ім'я особи - відповідно до вимог цього Закону.

4. Оформлення та видача картки мігранта здійснюються розпорядником Реєстру протягом 10 робочих днів з дня прийняття ним документів, передбачених законодавством України.

5. Строк дії картки мігранта становить один рік.

Стаття 36. Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту

{Стаття 36 в частині запровадження документів, що містять безконтактний електронний носій, набирає чинності з 1 січня 2020 року - див. пункт 1 розділу II Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

1. Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, є паспортним документом, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання її особою, яка потребує додаткового захисту в Україні, і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України.

2. Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, є власністю України.

3. Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, виготовляється у формі книжечки, що складається з м'якої обкладинки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, 16 сторінок та сторінки даних.

На лицьовому боці обкладинки розміщуються зображення малого Державного Герба України, назва держави та назва документа.

На лівому форзаці надруковано текст: "Цей документ посвідчує особу та підтверджує факт надання їй в Україні статусу особи, яка потребує додаткового захисту".

На сторінці даних інформація розміщується в такій послідовності:

- 1) відцифрований образ обличчя особи;
- 2) ім'я особи;
- 3) дата народження;
- 4) громадянство;
- 5) відцифрований підпис особи;
- 6) держава постійного проживання особи;
- 7) стать;
- 8) реквізити рішення уповноваженого суб'єкта про визнання особою, яка потребує додаткового захисту;
- 9) номер документа;
- 10) дата видачі документа;
- 11) дата закінчення строку дії документа;
- 12) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 13) унікальний номер запису в Реєстрі.

4. Оформлення та видача посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, здійснюються розпорядником Реєстру протягом 15 робочих днів з дня прийняття ним рішення про визнання іноземця або особи без громадянства особою, яка потребує додаткового захисту в Україні.

5. Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, видається строком на п'ять років.

{Закон доповнено статтею 36 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

Стаття 37. Проїзний документ особи, якій надано додатковий захист

1. Проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, є

документом, що посвідчує особу та надає право особі, якій він оформлений, на виїзд з України і в'їзд в Україну.

2. Проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, є власністю України.

3. Документ виготовляється у формі книжечки, що складається з м'якої обкладинки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій, 32 сторінок та сторінки даних.

На лицьовому боці обкладинки розміщуються зображення малого Державного Герба України, назва держави та назва документа.

На сторінку даних інформація вноситься в такій послідовності:

- 1) назва держави;
- 2) назва документа;
- 3) тип документа;
- 4) код держави;
- 5) номер документа;
- 6) ім'я особи;
- 7) дата народження;
- 8) унікальний номер запису в Реєстрі;
- 9) стать;
- 10) місце народження;
- 11) дата видачі документа;
- 12) уповноважений суб'єкт, що видав документ (код);
- 13) дата закінчення строку дії документа;
- 14) відцифрований підпис особи;
- 15) відцифрований образ обличчя особи.

На першій сторінці впоперек друкується текст відповідно до єдиного зразка, затвердженого Кабінетом Міністрів України, а також зазначається, що документ є власністю України.

Сторінки з другої до четвертої призначені для особливих відміток.

Сторінки з п'ятої до шістнадцятої призначені для віз і відміток про перетинання особою, якій надано додатковий захист, державного кордону.

4. Оформлення та видача документа здійснюються розпорядником Реєстру протягом 15 робочих днів з дня звернення заявника за отриманням такого документа.

5. Проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, видається на строк дії посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, за умови що посвідчення видано на п'ять років.

{Закон доповнено статтею 37 згідно із Законом № 1474-VIII від 14.07.2016}

Розділ IV ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

- 1) у Бюджетному кодексі України (Відомості Верховної Ради України,

2010 р., № 50-51, ст. 572):

а) у частині першій статті 2:

пункт 15 після слів "як плата за надання послуг" доповнити словами "(включаючи плату за надання адміністративних послуг)";

у пункті 23 слова "плату за надання адміністративних послуг" виключити;

б) абзац третій частини четвертої статті 13 після слів "надходження від плати за послуги" доповнити словами "(включаючи плату за надання адміністративних послуг)";

в) пункт 45 частини другої статті 29 виключити;

{Підпункт 2 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 5067-VI від 05.07.2012}

3) у статті 35 та частині четвертій статті 38 Закону України "Про всеукраїнський та місцеві референдуми" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 33, ст. 443) слово "паспорта" замінити словами "паспорта громадянина України";

{Підпункт 4 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 2849-IX від 13.12.2022}

5) у частині десятій статті 35 Закону України "Про статус народного депутата України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 42, ст. 212) слово "паспортів" замінити словами "паспортів громадянина України";

б) у пункті 16 частини першої статті 1 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 19-20, ст. 179) слова "паспортний документ" замінити словами "паспортний документ іноземця";

{Підпункт 7 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 2849-IX від 13.12.2022}

{Підпункт 8 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 3480-IV від 23.02.2006 в редакції Закону № 738-IX від 19.06.2020}

{Підпункт 9 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 931-IX від 30.09.2020}

10) у підпункті 5 пункту "б" частини першої статті 38 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170; 2000 р., № 9, ст. 67) слова "громадянського стану" замінити словами "цивільного стану";

11) в абзаці другому частини першої статті 13 Закону України "Про видавничу справу" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 32, ст. 206) слова "паспортні дані" замінити словами "дані паспорта громадянина України";

{Підпункт 12 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

13) у Законі України "Про нотаріат" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 39, ст. 383; 2009 р., № 13, ст. 161):

а) у частині третій статті 43 слово "паспортом" замінити словами "паспортом громадянина України", а після слів "посвідчення особи моряка" доповнити словами "посвідчення члена екіпажу";

б) у частині другій статті 44 слово "паспортом" замінити словами "паспортом громадянина України";

14) в абзацах третьому та четвертому частини третьої статті 5 Закону України "Про обіг векселів в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 24, ст. 128; 2003 р., № 7, ст. 63; 2011 р., № 4, ст. 21) слова "паспортних даних" замінити словами "даних паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця", слово "паспорта" замінити словами "паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця", а слово "паспорт" - словами "паспорт громадянина України або паспортний документ іноземця";

15) у частині третій статті 8 Закону України "Про органи самоорганізації населення" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 48, ст. 254) слово "паспорта" замінити словами "паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця";

16) у частині п'ятій статті 15 Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 47, ст. 251) слово "паспорту" замінити словами "паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця";

17) у Законі України "Про громадянство України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 13, ст. 65; 2005 р., № 30, ст. 408):

а) абзац дев'ятнадцятий статті 1 виключити;

б) пункти 2 та 5 статті 5 виключити;

в) у частині першій статті 24:

у пункті 7 слова та цифри "паспорти громадянина України, свідоцтва про належність до громадянства України (для осіб віком до 16 років)" замінити словами "паспорти громадянина України", а слова "проїзні документи дитини" виключити;

у пункті 8 слова "паспорти громадянина України, свідоцтва про належність до громадянства України" замінити словами "паспорти громадянина України", а слова "проїзні документи дитини" виключити;

г) у пунктах 8 та 9 частини першої статті 25 слова "проїзні документи дитини" виключити;

{Підпункт 18 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 3254-IX від 14.07.2023}

{Підпункт 19 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 1702-VII від 14.10.2014}

20) у Законі України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31-32, ст. 263; 2006 р., № 37, ст. 310; 2011 р., № 10, ст. 67):

а) у частині четвертій статті 42:

в абзаці першому слово "паспорт" замінити словами "паспорт громадянина України або паспортний документ іноземця", а слова "із відповідною відміткою" замінити словами "з відповідним записом в електронному безконтактному носії";

в абзаці другому слова "сторінки паспорта з відповідною відміткою"

замінити словами "з відповідним записом в електронному безконтактному носії паспорта громадянина України";

б) в абзаці другому частини четвертої статті 45 слова "паспорт із відповідною відміткою" замінити словами "паспорт громадянина України з відповідним записом в електронному безконтактному носії";

в) у тексті Закону слова "відмітку у паспорті" та "відмітку в паспорті" замінити словами "запис в електронному безконтактному носії паспорта громадянина України", а слово "паспорт" в усіх відмінках замінити словами "паспорт громадянина України або паспортний документ іноземця" у відповідному відмінку;

21) у пункті 3 частини другої статті 54, в абзацах другому і третьому частини першої статті 56 та абзаці третьому частини першої статті 64 Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 47-48, ст. 372; 2012 р., № 37, ст. 443) слова "паспортні дані" замінити словами "дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця";

{Підпункт 22 пункту 2 розділу IV втратив чинність на підставі Закону № 79-IX від 12.09.2019}

23) у Законі України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 232; 2011 р., № 23, ст. 160):

а) у статті 3:

в абзаці третьому слова "на території якої" замінити словом "де";

абзац сьомий викласти в такій редакції:

"реєстрація - внесення інформації до Єдиного державного демографічного реєстру про місце проживання або місце перебування особи із зазначенням адреси, за якою з особою може вестися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції";

б) статті 8 та 9 виключити;

24) у частині четвертій статті 7 Закону України "Про кооперацію" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 5, ст. 35; 2011 р., № 41, ст. 413) слова "паспортні дані" замінити словами "дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця";

25) в абзацах другому та третьому частини сьомої статті 25 Закону України "Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 6, ст. 136) слово "паспорт" замінити словами "паспорт громадянина України або паспортний документ іноземця";

26) у Декреті Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 "Про державне мито" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст. 113 із наступними змінами):

а) у пункті 6 статті 3:

підпункт "а" викласти в такій редакції:

"а) за видачу паспорта громадянина України у разі обміну замість втраченого чи пошкодженого 2 неоподатковуваних мінімуми доходів громадян";

в абзаці першому підпункту "б" слова "продовження строку дії" замінити словом "обміну";

підпункт "в" виключити;

у підпункті "г" слова "продовження строку дії" замінити словом "обмін";

підпункт "е" виключити;

в абзаці першому підпункту "ж" слова "продовження строку дії" замінити словом "обмін";

у підпункті "м" слова "прописку громадян або" виключити;

у підпункті "н" слова "продовження строку дії" замінити словами "або обмін";

б) у частині першій статті 4:

пункт 17 доповнити словами "батьки новонароджених дітей - при отриманні на дитину паспорта громадянина України";

доповнити пунктом 52 такого змісту:

"52) громадяни - за отримання паспорта громадянина України вперше";

27) у Законі України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2-3, ст. 11):

а) у пункті 1 частини другої статті 19 слова "у паспорті відмітку" доповнити словами "або відповідний запис у безконтактному електронному носії паспорта громадянина України";

б) абзац шостий пункту 1 частини третьої статті 20 викласти в такій редакції:

"унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі та серія, номер і назва документа, з якого взяті відомості до персональної облікової картки";

28) у пункті 5 частини другої статті 12² Закону України "Про інвестиційну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 47, ст. 646; 2012 р., № 36, ст. 416) слова "і мають відмітку у паспорті" замінити словами "і мають відповідний запис у безконтактному електронному носії паспорта громадянина України";

29) у Законі України "Про державну реєстрацію актів цивільного стану" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 38, ст. 509):

а) абзац другий частини першої статті 3 доповнити словами "та Єдиного державного демографічного реєстру в обсязі, визначеному Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус";

б) в абзаці другому частини восьмої статті 13 слово "паспорта" замінити словами "паспорта громадянина України";

в) у частині десятій статті 14 та частині восьмій статті 15 слова "паспортах або паспортних документах" замінити словами "паспортах громадянина України";

г) у тексті Закону слова "паспорт або паспортний документ" в усіх відмінках і числах замінити словами "паспорт громадянина України або паспортний документ іноземця" у відповідному відмінку і числі;

30) абзац дев'ятий пункту 1 частини третьої статті 21 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376; 2009 р., № 38, ст. 535) викласти у такій редакції:

"унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі та серія, номер і назва документа, з якого взяті відомості до персональної облікової картки".

3. Кабінету Міністрів України:

протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Розпочати з 1 січня 2013 року роботи із запровадження оформлення і видачі паспорта громадянина України в регіонах та інфраструктури його функціонування.

Розділ V

ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, видані до дня набрання чинності цим Законом, є чинними до закінчення строку їх дії та не підлягають обов'язковій заміні.

Посвідчення водія, що були видані з використанням зразка бланка, затвердженого органом виконавчої влади Союзу Радянських Соціалістичних Республік, можуть бути замінені на посвідчення нового зразка за бажанням їх власника та у випадках, передбачених чинним законодавством.

{Абзац другий пункту 1 розділу V із змінами, внесеними згідно із Законом № 568-VII від 17.09.2013}

{Пункт 2 розділу V виключено на підставі Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

3. Встановити, що за оформлення, видачу, обмін (замість втрачених чи викрадених) документів, передбачених цим Законом у формі книжечки, державне мито не стягується.

За видачу паспорта громадянина України у формі книжечки вперше державне мито не стягується.

{Пункт 3 розділу V в редакції Закону № 1474-VIII від 14.07.2016}

4. Кабінет Міністрів України визначає у проекті закону про Державний бюджет України обсяги фінансування заходів, що здійснюються на виконання цього Закону.

Президент України

В. ЯНУКОВИЧ

м. Київ

20 листопада 2012 року

№ 5492-VI

ЗАКОН УКРАЇНИ Про гуманітарну допомогу

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.451)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 662-IV від 03.04.2003, ВВР, 2003, № 27, ст.209 - набуває чинності
01.08.2003 року

№ 860-IV від 22.05.2003, ВВР, 2003, № 37, ст.300
№ 2772-IV від 07.07.2005, ВВР, 2005, № 34, ст.442
№ 856-V від 03.04.2007, ВВР, 2007, № 27, ст.360
№ 1760-VI від 15.12.2009, ВВР, 2010, № 8, ст.62
№ 4496-VI від 13.03.2012, ВВР, 2013, № 2, ст.4
№ 5073-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 25, ст.252
№ 5463-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 4, ст.61
№ 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712
№ 1190-VII від 08.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.871
№ 426-VIII від 14.05.2015, ВВР, 2015, № 30, ст.272
№ 640-VIII від 16.07.2015, ВВР, 2015, № 39, ст.377
№ 688-VIII від 15.09.2015, ВВР, 2015, № 46, ст.418
№ 865-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 3, ст.27
№ 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44
№ 2008-VIII від 06.04.2017, ВВР, 2017, № 21, ст.248
№ 2249-VIII від 19.12.2017, ВВР, 2018, № 6-7, ст.43
№ 2462-VIII від 19.06.2018, ВВР, 2018, № 39, ст.285
№ 2530-VIII від 06.09.2018, ВВР, 2018, № 41, ст.320
№ 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371
№ 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188
№ 1758-IX від 21.09.2021
№ 2118-IX від 03.03.2022
№ 2228-IX від 21.04.2022
№ 2801-IX від 01.12.2022
№ 2849-IX від 13.12.2022
№ 3448-IX від 08.11.2023 }

{У тексті Закону слова "митними і податковими органами України", "митні органи", "митний орган України" та "державна податкова служба" в усіх відмінках замінено словами "органи доходів і зборів" у відповідному відмінку згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013}

{У тексті Закону слова "інвалід" та "дитина-інвалід" в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами "особа з інвалідністю" та "дитина з інвалідністю" у відповідному відмінку і числі, крім пункту 4 статті 15 "Прикінцеві положення" цього Закону, згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" в усіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Цей Закон визначає правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги та сприяє гласності і прозорості цього процесу.

Стаття 1. Визначення термінів і понять

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються в такому значенні:

1) безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) - надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам гуманітарної допомоги;

2) гуманітарна допомога - цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту;

3) донори гуманітарної допомоги (далі - донори) - юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України або іноземної держави, та фізичні особи, що перебувають в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами;

4) заходи офіційного контролю - фітосанітарний контроль, ветеринарно-санітарний контроль, державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, що здійснюються згідно із законодавством України;

5) отримувачі гуманітарної допомоги - юридичні особи, а також акредитовані представництва іноземних держав, міжнародних та іноземних гуманітарних організацій в Україні (без створення юридичної особи), визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку отримувачами гуманітарної допомоги:

а) громадські об'єднання, у тому числі громадські об'єднання ветеранів війни, громадські об'єднання осіб з інвалідністю, підприємства та організації, засновані ними та створені у порядку, визначеному Законом України "Про громадські об'єднання", - для здійснення їхньої статутної діяльності без мети одержання прибутку;

б) неприбуткові державні та комунальні підприємства, установи, організації та органи місцевого самоврядування;

в) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або інший уповноважений центральний орган виконавчої влади - для забезпечення сил цивільного захисту, що

підпорядковані таким органам;

г) Товариство Червоного Хреста України та його обласні і місцеві організації із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України "Про Товариство Червоного Хреста України";

г) благодійні організації, утворені у порядку, визначеному Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації";

д) релігійні організації, зареєстровані у порядку, визначеному Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації";

е) установи, підприємства, заклади незалежно від форми власності, що здійснюють реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, надавачі соціальних послуг, внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг;

є) надавачі медичних та/або реабілітаційних послуг незалежно від форми власності, що уклали договір про медичне обслуговування населення з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони;

ж) відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій, акредитовані в Україні;

з) представництва міжнародних міжурядових організацій в Україні (без створення юридичної особи);

и) дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні;

б) набувачі гуманітарної допомоги - фізичні та юридичні особи, які потребують допомоги і яким вона безпосередньо надається. Набувачі гуманітарної допомоги із статусом юридичної особи визначаються відповідно до підпунктів "а", "б", "в", "г", "г", "д", "е", "є" пункту 5 цієї статті.

{Стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2772-IV від 07.07.2005, № 5073-VI від 05.07.2012, № 1190-VII від 08.04.2014, № 2530-VIII від 06.09.2018, № 1758-IX від 21.09.2021; в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

Стаття 2. Законодавство України про гуманітарну допомогу

Законодавство України про гуманітарну допомогу складається з Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації", цього Закону, інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

{Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5073-VI від 05.07.2012}

Стаття 3. Підстави для здійснення гуманітарної допомоги, її розподілу, перерозподілу, передачі іншим набувачам

{Назва статті 3 в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

Підставою для започаткування процедури визнання допомоги

гуманітарною є письмова пропозиція донора про її надання.

Підставою для здійснення гуманітарної допомоги в Україні є письмова згода отримувача гуманітарної допомоги на її одержання. Отримувач гуманітарної допомоги має такі самі права на її використання, що і набувач гуманітарної допомоги.

Зміна отримувача гуманітарної допомоги можлива лише за письмовим погодженням з донором такої допомоги, крім випадків, якщо таке погодження було надано донором під час його пропозиції про надання гуманітарної допомоги або передбачено правочином щодо здійснення гуманітарної допомоги.

{Частина третя статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

Отримувачі гуманітарної допомоги мають право здійснювати розподіл або перерозподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги з дотриманням її цільового призначення без додаткового погодження з донором. Набувачі гуманітарної допомоги - юридичні особи, визначені підпунктами "а", "б", "в", "г", "г", "д", "е", "є" пункту 5 статті 1 цього Закону, мають право здійснювати передачу одержаної від отримувача гуманітарної допомоги іншим набувачам за погодженням з отримувачем такої допомоги, наданим у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з дотриманням її цільового призначення.

{Статтю 3 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

У період дії воєнного або надзвичайного стану та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування Кабінет Міністрів України має право:

встановлювати спрощений порядок визнання допомоги гуманітарною за декларативним принципом, без прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженим державним органом з питань гуманітарної допомоги;

розглядати та приймати рішення про розширення переліку отримувачів гуманітарної допомоги.

{Статтю 3 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

Стаття 4. Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги

До спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги належать:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим;

обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації.

Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги приймають рішення за погодженням із митними органами, податковими органами, центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони

здоров'я, у сфері економічного розвитку, державну фінансову політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, Міністерством внутрішніх справ України, органами Національної поліції, Національним банком України чи його філіями (територіальними управліннями).

{Частина друга статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 901-VIII від 23.12.2015, № 2228-IX від 21.04.2022}

{Стаття 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 662-IV від 03.04.2003, № 860-IV від 22.05.2003; в редакції Закону № 5463-VI від 16.10.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 5. Повноваження спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, здійснює:

визнання вантажів, коштів, у тому числі в іноземній валюті, виконаних робіт, наданих послуг гуманітарною допомогою;

контроль за отриманням, розподілом, використанням за цільовим призначенням, підготовкою статистичної звітності, обліком гуманітарної допомоги, визнаної такою рішенням спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги;

{Абзац третій частини першої статті 5 в редакції Закону № 640-VIII від 16.07.2015}

контроль за діяльністю Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, що діють у межах наданих їм цим Законом повноважень;

{Абзац четвертий частини першої статті 5 в редакції Закону № 1758-IX від 21.09.2021}

забезпечення ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

{Абзац п'ятий частини першої статті 5 в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

інші повноваження, визначені цим Законом.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації здійснюють визнання гуманітарною допомогою для отримувачів та набувачів, місцезнаходження яких визначено на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці:

{Абзац перший частини другої статті 5 в редакції Закону № 1758-IX від 21.09.2021}

легкових автомобілів для забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які перебувають на обліку для їх отримання, та транспортних засобів спеціального і спеціалізованого призначення (крім таксі та автомобілів інкасації) для забезпечення ними підприємств, установ та організацій, що утримуються за рахунок коштів бюджетів, уповноважених ними державних

установ та органів місцевого самоврядування;

{Абзац другий частини другої статті 5 в редакції Закону № 1758-IX від 21.09.2021}

вантажів вагою до 5 тонн у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а також вантажів вагою до 22 тонн, якщо вони складаються виключно з товарів, необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів епідемій, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, або призначених для подолання інших надзвичайних ситуацій, визначених частиною четвертою статті 5 цього Закону;

{Абзац частини другої статті 5 в редакції Закону № 1758-IX від 21.09.2021}

контроль за отриманням, збереженням, складуванням, розподілом, використанням за цільовим призначенням, підготовкою статистичної звітності, обліком гуманітарної допомоги, визнаної такою рішенням спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги, стосовно отримувачів такої допомоги, місцезнаходження яких визначено на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

{Частина друга статті 5 в редакції Закону № 640-VIII від 16.07.2015}

У разі незгоди отримувача гуманітарної допомоги або іноземного донора з рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій рішення приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення.

У випадках стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкої хвороби конкретних фізичних осіб центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, може встановлювати спрощений порядок надання та розподілу гуманітарної допомоги.

Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги забезпечують широку гласність у висвітленні через медіа всіх аспектів своєї діяльності щодо отримання, розподілу та використання гуманітарної допомоги.

Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги зобов'язані:

у день прийняття рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою розмістити його на своєму офіційному веб-сайті, що є підставою для його використання органами, які проводять заходи офіційного контролю щодо товарів (предметів) гуманітарної допомоги;

{Абзац другий частини шостої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018}

внести до єдиного державного інформаційного веб-порталу "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" у формі електронного документа, на який накладено

електронний підпис відповідно до вимог Закону України "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги", рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою в день прийняття такого рішення;

{Частина шосту статті 5 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2801-IX від 01.12.2022}

в одинденний строк після прийняття рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою направити таке рішення в електронній формі до інших державних органів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Абзац четвертий частини шостої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018}

{Абзац частини шостої статті 5 набирає чинності з 01.01.2016 - див. пункт 1 розділу II Закону № 865-VIII від 08.12.2015}

{Статтю 5 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 865-VIII від 08.12.2015}

За нерозміщення та/або несвоєчасне розміщення рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою на офіційному веб-сайті, а також за ненаправлення та/або несвоєчасне направлення рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою до митних органів, податкових органів та інших державних органів посадові особи спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги несуть відповідальність відповідно до закону.

{Статтю 5 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 865-VIII від 08.12.2015}

{Стаття 5 в редакції Закону № 5463-VI від 16.10.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 6. Звільнення від оподаткування товарів (робіт, послуг), визнаних гуманітарною допомогою

Визнання товарів (робіт, послуг) гуманітарною допомогою здійснюється спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги у кожному конкретному випадку з урахуванням таких особливостей.

{Частина перша статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5463-VI від 16.10.2012, № 640-VIII від 16.07.2015}

Не відносяться до гуманітарної допомоги підакцизні товари, крім: автомобілів швидкої медичної допомоги, легкових автомобілів спеціального призначення для Міністерства внутрішніх справ України, органів Національної поліції;

{Абзац другий частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015}

транспортних засобів, що надходять у період проведення антитерористичної операції, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, безпеки населення та захисту інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, для отримання і

використання Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною спеціальною службою транспорту, Національною поліцією України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Державною міграційною службою України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншими державними органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони України, а також для використання військовослужбовцями з метою забезпечення проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації. У такому випадку державні органи, які входять до складу сектору безпеки і оборони України, мають статус отримувача гуманітарної допомоги, а з моменту використання таких транспортних засобів - статус набувача гуманітарної допомоги;

{Частина другу статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 640-VIII від 16.07.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2462-VIII від 19.06.2018; в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

транспортних засобів, призначених для перевезення більше восьми осіб, та автомобілів, обладнаних для перевезення осіб з інвалідністю з ураженням опорно-рухового апарату та інших маломобільних груп населення, що передаються для використання установам соціального захисту населення, надавачам соціальних послуг, внесеним до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, прийомним сім'ям та дитячим будинкам сімейного типу, закладам охорони здоров'я, реабілітаційним закладам незалежно від форми власності чи фізичним особам - підприємцям, які у встановленому законом порядку одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та/або мають право на надання реабілітаційної допомоги, з якими головний розпорядник бюджетних коштів уклав договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, закладам охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони, закладам освіти, громадським об'єднанням осіб з інвалідністю, підприємствам та організаціям, заснованим ними, громадським організаціям та іншим об'єднанням ветеранів війни, а також транспортних засобів, призначених для Товариства Червоного Хреста України, його обласних і місцевих організацій із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України "Про Товариство Червоного Хреста України";

{Абзац четвертий частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 640-VIII від 16.07.2015; в редакції Закону № 2249-VIII від 19.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2581-VIII від 02.10.2018; в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

легкових автомобілів, які на момент ввезення на митну територію України були вперше зареєстровані не пізніше ніж вісім років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1800 куб. см, що отримуються органом виконавчої влади

Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міською державною адміністрацією для подальшої передачі особам з інвалідністю, які перебувають у встановленому порядку на обліку для отримання спеціального автотранспорту, на строк, визначений законодавством. У такому випадку зазначені органи виконавчої влади мають статус отримувача гуманітарної допомоги;

{Абзац п'ятий частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 640-VIII від 16.07.2015, № 3448-IX від 08.11.2023}

транспортних засобів спеціального та спеціалізованого призначення (крім таксі, автомобілів інкасації) для підприємств, установ та організацій, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноважених ними державних установ та органів місцевого самоврядування для забезпечення соціально-економічних потреб територіальних громад.

{Частину другу статті 6 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1758-IX від 21.09.2021}

{Зміни до частини другої статті 6 див. в Законі № 5463-VI від 16.10.2012}

До товарів гуманітарної допомоги спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги також можуть бути віднесені:

{Абзац перший частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 640-VIII від 16.07.2015}

аудіо- та відеотехніка, призначена відповідно для сліпих і глухих, аудіо- та відеокасети з навчальними, соціальними, реабілітаційними програмами, інформацією з фізичної культури та спорту осіб з інвалідністю, програмами для формування здорового способу життя, з лекціями нобелівських лауреатів;

шоколад з начинкою та без неї, інші шоколадні вироби, що входять до новорічних і різдвяних подарунків, отриманих у термін за два місяці до відповідних свят;

меблі, що передаються виключно для використання установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я та навчальним закладам, громадським організаціям осіб з інвалідністю, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, релігійним організаціям, що зареєстровані у порядку, передбаченому Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації";

медико-соціальне обладнання та оснащення, що передається виключно реабілітаційним установам для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які мають відповідну ліцензію на надання реабілітаційних послуг, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форм власності, за обов'язкової умови заборони його подальшого продажу.

{Зміни до частини третьої статті 6 див. в Законі № 5463-VI від 16.10.2012}

Звільнення від оподаткування товарів (робіт, послуг) гуманітарної допомоги здійснюється у порядку, встановленому Податковим кодексом

України та Митним кодексом України.

Плата за виконання митних формальностей поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, що встановлена Митним кодексом України, не справляється при ввезенні на митну територію України товарів гуманітарної допомоги.

На підставі рішення про надання гуманітарної допомоги отримувачам гуманітарної допомоги за межами України держава забезпечує донорам України повернення податку на додану вартість у порядку, встановленому Податковим кодексом України.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2772-IV від 07.07.2005, № 856-V від 03.04.2007; в редакції Закону № 4496-VI від 13.03.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 7. Порядок надходження та використання гуманітарної допомоги у вигляді іноземної валюти

Зарахування коштів в іноземній валюті на рахунки в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги здійснюється без ліцензій (спеціального дозволу) Національного банку України за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, про визнання цих коштів гуманітарною допомогою на основі зазначеного іноземним донором напряму використання. У дорученні на перерахування коштів на рахунок в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги має бути визначено напрям використання гуманітарної допомоги.

{Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Гуманітарна допомога у вигляді іноземної валюти, що зараховується на рахунок в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги, не підлягає обов'язковому продажу на міжбанківському валютному ринку і має бути використана виключно за цільовим призначенням.

Гуманітарна допомога у вигляді іноземної валюти не підлягає списанню у безспірному порядку з рахунків в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги уповноваженими на це органами.

Відсотки, які нараховуються на залишки коштів гуманітарної допомоги, мають статус гуманітарної допомоги і використовуються виключно за цільовим призначенням.

Надходження гуманітарної допомоги на рахунки в іноземній валюті здійснюється у спеціальному порядку, визначеному Національним банком України.

Використання гуманітарної допомоги у вигляді іноземної валюти з рахунків в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги у межах цілей, визначених іноземним донором, здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України спільно з Національним банком України.

Стаття 8. Митне оформлення вантажів з гуманітарною допомогою

Митне оформлення вантажів (товарів) без справляння плати за

виконання митних формальностей поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів, здійснюється митними органами за наявності рішення відповідних спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги про визнання таких вантажів (товарів) гуманітарною допомогою, а в період дії воєнного або надзвичайного стану, під час виникнення надзвичайної ситуації та протягом трьох місяців після їх припинення чи скасування - у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4496-VI від 13.03.2012, № 5463-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

Випуск у вільний обіг на митній території України вантажів, визнаних гуманітарною допомогою, здійснюється митними органами на підставі відповідного рішення, отриманого від спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги з використанням механізму "єдиного вікна" відповідно до Митного кодексу України.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018}

У разі виникнення спору рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, про визнання вантажів (товарів) гуманітарною допомогою є остаточним для митного оформлення та виконання відповідних митних процедур.

{Частина статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Товари (предмети), що ввозяться (пересилаються) як гуманітарна допомога, підлягають першочерговому безкоштовному спрощеному декларуванню митним органам відповідними установами та організаціями незалежно від форми власності, з обов'язковим проставленням у товаросупровідних документах, вантажних митних деклараціях клейма "Гуманітарна допомога. Продаж заборонено", завіреного печаткою митника. Установи та організації незалежно від форми власності, що здійснюють декларування митним органам, у разі відмови декларування вантажів гуманітарної допомоги позбавляються права на декларування митних вантажів. Інструкція про першочергове безкоштовне спрощене декларування гуманітарної допомоги затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

{Частина статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Строк перебування вантажів гуманітарної допомоги під митним контролем без митного оформлення встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення гуманітарної допомоги, визнаної такою рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, здійснюється на території

адміністративно-територіальної одиниці органу, який прийняв таке рішення, а митне оформлення гуманітарної допомоги, визнаної такою рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, - за місцем, визначеним відповідно до Митного кодексу України.

{Частина статті 8 в редакції Закону № 640-VIII від 16.07.2015}

{Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 9. Порядок ввезення (пересилання) товарів (предметів) на митну територію України

На митну територію України дозволяється ввезення лише таких товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які, задовольняючи відповідні потреби набувачів гуманітарної допомоги в Україні, не створюють загрози життю чи здоров'ю фізичних осіб - набувачів гуманітарної допомоги та довкіллю України.

Товари (предмети) гуманітарної допомоги, що ввозяться на митну територію України, підлягають заходам офіційного контролю згідно зі статтею 319 Митного кодексу України в установленому законодавством порядку. Зазначені заходи офіційного контролю проводяться першочергово та безкоштовно.

{Частина друга статті 9 в редакції Закону № 640-VIII від 16.07.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018}

Відповідальність за якість і безпеку товарів, отриманих як гуманітарна допомога, на підставі висновків відповідних експертиз несе отримувач гуманітарної допомоги.

Товари (предмети) гуманітарної допомоги, які не можуть бути використані за цільовим призначенням, можуть бути повернуті донору у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів донора.

{Статтю 9 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

У разі відмови у документальному підтвердженні якості, безпеки та можливості споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги вони повинні бути вивезені за межі України або знищені у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення товарів (предметів) гуманітарної допомоги, що ввозяться на митну територію України, завершується тільки після проведення необхідних заходів офіційного контролю.

{Частина статті 9 в редакції Закону № 2530-VIII від 06.09.2018}

Органи, які безпосередньо проводять заходи офіційного контролю щодо товарів (предметів) гуманітарної допомоги, забезпечують оперативне безкоштовне та якісне проведення таких заходів. Кожен такий орган в односторонній строк після звернення до нього отримувача гуманітарної допомоги з товаросупровідними документами щодо проведення відповідних

заходів для митного оформлення товарів (предметів) гуманітарної допомоги зобов'язаний, за потреби, здійснити відбір зразків товарів (предметів) та не пізніше чотирьох днів безкоштовно оформити всі документи, передбачені законодавством під час здійснення та за результатами здійснення зазначених заходів щодо товарів (предметів) гуманітарної допомоги. Керівник органу, який безпосередньо здійснює відповідні заходи, може прийняти мотивоване рішення (із зазначенням конкретних підстав) про продовження зазначеного строку, але не більш як на 30 днів. Митні органи зобов'язані забезпечити оперативне безкоштовне проведення митного оформлення гуманітарних вантажів, а також їх цілісність під час перетину митного кордону України. За порушення вимог, передбачених цією частиною щодо митного оформлення та проведення необхідних заходів офіційного контролю, у тому числі строків їх проведення, посадові особи відповідних органів несуть відповідальність згідно із законом.

{Частина статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 640-VIII від 16.07.2015; в редакції Закону № 865-VIII від 08.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань охорони державного кордону, митні органи забезпечують першочергове проведення контролю гуманітарних вантажів під час перетину державного кордону України. Органи Національної поліції забезпечують підтримку транспортування гуманітарних вантажів до місця призначення на території України.

{Частина статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законами № 662-IV від 03.04.2003, № 5463-VI від 16.10.2012, № 901-VIII від 23.12.2015}

У разі надання органами, що проводили контроль гуманітарної допомоги, висновків про непридатність до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, приймає рішення щодо подальшого використання зазначеної гуманітарної допомоги.

{Частина статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 10. Порядок надання Україною гуманітарної допомоги іншим державам

Керуючись принципами гуманності, з метою подолання наслідків воєнного або надзвичайного стану, а також наслідків надзвичайних ситуацій Україна може надавати гуманітарну допомогу іншим державам.

Рішення про надання Україною гуманітарної допомоги приймає Президент України.

Гуманітарна допомога може надаватися в натуральній або грошовій формі, у вигляді надання послуг або виконання робіт, зокрема, у вигляді залучення сил цивільного захисту для проведення аварійно-рятувальних та

інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, для життєзабезпечення постраждалих та/або залучення формувань служби медицини катастроф для надання медичної допомоги постраждалим.

Гуманітарна допомога іншим державам надається Україною без прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженим державним органом з питань гуманітарної допомоги.

Порядок надання Україною гуманітарної допомоги іншим державам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення та пропуск через митний кордон України товарів як гуманітарної допомоги України іншим державам здійснюється шляхом подання митної декларації за формою єдиного адміністративного документа, без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері зовнішніх зносин, шляхом перерахування коштів в іноземній валюті на банківський рахунок іноземної держави. Перерахування коштів здійснюється у встановленому законодавством порядку.

Гуманітарна допомога у вигляді залучення сил цивільного захисту з метою проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, для життєзабезпечення постраждалих тощо надається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або іншим уповноваженим центральним органом виконавчої влади, якому підпорядковані такі сили.

Гуманітарна допомога у вигляді залучення формувань служби медицини катастроф для надання медичної допомоги постраждалим у разі виникнення надзвичайних ситуацій надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

{Стаття 10 в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

Стаття 11. Облік і контроль за отриманням та цільовим використанням гуманітарної допомоги

Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги ведуть облік, статистичну звітність гуманітарної допомоги.

{Частина перша статті 11 в редакції Закону № 5463-VI від 16.10.2012}

Відповідні спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги та податкові органи здійснюють контроль щодо використання гуманітарної допомоги за цільовим призначенням.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Митними органами та філіями (територіальними управліннями) Національного банку України щомісячно складаються звіти за встановленою

формою відповідно про митне оформлення вантажів з гуманітарною допомогою та про надходження на рахунки в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги коштів в іноземній валюті. Зазначені звіти подаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Бухгалтерський облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. У разі відсутності обліку щодо отримання та цільового використання гуманітарної допомоги вона вважається використаною не за цільовим призначенням.

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку подають до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

{Частина п'ята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Порядок списання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які мають певний термін експлуатації, визначається Кабінетом Міністрів України.

При отриманні іноземної валюти, яка надійшла як гуманітарна допомога на рахунок в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги, він як юридична особа - резидент здійснює її облік окремо.

Інформація про надходження та розподіл гуманітарної допомоги, крім інформації про гуманітарну допомогу, що є товарами військового призначення та/або подвійного використання чи отримувачами та/або набувачами якої є Збройні Сили України, правоохоронні органи, інші військові формування, утворені відповідно до закону, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, військові адміністрації, утворені відповідно до законодавства, суб'єкти, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, або суб'єкти, які залучаються до боротьби з тероризмом, визначені Законом України "Про боротьбу з тероризмом", не є конфіденційною інформацією або комерційною таємницею та може надаватися з урахуванням вимог, встановлених Законом України "Про доступ до публічної інформації".

{Статтю 11 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

{Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 11¹. Забезпечення осіб з інвалідністю легковими автомобілями, визнаними гуманітарною допомогою

Забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю автомобілями, визнаними гуманітарною допомогою, здійснюється на умовах, передбачених законом, та у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Автомобіль, визнаний гуманітарною допомогою, яким особа з інвалідністю була забезпечена через органи соціального захисту населення і користувалася більше 10 років, за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій може бути безоплатно переданий у власність особі з інвалідністю, законному представнику недієздатної особи з інвалідністю чи дитини з інвалідністю за бажанням таких осіб у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 11¹ доповнено новою частиною згідно із Законом № 688-VIII від 15.09.2015; в редакції Закону № 2008-VIII від 06.04.2017}

Після смерті особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю автомобіль, визнаний гуманітарною допомогою, яким особа з інвалідністю, дитина з інвалідністю були забезпечені через органи соціального захисту населення, за бажанням членів їхніх сімей, спадкоємців таких осіб передається їм у власність безоплатно за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Частина статті 11¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012; в редакції Законів № 426-VIII від 14.05.2015, № 2008-VIII від 06.04.2017}

У разі відсутності членів сім'ї, спадкоємців або у разі небажання членів сім'ї, спадкоємців отримати автомобіль, визначений у частині другій цієї статті, такий автомобіль повертається органам соціального захисту населення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Частина статті 11¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 426-VIII від 14.05.2015}

{Закон доповнено статтею 11¹ згідно із Законом № 1760-VI від 15.12.2009}

Стаття 11². Забезпечення підприємств, установ та організацій, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноважених ними державних установ та органів місцевого самоврядування транспортними засобами спеціального та спеціалізованого призначення, визнаними гуманітарною допомогою

Забезпечення підприємств, установ та організацій, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноважених ними державних установ та органів місцевого самоврядування транспортними засобами спеціального та спеціалізованого призначення, що передаються як гуманітарна допомога для забезпечення соціально-економічних потреб територіальних громад, здійснюється на умовах та в порядку, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

Такі транспортні засоби не можуть бути відчужені протягом 10 років за будь-якими цивільно-правовими угодами, крім безоплатної передачі іншому підприємству, установі та організації, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноваженій ними державній установі та органу місцевого самоврядування.

{Закон доповнено статтею 11² згідно із Законом № 1758-IX від 21.09.2021}

Стаття 12. Відповідальність за порушення законодавства про гуманітарну допомогу

Особи, винні у порушенні законодавства про гуманітарну допомогу, несуть відповідальність згідно із законами України.

Порушеннями законодавства про гуманітарну допомогу, що тягне за собою кримінальну або адміністративну відповідальність згідно з законом, є:
використання гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням;
використання гуманітарної допомоги з метою отримання прибутку;
нерозміщення та/або несвоєчасне розміщення спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою на своєму офіційному веб-сайті;

{Частина другу статті 12 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 865-VIII від 08.12.2015}

ненаправлення та/або несвоєчасне направлення спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою до митних органів, податкових органів та інших державних органів;

{Частина другу статті 12 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 865-VIII від 08.12.2015}

порушення органами, які безпосередньо проводять заходи офіційного контролю щодо товарів (предметів) гуманітарної допомоги, строків проведення відповідних видів контролю товарів (предметів) гуманітарної допомоги.

{Частина другу статті 12 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 865-VIII від 08.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2530-VIII від 06.09.2018}

Товари (предмети) гуманітарної допомоги, які продаються за грошові кошти або передаються за інші види компенсації, та (або) виручка, отримана за такий продаж, вилучаються або конфіскуються у встановленому законом порядку.

Отримувачі гуманітарної допомоги, які порушили вимоги законодавства про гуманітарну допомогу, втрачають статус отримувача гуманітарної допомоги у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверта статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

{Стаття 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 13. Підтримка іноземців та осіб без громадянства, які сприяють надходженню гуманітарної допомоги в Україну

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Іноземці та особи без громадянства, які доставляють, супроводжують гуманітарну допомогу та організовують її надходження в Україну, координатори міжнародних гуманітарних програм мають право на першочергове, безкоштовне візове обслуговування, а також на поселення в готелях за тарифами, встановленими для громадян України.

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги зобов'язані разом з отримувачами гуманітарної допомоги надавати підтримку у придбанні залізничних та авіаційних квитків іноземцям та особам без громадянства, які доставляють, супроводжують гуманітарну допомогу та організовують її надходження в Україну, координаторам міжнародних гуманітарних програм.

{Частина друга статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

{Статтю 14 виключено на підставі Закону № 640-VIII від 16.07.2015}

Стаття 15. Прикінцеві та перехідні положення

{Назва статті 15 в редакції Закону № 3448-IX від 08.11.2023}

1. Закон України "Про гуманітарну допомогу" набирає чинності з 1 січня 2000 року.

2. Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України та комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях є правонаступницями відповідно Комісії з питань координації приймання, транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходить із зарубіжних країн, при Кабінеті Міністрів України та відповідних комісій з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях.

3. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3¹. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування особи, визначені підпунктами "а", "б", "в", "г", "г", "д", "е", "є", "ж", "з", "и" пункту 5 статті 1 цього Закону, набувають статус отримувача гуманітарної допомоги незалежно від їх

включення до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

3². Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом 12 місяців з дня його припинення чи скасування:

набувачами гуманітарної допомоги, крім набувачів гуманітарної допомоги, визначених статтею 1 цього Закону, для задоволення потреб енергетики є військові адміністрації, суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, що провадять діяльність в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, а також підприємства, установи, організації, які є операторами об'єктів критичної інфраструктури, органи державної та місцевої влади, що потребують термінового відновлення та/або забезпечення стабільного електро- та/або газопостачання;

отримувачі гуманітарної допомоги для задоволення потреб енергетики за погодженням із центральним органом виконавчої влади, визначеним Кабінетом Міністрів України, забезпечують передачу гуманітарної допомоги безпосередньо її набувачам з метою здійснення ними на безоплатній основі заходів із забезпечення енергетичної безпеки України;

порядок отримання гуманітарної допомоги для задоволення потреб енергетики від донорів, її зберігання, розподілу та передачі набувачам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3² згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

3³. Тимчасово, на період проведення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, безпеки населення та захисту інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, за спрощеним порядком, встановленим Кабінетом Міністрів України, визнаються гуманітарною допомогою транспортні засоби, кінцевими набувачами яких є військовослужбовці, для використання під час здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, безпеки населення та захисту інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3³ згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

3⁴. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, положення частини п'ятої статті 11 цього

Закону не застосовуються до моменту забезпечення можливості подання звітності в електронній формі за допомогою автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3⁴ згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

3⁵. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування за рішенням Кабінету Міністрів України може бути встановлено спрощений порядок обліку та контролю за розподілом і цільовим використанням гуманітарної допомоги.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3⁵ згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

3⁶. Встановити, що до транспортних засобів, визнаних гуманітарною допомогою у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, екологічні норми, встановлені відповідно до Закону України "Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів", не застосовуються.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3⁶ згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

3⁷. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування до гуманітарної допомоги також відносяться товари (роботи, послуги), придбані благодійними організаціями, створеними у порядку, визначеному Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації", за кордоном та задекларовані ними при ввезенні на митну територію України як гуманітарна допомога, якщо такі товари (роботи, послуги) були безоплатно передані набувачам гуманітарної допомоги, визначеним статтею 1 цього Закону, протягом 90 днів з моменту перетину кордону. У такому випадку благодійна організація під час придбання товарів (робіт, послуг) має статус донора, а з моменту ввезення їх на митну територію України - статус отримувача гуманітарної допомоги.

{Статтю 15 доповнено пунктом 3⁷ згідно із Законом № 3448-IX від 08.11.2023}

4. Кабінету Міністрів України, за участю Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, до 1 грудня 1999 року

підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до законодавчих актів з питань оподаткування, що впливають з цього Закону.

5. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня прийняття цього Закону:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття відповідно до своєї компетенції нормативно-правових актів, що впливають з цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

6. Національному банку України у тримісячний строк з дня прийняття цього Закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом та затвердити Порядок надходження гуманітарної допомоги на рахунки в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги в Україні.

7. На період дії воєнного стану Кабінет Міністрів України має право визнавати окремі категорії товарів, у тому числі підакцизні, не визначені у статті 6 цього Закону, гуманітарною допомогою без здійснення процедури визнання таких товарів гуманітарною допомогою у кожному конкретному випадку.

{Статтю 15 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022}

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ,

22 жовтня 1999 року

№ 1192-XIV

2. ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ УКРАЇНИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 22 вересня 2016 р. № 646

Київ

Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 370 від 31.05.2017
№ 548 від 11.07.2018
№ 713 від 05.09.2018
№ 191 від 10.03.2021
№ 768 від 07.07.2022
№ 1004 від 15.09.2023
№ 191 від 23.02.2024}

Відповідно до статті 4¹ Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити Порядок створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, що додається.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 22 вересня 2016 р. № 646

ПОРЯДОК

створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб

1. Цей Порядок визначає умови створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб (далі - база даних).

2. База даних - автоматизований банк відомостей, створений для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які є внутрішньо переміщеними.

Власником бази даних та виключних майнових прав інтелектуальної власності на її програмне забезпечення є держава в особі Мінсоцполітики.

{Абзац другий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 191 від 23.02.2024}

Володільцем інформації, що обробляється в базі даних, є Мінсоцполітики.

{Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 191 від 23.02.2024}

2⁻¹. Адміністратором бази даних є державне підприємство “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України”, яке здійснює заходи з упровадження, адміністрування, технічної підтримки та супроводу програмного забезпечення бази даних, відповідає за його технічне обслуговування, збереження та захист даних, накопичених у базі даних, вживає технічних і технологічних заходів з надання, блокування, анулювання доступу до бази даних, проводить пошук і відбір даних для підготовки аналітичних звітів.

Обробка персональних даних та надання інформації з бази даних забезпечується адміністратором бази даних з дотриманням вимог Законів України “Про інформацію” і “Про захист персональних даних”.

{Порядок доповнено пунктом 2⁻¹ згідно з Постановою КМ № 191 від 23.02.2024}

3. Інформація до бази даних вноситься структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі створення) рад (далі - уповноважені органи) в електронній формі на підставі поданої внутрішньо переміщеною особою заяви, форму якої затверджує Мінсоцполітики.

База даних дає змогу обробляти персональні дані зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб відповідно до вимог Закону України “Про захист персональних даних”.

Якщо інформація про внутрішньо переміщену особу вноситься до бази даних уперше, автоматично формується унікальний номер запису, який відображається в довідці про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (далі - довідка), згідно з додатком до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312; 2016 р., № 46, ст. 1669).

Інформація про особу вноситься до бази даних і довідки українською мовою та латинськими літерами відповідно до правил транслітерації. Інформація про іноземця або особу без громадянства вноситься українською мовою та латинськими літерами відповідно до записів у документах, що посвідчують особу, виданих компетентними органами іноземної держави.

Персональні дані в базі даних зберігаються протягом десяти років після закінчення дії обставин, визначених статтею 1 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”.

Персональні дані видаляються або знищуються в порядку, встановленому відповідно до вимог Закону України “Про захист

персональних даних”. Персональні дані в базі даних підлягають знищенню у разі закінчення строку їх зберігання.

Знищення персональних даних здійснюється у спосіб, що виключає подальшу можливість поновлення таких даних.

4. До бази даних вноситься така інформація про внутрішньо переміщену особу:

загальні відомості про особу (прізвище, ім'я, по батькові, громадянство, дата і місце народження, стать);

реквізити документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус або свідоцтво про народження дитини (назва документа, серія, номер (у разі наявності), дата видачі та суб'єкт, що видав документ);

{Абзац третій пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 548 від 11.07.2018}

відомості про реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають про це відмітку в паспорті або які не є громадянами України);

номер довідки, дата видачі та найменування органу, що її видав;

дані про останнє зареєстроване та фактичне місце проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи на території, де виникли обставини, зазначені у статті 1 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”;

дані про фактичне місце проживання особи на дату звернення;

адреса, за якою із внутрішньо переміщеною особою може вестися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та номер телефону;

відомості про малолітніх, неповнолітніх дітей, які прибули разом із внутрішньо переміщеною особою;

відомості про малолітніх дітей, які прибули без супроводження законними представниками;

відомості про осіб, які безпосередньо здійснюють догляд за малолітніми дітьми, недієздатними особами або особами, дієздатність яких обмежена;

відомості про представника органу опіки та піклування;

відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби внутрішньо переміщених осіб, стан їх забезпечення;

відомості про види соціальних виплат, які отримує особа;

відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування навчального закладу);

відомості про освітній рівень, спеціалізацію за професійною освітою, професію;

відомості про працевлаштування (посада, найменування підприємства, установи, організації);

відомості про наявність в особи інвалідності із зазначенням причин настання, групи (підгрупи) інвалідності, нозологічних ознак і потреб у технічних та інших засобах реабілітації, санаторно-курортному лікуванні;

відомості про наявність у будь-якого з членів сім'ї на депозитному банківському рахунку коштів у розмірі, що перевищує 25-кратний розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб;

{Абзац дев'ятнадцятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 548 від 11.07.2018}

відомості про наявність у будь-якого із членів сім'ї у власності житлового приміщення/частини житлового приміщення, розташованого в інших регіонах, ніж тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополі, населені пункти, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населені пункти, що розташовані на лінії зіткнення;

{Абзац двадцятий пункту 4 в редакції Постанови КМ № 370 від 31.05.2017; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 713 від 05.09.2018}

відомості про наявність житлового приміщення, яке зруйновано або стало непридатним для проживання внаслідок проведення антитерористичної операції, або заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації;

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 548 від 11.07.2018; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 713 від 05.09.2018}

відомості про проходження внутрішньо переміщеною особою фізичної ідентифікації в установі публічного акціонерного товариства "Державний ощадний банк України";

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 548 від 11.07.2018}

відомості про дату проведення перевірки місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи;

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 548 від 11.07.2018}

згода на обробку персональних даних;

відомості про смерть внутрішньо переміщеної особи або визнання її безвісно відсутньою;

інші відомості, що сприяють захисту прав і законних інтересів внутрішньо переміщених осіб (у разі необхідності).

Для ідентифікації внутрішньо переміщеної особи до бази даних може вноситися також її фотографія.

5. Уповноважені органи:

організують збирання, систематизацію та зберігання інформації, зазначеної в пункті 4 цього Порядку;

ведуть облік внутрішньо переміщених осіб шляхом формування

персональної облікової картки на кожному внутрішньо переміщену особу.

6. Уповноважені органи з дотриманням вимог Законів України “Про інформацію” і “Про захист персональних даних” мають право:

отримувати від внутрішньо переміщених осіб документи, передбачені частинами сьомою і восьмою статті 4 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”;

отримувати відомості про внутрішньо переміщену особу від органів виконавчої влади, органів реєстрації, підприємств та організацій, що надають адміністративні послуги, житлово-експлуатаційних організацій і органів державної реєстрації актів цивільного стану;

використовувати під час наповнення бази даних інформацію з інших баз даних.

Розголошення отриманих уповноваженими органами персональних даних про внутрішньо переміщену особу без її згоди забороняється, крім випадків, передбачених законом.

7. Внутрішньо переміщеній особі може бути відмовлено у внесенні інформації до бази даних у разі:

відсутності обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, зазначених у статті 1 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”;

наявності у державних органів відомостей про подання для отримання довідки завідомо неправдивих відомостей;

втрати документів, що посвідчують особу (до їх відновлення);

відсутності в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутності доказів, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, визначених частиною сьомою статті 4 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”;

отримання доказів, наданих для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у статті 1 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, які не підтверджують такого факту.

8. Адміністратор бази даних забезпечує організацію контролю за доступом до бази даних і проводить аналіз внесеної до неї інформації про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 191 від 23.02.2024}

9. Одержувати інформацію з бази даних мають право Мінфін, Мінреінтеграції, Мін'юст, Міноборони, інші центральні органи виконавчої влади, Державне бюро розслідувань, Пенсійний фонд України та його

територіальні органи, Державний центр зайнятості, Центр зайнятості Автономної Республіки Крим, обласні, Київський і Севастопольський міські центри зайнятості та їх філії, міські, районні та міськрайонні центри зайнятості, ДСА, органи державної виконавчої служби та приватні виконавці, уповноважені органи з питань пробації з метою запровадження електронної взаємодії шляхом інформаційного обміну з дотриманням вимог Законів України “Про інформацію” і “Про захист персональних даних”.

{Абзац перший пункту 9 в редакції Постанови КМ № 191 від 10.03.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1004 від 15.09.2023; в редакції Постанови КМ № 191 від 23.02.2024}

Громадські об'єднання, волонтерські, благодійні організації, які надають адресну допомогу внутрішньо переміщеним особам, є користувачами бази даних (без доступу до персональних даних) у частині задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб (житлових, соціальних, медичних, освітніх, потреб у технічних та інших засобах реабілітації).

Внутрішньо переміщені особи або їх законні представники є користувачами бази даних у частині їх ознайомлення з інформацією, зазначеною в пункті 11 цього Порядку.

Одержувати знеособлені дані, які містяться у базі даних, має право Держстат шляхом електронної інформаційної взаємодії з дотриманням вимог законодавства у сфері статистики і захисту інформації.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 768 від 07.07.2022}

10. Громадські об'єднання, волонтерські, благодійні організації, які надають адресну допомогу внутрішньо переміщеним особам, під час користування базою даних можуть:

здійснювати пошук цільової групи внутрішньо переміщених осіб для надання допомоги;

отримувати інформацію щодо цільової групи внутрішньо переміщених осіб, які потребують допомоги, з розподілом за регіонами;

здійснювати перегляд складу цільової групи внутрішньо переміщених осіб відповідно до потреби у допомозі та вибраних регіонів;

розробляти пропозиції щодо надання допомоги з можливістю їх коригування.

11. Внутрішньо переміщена особа або її законний представник під час користування базою даних може ознайомитися з:

власною заявою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;

інформацією про стан дії довідки (дійсна; дію скасовано);

інформацією про стан надання відповідної допомоги;

наданими громадськими об'єднаннями, волонтерськими, благодійними організаціями пропозиціями стосовно надання допомоги за кожною зазначеною потребою.

Внутрішньо переміщена особа, персональні дані якої обробляються, користується всіма правами суб'єкта персональних даних,

визначеними частиною другою статті 8 Закону України “Про захист персональних даних”.

12. Для одержання актуальної та повної інформації про внутрішньо переміщених осіб з бази даних формується звіт з використанням інформації, передбаченої пунктом 4 цього Порядку (далі - звіт).

Звіт призначений для посадових осіб Мінсоцполітики, Мінфіну, Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, Держстату, уповноважених органів, інших центральних органів виконавчої влади, Пенсійного фонду України та його територіальних органів, Державного центру зайнятості, Центру зайнятості Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських центрів зайнятості та їх філій, міських, районних і міськрайонних центрів зайнятості.

{Абзац другий пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 191 від 10.03.2021, № 768 від 07.07.2022}

Власник та/або адміністратор бази даних надають доступ до отримання звіту зазначеними органами на підставі письмового запиту, в якому зазначаються необхідна інформація та прізвище посадової особи, яка матиме право доступу.

{Абзац третій пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 191 від 23.02.2024}

13. Доступ до інформації, яка міститься в базі даних, здійснюється на безоплатній основі і забезпечується за допомогою веб-інтерфейсу з дотриманням вимог до обробки персональних даних, визначених Законом України “Про захист персональних даних”.

Робота з персональними даними внутрішньо переміщених осіб за допомогою веб-інтерфейсу проводиться через захищений контур обміну даними з використанням сертифікованих засобів шифрування.

14. База даних використовує програмне забезпечення, що забезпечує її сумісність та електронну інформаційну взаємодію в режимі реального часу з іншими інформаційно-комунікаційними системами, зокрема базами даних і державними реєстрами.

Електронна інформаційна взаємодія здійснюється з метою отримання та передачі даних, необхідних для виконання власниками таких інформаційно-комунікаційних систем (далі - суб'єкти взаємодії) своїх повноважень, передбачених законом. Дані, які отримуються/передаються в межах інформаційної електронної взаємодії, можуть містити персоніфіковану інформацію про особу або бути неперсоніфікованими (знеособленими).

Порядок електронної інформаційної взаємодії, обсяг і зміст даних, які передаються і приймаються суб'єктами взаємодії для виконання визначених для них завдань, установлюються Мінсоцполітики та суб'єктами взаємодії шляхом прийняття спільних рішень, які оформляються протоколами або договорами про інформаційну взаємодію, відповідно до їх повноважень.

{Пункт 14 в редакції Постанови КМ № 191 від 23.02.2024}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 4 червня 2014 р. № 289

Київ

Про затвердження Порядку оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, громадянам, які проживають на тимчасово окупованій території України

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1109 від 01.09.2021 }

Відповідно до частини другої статті 6 Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Затвердити Порядок оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, громадянам, які проживають на тимчасово окупованій території України, що додається.

Прем'єр-міністр України
Інд. 70

А. ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 4 червня 2014 р. № 289

ПОРЯДОК
оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, громадянам, які проживають на тимчасово окупованій території України

1. Цей Порядок застосовується під час оформлення і видачі тимчасового посвідчення громадянина України, посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, посвідчення біженця, проїзного документа біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, проїзного документа особи, якій надано додатковий захист, особам, які проживають на тимчасово окупованій території України.

{Пункт 1 в редакції Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021 }

2. Дія цього Порядку поширюється на громадян, а також іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебувають чи проживають на тимчасово окупованій території України.

3. Оформлення і видача тимчасового посвідчення громадянина України здійснюються територіальним підрозділом ДМС за місцем звернення

громадянина України.

{Абзац перший пункту 3 в редакції Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

Оформлення і видача іноземцям та особам без громадянства посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, посвідчення біженця, проїзного документа біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, та проїзного документа особи, якій надано додатковий захист, здійснюються територіальними органами та підрозділами ДМС за заявою таких осіб за місцем звернення.

{Пункт 4 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

{Пункт 5 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

{Пункт 6 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

{Пункт 7 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

{Пункт 8 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

{Пункт 9 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

10. Під час обміну посвідки на постійне проживання або продовження строку дії посвідки на тимчасове проживання проводиться обов'язкова перевірка бланка за переліком документів, що визнані недійсними відповідно до наказів ДМС.

{Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1109 від 01.09.2021}

{Пункт 11 виключено на підставі Постанови КМ № 1109 від 01.09.2021}

12. Якщо посвідка на постійне або тимчасове проживання видавалися територіальним підрозділом ДМС, який розташований на тимчасово окупованій території України, відповідне повідомлення про їх знищення до зазначеного підрозділу не надсилається.

{Пункт 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1109 від 01.09.2021}

13. Оформлення і видача тимчасового посвідчення громадянина України здійснюються відповідно до Правил оформлення і видачі тимчасового посвідчення громадянина України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1111 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 30, ст. 1550), з урахуванням положень цього Порядку.

14. Заява про видачу тимчасового посвідчення громадянина України приймається за умови пред'явлення документів, які підтверджують підстави набуття громадянства України, чи їх копій.

15. Оформлення, видача і обмін посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання, а також продовження строку дії посвідки на тимчасове проживання здійснюються відповідно до Порядку оформлення, виготовлення і видачі посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 2012 р. № 251 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 24, ст. 912), з урахуванням положень цього Порядку.

16. Оформлення і видача посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон здійснюються відповідно до Положення про посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1995 р. № 610 (ЗП України, 1995 р., № 12, ст. 268), з урахуванням положень цього Порядку.

17. Для оформлення посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, продовження строку дії посвідки на тимчасове проживання іноземець або особа без громадянства особисто звертається до територіального органу або підрозділу ДМС.

18. Заява іноземця або особи без громадянства про обмін (втрату) посвідки на постійне проживання приймається за умови пред'явлення документів, які згідно із Законом України "Про імміграцію" підтверджують підстави отримання дозволу на імміграцію (посвідки на постійне проживання), чи їх копій.

19. Заява іноземця або особи без громадянства про обмін (втрату) посвідки на тимчасове проживання приймається за умови пред'явлення документів, які згідно із Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" підтверджують підстави отримання посвідки на тимчасове проживання, чи їх копій.

20. За заявами іноземців та осіб без громадянства про оформлення і видачу посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, продовження строку дії посвідки на тимчасове проживання територіальні органи або підрозділи ДМС формують справи та ведуть окремий облік таких осіб.

21. Оформлення, видача та продовження строку дії посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, здійснюються відповідно до Положення про посвідчення біженця, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 202 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 20, ст. 761), Положення про посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 196 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 20, ст. 756), з урахуванням положень цього Порядку.

22. Для оформлення, продовження строку дії посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, іноземець або особа без громадянства особисто звертається до територіального органу ДМС.

23. Після проведення перевірки за наявними обліками ДМС факту визнання іноземця або особи без громадянства біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, здійснюється формування особової справи особи, яка проживає на тимчасово окупованій території України, до якої долучають необхідні для оформлення посвідчення документи та матеріали перевірки, на підставі яких ДМС приймає рішення про оформлення, видачу, продовження строку дії посвідчення.

24. Оформлення, видача та продовження строку дії проїзного документа біженця, проїзного документа особи, якій надано додатковий захист (далі - проїзний документ), здійснюються відповідно до Положення про проїзний документ біженця, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 203 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 20, ст. 762), Положення про проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 197 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 21, ст. 793), з урахуванням положень цього Порядку.

25. Для оформлення, продовження строку дії проїзного документа біженець або особа, яка потребує додаткового захисту, особисто звертається до територіального органу ДМС.

26. Після проведення перевірки за наявними обліками ДМС факту визнання іноземця або особи без громадянства біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, перевірки особової справи особи, яка проживає на тимчасово окупованій території України, до якої долучаються необхідні для оформлення проїзного документа документи та матеріали перевірки, керівник структурного підрозділу з питань біженців приймає на підставі письмового висновку посадової особи ДМС рішення про оформлення, видачу, продовження строку дії проїзного документа.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 1 жовтня 2014 р. № 509

Київ

Про облік внутрішньо переміщених осіб

{Назва Постанови в редакції Постанов КМ № 264 від 15.04.2015, № 636 від 26.08.2015}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 34 від 28.01.2015

№ 79 від 04.03.2015

№ 264 від 15.04.2015

№ 428 від 15.06.2015

№ 636 від 26.08.2015

№ 167 від 14.03.2016

№ 352 від 08.06.2016

№ 964 від 14.12.2016}

{Додатково див. Постанову Київського апеляційного адміністративного суду № 826/3272/16 від 13.03.2017}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 322 від 11.05.2017

№ 371 від 31.05.2017

№ 548 від 11.07.2018

№ 713 від 05.09.2018

№ 754 від 14.08.2019

№ 266 від 08.04.2020

№ 386 від 20.05.2020

№ 910 від 16.09.2020

№ 1286 від 09.12.2021

№ 269 від 13.03.2022

№ 332 від 20.03.2022

№ 476 від 19.04.2022

№ 602 від 17.05.2022

№ 740 від 28.06.2022

№ 755 від 01.07.2022

№ 1136 від 08.10.2022

№ 709 від 11.07.2023

№ 1226 від 21.11.2023}

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, що додається.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 264 від 15.04.2015, № 636 від 26.08.2015}

2. Міністерству соціальної політики вжити заходів для формування та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 264 від 15.04.2015, № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016}

Прем'єр-міністр України
Інд. 26

А.ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 жовтня 2014 р. № 509

ПОРЯДОК
оформлення і видачі довідки про взяття на облік
внутрішньо переміщеної особи

{Назва Порядку із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 264 від 15.04.2015, № 636 від 26.08.2015}

{У тексті Порядку слова “особа, яка переміщується” в усіх відмінках і формах числа замінено словами “внутрішньо переміщена особа” у відповідному відмінку і числі згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

{У тексті Порядку слова “інформаційно-телекомунікаційні системи”, “Інформаційно-телекомунікаційні системи” в усіх відмінках замінено словами “інформаційно-комунікаційні системи”, “Інформаційно-комунікаційні системи” у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 1136 від 08.10.2022}

{У тексті Порядку слова “мобільний додаток Порталу Дія”, “засоби мобільного додатка Порталу Дія” в усіх відмінках і формах числа замінено відповідно словами “мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості)”, “засоби мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості)” у відповідному відмінку і числі згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

1. Цей Порядок регулює механізм видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (далі - довідка).

{Абзац перший пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

Довідка є документом, який підтверджує факт внутрішнього переміщення і взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

{Абзац другий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016}

На отримання довідки не мають права особи, які перемістилися в межах тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, щодо яких не визначено дати завершення тимчасової окупації Російською Федерацією, перелік яких затверджений Мінреінтеграції.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

{Пункт 1 в редакції Постанови КМ № 264 від 15.04.2015}

2. Для отримання довідки повнолітня або неповнолітня внутрішньо переміщена особа звертається особисто, а малолітня дитина, недієздатна особа або особа, дієздатність якої обмежена, - через законного представника із заявою про взяття на облік за формою згідно додатком 1 до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі - уповноважені органи).

{Абзац перший пункту 2 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 332 від 20.03.2022}

Заява про взяття на облік та включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб інформації про внутрішньо переміщену особу за наявності технічної можливості може подаватися також через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (далі - Портал Дія).

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

У період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні”, внутрішньо переміщена особа для отримання довідки може звернутися до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг (далі - уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг).

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг приймає рішення та видає довідку внутрішньо переміщеній особі і реєструє заяву з формуванням електронної справи з використанням інформаційних систем Мінсоцполітики для включення інформації про внутрішньо переміщену особу до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

З метою обліку внутрішньо переміщених осіб орган соціального захисту населення на підставі отриманої електронної справи включає інформацію про таких осіб до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка є дитиною-сиротою або дитиною, позбавленою батьківського піклування, для отримання довідки подає від її імені:

{Абзац пункту 2 в редакції Постанов КМ № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016}

у разі влаштування до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей на повне державне забезпечення - керівник

відповідного закладу;

{Абзац пункту 2 в редакції Постанов КМ № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016}

у разі влаштування в сім'ю громадян під опіку, піклування, прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу - законний представник (один з опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

{Абзац пункту 2 в редакції Постанов КМ № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016}

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника, для отримання довідки може подавати від її імені родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, в яких проживає (перебуває) дитина.

{Абзац пункту 2 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

Якщо малолітня дитина прибула без супроводження законного представника або особи, зазначеної в абзаці дев'ятому цього пункту, заяву подає від її імені представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини.

{Абзац пункту 2 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Особи, які відбували (відбувають) покарання у місцях позбавлення волі та мали (мають) зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в статті 1 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" (далі - Закон), на дату їх виникнення, після звільнення мають право на отримання довідки, якщо не бажають повертатися до попереднього місця проживання.

{Абзац пункту 2 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

На отримання довідки мають право військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу), які проходили військову службу та мали зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в статті 1 Закону, на дату їх виникнення.

{Абзац пункту 2 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

На отримання довідки мають право також студенти, які навчаються в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти, які перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінреінтеграції, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також особи, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення.

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 371 від

31.05.2017; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 713 від 05.09.2018; в редакції Постанови КМ № 709 від 11.07.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень і мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках, після зняття з реєстрації мають право на отримання довідки, якщо вони не бажають повернутися до попереднього місця проживання через обставини, зазначені в статті 1 Закону.

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 371 від 31.05.2017}

На отримання довідки мають право особи, житлові приміщення яких знищені або пошкоджені (до ступеня непридатного для проживання) внаслідок збройної агресії Російської Федерації, що підтверджується відповідним актом обстеження технічного стану житлового приміщення (будинку, квартири), та неповнолітні діти, які отримали паспорт громадянина України, незалежно від наявності (відсутності) реєстрації місця проживання, якщо інформацію про них внесено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 548 від 11.07.2018; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 754 від 14.08.2019, № 709 від 11.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

{Абзац пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 322 від 11.05.2017}

{Абзац пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 754 від 14.08.2019}

{Абзац вісімнадцятий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

{Абзац дев'ятнадцятий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

{Абзац двадцятий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

{Абзац двадцять перший пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Інформація про внутрішньо переміщену особу, у тому числі отримана від уповноваженої особи територіальної громади/центру надання адміністративних послуг у вигляді сформованої електронної справи, включається до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб без копій / сканкопій документів, передбачених пунктом 4 цього Порядку. При цьому посадова особа уповноваженого органу, уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг несе персональну відповідальність за правильність внесення інформації про внутрішньо переміщену особу до електронної справи та Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 476 від 19.04.2022}

Заяву про взяття на облік особи, яка визнана судом недієздатною, може подавати її законний представник (для недієздатних осіб, яким призначено опікуна), керівник закладу соціального захисту (для недієздатних осіб, яким не призначено опікуна, в разі влаштування такої особи до закладу соціального захисту) або уповноважена особа органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, яким опікуна не призначено та яких не влаштовано до закладу соціального захисту, або для недієздатних осіб, з опікунами яких втрачено зв'язок під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях) за задекларованим (zareєстрованим) місцем проживання (перебування) такої особи, а особа, дієздатність якої обмежена, може самостійно звернутися із заявою про взяття на облік.

{Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 740 від 28.06.2022}

Починаючи з 1 серпня 2023 р. на отримання довідки мають право особи, які залишили або покинули своє місце проживання у зв'язку з обставинами, зазначеними у статті 1 Закону, та перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінреінтеграції, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також особи, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення.

{Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

2¹. Заява про взяття на облік може бути подана в електронній формі з використанням мобільного додатка Єдиного державного веб-порталу електронних послуг (далі - Портал Дія) повнолітньою або неповнолітньою внутрішньо переміщеною особою, якій присвоєно реєстраційний номер облікової картки платника податків. У разі наявності в такої особи дітей подання заяви про взяття їх на облік можливе лише за наявності відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у свідоцтві про народження таких дітей, виготовленому на паперовому бланку (далі - е-свідоцтво про народження).

Для подання заяви особі необхідно встановити мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) на електронний пристрій, критерії якого підтримують використання такого додатка, підключений до Інтернету, із увімкненою функцією геолокації, та пройти електронну ідентифікацію та автентифікацію з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, або інших засобів

електронної ідентифікації, які дають змогу однозначного встановлення особи.

Заява про взяття на облік в електронній формі формується засобами мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) у формі, придатній для сприйняття її змісту відповідно до відомостей, зазначених у пункті 3 цього Порядку, заповнення форм (полів) заяви здійснюється автоматично, зокрема з урахуванням відомостей, отриманих у порядку електронної інформаційної взаємодії.

Під час формування заяви в мобільному додатку Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) отримуються/підтверджуються такі відомості:

із Єдиного державного демографічного реєстру через єдину інформаційну систему МВС (щодо осіб, які мають паспорт громадянина України у формі картки та/або паспорт громадянина України для виїзду за кордон, оформлені засобами Єдиного державного демографічного реєстру) - відомості про стать особи, дату та місце народження, серію та/або номер, дату видачі, найменування уповноваженого суб'єкта, що видав паспорт, строк дії (за наявності), адресу та дату поточного задекларованого/зареєстрованого місця проживання;

із відомчої інформаційної системи ДМС через єдину інформаційну систему МВС - відомості про адресу та дату поточного задекларованого/зареєстрованого місця проживання, відомості про особу (за наявності): стать, дата та місце народження, серія та номер, дата видачі паспорта громадянина України, найменування уповноваженого суб'єкта, що видав паспорт;

із електронного пристрою, за допомогою якого особа подає заяву, - відомості про геолокацію особи на момент подання такої заяви;

із е-свідоцтва про народження (за наявності) - відомості про серію та номер свідоцтва про народження дитини.

Для визначення застрахованих осіб, зазначених в абзацах дванадцятому - чотирнадцятому пункту 2 цього Порядку, використовуються відомості, надані Пенсійним фондом України.

Протягом одного робочого дня з дня визначення території адміністративно-територіальних одиниць, на яких проводяться бойові дії, ДПС передає Пенсійному фонду України відомості про страхувальників, які перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сформовані ДПС станом на 1 число місяця.

Пенсійний фонд України на підставі відомостей, що обробляються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування про застрахованих осіб, та на підставі інформації ДПС про страхувальників, яка поновлюється щомісяця до 10 числа, формує та передає Мінцифри інформацію про застрахованих осіб, зазначених у абзацах двадцятому і двадцять першому пункту 2 цього Порядку, що містить актуальні відомості на дату та час її формування.

{Абзац одинадцятий пункту 2¹ із змінами, внесеними згідно

з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Порядок інформаційної взаємодії між ДПС, Пенсійним фондом України та Мінцифри, структура та формат інформації, зазначеної в цьому пункті, що передається, визначаються в договорі інформаційної взаємодії.

Формування заяви про взяття на облік в електронній формі припиняється за допомогою засобів мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), якщо зазначені в заяві відомості:

надані не в повному обсязі;

не відповідають відомостям інформаційно-комунікаційних систем, зазначених у цьому пункті;

не відповідають вимогам арифметичного та формато-логічного контролю.

Відповідальність за достовірність відомостей, що містяться в заяві про взяття на облік, несе заявник.

У разі подання заяви в електронній формі через Портал Дія, у тому числі мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), складення та/або подання будь-яких інших заяв, документів чи відомостей для отримання довідки не вимагається.

Обробка персональних даних осіб здійснюється відповідно до законодавства про захист персональних даних.

Заява про взяття на облік в електронній формі, сформована засобами мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) та накладеним віддаленим кваліфікованим електронним підписом “Дія.Підпис” (“Дія ID”) особи, передається засобами Порталу Дія до інформаційної системи Мінсоцполітики для включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Після включення відомостей про особу до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб така особа може сформувати засобами Порталу Дія електронну довідку, яка підтверджує факт внутрішнього переміщення та взяття на облік такої особи відповідно до пункту 6⁻¹ цього Порядку.

Внутрішньо переміщена особа, яка подала заяву в електронній формі через Портал Дія, зокрема мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), після включення відомостей про неї до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб може звернутися до уповноваженого органу або уповноваженої особи територіальної громади/центру надання адміністративних послуг за місцем перебування на обліку для отримання довідки у паперовій формі.

{Пункт 2⁻¹ доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 602 від 17.05.2022}

Така довідка з позначкою щодо подання внутрішньо переміщеною особою заяви в електронній формі видається уповноваженим органом або уповноваженою особою територіальної громади/центру надання адміністративних послуг відповідно до пункту 6 цього Порядку.

{Пункт 2¹ доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 602 від 17.05.2022}

{Порядок доповнено пунктом 2¹ згідно з Постановою КМ № 332 від 20.03.2022}

3. Заява про взяття на облік повинна містити таку інформацію про заявника:

прізвище, ім'я та по батькові;

громадянство;

{Абзац третій пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

дата та місце народження;

стать;

відомості про малолітніх, неповнолітніх внутрішньо переміщених осіб, які прибули разом з ним (у разі необхідності);

{Абзац шостий пункту 3 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

відомості про законних представників, які супроводжують малолітню дитину, недієдатних осіб або осіб, дієдатність яких обмежена, та осіб, зазначених в абзаці дев'ятому пункту 2 цього Порядку;

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

відомості про зареєстроване та фактичне місце проживання;

{Абзац пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

адреса, за якою з особою може здійснюватися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та контактний номер телефону;

{Абзац пункту 3 виключено на підставі Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;

{Абзац пункту 3 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

{Абзац дванадцятий пункту 3 виключено на підставі Постанови КМ № 754 від 14.08.2019}

{Абзац пункту 3 виключено на підставі Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби;

відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною

освітою, посаду, професію;

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або відомості з ЄДокумента, або свідоцтва про народження, або тимчасового посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства - паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, посвідки на постійне/тимчасове проживання, або іншого документа, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України, крім довідки про звернення за захистом в Україні), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

серія та номер свідоцтва про народження дитини;

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

реєстраційний номер облікової картки платника податків.

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Відповідальним за достовірність відомостей, що містяться в заяві про взяття на облік, є заявник.

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Як фактичне місце проживання/перебування не можуть зазначатися адреси (місцезнаходження) органів державної влади, місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх підрозділів, будь-яких інших приміщень, за якими внутрішньо переміщені особи фактично не проживають.

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 167 від 14.03.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

Заява про взяття на облік підписується заявником або особою, зазначеною в абзацах сьомому - десятому пункту 2 цього Порядку. Таким особам повідомляється про обробку, використання, зберігання та надання органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, іншим суб'єктам надання публічних послуг в межах повноважень, визначених законом, Адміністрації Держприкордонслужби, Мінцифри та Мінфіну для верифікації персональних даних заявника та особи, від імені якої подається заява, відповідно до вимог Закону України "Про захист персональних даних".

{Абзац пункту 3 в редакції Постанов КМ № 352 від 08.06.2016, № 1286 від 09.12.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 269 від 13.03.2022, № 476 від 19.04.2022}

Взяття на облік заявника у разі зміни фактичного місця

проживання/перебування здійснюється відповідно до пунктів 9 і 9¹ цього Порядку.

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

Інформація про персональні дані внутрішньо переміщених осіб може передаватися до агенції ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста за згодою заявника або його законного представника для надання допомоги.

{Абзац пункту 3 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

{Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 264 від 15.04.2015}

4. Під час подання заяви про взяття на облік заявник пред'являє документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтво про народження дитини.

У разі відсутності в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, відмітки про реєстрацію/декларації місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у статті 1 Закону, заявник надає докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення (військовий квиток з відомостями щодо проходження військової служби; трудова книжка із записами про трудову діяльність; документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно; свідоцтво про базову загальну середню освіту; атестат про повну загальну середню освіту; документ про професійно-технічну освіту; документ про вищу освіту (науковий ступінь); довідка з місця навчання; рішення районної, районної у м. Києві чи Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування; медичні документи; копії документів, до яких вносилися відомості про місце проживання, або витяг з реєстру територіальної громади, або е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон, які містять відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання (у тому числі виданих/сформованих на ім'я батьків (одного з батьків) або інших законних представників) або відомості щодо навчання на відповідних територіях; фотографії; відеозаписи тощо);

{Абзац другий пункту 4 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі відсутності документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, під час подання заяви про взяття на облік у період дії воєнного стану заявник пред'являє відображення в електронній формі інформації, що міститься у документах, що посвідчують особу та

підтверджують громадянство України або її спеціальний статус, сформованих засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) або еДокумент, або довідку про подання документів для оформлення паспорта громадянина України, видану центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, за формою згідно з додатком 3, для осіб, яких ідентифіковано за відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС.

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 755 від 01.07.2022}

Законний представник дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, посадові особи, які здійснюють заходи щодо захисту прав такої дитини, у разі необхідності підтвердження чи перевірки персональних даних дитини можуть отримати відповідні відомості на підставі письмового запиту до Мінсоцполітики.

У разі подання заяви про взяття на облік законним представником особи, від імені якої подається заява, або керівником закладу соціального захисту/представником органу опіки та піклування додатково подаються:

{Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ № 740 від 28.06.2022}

документ, що посвідчує особу заявника;

{Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ № 740 від 28.06.2022}

документ, що підтверджує повноваження заявника як законного представника особи, від імені якої подається заява, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі);

{Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ № 740 від 28.06.2022}

документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника закладу соціального захисту, та документ, що підтверджує факт зарахування особи до такого закладу (у разі зарахування до закладу);

{Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ № 740 від 28.06.2022}

свідоцтво про народження дитини у разі потреби.

{Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ № 740 від 28.06.2022}

У разі подання заяви про взяття на облік малолітньої дитини особою, зазначеною в абзацах сьомому - десятому пункту 2 цього Порядку, додатково подаються:

{Абзац пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

документ, що посвідчує особу заявника;

документи, що підтверджують родинні стосунки між дитиною та заявником;

документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або

закладу соціального захисту дітей, в якому дитина перебуває на повному державному забезпеченні, та документ, що підтверджує факт зарахування дитини до такого закладу.

Для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, достатньо наявності одного з перелічених доказів (у такому разі розглядаються фотографії або відеозаписи підтвердних документів), який надає обґрунтовані підстави вважати факт проживання на день виникнення обставин, зазначених у статті 1 Закону, на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі прийняття органом соціального захисту населення рішення про те, що надані відомості не є достатньо обґрунтованими, заявник може оскаржити таке рішення до територіальних органів Нацсоцслужби або у судовому порядку.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

{Пункт 4 в редакції Постанов КМ № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016}

5. З метою обліку внутрішньо переміщених осіб уповноважений орган веде Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб, держателем якої є Мінсоцполітики, до якої вноситься така інформація:

{Абзац перший пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}
прізвище, ім'я, по батькові, громадянство;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}
дата, місце народження;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}
стать;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}
документ, що посвідчує особу;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}
номер довідки, дата її видачі та назва органу, що її видав;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

відомості про останнє зареєстроване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на території, де виникли обставини, зазначені у статті 1 Закону, та її фактичне місце проживання/перебування;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

адреса, за якою із внутрішньо переміщеною особою може вестися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та номер телефону;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби

внутрішньо переміщених осіб, стан їх забезпечення;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

відомості про виплачені особі грошові кошти;

{Абзац пункту 5 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);

{Пункт 5 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію;

{Пункт 5 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;

{Пункт 5 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

інші відомості.

{Пункт 5 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 352 від 08.06.2016}

Для ідентифікації в зазначеній базі даних може міститися фотографічне зображення внутрішньо переміщеної особи.

{Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 264 від 15.04.2015}

6. У день подання заяви про взяття на облік, крім випадків, передбачених абзацом другим пункту 4 цього Порядку, безоплатно видається довідка за формою згідно з додатком 2, яка роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

{Абзац перший пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 332 від 20.03.2022}

У період дії воєнного стану в разі звернення внутрішньо переміщеної особи для отримання довідки до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг відповідна довідка видається уповноваженою особою територіальної громади / центру надання адміністративних послуг.

{Пункт 6 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Електронна форма довідки може формуватися засобами Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб та Порталу Дія і передається в мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) внутрішньо переміщеної особи за її запитом шляхом використання інформації, наявної в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та переданої до Порталу Дія з дотриманням вимог законодавства про інформацію та законодавства про захист

персональних даних.

{Пункт 6 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

У випадках, передбачених абзацом другим пункту 4 цього Порядку, уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву протягом 15 робочих днів та прийняти рішення про видачу довідки або відмову в її видачі.

Довідку отримує кожна дитина, в тому числі та, що прибула без супроводження батьків, законного представника, а також дитина, яка народилася у внутрішньо переміщеної особи, що перемістилася з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінреінтеграції, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також у дітей, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення. У довідці та в заяві про взяття на облік дитини, яка народилася у внутрішньо переміщеної особи, зазначається остання адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання батьків (одного з батьків).

{Абзац п'ятий пункту 6 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Довідка діє безстроково, крім випадків, передбачених статтею 12 Закону та абзацом восьмим цього пункту.

{Абзац шостий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Довідка, видана до 20 червня 2016 р., яка не скасована і строк дії якої не закінчився, є дійсною та діє безстроково, крім випадків, передбачених статтею 12 Закону.

Довідка, видана до 20 червня 2016 р., у якій адресою фактичного місця проживання вказано адресу місцезнаходження органу державної влади, органу місцевого самоврядування, юридичної особи публічного права, її підрозділу, будь-якого іншого приміщення, за якою внутрішньо переміщена особа фактично не проживає, підлягає перереєстрації до 20 липня 2016 року. Для цього внутрішньо переміщена особа особисто або через законного представника (у випадках, передбачених абзацами першим - десятим пункту 2 цього Порядку) звертається за видачею довідки до уповноваженого органу, а раніше видана їй довідка вилучається, про що вносяться відповідні записи до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац восьмий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Довідка, зазначена в абзаці восьмому цього пункту, не перереєстрована у встановлений строк, не є дійсною, про що вноситься відповідний запис до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац дев'ятий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

У разі наявності у внутрішньо переміщеної особи обґрунтованих причин, що унеможливають перереєстрацію довідки у встановлений строк, така особа подає до уповноваженого органу за фактичним місцем проживання відповідну письмову заяву та підтвердні документи. У такому разі строк перереєстрації довідки, зазначеної в абзаці восьмому цього пункту, може бути збільшено до 60 днів за рішенням уповноваженого органу.

{Абзац десятий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Уповноважені органи ведуть журнал обліку виданих довідок.

{Пункт 6 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

6¹. Особа, яка включена до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб може замовити електронну довідку, яка підтверджує факт внутрішнього переміщення і взяття на облік такої особи (далі - електронна довідка), разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом). Замовлення та формування електронної довідки здійснюється безоплатно.

{Абзац перший пункту 6¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 332 від 20.03.2022}

Електронну довідку малолітньої дитини, недієздатної особи або особи, дієздатність якої обмежена, може замовити законний представник або інша особа, зазначена в абзацах шостому - десятому пункту 2 цього Порядку.

{Абзац другий пункту 6¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

Для замовлення електронної довідки особі необхідно встановити мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) на електронний пристрій, критерії якого підтримують використання такого додатка, підключений до Інтернету, і пройти електронну ідентифікацію та автентифікацію.

{Абзац третій пункту 6¹ в редакції Постанови КМ № 1286 від 09.12.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 332 від 20.03.2022}

Електронна довідка формується засобами Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб та Порталу Дія і передається в мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) особи за її запитом шляхом використання інформації, наявної в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та переданої до Порталу Дія з дотриманням вимог законодавства про інформацію та законодавства про захист персональних даних.

В електронній довідці відображається така інформація:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, зазначеної в абзацах сьомому - десятому пункту 2 цього Порядку;

{Абзац шостий пункту 6¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

дата народження;

місце народження;

стать;

серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус;

найменування органу, який видав паспорт громадянина України або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, дата видачі паспорта або документів;

відомості про зареєстроване та фактичне місце проживання;

номер та дата видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;

найменування органу, який видав довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

У разі подання заяви про взяття на облік малолітньої дитини особою, зазначеною в абзацах сьомому - десятому пункту 2 цього Порядку, також відображається така інформація:

{Абзац п'ятнадцятий пункту 6¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) дитини;

серія та номер свідоцтва про народження дитини;

найменування органу, який видав свідоцтво про народження дитини, та дата видачі свідоцтва.

Інформаційна взаємодія Порталу Дія та Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб здійснюється відповідно до Положення про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 606 “Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 73, ст. 2455).

Особа за її запитом отримує через мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) сформовану електронну довідку разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом) за наявності в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб необхідної інформації.

Доступ особи до електронної довідки забезпечується протягом періоду дії довідки та припиняється в разі прийняття рішення про скасування довідки з відображенням відповідного статусу дії довідки під час проведення перевірки з використанням технічних засобів Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб та Порталу Дія.

Електронна довідка пред'являється особою на електронному носії, критерії якого підтримують використання мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), без пред'явлення довідки про взяття

на облік внутрішньо переміщеної особи.

Особа може подавати електронну довідку через Портал Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), за умови проведення одержувачами такої інформації перевірки та підтвердження відповідності таких реєстраційних даних в електронній формі за допомогою інформаційно-комунікаційних систем. Перевірка достовірності електронної довідки здійснюється у випадках, передбачених законодавством, за допомогою технічних засобів, зокрема з використанням унікального електронного ідентифікатора (QR-коду, штрих-коду, цифрового коду), який забезпечує в режимі реального часу отримання даних з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац двадцять третій пункту б¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1136 від 08.10.2022}

Особа за власним рішенням може надати електронні копії (відомості, дані) електронної довідки засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), визначеним нею юридичним особам та фізичним особам - підприємцям, інформаційно-комунікаційні системи яких підключені до Порталу Дія.

{Абзац двадцять четвертий пункту б¹ в редакції Постанови КМ № 1286 від 09.12.2021}

Юридичні особи і фізичні особи - підприємці можуть підключити власні інформаційно-комунікаційні системи до Порталу Дія для отримання електронних копій (відомостей, даних) електронних довідок шляхом укладення з технічним адміністратором Порталу Дія договору про надання послуги підключення інформаційної системи до Порталу Дія, який є договором приєднання.

{Абзац двадцять п'ятий пункту б¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

Електронні копії (відомості, дані) електронних довідок також можуть бути сформовані засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості), для забезпечення можливості подальшої їх передачі електронною поштою з дотриманням вимог законодавства у сфері захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах за умови укладення суб'єктами, що отримуватимуть такі електронні копії, з технічним адміністратором Порталу Дія договору приєднання.

{Пункт б¹ доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

Інформаційно-комунікаційні системи, що підключаються до Порталу Дія для отримання електронних копій (відомостей, даних) електронних довідок, повинні відповідати вимогам законодавства у сфері захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах. Юридичні особи та фізичні особи - підприємці повинні забезпечити обробку та використання зазначених електронних копій (відомостей, даних) відповідно до вимог Закону

України “Про захист персональних даних”.

{Абзац двадцять сьомий пункту 6¹ в редакції Постанови КМ № 1286 від 09.12.2021}

{Порядок доповнено пунктом 6¹ згідно з Постановою КМ № 910 від 16.09.2020}

7. Під час видачі довідки посадова особа уповноваженого органу або уповноважена особа територіальної громади/ центру надання адміністративних послуг інформує внутрішньо переміщену особу, яка береться на облік, про:

{Абзац перший пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 476 від 19.04.2022}

можливості розв’язання проблем, пов’язаних із соціальним захистом, зокрема з відновленням соціальних виплат;

можливість та порядок отримання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання;

{Абзац третій пункту 7 в редакції Постанови КМ № 754 від 14.08.2019; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 476 від 19.04.2022}

місцезнаходження місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

{Абзац четвертий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 754 від 14.08.2019}

обов’язок повідомити про зміну місця проживання уповноваженому органу за новим місцем проживання протягом 10 днів з дня прибуття до нового місця проживання;

обов’язок повідомити уповноваженому органу або уповноваженій особі територіальної громади / центру надання адміністративних послуг за місцем отримання довідки про добровільне повернення до покинутого постійного місця проживання не пізніше як за три дні до від’їзду або протягом трьох днів уповноваженому органу після повернення до покинутого постійного місця проживання.

{Абзац шостий пункту 7 в редакції Постанови КМ № 476 від 19.04.2022}

Про факт видачі довідки дитині-сироті, дитині, позбавленій батьківського піклування, малолітній дитині, яка прибула без супроводження законного представника, уповноважений орган невідкладно інформує службу у справах дітей за місцем перебування такої дитини.

Якщо внутрішньо переміщена особа/законний представник такої особи повернулися до покинутого місця проживання, виїхали за кордон на постійне місце проживання або хочуть відмовитися від довідки, вони зобов’язані повідомити про такі обставини органу соціального захисту населення/ уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради/ центру надання адміністративних послуг за місцем обліку або надіслати заяву з використанням засобів поштового/електронного зв’язку (за технічної можливості з накладенням кваліфікованого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису) протягом

трьох календарних днів після прибуття.

{Пункт 7 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

У такій заяві повинно бути зазначено дату видачі та номер довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, номер або серію (за наявності) паспорта громадянина України або іншого документа, що підтверджує право на постійне проживання в Україні (для іноземців та осіб без громадянства)/свідоцтва про народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності), про що уповноваженим органом вносяться відповідні дані до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 7 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

За наявності технічної можливості внутрішньо переміщена особа у разі наявності реєстраційного номера облікової картки платника податків повідомляє про відмову від довідки внутрішньо переміщеної особи засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія).

{Пункт 7 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

{Пункт 7 в редакції Постанови КМ № 428 від 15.06.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015; в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

7⁻¹. У разі наявності підстав, передбачених статтею 12 Закону, МВС, Національна поліція, ДМС, СБУ, Адміністрація Держприкордонслужби, Мінфін, Мінцифри подають уповноваженому органу відповідну інформацію для прийняття рішення щодо зняття з обліку внутрішньо переміщених осіб.

Рішення про скасування дії довідки відповідно до статті 12 Закону (крім осіб, які є власниками знищеного або пошкодженого (до ступеня непридатного для проживання) житлового приміщення (до відновлення такого житлового приміщення) внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, що підтверджується інформацією з Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України (далі - Реєстр пошкодженого та знищеного майна) (за технічної можливості), або органом місцевого самоврядування, або обласною державною (військовою) адміністрацією) приймається керівником уповноваженого органу за місцем проживання особи та надається їй протягом трьох днів з дати прийняття такого рішення або надсилається на адресу місця проживання, зазначену в довідці.

{Абзац другий пункту 7⁻¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою

КМ № 709 від 11.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Рішення про скасування дії довідки також приймається після надання повідомлення внутрішньо переміщеною особою про повернення до покинутого постійного місця проживання (крім осіб, які є власниками знищеного або пошкодженого (до ступеня непридатного для проживання) житлового приміщення (до відновлення такого житлового приміщення) внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, що підтверджується інформацією з Реєстру пошкодженого та знищеного майна) (за технічної можливості), або органом місцевого самоврядування, або обласною державною (військовою) адміністрацією):

{Абзац третій пункту 7¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

керівником відповідного уповноваженого органу або уповноваженою особою територіальної громади / центру надання адміністративних послуг - у разі подання повідомлення за місцем отримання довідки;

керівником відповідного уповноваженого органу - у разі подання повідомлення після повернення до покинутого постійного місця проживання.

Уповноважений орган або уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг на підставі прийнятого рішення невідкладно вносить до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб запис про скасування дії довідки.

{Порядок доповнено пунктом 7¹ згідно з Постановою КМ № 79 від 04.03.2015; в редакції Постанов КМ № 352 від 08.06.2016, № 476 від 19.04.2022}

7². На період дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та протягом 30 днів з дня його відміни забороняється прийняття рішення про скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання.

{Порядок доповнено пунктом 7² згідно з Постановою КМ № 476 від 19.04.2022}

8. Заявнику може бути відмовлено у видачі довідки у разі, коли:

1) відсутні обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, зазначені у статті 1 Закону;

2) у державних органів наявні відомості про подання завідомо неправдивих відомостей для отримання довідки;

3) заявник втратив документи, що посвідчують особу (до їх відновлення);

4) у документі заявника, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її

спеціальний статус, немає відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутні докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, визначені абзацом другим пункту 4 цього Порядку;

5) докази, надані заявником для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у статті 1 Закону, не підтверджують такого факту.

Рішення про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстав для відмови, підписане керівником уповноваженого органу, видається заявнику в день подання заяви про взяття на облік, а у випадку, передбаченому абзацом другим пункту 4 цього Порядку, - не пізніше ніж через 15 робочих днів після її подання.

{Пункт 8 в редакції Постанови КМ № 352 від 08.06.2016}

9. У разі зміни фактичного місця проживання/перебування заявник або особа, зазначена в абзацах сьомому - десятому пункту 2 цього Порядку, звертається за видачею довідки до уповноваженого органу за місцем фактичного проживання/перебування, а раніше видана йому довідка вилучається, про що вносяться відповідні зміни до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац перший пункту 9 в редакції Постанови КМ № 1286 від 09.12.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 269 від 13.03.2022}

{Абзац другий пункту 9 виключено на підставі Постанови КМ № 1286 від 09.12.2021}

Для підтвердження даних про смерть внутрішньо переміщених осіб використовуються відомості з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, які передаються до Мінсоцполітики шляхом автоматизованого обміну електронними даними між інформаційними ресурсами Мін'юсту та Мінсоцполітики через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів у порядку, передбаченому законодавством.

Заявник повинен актуалізувати раніше подані відомості, зазначені в абзацах одинадцятому - чотирнадцятому пункту 3 цього Порядку.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

Взяття на облік заявника у разі зміни фактичного місця проживання/перебування здійснюється без додаткового подання заяви про взяття на облік і документів, зазначених в пунктах 3 і 4 цього Порядку.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

Отримання уповноваженим органом документів та/або інформації, що необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем

проживання/перебування, здійснюється без участі заявника шляхом доступу уповноваженого органу до відповідних інформаційно-комунікаційних систем або в автоматичному режимі шляхом електронної інформаційної взаємодії інформаційно-комунікаційних систем через систему електронної взаємодії таких систем.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

У разі коли документи та/або інформація, що необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, не містяться в інформаційно-комунікаційних системах, такі документи та/або інформація отримуються уповноваженим органом без участі заявника шляхом здійснення інформаційного запиту.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

{Пункт 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 264 від 15.04.2015; в редакції Постанов КМ № 636 від 26.08.2015, № 964 від 14.12.2016, № 386 від 20.05.2020}

9¹. Заявник має право подати до уповноваженого органу повідомлення про зміну фактичного місця проживання/перебування або про добровільне повернення до покинутого постійного місця проживання (далі - повідомлення) через Портал Дія.

{Абзац перший пункту 9¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 476 від 19.04.2022}

Повідомлення може бути подано через Портал Дія заявником, який пройшов автентифікацію з використанням інтегрованої системи автентифікації, електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, відповідно до вимог Закону України “Про електронні довірчі послуги” або інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановити особу заявника.

У разі відсутності в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб персональних даних заявника формування повідомлення блокується та інформація про це надсилається заявнику засобами Порталу Дія (за наявності технічної можливості).

{Абзац третій пункту 9¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Повідомлення в електронній формі формується автоматично засобами Порталу Дія у довільній формі, придатній для сприйняття його змісту.

У повідомленні зазначаються такі відомості про заявника:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності);

дата народження;

серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус;

найменування органу, який видав паспорт громадянина України або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, дата

видачі та строк дії (за наявності) паспорта/документа;
реєстраційний номер облікової картки платника податків;
відомості про нове фактичне місце проживання/перебування;
актуалізовані раніше подані відомості, зазначені в абзацах одинадцятому
- чотирнадцятому пункту 3 цього Порядку;
електронна адреса для офіційного листування, контактний номер
телефону.

Якщо до складу сім'ї заявника входять малолітні, неповнолітні діти, недієздатні особи або особи, дієздатність яких обмежена, що є внутрішньо переміщеними особами і змінили фактичне місце проживання/перебування, у повідомленні в електронній формі заявником зазначаються їх прізвища, імена, по батькові (за наявності) і дати народження.

Формування повідомлення в електронній формі завершується після накладення електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису заявника.

Раніше подані відомості, зазначені в абзацах одинадцятому - чотирнадцятому пункту 3 цього Порядку, актуалізуються заявником.

Сформоване повідомлення передається засобами Порталу Дія через інформаційні системи Мінсоцполітики до уповноважених органів за попереднім і новим фактичним місцем проживання/перебування заявника.

Уповноважений орган за новим фактичним місцем проживання/перебування заявника розглядає отримане повідомлення відповідно до положень цього Порядку та протягом одного робочого дня вносить відповідні зміни до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Взяття на облік заявника за новим фактичним місцем проживання/перебування здійснюється відповідно до пункту 9 цього Порядку.

Інформація про зміну фактичного місця проживання/перебування відображається з використанням інформаційних систем Мінсоцполітики в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та передається через інформаційні системи Мінсоцполітики до Порталу Дія.

Засобами Порталу Дія в автоматичному режимі повідомляється заявнику про результат розгляду повідомлення.

Заявник може звернутися до уповноваженого органу, а в разі надання послуги через центр надання адміністративних послуг - до центрів надання адміністративних послуг за фактичним місцем проживання/перебування та отримати довідку із зазначенням нового фактичного місця проживання/перебування.

Замовлення та формування електронної довідки разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом) із зазначенням нового фактичного місця проживання/перебування заявника здійснюється відповідно до положень цього Порядку.

{Порядок доповнено пунктом 9¹ згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

9². Інформаційна взаємодія суб'єктів інформаційних відносин здійснюється засобами системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів.

У разі відсутності технічної можливості передачі даних з використанням засобів системи, визначеної в абзаці першому цього пункту, інформаційна взаємодія суб'єктів інформаційних відносин може здійснюватися з використанням інших інформаційно-комунікаційних систем із застосуванням в них відповідних комплексних систем захисту інформації з підтвердженою відповідністю за результатами державної експертизи в порядку, встановленому законодавством.

{Абзац другий пункту 9² із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1136 від 08.10.2022}

Порядок інформаційної взаємодії встановлюється Мінцифри та Мінсоцполітики шляхом укладення договорів про інформаційну взаємодію.

Обмін інформацією здійснюється в електронній формі з дотриманням вимог Законів України “Про електронні документи та електронний документообіг”, “Про електронні довірчі послуги”, “Про захист персональних даних”, “Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах”.

{Абзац четвертий пункту 9² із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1136 від 08.10.2022}

{Порядок доповнено пунктом 9² згідно з Постановою КМ № 1286 від 09.12.2021}

10. У разі втрати або псування довідки уповноважений орган замість неї безоплатно видає дублікат на підставі заяви особи, якій видавалася довідка.

{Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

11. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають право безоплатно отримувати інформацію з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, зокрема в електронній формі у порядку електронної інформаційної взаємодії або за допомогою технічних засобів з використанням унікального електронного ідентифікатора (QR-коду, штрих-коду, цифрового коду).

{Абзац перший пункту 11 в редакції Постанови КМ № 910 від 16.09.2020}

Інформація про осіб, які переміщуються, надається з дотриманням вимог законодавства про інформацію та законодавства про захист персональних даних.

{Пункт 11 в редакції Постанови КМ № 636 від 26.08.2015}

До структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, структурного підрозділу з питань соціального захисту населення виконавчих органів міських, районних у містах рад/виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті ради/центру надання адміністративних послуг _____

(зазначити від кого: заявник, законний представник, родич малолітньої дитини, вітчим, мачуха, з якими проживає (перебуває) дитина, представник органу опіки та піклування, керівник дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування, недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена)

(ПІБ заявника, законного представника, родича, вітчима, мачухи, з якими проживає (перебуває) дитина, представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування, недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена)
Про взяття на облік

(заповнюється законним представником, родичем малолітньої дитини, вітчимом, мачухою, з якими проживає (перебуває) дитина, представником органу опіки та піклування, керівником дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування, недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена)

(ПІБ малолітньої дитини, недієздатної особи або особи, цивільна дієздатність якої обмежена)

Відомості про внутрішньо переміщену особу:

громадянство _____
останнє задеклароване/зареєстроване місце проживання
внутрішньо переміщеної особи з місця переміщення

документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус: серія _____ номер _____,
виданий _____

дата видачі “ _____ ” _____ р.

свідоцтво про народження дитини: серія _____, номер _____

адреса місця, куди перемістилася особа, та контактний номер телефону _____

дата народження “ _____ ” _____ р.

місце народження _____

стать _____

ЗАЯВА

про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи

(Затверджено наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 8 червня

Фактичне місце проживання/перебування _____
(вулиця, номер будинку, номер квартири,

назва населеного пункту, району, області, найменування дитячого закладу, закладу охорони
здоров'я або закладу

соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену
батьківського піклування,

недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена, та з якої дати проживає)
_____ 20__ р.

Категорія

_____ (пенсіонер, одержувач соціальної допомоги, працездатна особа, безробітний,
дитина-сирота, дитина, позбавлена батьківського піклування, недієздатна
особа, особа, цивільна дієздатність якої обмежена, малолітня дитина, яка
переміщується без супроводу законних представників, тощо)

Відомості про наявність інвалідності:
причина настання інвалідності

_____ група (підгрупа) інвалідності

_____ нозологічні ознаки

_____ потреба в технічних та інших засобах реабілітації

_____ потреба у санаторно-курортному лікуванні _____

Відомості про працевлаштування _____
(посада, найменування підприємства, установи, організації)

Освіта _____

Спеціалізація за професійною освітою _____

Професія _____

Посада за останнім місцем роботи _____

Види соціальних виплат, які отримує _____

(пенсія за віком, пенсія по інвалідності,

_____ пенсія у зв'язку із втратою годувальника, допомога сім'ям з дітьми тощо)

Відомості про членів сім'ї, які переміщуються разом із внутрішньо переміщеною особою (заповнюється одним із членів сім'ї):

ПІБ	Родинні стосунки	Дата народження	Серія, номер документа, що посвідчує особу, або свідоцтва про народження, дані про документ, що підтверджує спеціальний статус особи	Категорія (пенсіонер, одержувач соціальної допомоги, працездатна особа тощо)

Відомості про законних представників, які супроводжують малолітню дитину, недієздатних осіб або осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, родичів (бабу, діда, прабабу, прадіда, тітку, дядька, повнолітніх брата або сестру) або вітчима, мачуху, з якими проживає (перебуває) дитина:

ПІБ	Родинні стосунки	Громадянство	Дата народження	Серія, номер документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус	Місце проживання

Відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу) _____

Потреби внутрішньо переміщеної особи (житлові, соціальні, медичні, освітні тощо) _____

Відомості про реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті, або які не є громадянами України) _____

Я, _____,
(ПІБ)

даю згоду на обробку, використання, зберігання та надання моїх персональних даних/персональних даних особи, від імені якої подається заява, відповідно до Закону України "Про захист персональних даних".

Інформація щодо персональних даних може передаватися до агенцій ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста для надання допомоги:

даю згоду не даю згоди

_____
(дата)

_____
(підпис заявника, законного представника,
керівника закладу)

_____
(ПІБ)

{Порядок доповнено Додатком 1 згідно з Постановою КМ № 332 від 20.03.2022}

Додаток 2
до Порядку
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
від 8 червня 2016 р. № 352)

ДОВІДКА
від _____ 20__ р. № _____
про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи

Видана

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Дата і місце народження _____

Стать _____

_____ (серія, номер (у разі наявності), дата видачі паспорта громадянина України, ким і коли виданий/дані

_____ про документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус,

_____ або свідоцтво про народження дитини)

Відомості про законного представника, що супроводжує малолітню дитину, недієздатну особу або особу, дієздатність якої обмежена _____

Зареєстроване місце проживання _____ (вулиця, номер будинку, квартири,

_____ населений пункт, район, область, найменування та адреса дитячого закладу,

_____ закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту дітей, до якого влаштовано

_____ дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування)

Фактичне місце проживання/перебування _____ (вулиця, номер будинку,

_____ квартири, населений пункт, район, область, найменування та адреса дитячого закладу,

_____ закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту дітей, до якого влаштовано

_____ дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування)

Довідка пред'являється разом з паспортом громадянина України або іншим документом, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтвом про народження дитини.

Посадова особа структурного підрозділу з
питань соціального захисту населення/
уповноважена особа територіальної громади
/ центру надання адміністративних послуг

_____ (підпис)

_____ 20__ р.

МП

_____ (місце для службової інформації)

----- (лінія відрізу)

ВІДРИВНИЙ ТАЛОН до довідки від _____ 20__ р. № _____, виданої

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (серія, номер (у разі наявності), дата видачі паспорта громадянина України, ким і коли виданий/
дані про документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус,
або свідоцтво про народження дитини)

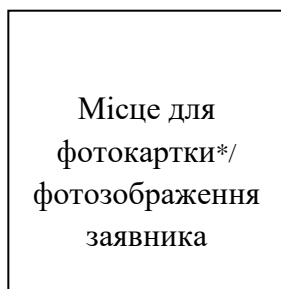
_____ (дата)

_____ (підпис особи, якій видано довідку; законного
представника; керівника дитячого закладу, закладу
охорони здоров'я, закладу соціального захисту дітей,
до якого влаштовано дитину-сироту або дитину,
позбавлену батьківського піклування; родича
малолітньої дитини, вітчима, мачухи, в яких
проживає (перебуває) дитина; представника органу
опіки та піклування)

_____ (місце для службової інформації)

*{Додаток із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 264 від 15.04.2015; в редакції
Постанов КМ № 636 від 26.08.2015, № 352 від 08.06.2016; із змінами, внесеними згідно з
Постановами КМ № 548 від 11.07.2018, № 269 від 13.03.2022, № 332 від 20.03.2022}*

Додаток 3
до Порядку

_____
(найменування органу, який видав довідку)
_____

МП*

№ _____

_____ 20__ р.

ДОВІДКА

про подання документів для оформлення
паспорта громадянина України

Видана

Прізвище

Власне ім'я

По батькові (за наявності)

Дата народження

Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)

Місце народження

Інформація про задеклароване (зареєстроване) місце проживання (перебування)

Довідка засвідчує факт подання документів для оформлення (позначити необхідне):

паспорта громадянина України у формі картки**

паспорта громадянина України у формі книжечки***

здійснення вклеювання фотокартки до паспорта громадянина України при досягненні 25 або 45 років***

Особу, на ім'я якої видано довідку, ідентифіковано за відомостями (позначити необхідне):

Єдиного державного демографічного реєстру

відомчої інформаційної системи ДМС

_____
(повне найменування посади посадової
особи)

_____
(підпис)

_____
(ініціали та прізвище)

* Вклеєна фотокартка скріплюється печаткою у разі подання документів для оформлення паспорта громадянина України у формі книжечки або для вклеювання до паспорта фотокартки при досягненні 25 або 45 років.

** Довідка формується територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належать до сфери управління ДМС.

*** Довідка формується територіальним підрозділом ДМС.

{Порядок доповнено Додатком 3 згідно з Постановою КМ № 755 від 01.07.2022}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 15 квітня 2022 р. № 446
Київ

Про реалізацію спільного з Всесвітньою продовольчою програмою ООН проекту щодо додаткових заходів із соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Погодитися з пропозицією Міністерства соціальної політики щодо реалізації спільного проекту Всесвітньої продовольчої програми ООН щодо додаткових заходів із соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб (далі - проект), відповідно до обміну листами між Урядом України та Всесвітньою продовольчою програмою ООН від 26 лютого 2022 року, з урахуванням того, що:

в рамках реалізації проекту право на виплату додаткової грошової допомоги за рахунок коштів Всесвітньої продовольчої програми ООН (далі - допомога) мають внутрішньо переміщені особи, зазначені в абзаці вісімнадцятому пункту 2 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312), - із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 269 та від 20 березня 2022 р. № 332, відомості про яких включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб (далі - внутрішньо переміщені особи);

виплата допомоги в рамках реалізації проекту здійснюється додатково без подання окремого звернення внутрішньо переміщеною особою на підставі відомостей, що містяться в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб, незалежно від отримання особою інших видів допомоги, зокрема виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам;

для отримання допомоги Міністерство соціальної політики формує і передає Всесвітній продовольчій програмі ООН перелік внутрішньо переміщених осіб взаємоузгоджених вразливих категорій, відомості про яких включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб за черговістю дати включення відповідної інформації про таких осіб до Єдиної бази даних.

До переліку вноситься така інформація про внутрішньо переміщену особу:

прізвище, ім'я та по батькові (за наявності);

дата народження;

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання

відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті);

останнє задеклароване/zareєстроване місце проживання (область та район);

кількість переміщених членів домогосподарства;

контактний номер мобільного телефону.

Детальні умови реалізації проекту, категорії отримувачів допомоги та питання обміну інформацією для проведення виплати допомоги визначаються Меморандумом про взаєморозуміння між Всесвітньою продовольчою програмою ООН та Міністерством соціальної політики. Обробка персональних даних осіб здійснюється Міністерством соціальної політики та уповноваженими партнерами Всесвітньої продовольчої програми ООН відповідно до законодавства про захист персональних даних;

за результатами розгляду інформації та проведеної перевірки щодо уникнення подвійних виплат, Всесвітньою продовольчою програмою ООН надсилається повідомлення на контактний номер мобільного телефону з підтверджуючим кодом та інформацією про те, як отримати грошовий переказ;

виплата допомоги здійснюється в розмірі 2220 гривень на кожного члена домогосподарства на місяць, але не більш як для трьох осіб. Виплата допомоги здійснюється щомісяця протягом трьох місяців через систему Міжнародних грошових переказів Western Union на території України, та через будь-якого іншого постачальника фінансових послуг, з яким у Всесвітньої продовольчої програми ООН укладено угоду, шляхом надсилання грошового переказу внутрішньо переміщеній особі;

розмір отриманої допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу домогосподарства для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства, та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу відповідно до підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 26 квітня 2022 р. № 487
Київ

Про реалізацію спільного з Місією Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо додаткових заходів із соціальної підтримки окремих категорій населення

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Погодитися з пропозицією Міністерства соціальної політики щодо реалізації за участю Місії Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні та Товариства Червоного Хреста України спільного проекту щодо додаткових заходів із соціальної підтримки окремих категорій населення, зокрема із числа внутрішньо переміщених осіб (далі - проект), з урахуванням того, що:

в рамках реалізації проекту право на виплату додаткової грошової допомоги за рахунок коштів Місії Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні та Товариства Червоного Хреста України (далі - допомога) мають окремі категорії населення, зокрема із числа внутрішньо переміщених осіб, зазначених в абзаці вісімнадцятому пункту 2 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312), - із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 269 та від 20 березня 2022 р. № 332, відомості про яких включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб (далі - отримувачі);

виплата допомоги в рамках реалізації проекту здійснюється додатково незалежно від отримання інших видів допомоги, зокрема виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам;

для отримання допомоги Міністерство соціальної політики формує і передає Місії Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні або Товариству Червоного Хреста України перелік отримувачів взаємоузгоджених вразливих категорій, відомості про яких містяться в інформаційних базах даних Міністерства соціальної політики, зокрема Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб, або осіб, які подали заявку на отримання допомоги шляхом заповнення форми на інформаційній платформі “єДопомога” (edpomoga.gov.ua).

До переліку вноситься інформація, необхідна для ідентифікації отримувачів та здійснення виплат.

Детальні умови реалізації проекту, категорії отримувачів та питання обміну інформацією для виплати допомоги визначаються Меморандумом про співпрацю між Місією Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні,

Товариством Червоного Хреста України та Міністерством соціальної політики. Обробка персональних даних отримувачів здійснюється відповідно до законодавства про захист персональних даних;

за результатами розгляду інформації про отримувачів Місія Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні або Товариство Червоного Хреста України на підставі проведеної внутрішньої перевірки на контактний номер мобільного телефону отримувача надсилають повідомлення про прийняте рішення щодо виплати допомоги;

виплата допомоги здійснюється в розмірі 2500 гривень на кожного отримувача на місяць. Мінімальний строк надання допомоги становить один місяць з можливістю подальшого збільшення тривалості надання допомоги та перегляду критеріїв з огляду на потреби та наявність необхідного фінансування;

розмір отриманої допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу домогосподарства для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства, та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу відповідно до підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 4 березня 2015 р. № 79
Київ

Деякі питання оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Внести до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 11, ст. 280), зміну, що додається.

2. Установити, що:

1) структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі - уповноважені органи) формують і направляють в електронній формі відповідним територіальним підрозділам Державної міграційної служби переліки осіб, яким довідка про взяття на облік особи, що переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції (далі - довідка), видана до набрання чинності цією постановою;

2) територіальні підрозділи Державної міграційної служби:

проводять у двомісячний строк із залученням працівників територіальних органів і підрозділів Міністерства внутрішніх справ, представників інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, перевірку наведених у направлених їм переліках відомостей про фактичне місце проживання осіб та у разі підтвердження таких відомостей проставляють на зворотному боці довідки відмітку про реєстрацію місця проживання осіб, зазначених у довідці. У разі коли під час відвідування місця проживання відповідна особа відсутня, представник територіального підрозділу Державної міграційної служби залишає їй повідомлення про необхідність у 10-денний строк звернутися до такого підрозділу;

подають за результатами проведення перевірки у місячний строк в електронній формі уповноваженим органам інформацію щодо підтвердження відомостей про фактичне місце проживання відповідних осіб, а також проставлення відмітки про реєстрацію місця їх проживання;

3) уповноважені органи вносять зазначену інформацію до Єдиної інформаційної бази даних про взятих на облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, та у разі наявності підстав приймають рішення про зняття з обліку таких осіб.

Прем'єр-міністр України
Інд. 26

А.ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 4 березня 2015 р. № 79

ЗМІНА,
що вноситься до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на
облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території
України або району проведення антитерористичної операції

Доповнити Порядок пунктом 7⁻¹ такого змісту:

“7⁻¹. Уповноважений орган щодня формує та направляє в електронній формі відповідному територіальному підрозділу ДМС перелік осіб, яким видана довідка.

Під час видачі довідки посадова особа уповноваженого органу інформує особу, яка переміщується, про обов'язок повідомити протягом 10 днів відповідному територіальному підрозділу ДМС про фактичне місце проживання, а також про зміну фактичного місця проживання або повернення до покинутого місця проживання.

Територіальний підрозділ ДМС у триденний строк після повідомлення особою, яка переміщується, про фактичне місце проживання проводить перевірку наведених у довідці відповідних відомостей, проставляє у разі підтвердження таких відомостей на зворотному боці довідки відмітку про реєстрацію місця проживання осіб, зазначених у довідці, та щодня подає в електронній формі уповноваженому органу відповідну інформацію.

Довідка не є дійсною без проставлення на її зворотному боці зазначеної відмітки.

Уповноважений орган вносить інформацію територіального підрозділу ДМС до Єдиної інформаційної бази даних про взятих на облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, та у разі наявності підстав приймає рішення про зняття з обліку осіб, які переміщуються.

Територіальний підрозділ ДМС із залученням працівників територіальних органів і підрозділів МВС, представників інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, здійснює щомісяця вибірково перевірку наведених у довідках відомостей про фактичне місце проживання осіб, які переміщуються (не менш як 10 відсотків загальної кількості таких осіб), та у разі непідтвердження зазначених відомостей в одноденний строк повідомляє про це уповноваженому органу для прийняття рішення щодо зняття з обліку осіб, які переміщуються.

Підставою для відновлення на обліку таких осіб є наявність інформації територіального підрозділу ДМС про підтвердження їх фактичного місця проживання.”

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 2 липня 2014 р. № 234

Київ

**Про затвердження Порядку виплати пенсії та надання соціальних послуг
громадянам України, які проживають на території Автономної
Республіки Крим та м. Севастополя**

Відповідно до частини другої статті 7 Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” і пункту 14⁴ розділу XV “Прикінцеві положення” Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Затвердити Порядок виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, що додається.

Прем’єр-міністр України
Інд. 26

А. ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2 липня 2014 р. № 234

ПОРЯДОК

**виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України,
які проживають на території Автономної Республіки Крим
та м. Севастополя**

1. Цей Порядок визначає механізм виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії та соціальні послуги від Пенсійного Фонду Російської Федерації або інших міністерств та відомств, що здійснюють пенсійне забезпечення у Російській Федерації (далі - особи).

2. Пенсійне забезпечення осіб, які отримують пенсію відповідно до Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” (крім військовослужбовців строкової служби та членів їх сімей) або згідно з міжнародними договорами України з пенсійного забезпечення, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, та надання таким особам соціальних послуг здійснюються визначеними Пенсійним фондом України головними управліннями Пенсійного фонду України, а осіб, які отримують пенсію відповідно до інших законодавчих актів, - управліннями Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах (далі - територіальні органи).

3. Особи подають територіальному органу заяву про отримання пенсії відповідно до законодавства України із зазначенням місця проживання

(реєстрації) та паспорт громадянина України (паспорт громадянина України для виїзду за кордон).

За бажанням особи зазначені документи можуть бути подані її представником, який пред'являє документ, що посвідчує його особу, та подає документ (нотаріально засвідчену копію), що підтверджує його повноваження, або надіслані поштою. У таких випадках справжність підпису на заяві засвідчується нотаріально.

4. Територіальний орган на підставі поданих документів надсилає запит щодо витребування пенсійної справи до органів Російської Федерації, зазначених у пункті 1 цього Порядку.

Виплата пенсії після надходження пенсійної справи разом з документами про припинення виплати пенсії поновлюється з дати припинення виплати за місцем попереднього отримання пенсії.

5. Порядок звернення осіб за призначенням (перерахунком), поновленням виплати пенсії особам, переведенням з одного виду пенсії на інший, наданням соціальних послуг, а також підтвердження факту неодержання пенсії та соціальних послуг від органів Російської Федерації, зазначених у пункті 1 цього Порядку, затверджується правлінням Пенсійного фонду України за погодженням з Мінсоцполітики.

6. Виплата пенсії, надання соціальних послуг здійснюються щомісяця поштовими переказами, в тому числі міжнародними, за місцем проживання особи на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

За бажанням особи виплата пенсії, надання соціальних послуг можуть здійснюватися відповідно до Порядку виплати пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги через їх поточні рахунки у банках, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1999 р. № 1596 (Офіційний вісник України, 1999 р., № 35, ст. 1803), за умови відкриття рахунка в банку, розташованому за межами тимчасово окупованої території, з яким територіальним органом укладено відповідний договір.

Переказ пенсії особам проводиться за умови подання щороку до 31 грудня територіальному органу документа про посвідчення факту, що фізична особа є живою, або паспорта громадянина України (паспорта громадянина України для виїзду за кордон).

У разі неподання зазначених документів виплата пенсії припиняється з 1 січня наступного року та поновлюється після їх подання.

7. Виплата пенсій особам, які отримують пенсію згідно з міжнародними договорами України з пенсійного забезпечення, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, здійснюється територіальним органом на підставі відомостей на виплату пенсій, що надійшли від Пенсійного фонду України.

8. Витрати на виплату та доставку пенсії, надання соціальних послуг здійснюються за рахунок коштів, передбачених законодавством на зазначені цілі, а у разі недостатності таких коштів - за рахунок коштів державного бюджету, передбачених Пенсійному фонду України для покриття дефіциту коштів Фонду для виплати пенсій.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 20 березня 2022 р. № 332

Київ

**Деякі питання виплати допомоги на проживання
внутрішньо переміщеним особам**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 363 від 25.03.2022

№ 418 від 09.04.2022

№ 457 від 16.04.2022

№ 507 від 29.04.2022

№ 562 від 07.05.2022

№ 602 від 17.05.2022

№ 740 від 28.06.2022

№ 755 від 01.07.2022

№ 784 від 07.07.2022

№ 923 від 19.08.2022

№ 1168 від 14.10.2022

№ 1364 від 06.12.2022 - з урахуванням змін, внесених Постановою

КМ № 1481 від 30.12.2022

№ 1475 від 30.12.2022

№ 709 від 11.07.2023

№ 789 від 31.07.2023

№ 1226 від 21.11.2023

№ 94 від 26.01.2024

№ 331 від 22.03.2024}

{Установити, що з 1 серпня 2023 р. виплата допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, які перемістилися з територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації, а також особам, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, зруйноване або непридатне для проживання житлове приміщення та яким допомогу було призначено відповідно до Порядку, затвердженого цією Постановою, продовжується автоматично на один шестимісячний період згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023. Виплата допомоги не продовжується особам, що зазначені в абзацах другому-п'ятому пункту 1 Постанови КМ № 709 від 11.07.2023}

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити такі, що додаються:

Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним

особам.

{Абзац третій пункту 1 втратив чинність на підставі Постанови КМ № 1475 від 30.12.2022}

2. З метою забезпечення виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам виділити Міністерству соціальної політики 10000 млн. гривень на програму в загальному фонді державного бюджету 2501480 “Надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг”.

Міністерству фінансів здійснити зазначені видатки за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету.

Виплата допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам може здійснюватися також за рахунок коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, іноземних держав і міжнародних організацій у вигляді благодійної, гуманітарної та матеріальної допомоги, а також добровільних пожертвувань фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та громадських об'єднань, інших, не заборонених законодавством джерел.

3. Внести до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2016 р., № 46, ст. 1669; 2020 р., № 81, ст. 2609; 2021 р., № 98, ст. 6387), - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 269, зміни, що додаються.

4. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 20 березня 2022 р. № 332

ЗМІНИ,

що вносяться до Порядку оформлення і видачі довідки
про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи

1. У пункті 2:

1) в абзаці першому слова “, форму якої затверджує Мінсоцполітики,” замінити словами і цифрою “за формою згідно додатком 1”;

2) абзац вісімнадцятий доповнити словами “(далі - територія адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії)”;

3) абзац дев'ятнадцятий замінити абзацами такого змісту:

“На отримання довідки мають право особи, задеклароване/зареєстроване

місце проживання яких розташоване поза межами території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії, але такі особи:

перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії;

сплатили або за яких сплачено роботодавцем єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за IV квартал 2021 р. або за 2021 рік на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії.”.

2. Доповнити Порядок пунктом 21 такого змісту:

“21. Заява про взяття на облік може бути подана в електронній формі з використанням мобільного додатка Єдиного державного веб-порталу електронних послуг (далі - Портал Дія) повнолітньою або неповнолітньою внутрішньо переміщеною особою, якій присвоєно реєстраційний номер облікової картки платника податків. У разі наявності в такої особи дітей подання заяви про взяття їх на облік можливе лише за наявності відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у свідоцтві про народження таких дітей, виготовленому на паперовому бланку (далі - е-свідоцтво про народження).

Для подання заяви особі необхідно встановити мобільний додаток Порталу Дія на електронний пристрій, критерії якого підтримують використання такого додатка, підключений до Інтернету, із увімкненою функцією геолокації, та пройти електронну ідентифікацію та автентифікацію з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, або інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначного встановлення особи.

Заява про взяття на облік в електронній формі формується засобами мобільного додатка Порталу Дія у формі, придатній для сприйняття її змісту відповідно до відомостей, зазначених у пункті 3 цього Порядку, заповнення форм (полів) заяви здійснюється автоматично, зокрема з урахуванням відомостей, отриманих у порядку електронної інформаційної взаємодії.

Під час формування заяви в мобільному додатку Порталу Дія отримуються/підтверджуються такі відомості:

із Єдиного державного демографічного реєстру через єдину інформаційну систему МВС (щодо осіб, які мають паспорт громадянина України у формі картки та/або паспорт громадянина України для виїзду за кордон, оформлені засобами Єдиного державного демографічного реєстру) - відомості про стать особи, дату та місце народження, серію та/або номер, дату видачі, найменування уповноваженого суб'єкта, що видав паспорт, строк дії (за наявності), адресу та дату поточного задекларованого/зарєєстрованого місця проживання;

із відомчої інформаційної системи ДМС через єдину інформаційну систему МВС - відомості про адресу та дату поточного

задекларованого/zareєстрованого місця проживання, відомості про особу (за наявності): стать, дата та місце народження, серія та номер, дата видачі паспорта громадянина України, найменування уповноваженого суб'єкта, що видав паспорт;

із електронного пристрою, за допомогою якого особа подає заяву, - відомості про геолокацію особи на момент подання такої заяви;

із е-свідоцтва про народження (за наявності) - відомості про серію та номер свідоцтва про народження дитини.

Для визначення застрахованих осіб, зазначених в абзацах дванадцятому - чотирнадцятому пункту 2 цього Порядку, використовуються відомості, надані Пенсійним фондом України.

Протягом одного робочого дня з дня визначення території адміністративно-територіальних одиниць, на яких проводяться бойові дії, ДПС передає Пенсійному фонду України відомості про страхувальників, які перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сформовані ДПС станом на 1 число місяця.

Пенсійний фонд України на підставі відомостей, що обробляються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування про застрахованих осіб, та на підставі інформації ДПС про страхувальників, яка поновлюється щомісяця до 10 числа, формує та передає Мінцифри інформацію про застрахованих осіб, зазначених у абзацах дванадцятому - чотирнадцятому пункту 2 цього Порядку, що містить актуальні відомості на дату та час її формування.

Порядок інформаційної взаємодії між ДПС, Пенсійним фондом України та Мінцифри, структура та формат інформації, зазначеної в цьому пункті, що передається, визначаються в договорі інформаційної взаємодії.

Формування заяви про взяття на облік в електронній формі припиняється за допомогою засобів мобільного додатка Порталу Дія, якщо зазначені в заяві відомості:

надані не в повному обсязі;

не відповідають відомостям інформаційно-комунікаційних систем, зазначених у цьому пункті;

не відповідають вимогам арифметичного та формато-логічного контролю.

Відповідальність за достовірність відомостей, що містяться в заяві про взяття на облік, несе заявник.

У разі подання заяви в електронній формі через Портал Дія, у тому числі мобільний додаток Порталу Дія, складення та/або подання будь-яких інших заяв, документів чи відомостей для отримання довідки не вимагається.

Обробка персональних даних осіб здійснюється відповідно до законодавства про захист персональних даних.

Заява про взяття на облік в електронній формі, сформована засобами мобільного додатка Порталу Дія та накладеним віддаленим кваліфікованим електронним підписом "Дія.Підпис" ("Дія ID") особи, передається засобами

Порталу Дія до інформаційної системи Мінсоцполітики для включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Після включення відомостей про особу до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб така особа може сформувати засобами Порталу Дія електронну довідку, яка підтверджує факт внутрішнього переміщення та взяття на облік такої особи відповідно до пункту 61 цього Порядку.”

3. В абзаці першому пункту 6 слова “за формою згідно з додатком” замінити словами і цифрою “за формою згідно з додатком 2”.

4. У пункті 61:

1) в абзаці першому слова “отримала довідку, може замовити відображення в електронному вигляді інформації, що міститься в довідці” замінити словами “включена до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб може замовити електронну довідку”;

2) в абзаці третьому слова “Єдиного державного веб-порталу електронних послуг (далі - Портал Дія)” замінити словами “Порталу Дія”.

5. У додатку до Порядку слово “Додаток” замінити словом і цифрою “Додаток 2”.

6. Доповнити Порядок додатком 1 такого змісту:

“Додаток 1 до Порядку

До структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, структурного підрозділу з питань соціального захисту населення виконавчих органів міських, районних у містах рад/виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті ради/центру надання адміністративних послуг _____

(зазначити від кого: заявник, законний представник, родич малолітньої дитини, вітчима, мачуха, з якими проживає (перебуває) дитина, представник органу опіки та піклування, керівник дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування, недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена)

(ПІБ заявника, законного представника, родича, вітчима, мачухи, з якими проживає (перебуває) дитина, представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту

або дитину, позбавлену батьківського піклування, недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена)

Про взяття на облік

(заповнюється законним представником, родичем малолітньої дитини, вітчимом, мачухою, з якими проживає (перебуває) дитина, представником органу опіки та піклування, керівником дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування, недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена)

_____
(ПІБ малолітньої дитини, недієздатної особи або особи, цивільна дієздатність якої обмежена)

Відомості про внутрішньо переміщену особу:
громадянство _____

останнє задеклароване/зарєєстроване місце проживання внутрішньо переміщеної особи з місця переміщення _____

документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус: серія _____ номер _____, виданий _____

дата видачі "_____" _____ р.

свідоцтво про народження дитини: серія _____, номер _____

адреса місця, куди перемістилася особа, та контактний номер телефону _____

дата народження "_____" _____ р.

місце народження _____

стать _____

ЗАЯВА

про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи

(Затверджено наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 8 червня

Фактичне місце проживання/перебування _____
(вулиця, номер будинку, номер квартири,

_____
назва населеного пункту, району, області, найменування дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу

_____
соціального захисту, до якого влаштовано дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування,

_____
недієздатну особу або особу, цивільна дієздатність якої обмежена, та з якої дати проживає)
_____ 20__ р.

Категорія

(пенсіонер, одержувач соціальної допомоги, працездатна особа, безробітний, дитина-сирота, дитина, позбавлена батьківського піклування, недієздатна особа, особа, цивільна дієздатність якої обмежена, малолітня дитина, яка переміщується без супроводу законних представників, тощо)

Відомості про наявність інвалідності:
причина настання інвалідності

група (підгрупа) інвалідності

нозологічні ознаки

потреба в технічних та інших засобах реабілітації

потреба у санаторно-курортному лікуванні _____

Відомості про працевлаштування _____
(посада, найменування підприємства, установи, організації)

Освіта _____

Спеціалізація за професійною освітою _____

Професія _____

Посада за останнім місцем роботи _____

Види соціальних виплат, які отримує _____
(пенсія за віком, пенсія по інвалідності,

пенсія у зв'язку із втратою годувальника, допомога сім'ям з дітьми тощо)

Відомості про членів сім'ї, які переміщуються разом із внутрішньо переміщеною особою (заповнюється одним із членів сім'ї):

ПІБ	Родинні стосунки	Дата народження	Серія, номер документа, що посвідчує особу, або свідоцтва про народження, дані про документ, що підтверджує спеціальний статус особи	Категорія (пенсіонер, одержувач соціальної допомоги, працездатна особа тощо)

Відомості про законних представників, які супроводжують малолітню дитину, недієздатних осіб або осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, родичів (бабу, діда, прабабу, прадіда, тітку, дядька, повнолітніх брата або сестру) або вітчима, мачуху, з якими проживає (перебуває) дитина:

ПІБ	Родинні стосунки	Громадянство	Дата народження	Серія, номер документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус	Місце проживання

Відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу) _____

Потреби внутрішньо переміщеної особи (житлові, соціальні, медичні, освітні тощо)

Відомості про реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті, або які не є громадянами України)

Я, _____,

(ПІБ)

даю згоду на обробку, використання, зберігання та надання моїх персональних даних/персональних даних особи, від імені якої подається заява, відповідно до Закону України “Про захист персональних даних”.

Інформація щодо персональних даних може передаватися до агенцій ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста для надання допомоги:

даю згоду   не даю згоди

_____
(дата)

_____
(підпис заявника, законного представника,
керівника закладу)

_____
(ПІБ)”.
_____

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 20 березня 2022 р. № 332
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 11 липня 2023 р. № 709)

ПОРЯДОК

надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам

1. Цей Порядок визначає механізм надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам (далі - допомога).

Допомога призначається для забезпечення соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб із числа незахищених верств населення та стимулювання до працевлаштування внутрішньо переміщених осіб працездатного віку.

1¹. У цьому Порядку термін “непрацююча працездатна особа” означає особу, яка досягла 18-річного віку та за станом здоров'я здатна до трудової діяльності і не працює, не проходить військову службу, не займається підприємницькою діяльністю чи професійною незалежною діяльністю, не здобуває освіти за денною формою у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

{Порядок доповнено пунктом 1¹ згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

2. З 1 серпня 2023 р. допомога призначається на шість місяців внутрішньо переміщеній особі, яка вперше звернулася за призначенням допомоги, та виплачується щомісяця внутрішньо переміщеній особі або уповноваженій особі на внутрішньо переміщену особу у випадку недієздатності отримувача або дитину (далі - уповноважена особа) у такому розмірі:

{Абзац перший пункту 2 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}
для осіб з інвалідністю та дітей - 3000 гривень;
для інших осіб - 2000 гривень.

Допомога призначається на кожну внутрішньо переміщену особу (далі - отримувач), відомості про якого включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац четвертий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

Допомога призначається за повний місяць, у якому уповноважена особа звернулася за її наданням, незалежно від дати такого звернення.

3. З 1 листопада 2023 р. допомога призначається на шість місяців на сім'ю, яка вперше звернулася за призначенням допомоги, та виплачується щомісяця одному з членів сім'ї (далі - уповноважена особа) у такому розмірі:

для осіб з інвалідністю та дітей - 3000 гривень;
для інших осіб - 2000 гривень.

Допомога призначається на кожного члена сім'ї (далі - отримувач), відомості про якого включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Допомога призначається за повний місяць, у якому уповноважена особа звернулася за її наданням, незалежно від дати такого звернення.

До складу сім'ї уповноваженої особи включаються (незалежно від наявності відомостей щодо включення їх до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб) чоловік, дружина, діти, прийомні діти, діти, які виховуються батьками-вихователями в дитячих будинках сімейного типу, усиновлені діти, діти, над якими встановлено опіку або піклування, а також діти, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти (зокрема у період між завершенням навчання в одному із зазначених закладів освіти і вступом до іншого закладу або в період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем і продовженням навчання за іншим рівнем за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців) до досягнення 23 років і не мають власних сімей; діти з інвалідністю після досягнення ними 18-річного віку до визнання їх особами з інвалідністю з дитинства I та II групи; не перебувають в шлюбі повнолітні діти; визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи, які проживають разом з батьками; непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їх утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів; особа, яка проживає разом з одинокою особою з інвалідністю I групи та доглядає за нею; жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі, але проживають однією сім'єю і мають спільних дітей, та/або особи, які встановили у судовому порядку факт проживання однією сім'єю. Членом сім'ї може вважатися одинока особа, а також неповнолітня дитина, якщо така особа не входить до складу сім'ї.

Діти/особи віком до 23 років, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти після досягнення ними 18 років і не мають власних сімей, мають право звертатися за призначенням допомоги особисто, якщо вони мають фактичне місце проживання (перебування) інше, ніж в уповноваженої особи.

{Пункт 3 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

Склад сім'ї уповноваженої особи визначається на дату звернення за призначенням допомоги.

До складу сім'ї уповноваженої особи не включаються:

особа, яка перебуває на повному державному утриманні;

особа, яка представляє інтереси дитини (переміщеної без супроводження законного представника) та перебуває з дитиною у сімейних, родинних відносинах (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат, сестра, тітка, дядько,

вітчим, мачуха), але не є внутрішньо переміщеною особою, за наявності виданого службою у справах дітей за місцем звернення документа, що підтверджує такі відносини з дитиною;

особа, яку батьки або інші законні представники уповноважили супроводжувати дитину, що підтверджується письмовою заявою одного із законних представників, завіреною органом опіки та піклування;

особа, у сім'ю якої влаштовано дитину, яка залишилася без батьківського піклування (за наявності копії наказу служби у справах дітей про тимчасове влаштування);

особа, яка разом не проживає із отримувачем та не пов'язана з ним спільним побутом, що підтверджено документально, або перебуває за кордоном/зникла безвісти/депортована за межі України;

законний представник (для недієздатних або обмежено дієздатних осіб, а також дітей, яким призначено опікуна або піклувальника).

З 1 листопада 2023 р. для призначення допомоги уповноважена особа подає заяву про надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам за формою згідно з додатком 5 (далі - заява).

За технічної можливості заява може бути подана в електронній формі за допомогою засобів Соціального веб-порталу електронних послуг Мінсоцполітики.

{Пункт 3 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

{Пункт 3 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

4. Для призначення допомоги внутрішньо переміщена особа або уповноважена особа подає заяву про надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам за формою згідно з додатком 1 (далі - заява). Така заява подається структурному підрозділу з питань соціального захисту населення районної, районної у м. Києві державної (військової) адміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради (далі - орган соціального захисту населення) або уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради чи центру надання адміністративних послуг за місцем обліку внутрішньо переміщеної особи із використанням функціоналу Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (за технічної можливості) та електронних систем Мінсоцполітики.

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

За наявності технічної можливості заява може подаватися в електронній формі за наявності реєстраційного номера облікової картки платника податків засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі - Портал Дія), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), у довільній формі, придатній для сприйняття її змісту, відповідно до пункту 20 цього Порядку.

Під час подання заяви внутрішньо переміщена особа або уповноважена особа заповнює опитувальник щодо потреби (чи відсутності потреби) у

послужі з догляду за дитиною “муніципальна няня” за формою, встановленою Мінсоцполітики.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

5. Допомога призначається внутрішньо переміщеним особам:

які перемістилися (повторно перемістилися) з 1 січня 2022 р. з територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінреінтеграції (далі - перелік територій), щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації;

{Абзац другий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

у яких житлове приміщення знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) та інформація про яке внесена до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України (далі - Реєстр пошкодженого та знищеного майна) (за технічної можливості), або щодо якого подано документальне підтвердження органом місцевого самоврядування, а в разі його відсутності - обласною державною (військовою) адміністрацією факту пошкодження/знищення житлового приміщення внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації.

{Абзац третій пункту 5 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Допомога також призначається дитині, яка народилася у внутрішньо переміщеної особи, відомості про яку включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

У разі віднесення територій до таких, на яких ведуться бойові дії, до територій можливих бойових дій або до тимчасово окупованих Російською Федерацією, виплата призначеної допомоги автоматично відновлюється в наступному місяці за повний місяць, у якому відповідну інформацію внесено до переліку територій.

У разі зазначення дати завершення бойових дій (можливих бойових дій) або тимчасової окупації для території, з якої здійснилося внутрішнє переміщення, виплата допомоги припиняється через два місяці з місяця, що настає за місяцем, у якому таку дату було визначено.

{Абзац шостий пункту 5 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі повернення особи до покинутого місця проживання, з якого здійснилося переміщення, виплата допомоги припиняється з місяця, що настає за місяцем повернення до покинутого місця проживання, крім виплати допомоги особам відповідно до абзацу третього цього пункту.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від

21.11.2023}

Допомога призначається на один шестимісячний період особі, яка отримувала допомогу до 1 вересня 2023 р. та втратила право/відмовилася від неї, - у разі її переміщення з території, на якій оголошена обов'язкова евакуація після 1 серпня 2023 р., та за умови відповідності особи критеріям, зазначеним у пунктах 7, 7¹ і 8 цього Порядку.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Допомога особам, зазначеним в абзаці восьмому цього пункту, призначається за наявності їх в переліку осіб, яких обов'язково/примусово евакуюють, що затверджується обласною державною (військовою) адміністрацією, з якої здійснюється обов'язкова евакуація, відповідно до пунктів 2-4 цього Порядку на підставі заяви, поданої особисто.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Обласна державна (військова) адміністрація, яка проводить обов'язкову/примусову евакуацію, щотижня формує та надсилає Мінсоцполітики засобами електронного зв'язку перелік осіб, які евакуюються, за формою, встановленою Мінсоцполітики.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Якщо особа, зазначена в абзаці восьмому цього пункту, самостійно евакуювалася та/або за допомогою благодійних, громадських організацій, про це вона повідомляє обласній державній (військовій) адміністрації з використанням засобів телефонного/поштового/електронного зв'язку (за технічної можливості з накладенням кваліфікованого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису). Обласна державна (військова) адміністрація приймає рішення щодо включення особи, яка евакуювалася самостійно, до списку осіб, які евакуюються, за формою, встановленою Мінсоцполітики.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Особа вважається такою, що звертається вперше, якщо їй не призначалася і не виплачувалася допомога відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 "Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам" (Офіційний вісник України, 2022 р., № 26, ст. 1418) до дня звернення.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Переміщення вважається повторним, якщо внутрішньо переміщена особа повторно залишила або покинула своє місце проживання та перемістилася з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, затвердженого Мінреінтеграції, щодо яких не визначено дати

завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також якщо внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищено або пошкоджено (до ступеня непридатного для проживання) її житлове приміщення.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Допомога призначається особі, яка звертається за нею не вперше, на один шестимісячний період, але не більш як один раз, відповідно до пунктів 2-4 цього Порядку та за умови відповідності особи критеріям, зазначеним у пунктах 7, 7⁻¹ і 8 цього Порядку, на підставі особисто поданої заяви, яка отримувала допомогу та відмовилася від неї та/або яку було знято з обліку як внутрішньо переміщена особа, у разі повернення особи до покинутого місця проживання, з якого здійснилося переміщення:

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

у якої після припинення виплати допомоги житлове приміщення було знищено або пошкоджено (до ступеня непридатного для проживання) та інформацію про яке внесено до Реєстру пошкодженого та знищеного майна (за технічної можливості), або щодо якого органом місцевого самоврядування, або обласною державною (військовою) адміністрацією подано документальне підтвердження факту пошкодження/знищення житлового приміщення внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації;

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

яка повторно перемістилася з територій, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, перелік яких затверджено Мінреінтеграції, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації) та які включені до переліку територій після 1 грудня 2023 року.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

5⁻¹. Із 1 грудня 2023 р. допомога непрацюючій особі працездатного віку призначається з місяця звернення.

Непрацююча особа працездатного віку протягом трьох місяців з дня призначення допомоги повинна сприяти своїй зайнятості (згідно з вимогами статті 4 Закону України “Про зайнятість населення”) шляхом працевлаштування/реєстрації як фізичної особи - підприємця/взяття на облік фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність/подання заяви для отримання допомоги на здобуття економічної самостійності/мікрогранту/гранту на створення або на розвиток власного бізнесу/ваучера на навчання або набути статусу безробітного.

Якщо особа не сприяла своїй зайнятості або не набула статусу

безробітного протягом трьох місяців з дня призначення допомоги, виплата допомоги припиняється з місяця, що настає після закінчення тримісячного строку.

Процедура реєстрації/перереєстрації безробітних і ведення обліку осіб, які шукають роботу, здійснюється відповідно до Порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. № 446 (Офіційний вісник України, 2023 р., № 49, ст. 2718).

Державна служба зайнятості надає 5 числа кожного місяця Мінсоцполітики відомості про осіб (з числа отримувачів допомоги), зареєстрованих як безробітні, узятих на облік як таких, що шукають роботу, шляхом електронної інформаційної взаємодії (за технічної можливості).

{Абзац п'ятий пункту 5¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

У разі відсутності технічної можливості обміну даними між Державним центром зайнятості та Мінсоцполітики або відсутності з інших причин інформації про отримувача допомоги, віднесеного до категорії осіб, зареєстрованих як безробітні та узятих на облік як таких, що шукають роботу, такий отримувач може подати до органу соціального захисту населення або уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, або до центру надання адміністративних послуг за місцем обліку внутрішньо переміщеної особи підтвердні документи, надані філією регіонального центру зайнятості, міським, районним, міськрайонним центром зайнятості, щодо перебування в статусі зареєстрованої безробітної особи, або інші документи, що можуть підтвердити зайнятість особи.

{Абзац шостий пункту 5¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

Виплата допомоги непрацюючому працездатному отримувачу припиняється в разі нездійснення ним заходів для забезпечення своєї економічної самостійності, передбачених в абзаці другому цього пункту.

Вимоги цього пункту не застосовуються до:

однієї особи із складу сім'ї, яка доглядає за дитиною до досягнення нею шестирічного віку (включно);

однієї особи із складу сім'ї, яка має трьох і більше дітей віком до 18 років і доглядає за ними;

однієї особи із складу сім'ї, яка виховує малолітню дитину, що навчається он-лайн, дистанційно (повністю або частково), у разі документального підтвердження застосування такої форми навчання відповідним навчальним закладом освіти, фактичним місцем проживання (перебування) якої є території, включені до переліку територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій, затвердженого Мінреінтеграції;

{Абзац одинадцятий пункту 5¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

особи, яка доглядає за дитиною, хворою на тяжкі перинатальні ураження

нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність, що підтверджується документально;

особи з інвалідністю I чи II групи;

особи, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, або особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, або особою, яка досягла 80-річного віку;

фізичної особи, яка надає соціальні послуги з догляду (за наявності документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або документів, що підтверджують інвалідність, та акта про встановлення факту здійснення догляду). Акт про встановлення факту здійснення догляду за особою з інвалідністю I чи II групи складається на підставі звернення особи з інвалідністю I чи II групи або особи, яка здійснює догляд, до районної, районної у м. Києві та Севастополі державної (військової) адміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради із заявою про здійснення особою такого догляду;

студента, який навчається за денною або дуальною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

{Порядок доповнено пунктом 5⁻¹ згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

6. Якщо отримувач або уповноважена особа повернувся до покинутого місця проживання, виїхав на тимчасове чи постійне місце проживання за кордон або перебуває за кордоном більш як 30 календарних днів підряд чи більш як 60 календарних днів сукупно протягом шестимісячного періоду отримання допомоги, він зобов'язаний повідомити про такі обставини органу соціального захисту населення/уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради/центру надання адміністративних послуг за місцем перебування на обліку або надіслати заяву з використанням засобів поштового/електронного зв'язку (за технічної можливості з накладенням кваліфікованого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису).

{Абзац перший пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

За наявності технічної можливості отримувач допомоги за наявності реєстраційного номера облікової картки платника податків подає повідомлення про відмову від допомоги засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія).

Нарахування та виплата допомоги отримувачу припиняється починаючи з місяця, що настає за місяцем, в якому стало відомо щодо його повернення до

покинутого місця проживання, або з місяця виїзду за кордон на постійне місце проживання, або з місяця, що настає за місяцем, у якому строк перебування за кордоном перевищує 30 календарних днів підряд чи більш як 60 календарних днів сукупно протягом шестимісячного періоду отримання допомоги, або 60 та 90 календарних днів відповідно, в разі прийняття рішення про збільшення зазначеного строку за наявності обґрунтованих причин.

{Абзац четвертий пункту 6 виключено на підставі Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

7. Допомога не призначається/не виплачується внутрішньо переміщеній особі, яка вперше звертається за її призначенням, починаючи з 1 серпня 2023 р., якщо протягом трьох місяців перед зверненням або під час її отримання:

{Абзац перший пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

1) внутрішньо переміщеною особою, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, придбано транспортний засіб (механізм), що підлягає реєстрації в установленому законодавством порядку, з року випуску якого минуло менш як п'ять років (крім мопеда або причепа).

{Абзац перший підпункту 1 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

При цьому не враховуються мотоцикли, вартість яких на дату набуття права власності не перевищує тринадцяти розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на 1 січня року, з якого призначається допомога; самостійно зібрані транспортні засоби; транспортні засоби, придбані особою з інвалідністю I та II групи; одержані безоплатно чи придбані на пільгових умовах через органи соціального захисту населення/одержані через благодійні організації, у тому числі за рахунок грошової допомоги на придбання автомобіля; транспортні засоби, які перебувають у розшуку у зв'язку з незаконним заволодінням або фізично знищені, що підтверджується відповідними документами, а також транспортні засоби, придбані батьками-вихователями дитячих будинків сімейного типу, багатодітними сім'ями та сім'ями з дітьми з інвалідністю, сім'ями з особами з інвалідністю I та II групи, які досягли 80-річного віку;

{Підпункт 1 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

2) внутрішньо переміщеною особою, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, здійснено на суму, що перевищує 100 тис. гривень, купівлю земельної ділянки, квартири (будинку) (крім житла, розташованого на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, зазначених у переліку територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації, якщо купівля була здійснена до дати включення до переліку територій активних бойових дій, можливих бойових дій або тимчасової окупації, або житла, яке зруйновано), іншого нерухомого майна, цінних паперів та інших фінансових інструментів, віртуальних активів (у значенні, наведеному в Законі

України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”), оплачено (одноразово) інші товари довгострокового вжитку (крім автомобілів, будівельних матеріалів, якщо в особи пошкоджено/знищено житло) або оплачено (одноразово) будь-які роботи або послуги (крім будівельних, якщо в особи пошкоджено/знищено житло, медичних, освітніх та житлово-комунальних послуг згідно із соціальною нормою житла);

{Підпункт 2 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

3) внутрішньо переміщена особа, яка звертається за допомогою на проживання, або є отримувачем допомоги, на 1 число місяця, з якого призначається допомога, або на 1 число кожного місяця, в якому отримується допомога, має на депозитному банківському рахунку (рахунках) кошти в загальній сумі, що перевищує 100 тис. гривень, або облігації внутрішньої державної позики, строк погашення яких настав або визначений моментом пред’явлення вимоги, на загальну суму, що перевищує 100 тис. гривень, крім внутрішньо переміщених осіб, один із членів сім’ї яких отримує щорічну або одноразову державну грошову допомогу як особа, стосовно якої встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України;

{Підпункт 3 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

4) внутрішньо переміщеною особою, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, здійснила операції з купівлі безготівкової та/або готівкової іноземної валюти (крім валюти, отриманої від благодійних організацій або придбаної для оплати медичних (у тому числі реабілітаційних, протезування) соціальних та/або освітніх послуг), а також банківських металів на загальну суму, що перевищує 100 тис. гривень;

{Підпункт 4 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

5) внутрішньо переміщена особа, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, на 1 число місяця, з якого призначається допомога, або на 1 число кожного місяця, в якому отримується допомога, має у власності житлове приміщення/частину житлового приміщення, що розташоване на територіях, не включених до переліку територій, або територіях, включених до переліку територій, щодо яких визначено дату завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації (крім житлових приміщень, які непридатні для проживання, що документально підтверджується органом місцевого самоврядування, або інформації (за технічної можливості), внесеної до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, або житлового приміщення (частини житлового приміщення площею менш як 13,65 кв. метра на одного

члена сім'ї), або житлового приміщення (частини житлового приміщення, придбаного за кошти, отриманого на підставі договору кредиту, якщо перший внесок, сплачений уповноваженою особою або отримувачем, становив менш як 100 тис. гривень);

{Підпункт 5 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

б) внутрішньо переміщеною особою, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, здійснила купівлю квартири (будинку) за рахунок коштів, виділених з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 719 “Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 83, ст. 2742; 2017 р., № 22, ст. 605), від 28 березня 2018 р. № 214 “Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 29, ст. 1029), від 18 квітня 2018 р. № 280 “Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 35, ст. 1231) і від 20 лютого 2019 р. № 206 “Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які брали участь в Революції Гідності, а також членів їх сімей” (Офіційний вісник України, 2019 р., № 24, ст. 845) (крім осіб, у яких квартира/будинки розташовані на територіях, включених до переліку територій, крім територій, для яких визначено дати завершення бойових дій).

{Абзац перший підпункту 6 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

Положення підпунктів 1, 2 і 4 цього пункту не поширюються на осіб, які включені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації відповідно до пункту 2¹ розділу VII “Прикінцеві положення” Закону України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” та які здійснили безоплатну передачу для потреб держави (для Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, військових адміністрацій, утворених відповідно до законодавства, правоохоронних органів, інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону) придбаних в установленому законодавством порядку транспортних засобів (механізмів), коштів та іншого майна, що підтверджується відповідними документами;

7) внутрішньо переміщеною особою, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, перебувала та після переміщення перебуває на повному державному утриманні в будинку дитини, дитячому будинку, дитячому будинку-інтернаті, психоневрологічному інтернаті,

будинку-інтернаті для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, спеціальному будинку-інтернаті системи соціального захисту населення;

{Підпункт 7 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

8) внутрішньо переміщеною особою, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, перебувала та після переміщення перебуває на повному державному утриманні в школі-інтернаті, закладі спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) спрямування;

{Підпункт 8 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

9) внутрішньо переміщена особа, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги, відбуває покарання в місцях позбавлення волі.

{Підпункт 9 пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

7¹. Із 1 грудня 2023 р. допомога не призначається/не виплачується на сім'ю, яка вперше звертається за її призначенням, якщо протягом трьох місяців перед зверненням або під час її отримання:

1) особою з числа членів сім'ї придбано транспортний засіб (механізм), що підлягає реєстрації в установленому законодавством порядку, з року випуску якого минуло менш як п'ять років (крім мопеда або причепа).

При цьому не враховуються мотоцикли, вартість яких на дату набуття права власності не перевищує тринадцяти розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на 1 січня року, з якого призначається допомога; самостійно зібрані транспортні засоби; транспортні засоби, придбані особою з інвалідністю I та II групи; одержані безоплатно чи придбані на пільгових умовах через органи соціального захисту населення/одержані через благодійні організації, у тому числі за рахунок грошової допомоги на придбання автомобіля; транспортні засоби, які перебувають у розшуку у зв'язку з незаконним заволодінням або фізично знищені, що підтверджується відповідними документами, а також транспортні засоби, придбані батьками-вихователями дитячих будинків сімейного типу, багатодітними сім'ями та сім'ями з дітьми з інвалідністю, сім'ями з особами з інвалідністю I та II групи, які досягли 80-річного віку;

2) особою з числа членів сім'ї здійснено на суму, що перевищує 100 тис. гривень, купівлю земельної ділянки, квартири (будинку) (крім житла, розташованого на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, зазначених у переліку територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації, якщо купівля була здійснена до дати включення до переліку територій активних бойових дій, можливих бойових дій або тимчасової окупації, або житла, яке зруйновано), іншого нерухомого майна, цінних паперів та інших фінансових інструментів, віртуальних активів (у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”), оплачено (одноразово) інші товари довгострокового вжитку (крім автомобілів, будівельних матеріалів, якщо в особи пошкоджено/знищено житло) або оплачено (одноразово) будь-які роботи або послуги (крім будівельних, якщо в особи пошкоджено/знищено житло, медичних, освітніх та житлово-комунальних послуг згідно із соціальною нормою житла);

3) особа з числа членів сім'ї на 1 число місяця, з якого призначається допомога, або на 1 число кожного місяця, в якому отримується допомога, має на депозитному банківському рахунку (рахунках) кошти в загальній сумі, що перевищує 100 тис. гривень, або облігації внутрішньої державної позики, строк погашення яких настав або визначений моментом пред'явлення вимоги, на загальну суму, що перевищує 100 тис. гривень (крім внутрішньо переміщених осіб, один із членів сім'ї яких отримує щорічну або одноразову державну грошову допомогу як особа, стосовно якої встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України);

{Підпункт 3 пункту 7¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

4) особа з числа членів сім'ї здійснила операції з купівлі безготівкової та/або готівкової іноземної валюти (крім валюти, отриманої від благодійних організацій або придбаної для оплати медичних (у тому числі реабілітаційних, протезування), соціальних та/або освітніх послуг), а також банківських металів на загальну суму, що перевищує 100 тис. гривень;

{Підпункт 4 пункту 7¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

5) особа з числа членів сім'ї на 1 число місяця, з якого призначається допомога, або на 1 число кожного місяця, в якому отримується допомога, має у власності житлове приміщення/частину житлового приміщення, що розташоване на територіях, не включених до переліку територій, або територіях, включених до переліку територій, щодо яких визначено дату завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації. При цьому не враховуються житлові приміщення, які непридатні для проживання, що документально підтверджується органом місцевого самоврядування (а в разі його відсутності обласною державною (військовою) адміністрацією), або інформацією (за технічної можливості), внесеною до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, або житлове приміщення (частина житлового приміщення) площею менш як 13,65 кв. метра на одного члена сім'ї), або житлове приміщення/частини житлового приміщення, придбані за кошти, отримані на підставі договору кредиту, якщо перший внесок, сплачений особою з числа членів сім'ї, становив менш як 100 тис. гривень;

б) особа з числа членів сім'ї здійснила купівлю квартири (будинку) за рахунок коштів, виділених з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення

відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 719 “Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 83, ст. 2742; 2017 р., № 22, ст. 605), від 28 березня 2018 р. № 214 “Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 29, ст. 1029), від 18 квітня 2018 р. № 280 “Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 35, ст. 1231) і від 20 лютого 2019 р. № 206 “Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які брали участь в Революції Гідності, а також членів їх сімей” (Офіційний вісник України, 2019 р., № 24, ст. 845) (крім осіб, у яких квартира/будинок розташовані на територіях, включених до переліку територій, крім територій, для яких визначено дати завершення бойових дій).

Допомога не призначається на отримувача, який:

перебував і після переміщення перебуває на повному державному утриманні в будинку дитини, дитячому будинку, дитячому будинку-інтернаті, психоневрологічному інтернаті, будинку-інтернаті для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, спеціальному будинку-інтернаті системи соціального захисту населення;

перебував і після переміщення перебуває на повному державному утриманні в школі-інтернаті, закладі спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) спрямування;

відбуває покарання в місцях позбавлення волі.

{Підпункт 6 пункту 7¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

{Порядок доповнено пунктом 7¹ згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

8. Внутрішньо переміщеній особі, яка перебувала за кордоном і яка вперше звертається за призначенням допомоги, виплата призначається відповідно до пунктів 2-4 цього Порядку на підставі заяви, особисто поданої не раніше ніж через 15 робочих днів після повернення в Україну, та за умови відповідності особи критеріям, зазначеним у пунктах 7, 7¹ і 8 цього Порядку.

{Абзац перший пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023; в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Нарахування та виплата допомоги уповноваженій особі або отримувачу припиняється та більше не призначається/поновлюється починаючи з місяця, що настає за місяцем, в якому стало відомо щодо її повернення до покинутого місця проживання, або з місяця виїзду за кордон на постійне проживання, або з місяця, що настає за місяцем, у якому строк перебування за кордоном перевищує 30 календарних днів підряд чи 60 календарних днів сукупно протягом шестимісячного періоду отримання допомоги, або 60 та 90

календарних днів відповідно, в разі прийняття рішення про збільшення зазначеного строку за наявності обґрунтованих причин.

{Абзац другий пункту 8 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Обґрунтованими причинами вважаються службове відрядження, оздоровлення дітей, супроводження дітей під час участі в міжнародних змаганнях або участь у відповідних змаганнях, стажування, навчання, лікування, реабілітація, хвороба особи або члена сім'ї, смерть членів її сім'ї та родичів, догляд за хворою дитиною віком до 18 років, відвідування закладів охорони здоров'я, судових та правоохоронних органів, через які особа не за власним бажанням могла бути відсутньою за місцем проживання/перебування, що підтверджується документально.

{Абзац третій пункту 8 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Допомога не призначається уповноваженій особі або отримувачу (крім малолітніх та неповнолітніх дітей), які зареєстрували/задекларували місце свого проживання у житловому приміщенні/частині житлового приміщення, що зруйновані або пошкоджені внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, після факту їх пошкодження чи руйнування.

Отримувачі із складу сім'ї уповноваженої особи можуть звернутися із заявою щодо заміни уповноваженої особи до органу соціального захисту населення/уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради/центру надання адміністративних послуг. У такому разі допомога перераховується з місяця, в якому її було припинено/тимчасово припинено.

{Абзац п'ятий пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023}

Допомога не призначається, а її виплата припиняється у разі отримання органом соціального захисту інформації від правоохоронних органів про те, що особу (отримувача) було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтями 109, 110, 111 або частинами третьою - восьмою статті 111¹ Кримінального кодексу України, або оголошено в розшук.

Рішення органу соціального захисту населення може бути оскаржено до Нацсоцслужби або у судовому порядку.

9. Уповноважена особа зобов'язана протягом 14 календарних днів після виникнення змін, які впливають на визначення права на отримання допомоги, поінформувати про це засобами поштового/електронного зв'язку (за технічної можливості з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису) орган соціального захисту населення, уповноважену особу виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центр надання адміністративних послуг.

Якщо отримувачів, яким призначено допомогу, відбулися зміни, які впливають на право на отримання допомоги, розмір допомоги перераховується з місяця, що настає за місяцем виникнення таких змін, за

заявою уповноваженої особи або згідно з інформацією, наданою компетентним органом, та/або за результатами проведеної додаткової перевірки рекомендацій, наданих Мінфіном, відповідно до Закону України “Про верифікацію та моніторинг державних виплат”. Таку заяву уповноважена особа має право надіслати з використанням поштового або електронного зв’язку органу соціального захисту населення, уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг.

{Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

Заява вважається поданою у разі заповнення усіх полів із зазначенням інформації, передбаченої пунктом 20 цього Порядку.

10. Якщо під час отримання допомоги настав строк повторного огляду медико-соціальною експертною комісією особи з інвалідністю, така допомога продовжує надаватися протягом трьох місяців з дня закінчення строку дії довідки зазначеної комісії у розмірі, встановленому у пункті 2 цього Порядку, для осіб з інвалідністю. Особи, які проживають на території, зазначеній у переліку територій, на яких медико-соціальні експертні комісії тимчасово не виконують свої повноваження, продовжують отримувати допомогу в розмірі, встановленому для осіб з інвалідністю незалежно від строку закінчення дії довідки медико-соціальної експертної комісії.

11. У разі відновлення житлового приміщення, забезпечення житлом для постійного проживання або житлом, віднесеним до фондів тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів чи коштів благодійних або міжнародних організацій (крім дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа віком до 23 років, які прибули з тимчасово окупованої Російською Федерацією території України), чи коштів особи (крім місця тимчасового проживання) виплата допомоги припиняється з місяця, що настає за місяцем встановлення такого факту (за умови документального підтвердження або офіційного підтвердження від органів місцевого самоврядування, благодійних або міжнародних установ).

{Абзац перший пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; в редакції Постанови КМ № 94 від 26.01.2024}

Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, військові адміністрації населених пунктів у разі відновлення зруйнованого або непридатного для проживання житлового приміщення повідомляють про його відновлення у 15-денний строк органам соціального захисту населення за місцезнаходженням такого житлового приміщення, які інформують засобами Єдиної інформаційної системи соціальної сфери органи соціального захисту населення за місцем обліку отримувача допомоги для припинення її виплати.

12. Облік внутрішньо переміщених осіб ведеться відповідно до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної

особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312).

13. Особам, які мають право на виплату допомоги відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 р. № 709 “Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2023 р., № 69, ст. 3990), та особам/сім'ям, які є отримувачами допомоги відповідно до цього Порядку, особам, які перемістилися з територій, включених до переліку територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації та (або) у яких житлове приміщення знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання), та особам, які отримували допомогу та відмовилися від неї/ яким вона була припинена, та (або) яких було знято з обліку як внутрішньо переміщених осіб, у разі повернення осіб до покинутого місця проживання, з якого здійснилося переміщення, та повторного взяття на облік як внутрішньо переміщених осіб їй виплата може бути продовжена ще на один шестимісячний період за умови їх відповідності критеріям, зазначеним у пунктах 7, 7⁻¹, 13⁻¹-13⁻⁴ цього Порядку.

{Пункт 13 в редакції Постанов КМ № 94 від 26.01.2024, № 331 від 22.03.2024}

13⁻¹. Виплата допомоги продовжується на другий шестимісячний період автоматично:

непрацездатним особам, зокрема які досягли пенсійного віку, визначеного частиною першою статті 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, та отримують пенсію, розмір якої не перевищує чотирьох розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на 1 січня року, в якому приймається рішення про призначення допомоги;

{Абзац другий пункту 13⁻¹ в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

особам з інвалідністю I чи II групи, дитині з інвалідністю віком до 18 років, дитині, хворій на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність, що підтверджується документально;

дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа віком до 23 років, зокрема таким, які перебувають у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, а також батькам-вихователям, прийомним батькам та опікунам (піклувальникам).

{Абзац четвертий пункту 13⁻¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

У разі коли особі не було продовжено виплату допомоги автоматично, але вона належить до категорій осіб, визначених абзацами другим - четвертим цього пункту, їй може бути призначено допомогу за заявою.

Іншим членам сім'ї виплата допомоги може бути продовжена на підставі подання заяви на призначення допомоги.

{Порядок доповнено пунктом 13⁻¹ згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; в редакції Постанови КМ № 94 від 26.01.2024}

13⁻². Для отримувачів допомоги, які не підпадають під дію пункту 13⁻¹, та які перемістилися (повторно перемістилися) з 1 січня 2022 р. з територій, включених до переліку територій, для яких не визначена дата завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації, допомога призначається на другий шестимісячний період на підставі подання заяви на осіб із складу членів сім'ї, якщо середньомісячний сукупний дохід на одного отримувача в такій сім'ї протягом тримісячного періоду, за який враховуються доходи на момент продовження виплати допомоги, не перевищує чотирьох розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на 1 січня року, в якому приймається рішення про призначення допомоги, та у разі, коли:

1) у складі сім'ї або серед отримувачів допомоги є непрацююча працездатна особа, яка виховує дитину віком до 18 років, або в сім'ї виховується троє і більше дітей віком до 18 років, всі діти проживають в сім'ї і не виховуються в інтернатних закладах та:

{Абзац перший підпункту 1 пункту 13⁻² в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

фактичним місцем проживання (перебування) такої сім'ї є території, на яких ведуться бойові дії або території можливих бойових дій, для яких не визначена дата завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій), території активних бойових дій, що включені до переліку територій; або

сім'я проживає на території, для якої визначена дата завершення бойових дій, включеній до переліку територій, та території, що не включена до переліку територій, але у закладах дошкільної освіти та/або закладах загальної середньої освіти, що розташовані на території територіальної громади, на якій проживає така сім'я, відсутні місця або навчання проводиться он-лайн, дистанційно (повністю або частково). Для такої сім'ї допомога призначається, якщо відомості про відсутність місць у закладах дошкільної освіти та/або закладах загальної середньої освіти або про те, що навчання в таких закладах проводиться в режимі он-лайн, дистанційно (повністю або частково), отримані шляхом інформаційної взаємодії між органами соціального захисту населення та органів управління у сфері освіти.

{Абзац третій підпункту 1 пункту 13⁻² із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

У разі відсутності інформаційної взаємодії уповноважена особа, яка звернулася за призначенням допомоги на сім'ю, надає підтвердний документ щодо відсутності місця у закладі дошкільної освіти та/або закладі загальної

середньої освіти для влаштування дитини або щодо проведення навчання в таких закладах в режимі он-лайн, дистанційно (повністю або частково).

{Абзац четвертий підпункту 1 пункту 13² із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

До 1 вересня 2024 р. допомога може бути продовжена незалежно від місцезнаходження закладу освіти, у якому навчання проводиться в режимі он-лайн, дистанційно (повністю або частково).

{Підпункт 1 пункту 13² доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

Допомога призначається на всіх осіб з числа внутрішньо переміщених осіб у такій сім'ї з урахуванням норм пункту 13³ цього Порядку;

2) у складі сім'ї є непрацююча працездатна особа, яка на дату звернення за допомогою зареєструвалася в центрі зайнятості як безробітна або як така, що шукає роботу, зокрема для отримання ваучера на навчання, але ще не працевлаштувалася, та діти, які відвідують заклади дошкільної освіти та/або навчаються у закладах загальної середньої освіти, та/або діти (особи до 23 років), які навчаються в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Допомога призначається на всіх осіб з числа внутрішньо переміщених осіб у такій сім'ї з урахуванням норм пункту 13³ цього Порядку;

{Підпункт 2 пункту 13² в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

3) у складі сім'ї є особа, яка доглядає за дитиною до досягнення нею трирічного віку або за дитиною, яка потребує догляду протягом часу, визначеного в медичному висновку лікарсько-консультативної комісії, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку; за особою з інвалідністю І групи або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, або особою з інвалідністю І чи ІІ групи внаслідок психічного розладу, або особою, яка досягла 80-річного віку; за дитиною, хворою на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет І типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок ІV ступеня, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність; або у складі сім'ї є фізична особа, яка надає соціальні послуги з догляду, що підтверджується документально.

{Абзац перший підпункту 3 пункту 13² в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

Допомога призначається на всіх осіб з числа внутрішньо переміщених осіб у такій сім'ї з урахуванням норм пункту 13³ цього Порядку;

4) у складі сім'ї є працездатні особи, які працюють, провадять підприємницьку діяльність/незалежну професійну діяльність, зокрема, які протягом попередніх шести місяців отримання допомоги працевлаштувалися, зареєструвалися як фізична особа - підприємець та розпочали відповідну діяльність або отримали допомогу на здобуття економічної

самостійності/мікрогрант/грант на створення або розвиток власного бізнесу/ваучер на навчання, у складі сім'ї є діти віком до 18 років та/або особи до 23 років, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

{Абзац перший підпункту 4 пункту 13⁻² із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

Допомога призначається на всіх осіб з числа внутрішньо переміщених осіб у такій сім'ї з урахуванням норм пункту 13⁻³ цього Порядку;

5) у складі сім'ї є особи, які втратили працездатність, та діти до 18 років та/або особи до 23 років, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Допомога призначається на всіх осіб з числа внутрішньо переміщених осіб у такій сім'ї з урахуванням норм пункту 13⁻³ цього Порядку;

{Пункт 13⁻² доповнено підпунктом 5 згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

6) особа віком від 55 років, на дату звернення за допомогою зареєструвалася в центрі зайнятості як безробітна або як така, що шукає роботу, зокрема для отримання ваучера на навчання, або працює, провадить підприємницьку діяльність/незалежну професійну діяльність, або отримала допомогу на здобуття економічної самостійності/мікрогрант/грант на створення або розвиток власного бізнесу/ваучер на навчання;

{Пункт 13⁻² доповнено підпунктом 6 згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

7) до складу сім'ї включені тільки непрацездатні особи. Допомога призначається на всіх осіб з числа внутрішньо переміщених осіб у такій сім'ї.

{Пункт 13⁻² доповнено підпунктом 7 згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

{Порядок доповнено пунктом 13⁻² згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

13⁻³. У разі коли внутрішньо переміщеним особам з числа членів сім'ї або отримувачам допомоги, зазначеним у пункті 13⁻² цього Порядку, виплачувалася допомога і в такій сім'ї є кілька непрацюючих працездатних осіб, протягом двох місяців з дня призначення допомоги на наступний шестимісячний період інші непрацюючі працездатні особи із складу сім'ї (крім одного отримувача допомоги) зобов'язані зареєструватися в центрі зайнятості як безробітні або як такі, що шукають роботу, зокрема для отримання ваучера на навчання, або розпочати діяльність відповідно до Закону України "Про зайнятість населення".

{Абзац перший пункту 13⁻³ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

У разі невиконання такої умови виплата допомоги припиняється з місяця, що настає за місяцем виникнення обставин, які впливають на

припинення права отримання допомоги.

{Порядок доповнено пунктом 13³ згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

13⁴. Виплата допомоги призначається на другий шестимісячний період на підставі подання заяви на призначення допомоги:

дитині, яка прибула без супроводу законного представника за заявою особи, яка перебуває у сімейних, родинних відносинах, за наявності документа, що підтверджує сімейні, родинні зв'язки особи з дитиною, виданого службою у справах дітей за місцем звернення, або особи, яку батьки або інші законні представники уповноважили супроводжувати дитину, що підтверджується письмовою заявою одного із законних представників, завіреною органом опіки та піклування, або особи, до сім'ї якої тимчасово влаштовано дитину, яка залишилася без батьківського піклування (за наявності копії наказу служби у справах дітей про тимчасове влаштування);

{Абзац другий пункту 13⁴ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

дітям, які влаштовані в сім'ї патронатного вихователя на період перебування дітей у сім'ї патронатного вихователя, а також патронатним вихователям та дітям, щодо яких встановлено факт відсутності батьківського піклування та які тимчасово влаштовані в сім'ю родичів, знайомих, прийомну сім'ю або дитячий будинок сімейного типу, з числа внутрішньо переміщених осіб;

{Пункт 13⁴ доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

вагітній жінці після 30-го тижня вагітності (27-го тижня вагітності - для жінок, яких віднесено до I-IV категорій осіб, постраждалих від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС), що підтверджується інформацією про номер запису в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я про сформований медичний висновок про тимчасову непрацездатність категорії "Вагітність та пологи" або довідкою лікувально-профілактичного закладу встановленого зразка. Перевірка інформації про сформований медичний висновок проводиться з використанням Порталу Дія згідно з Порядком ведення Реєстру медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я, затвердженим наказом МОЗ від 18 вересня 2020 р. № 2136;

особам, які втратили працездатність, але не мають права на пенсійну виплату та/або отримують державну соціальну допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю" або Закону України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" (крім осіб з інвалідністю I та II групи), а також особам з інвалідністю III групи, якщо середньомісячний сукупний дохід на одного отримувача в такій сім'ї протягом тримісячного періоду, за який враховуються доходи на момент продовження виплати допомоги, не перевищує чотирьох розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на 1 січня року,

у якому приймається рішення про призначення допомоги;

{Абзац п'ятий пункту 13⁴ в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

особам з тяжкими формами захворювання, зокрема рідкісними орфанними захворюваннями, онкологічними, онкогематологічними захворюваннями, тяжкими психічними розладами, цукровим діабетом I типу (інсулінозалежний), гострими або хронічними захворюваннями нирок IV ступеня, з тяжкими травмами, які потребують трансплантації органа, паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність, що підтверджується документально (форми первинної облікової документації 027/о та / або 028/о).

{Пункт 13⁴ доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

{Порядок доповнено пунктом 13⁴ згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

14. Період, за який враховуються доходи, становить один квартал, що передує місяцю, який передує місяцю звернення за призначенням або продовженням виплати допомоги на другий шестимісячний період, або три місяці, що передують місяцю звернення за допомогою або продовженням виплати допомоги на другий шестимісячний період.

{Абзац перший пункту 14 в редакції Постанови КМ № 94 від 26.01.2024}

Обчислення середньомісячного сукупного доходу отримувача для призначення допомоги проводиться шляхом ділення на 3 загальної суми сукупного доходу осіб за період, за який враховуються доходи.

{Абзац третій пункту 14 виключено на підставі Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

Середньомісячний сукупний дохід на одного отримувача обчислюється шляхом ділення середньомісячного сукупного доходу сім'ї на кількість членів сім'ї.

{Пункт 14 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Під час обчислення середньомісячного сукупного доходу не враховується щорічна державна грошова допомога, яку отримує особа або один із членів її сім'ї, щодо якої встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

{Пункт 14 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї обчислюється відповідно до Порядку обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 632 "Деякі питання виплати державної соціальної допомоги" (Офіційний вісник України, 2020 р., № 61, ст. 1981).

{Пункт 14 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

15. У разі зміни майнового стану, що може вплинути на наявність права на отримання допомоги на проживання, внаслідок звільнення з місця роботи чи зменшення розміру оплати праці уповноважена особа може подати органу соціального захисту населення заяву та/або довідку про доходи за останні три місяці перед місяцем звернення. Розмір допомоги перераховується з місяця звернення уповноваженої особи в межах строку виплати допомоги.

Для здійснення контролю за фактом працевлаштування працевдатних отримувачів, яким призначено допомогу (в тому числі за направленням Державної служби зайнятості), використовуються відомості, надані Пенсійним фондом України.

Мінсоцполітики подає щомісяця до 25 числа Пенсійному фонду України перелік осіб, зазначених в абзаці четвертому пункту 13 цього Порядку.

Пенсійний фонд України на підставі відомостей про застрахованих осіб, що обробляються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, формує та передає протягом 10 робочих днів Мінсоцполітики інформацію про працевлаштування застрахованих осіб, зазначених у запиті Мінсоцполітики, що містить актуальні відомості на дату та час її формування.

Порядок інформаційної взаємодії між Пенсійним фондом України та Мінсоцполітики, структура та формат інформації, зазначеної в цьому пункті, що передається, визначаються в договорі інформаційної взаємодії.

15⁻¹. Якщо у складі сім'ї, якій призначено допомогу, відбулися зміни, які призвели до збільшення членів сім'ї (народження дитини, встановлення опіки над малолітніми дітьми, які є сиротами або позбавленими батьківського піклування, та фізичними особами, які визнані недієздатними, укладення шлюбу), розмір допомоги перераховується за заявою уповноваженого представника сім'ї з місяця, в якому таку заяву було подано до органу соціального захисту населення або уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради або центру надання адміністративних послуг.

{Порядок доповнено пунктом 15⁻¹ згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

16. Розмір допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства.

Розмір допомоги не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу відповідно до підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України.

17. Після закінчення виплати допомоги у разі виникнення складних життєвих обставин, зумовлених відсутністю місця проживання, та неможливості повернення до покинутого місця проживання уповноважена особа/отримувач можуть звернутися до виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або надавача соціальних послуг для отримання соціальних послуг.

18. Уповноважена особа несе відповідальність за достовірність інформації, зазначеної у заяві (додаток 1).

19. Для подання заяви з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) уповноваженій особі необхідно встановити такий додаток на електронний пристрій, критерії якого підтримують використання такого додатка, підключений до Інтернету, та пройти електронну ідентифікацію та автентифікацію з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, або інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначного встановлення особи.

Заява, сформована з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, передається засобами Порталу Дія шляхом електронної інформаційної взаємодії з інформаційно-комунікаційними системами Мінсоцполітики до відповідного органу соціального захисту населення за місцем обліку внутрішньо переміщеної особи для розгляду відповідно до цього Порядку.

У разі подання заяви до органу соціального захисту населення або уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, або центру надання адміністративних послуг до неї додається письмова згода у довільній формі про виплату уповноваженій особі допомоги від інших отримувачів із складу сім'ї (письмова згода від військовослужбовця - члена сім'ї є необов'язковою).

{Абзац третій пункту 19 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 789 від 31.07.2023, № 1226 від 21.11.2023, № 331 від 22.03.2024}

У разі подання заяви в електронній формі засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), або формування в Єдиній інформаційній системі соціальної сфери (далі - Єдина система) уповноважена особа може повторно подати заяву до органу соціального захисту населення або уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, або центру надання адміністративних послуг за місцем обліку внутрішньо переміщеної особи. При цьому датою подання заяви буде вважатися зафіксована дата в Єдиній системі.

20. У заяві зазначаються:

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) заявника;

{Абзац другий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

реєстраційний номер облікової картки платника податків;

{Абзац третій пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

дата народження;

{Абзац четвертий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа;

{Абзац п'ятий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}
адреса місця, куди перемістилася особа, та контактний номер телефону;

{Абзац шостий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

номер поточного рахунка із спеціальним режимом використання для зарахування допомоги “eПідтримка” або номер банківського рахунка (за стандартом IBAN) заявника для виплати допомоги;

{Абзац сьомий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}
наявність статусу особи з інвалідністю;

{Абзац восьмий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

відомості про неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із внутрішньо переміщеною особою.

{Абзац дев'ятий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

Інформація про неповнолітню дитину включається до заяви одного з батьків.

{Абзац десятий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 789 від 31.07.2023}

Заява вважається поданою в разі заповнення особою всіх полів форми. У разі відсутності у заяві інформації про наявність статусу особи з інвалідністю відповідні дані можуть бути отримані з інформаційних ресурсів Мінсоцполітики.

Обробка персональних даних внутрішньо переміщених осіб, які подають заяву, здійснюється відповідно до законодавства про захист персональних даних.

Неповнолітня дитина має право самостійно звернутися за призначенням допомоги. Допомога такій дитині призначається, якщо вона не входить до складу отримувача, якому вже виплачується допомога.

{Абзац тринадцятий пункту 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

Заяву малолітній дитині, яка прибула без супроводу законного представника, може подавати від її імені:

особа, яка перебуває у сімейних, родинних відносинах, за наявності документа, що підтверджує сімейні, родинні зв'язки особи з дитиною, виданого службою у справах дітей за місцем звернення;

особа, яку батьки або інші законні представники уповноважили супроводжувати дитину, що підтверджується письмовою заявою одного із законних представників, завіреною органом опіки та піклування;

особа, до сім'ї якої тимчасово влаштовано дитину, яка залишилися без батьківського піклування (за наявності копії наказу служби у справах дітей про тимчасове влаштування).

Заяву про призначення допомоги особі, яка визнана судом недієздатною або обмежено дієздатною, може подавати її законний представник (для

недієздатних осіб, яким призначено опікуна або піклувальника), уповноважена особа органу опіки та піклування (для осіб, яким не призначено опікуна чи піклувальника або втрачено з ним зв'язок під час надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях). Виплата допомоги такій недієздатній особі здійснюється на поточний рахунок із спеціальним режимом використання для зарахування допомоги “еПідтримка” або на номер банківського рахунка (за стандартом IBAN) заявника.

Заява про призначення допомоги малолітній дитині, яка прибула без супроводу законного представника, та особі, яка визнана судом недієздатною або обмежено дієздатною, подається органу соціального захисту населення, уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг.

20¹. Починаючи з 1 грудня 2023 р. в заяві зазначаються:

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) уповноваженої особи; відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування) на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа;

фактичне місце проживання (перебування) на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої перемістилася особа (зазначається в разі подання заяви до органу соціального захисту населення або до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради чи центру надання адміністративних послуг);

відомості про фактичне місце проживання (перебування) та контактний номер телефону, адреса електронної пошти;

номер поточного рахунка із спеціальним режимом використання для зарахування допомоги “еПідтримка” або номер банківського рахунка (за стандартом IBAN) уповноваженої особи для виплати допомоги;

відомості про осіб, які входять до складу сім'ї, у тому числі малолітніх/неповнолітніх дітей, які перемістилися (народилися після переміщення) разом з уповноваженою особою, а саме:

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності);

дата народження;

серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або свідоцтва про народження, або тимчасового посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства - паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, посвідки на постійне/тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, або іншого документа, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України, крім довідки про звернення за захистом в Україні), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності) (в разі подання заяви в електронній формі засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), зазначається серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України та/або серія та номер

паспорта громадянина України для виїзду за кордон);

реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті). В разі подання заяви в електронній формі засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), реєстраційний номер облікової картки платника податків зазначається обов'язково;

серія та номер свідоцтва про народження дитини;

статус особи з інвалідністю (за наявності);

обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;

інша інформація згідно з додатком 5.

Заява вважається поданою в разі заповнення особою всіх полів форми. В разі відсутності в заяві інформації про наявність статусу особи з інвалідністю відповідні дані можуть бути отримані з інформаційних ресурсів Мінсоцполітики.

Обробка персональних даних внутрішньо переміщених осіб, які подають заяву, здійснюється відповідно до законодавства про захист персональних даних.

Неповнолітня дитина має право самостійно звернутися за призначенням допомоги. Допомога такій дитині призначається, якщо вона не входить до складу сім'ї, якій вже виплачується допомога.

Заяву малолітньої дитини, яка прибула без супроводу законного представника, може подавати від її імені:

особа, яка перебуває у сімейних, родинних відносинах, за наявності документа, що підтверджує сімейні, родинні зв'язки особи з дитиною, виданого службою у справах дітей за місцем звернення;

особа, яку батьки або інші законні представники уповноважили супроводжувати дитину, що підтверджується письмовою заявою одного із законних представників, завіреною органом опіки та піклування;

особа, до сім'ї якої тимчасово влаштовано дитину, яка залишилися без батьківського піклування (за наявності копії наказу служби у справах дітей про тимчасове влаштування).

Заяву про призначення допомоги особі, яка визнана судом недієздатною, або особі, цивільна дієздатність якої обмежена, може подавати її законний представник (для недієздатних осіб, яким призначено опікуна, або для осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, - піклувальника), уповноважена особа органу опіки та піклування (для осіб, яким не призначено опікуна чи піклувальника або втрачено з ним зв'язок під час надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях). Виплата допомоги такій недієздатній особі або особі, цивільна дієздатність якої обмежена, здійснюється на поточний рахунок із спеціальним режимом використання для зарахування допомоги "єПідтримка" або на номер банківського рахунка (за стандартом IBAN) заявника.

Заява про призначення допомоги малолітній дитині, яка прибула без супроводу законного представника, та особі, яка визнана судом недієздатною або обмежено дієздатною, подається органу соціального захисту населення, уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг.

До заяви, поданої органу соціального захисту населення або уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради чи центру надання адміністративних послуг, додаються документи, що підтверджують захворювання дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа та паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність, за якими здійснюють догляд, посвідчення (довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або документів, що підтверджують інвалідність, та акта встановлення факту здійснення догляду. Акт встановлення факту здійснення догляду за особою з інвалідністю I чи II групи складається на підставі звернення особи з інвалідністю I чи II групи або особи, яка здійснює догляд, до районної, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради із заявою про здійснення особою такого догляду.

{Порядок доповнено пунктом 20¹ згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

21. Допомога призначається органом соціального захисту населення протягом 15 робочих днів з дати надходження заяви, у тому числі поданої в електронній формі засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія).

Якщо отримувач змінював місце обліку та не отримав допомогу, на яку він мав право, або змінив місце обліку засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), допомога нараховується (з урахуванням коштів, отриманих за відповідний період) за останнім місцем обліку.

22. З метою встановлення права на призначення/продовження виплати допомоги уповноваженій особі/отримувачу Мінсоцполітики передає Мінфіну відповідну інформацію для здійснення верифікації відповідно до Закону України “Про верифікацію та моніторинг державних виплат”.

Верифікація здійснюється шляхом перевірки інформації, наданої уповноваженою особою, з урахуванням даних, що обробляються стосовно них в інформаційно-аналітичній платформі електронної верифікації та моніторингу, на відповідність вимогам, визначеним у цьому Порядку.

За результатами верифікації Мінфіну інформації щодо осіб Мінфіном передаються рекомендації Мінсоцполітики для подальшого завантаження до

електронних систем Мінсоцполітики.

Якщо на інформаційно-аналітичній платформі електронної верифікації та моніторингу Мінфіну відсутні відомості щодо осіб, які звертаються за призначенням допомоги, перевірка проводиться автоматично в Єдиній системі на підставі даних, отриманих шляхом автоматизованого доступу/обміну електронними даними між Єдиною системою та системою електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів у порядку, передбаченому законодавством, зокрема з:

Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань - про зареєстрованих фізичних осіб - підприємців;

реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування - відомості про трудову діяльність;

Державного реєстру актів цивільного стану громадян - про смерть особи;

Реєстру пошкодженого та знищеного майна - інформація про житло, зруйноване або непридатне для проживання, а також його відновлення.

Електронна інформаційна взаємодія, передбачена цим Порядком, здійснюється з використанням засобів системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів "Трембіта" з дотриманням Законів України "Про електронні довірчі послуги", "Про захист персональних даних", "Про публічні електронні реєстри", "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах".

У разі відсутності технічної можливості передачі даних з використанням системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів "Трембіта" електронна інформаційна взаємодія суб'єктів електронної взаємодії може здійснюватися з використанням інших інформаційно-комунікаційних систем із застосуванням в них відповідних комплексних систем захисту інформації з підтвердженою відповідністю за результатами державної експертизи в порядку, встановленому законодавством.

Обсяг та структура даних, якими обмінюються суб'єкти електронної взаємодії через програмні інтерфейси електронних інформаційних ресурсів (сервіси), визначаються договорами про інформаційну взаємодію, укладеними відповідно до Порядку електронної (технічної та інформаційної) взаємодії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 606 "Деякі питання електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів" (Офіційний вісник України, 2016 р., № 73, ст. 2455; 2021 р., № 52, ст. 3216; 2023 р., № 11, ст. 721), або відповідними протоколами щодо обміну інформацією.

Плата за розрахунково-інформаційне обслуговування під час оброблення електронних розрахункових документів у системі електронних платежів Національного банку не справляється.

23. Для підтвердження актуальності права уповноваженої особи та отримувачів на продовження отримання допомоги Мінсоцполітики щомісяця забезпечує передачу Мінфіну засобами електронної інформаційної взаємодії

інформації отримувачів для проведення поточної верифікації відповідно до Закону України “Про верифікацію та моніторинг державних виплат”.

За результатами проведеної верифікації отримувачів Мінфіном передаються рекомендації Мінсоцполітики для подальшого завантаження до електронних систем Мінсоцполітики із використанням функціоналу Єдиної системи.

24. У разі успішного проходження верифікації інформації отримувачів допомога продовжується автоматично із використанням функціоналу Єдиної системи.

У разі виявлення невідповідності вимогам цього Порядку за результатами верифікації та відомостей, відображених в Єдиній системі, в Єдиній системі формується відповідний статус із зазначенням критеріїв, наведених у пунктах 7, 7¹ і 8 цього Порядку, які порушено. За наявності технічної можливості інформація про підстави відмови у призначенні/продовженні виплати допомоги та порядок оскарження рішення повідомляється уповноваженій особі або отримувачам із застосуванням засобів електронного сповіщення Єдиної системи, засобами мобільного зв'язку або органу соціального захисту населення, який призначає допомогу на проживання, шляхом надсилання повідомлення з використанням засобів поштового/електронного зв'язку.

{Абзац другий пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі надання Мінфіном за результатами верифікації рекомендацій щодо уточнення окремих даних для визначення права внутрішньо переміщеної особи на призначення/продовження виплати допомоги відповідні рекомендації засобами Єдиної системи передаються органу соціального захисту населення, який призначив допомогу. Орган соціального захисту населення опрацьовує рекомендації, надані за результатами верифікації засобами електронних систем Мінсоцполітики, та у разі виявлення відповідності отримувачів будь-якому з критеріїв, визначених пунктами 7, 7¹ і 8 цього Порядку, припиняє виплату з місяця, що настає за місяцем виникнення обставин, що впливають на право отримання допомоги.

{Абзац третій пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Повідомлення про прийняте рішення та порядок його оскарження надсилаються за технічної можливості із застосуванням засобів електронного сповіщення Єдиної системи засобами мобільного зв'язку або органом соціального захисту населення, який призначає допомогу на проживання, з використанням засобів поштового/електронного зв'язку.

У разі незгоди з відмовою у призначенні допомоги отримувач може подати підтвердні документи органу соціального захисту населення або уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, або центру надання адміністративних послуг за місцем обліку внутрішньо переміщеної особи.

Орган соціального захисту населення після звернення отримувача із підтвердними документами, які спростовують виявлені критерії, визначені пунктами 7, 7¹ і 8 цього Порядку, приймає рішення про призначення/відмову у призначенні допомоги та рекомендує отримувачу звернутися до володільця інформації для внесення відповідних змін до державних електронних інформаційних ресурсів у порядку, передбаченому законодавством.

{Абзац шостий пункту 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Підтвердні документи, викладені іноземною мовою, щодо наявності обґрунтованих причин перебування за кордоном строком понад 30 календарних днів підряд 60 або 90 календарних днів, що подані уповноваженою особою/отримувачем до органу соціального захисту населення, повинні мати впорядкований автентичний переклад на українську мову. Правильність/достовірність перекладу може бути засвідчена підписом особи, яка здійснила переклад, за умови наявності у неї відповідного свідоцтва (диплома) про кваліфікацію перекладача, що підтверджує володіння відповідною іноземною мовою та надає їй право здійснювати перекладацьку діяльність, копія якого додається.

{Пункт 24 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі виявлення помилки у персональних даних одержувача, даних номера банківського рахунка (за стандартом IBAN) або категорії одержувача (працездатна особа, дитина, особа з інвалідністю) орган соціального захисту населення проводить коригування відповідної інформації та здійснює перерахунок розміру допомоги (з урахуванням раніше виплачених сум допомоги).

{Пункт 24 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

25. Відомості про особу, яку включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, відображаються шляхом інформаційного обміну між Єдиною системою (за технічної можливості).

26. Орган соціального захисту населення подає до ДПС звітність про нараховану (сплачену) допомогу відповідно до законодавства.

27. Список внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати допомоги, за формою згідно з додатком 2 формується із застосуванням засобів Єдиної системи органами соціального захисту населення на підставі поданих заяв після проведення перевірки інформації та подається державному підприємству “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України”.

Органи соціального захисту населення несуть відповідальність за сформований список внутрішньо переміщених осіб та відомості, зазначені у ньому.

Державне підприємство “Інформаційно-обчислювальний центр

Міністерства соціальної політики України” на підставі списків, сформованих органами соціального захисту населення із застосуванням засобів Єдиної системи, формує щомісяця до 14 і 27 числа перелік внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати допомоги через АТ “Ощадбанк” на банківський рахунок (за стандартом IBAN) у банку, в якому відкрито рахунок уповноваженої особи (отримувача), за формою згідно з додатком 3.

Перелік внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати допомоги, подається до Мінсоцполітики із застосуванням засобів Єдиної системи. Мінсоцполітики формує виплатні відомості та платіжні інструкції для подання Казначейству.

Плата за розрахунково-інформаційне обслуговування під час оброблення електронних розрахункових документів у системі електронних платежів Національного банку не справляється.

Починаючи з 1 квітня 2024 р. список внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати допомоги, за формою згідно з додатком 2 подається державному підприємству “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України” із обов’язковим накладенням керівником або заступником керівника органу соціального захисту населення кваліфікованого електронного підпису засобами Єдиної системи в порядку, визначеному Мінсоцполітики.

{Пункт 27 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

Починаючи з 1 квітня 2024 р. перелік внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати допомоги, подається до Мінсоцполітики із обов’язковим накладенням уповноваженою особою державного підприємства “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України” кваліфікованого електронного підпису засобами Єдиної системи в порядку, визначеному Мінсоцполітики.

{Пункт 27 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

28. Контроль за дотриманням вимог законодавства під час надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам здійснюється територіальними органами Нацсоцслужби, зокрема шляхом проведення перевірки фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи.

Починаючи з 1 серпня 2023 р. проводиться перевірка фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщених осіб територіальними органами Нацсоцслужби.

Фактична перевірка внутрішньо переміщених осіб проводиться не пізніше ніж протягом 10 робочих днів з моменту, коли керівник (заступник керівника) територіального органу Нацсоцслужби встановив підставу для цього та прийняв рішення про проведення перевірки. Особі, яку перевіряють,

повинно бути повідомлено про перевірку не менш як за три календарних дні до її проведення телефоном або за допомогою іншого доступного засобу зв'язку, який забезпечує фіксацію повідомлення або виклику. Якщо особа повідомила про свою відсутність у зв'язку з перебуванням у родичів або у відпустці тощо, перевірка відкладається на два тижні, а в разі проходження військової служби перевірка не проводиться за умови підтвердження сплати військовою частиною (роботодавцем) єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування шляхом проведення обміну даними Пенсійного фонду України із реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування для призначення державної соціальної допомоги або наданої довідки про проходження служби у військовій частині (з використанням засобів поштового/електронного зв'язку) та Мінсоцполітики.

{Абзац третій пункту 28 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1226 від 21.11.2023, № 331 від 22.03.2024}

Підставами для права надання перевірки є:

інформація з Єдиної системи про те, що особа стала на облік внутрішньо переміщених осіб в межах однієї територіальної громади;

отримання територіальними органами Нацсоцслужби повідомлень від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань, фізичних осіб про зміну фактичного місця проживання/перебування отримувача;

{Абзац шостий пункту 28 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

рекомендації Мінфіну за результатами верифікації у разі виявлення відповідності отримувачів будь-якому з критеріїв, визначених пунктами 7, 7¹ і 8 цього Порядку, відповідно до Закону України "Про верифікацію та моніторинг державних виплат".

{Абзац сьомий пункту 28 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Під час проведення перевірки фактичного місця проживання/перебування таких осіб та за відсутності їх за фактичним місцем проживання/перебування посадові особи, які провели перевірку, складають відповідний акт за формою згідно з додатком 4 (далі - акт) та у день проведення перевірки інформують особу, щодо якої проведено перевірку, про необхідність у строк до 14 робочих днів прибути до органу соціального захисту населення за місцем перебування на обліку для проходження ідентифікації з метою подання заяви в довільній формі щодо відсутності змін в адресі місця фактичного проживання/перебування відповідно до Єдиної інформаційної бази даних внутрішньо переміщених осіб. Інформування здійснюється телефоном або за допомогою іншого доступного засобу зв'язку, який забезпечує фіксацію повідомлення або виклику.

У разі наявності обґрунтованих причин відсутності отримувача за

місцем проживання/перебування протягом 30 календарних днів після проведення перевірки отримувач подає органу соціального захисту населення заяву про поновлення виплати допомоги з підтвердними документами (службового відрядження, оздоровлення дітей, супроводження дітей під час участі у міжнародних змаганнях або участь у відповідних змаганнях, стажування, навчання, лікування, реабілітації, хвороби особи або члена сім'ї, смерті членів її сім'ї та родичів, догляду за хворою дитиною віком до 18 років, відвідування закладів охорони здоров'я, судових та правоохоронних органів, через які особа не за власним бажанням могла бути відсутньою за місцем проживання/перебування), що підтверджується документально.

{Абзац дев'ятий пункту 28 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Посадова особа територіального органу Нацсоцслужби протягом одного робочого дня передає акт органу соціального захисту населення за місцем перебування на обліку отримувача.

До перевірок Нацсоцслужба/територіальний орган Нацсоцслужби можуть за згодою залучати посадових осіб органів соціального захисту населення та/або територіальних громад. Обласні та Київська міська військові адміністрації сприяють забезпеченню здійснення організаційних заходів щодо проведення перевірок. У такому разі складений акт передається органу соціального захисту населення за місцем перебування на обліку отримувача та копія акта надсилається територіальному органу Нацсоцслужби.

{Абзац одинадцятий пункту 28 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

Про тимчасове припинення надання допомоги та про необхідність проходження ідентифікації для продовження отримання допомоги орган соціального захисту населення повідомляє уповноваженій особі та отримувачу з використанням засобів поштового/електронного зв'язку (із застосуванням засобів електронного сповіщення Єдиної системи (за технічної можливості) / засобами телефонного зв'язку.

{Абзац дванадцятий пункту 28 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 331 від 22.03.2024}

Якщо отримувач протягом 30 календарних днів після проведення перевірки не прибув до органу соціального захисту населення, орган соціального захисту населення приймає рішення про тимчасове припинення надання допомоги з наступного місяця.

Виплата допомоги поновлюється за умови дотримання критеріїв, визначених пунктами 7, 7⁻¹ і 8 цього Порядку, на підставі ідентифікації отримувача з місяця, з якого тимчасово припинено таку виплату, в разі звернення отримувача за поновленням виплати протягом 30 або 90 календарних днів (за наявності обґрунтованих причин).

{Абзац чотирнадцятий пункту 28 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі відсутності телефонного та/або іншого доступного засобу зв'язку

з особою, яка підлягає перевірці, відповідальними за проведення перевірки посадовими особами за присутності їх керівника складається акт про здійснення інформування засобами телефонного та/або іншого доступного зв'язку внутрішньо переміщеної особи за формою згідно з додатком 6 (далі - акт про здійснення інформування засобами телефонного та/або іншого доступного зв'язку), яка підлягає перевірці.

{Пункт 28 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

В акті про здійснення інформування засобами телефонного та/або іншого доступного зв'язку зазначається дата та час здійснення дзвінків, повідомлень, їх кількість (не менше двох). Зазначений акт долучається до матеріалів, складених за результатами перевірки фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи.

{Пункт 28 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

29. У разі неправомірної або повторної виплати отримувачу допомоги за певний період суми такої виплаченої допомоги повертаються отримувачем добровільно або за вимогою органу соціального захисту населення.

Орган соціального захисту населення з моменту виявлення факту надміру перерахованої (виплаченої) допомоги визначає обсяг неправомірно або повторно отриманих коштів та протягом 30 робочих днів повідомляє про це уповноваженій особі або отримувачу шляхом надсилання повідомлення з використанням засобів поштового/ електронного зв'язку (із застосуванням засобів електронного сповіщення Єдиної системи (за технічної можливості)/засобами мобільного зв'язку, які забезпечують фіксацію повідомлення або виклику.

Орган соціального захисту населення має право здійснити перерахунок надміру виплачених коштів допомоги отримувачу за рахунок наступних виплат.

У разі неповернення надміру виплачених коштів добровільно в установлені строки орган соціального захисту населення вирішує питання про їх стягнення в судовому порядку.

У разі надходження до органу соціального захисту населення відомостей про смерть одержувача або про визнання його безвісно відсутнім, або про оголошення померлим такий орган соціального захисту населення припиняє виплату та надсилає до банку запит щодо повернення сум коштів, надміру зарахованих на поточний рахунок одержувача для виплати допомоги з місяця, що настає за місяцем смерті одержувача або місяцем набрання законної сили рішенням суду про визнання одержувача безвісно відсутнім або оголошення померлим.

{Абзац п'ятий пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

У разі повідомлення банком, що такі кошти після смерті особи були використані третьою особою, орган соціального захисту населення за

наявності такої інформації надсилає такій особі вимогу про повернення коштів, а в разі відсутності такої інформації повідомляє правоохоронним органам про встановлений факт надміру виплачених коштів допомоги.

{Абзац шостий пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Кошти надміру перерахованої (виплаченої) допомоги повертаються отримувачами та банками на небюджетні рахунки органів соціального захисту населення, відкриті в Казначействі.

{Абзац сьомий пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Органи соціального захисту населення вносять до Єдиної системи інформацію про повернуті кошти.

{Абзац восьмий пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Повернуті кошти, перерахування (виплату) яких проводило Мінсоцполітики, протягом 15 робочих днів місяця, що настає за місяцем, в якому були повернуті кошти, але не пізніше ніж 26 грудня поточного року, орган соціального захисту населення перераховує на рахунок Мінсоцполітики, відкритий в Казначействі, з розподілом коштів за місяцями та роками, в яких проводилася відповідна виплата.

{Абзац пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Повернуті кошти Мінсоцполітики використовує з дотриманням бюджетного законодавства.

{Абзац пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

Орган соціального захисту населення інформує щомісяця до 5 числа наступного періоду територіальний орган Нацсоцслужби про повернення надміру виплачених коштів допомоги отримувачами та банками за формою, яка визначена Нацсоцслужбою.

{Абзац пункту 29 в редакції Постанови КМ № 1226 від 21.11.2023}

30. Якщо працездатна внутрішньо переміщена особа після завершення надання допомоги не була працевлаштована і не отримує допомогу, такій особі може бути надана державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям відповідно до Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 250 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 9, ст. 394; 2020 р., № 61, ст. 1981).

Виплата допомоги не продовжується та допомога не призначається, якщо особа перебуває на тимчасово окупованих територіях, для яких не визначена дата завершення тимчасової окупації, включених до переліку територій.

{Порядок доповнено пунктом 30 згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

31. Державна служба зайнятості подає 5 числа кожного місяця Мінсоцполітики інформацію про осіб (з числа отримувачів допомоги),

zareєстрованих як безробітні та узятих на облік як таких, що шукають роботу, шляхом електронної інформаційної взаємодії (за технічної можливості).

У разі відсутності технічної можливості обміну даними між Державним центром зайнятості та Мінсоцполітики або відсутності з інших причин інформації про отримувача допомоги, віднесеного до категорії осіб, zareєстрованих як безробітні, або осіб, що шукають роботу, такий отримувач може подати до органу соціального захисту населення або уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, або до центру надання адміністративних послуг за місцем обліку внутрішньо переміщеної особи підтвердні документи щодо перебування в статусі zareєстрованої безробітної особи, надані філією регіонального центру зайнятості, міським, районним, міськрайонним центром зайнятості, або інші документи, що можуть підтвердити зайнятість особи.

Для призначення/продовження допомоги Мінсоцполітики отримує від Пенсійного фонду України інформацію про доходи осіб та сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також інформацію про працевлаштування з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Порядок інформаційної взаємодії між Пенсійним фондом України та Мінсоцполітики, структура та формат інформації, що передається, визначаються в договорі інформаційної взаємодії.

Для призначення/продовження допомоги Мінсоцполітики отримує від ДПС інформацію про доходи осіб з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків у порядку, встановленому Мінсоцполітики та Мінфіном.

Якщо за результатами проведеної додаткової перевірки та рекомендацій, наданих Мінфіном, відповідно до Закону України "Про верифікацію та моніторинг державних виплат" виявлено факт неправомірності та/або невідповідності продовження виплати допомоги критеріям продовження, виплата такої допомоги припиняється з місяця, що настає за місяцем виявлення факту невідповідності.

Для підтвердження даних про державну реєстрацію шлюбу, розірвання шлюбу, народження, смерть особи, якій призначено допомогу, або смерть члена сім'ї, ступінь родинного зв'язку використовуються відомості з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, які передаються до Мінсоцполітики шляхом автоматизованого обміну електронними даними між інформаційними ресурсами Мін'юсту та Мінсоцполітики через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів у порядку, передбаченому законодавством, після введення в експлуатацію відповідних технічних і програмних засобів.

{Порядок доповнено пунктом 31 згідно з Постановою КМ № 94 від 26.01.2024}

{Порядок в редакції Постанови КМ № 709 від 11.07.2023}

Додаток 1
до Порядку надання допомоги на
проживання внутрішньо переміщеним
особам
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
від 31 липня 2023 р. № 789)

До структурного підрозділу з питань
соціального захисту населення районних,
районних у м. Києві державних (військових)
адміністрацій, структурного підрозділу з
питань соціального захисту населення
виконавчого органу міських, районних у
містах рад/виконавчого органу сільської,
селищної, міської, районної у місті ради /
центру надання адміністративних послуг

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

ЗАЯВА
про надання допомоги на проживання
внутрішньо переміщеним особам

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

Дата народження _____ Номер телефону _____

Наявність статусу особи з інвалідністю _____ (так/ні)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті), або відомості з відображень в електронній формі інформації, що міститься у документах, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України або її спеціальний статус, сформованих засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), або відомості з єДокумента, або номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа _____

Адреса місця, куди перемістилася особа _____

Номер банківського рахунка для виплати допомоги (згідно із стандартом IBAN)

Відомості про неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із внутрішньо переміщеною особою:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Дата народження	Серія та номер свідоцтва про народження/паспорта

Я усвідомлюю, що наведені мною відомості, які вплинули на надання допомоги, будуть перевірені згідно із законодавством.

Я ознайомлений (ознайомена) з умовами надання допомоги.

_____ 20__ р.

_____ (підпис)

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

{Додаток 1 в редакції Постанов КМ № 755 від 01.07.2022, № 709 від 11.07.2023, № 789 від 31.07.2023}

Додаток 2
до Порядку надання допомоги на проживання
внутрішньо переміщеним особам

СПИСОК
внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати
допомоги на проживання

Порядковий номер	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача допомоги	Реєстраційний номер облікової картки платника податків отримувача допомоги	Номер поточного рахунка із спеціальним режимом використання (за стандартом IBAN) отримувача допомоги	Наявність у внутрішньо переміщеної особи статусу особи з інвалідністю	Кількість неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із внутрішньо переміщеною особою	Сума надання отримувачу допомоги, гривень

	Додаток 3 до Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам
--	---

ПЕРЕЛІК
внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати
допомоги на проживання

Порядковий номер	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача допомоги	Реєстраційний номер облікової картки платника податків отримувача допомоги	Номер поточного рахунка із спеціальним режимом використання (за стандартом IBAN) отримувача допомоги	Сума допомоги, гривень
------------------	---	--	--	------------------------

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Додаток 4
 до Порядку надання допомоги
 на проживання внутрішньо
 переміщеним особам

(найменування органу, що проводить перевірку фактичного місця проживання/
 перебування внутрішньо переміщеної особи)

АКТ
перевірки фактичного місця проживання / перебування
внутрішньо переміщеної особи
 _____ 20__ р.

(прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) внутрішньо переміщеної особи)

Місце проведення перевірки _____

(місце проживання/перебування внутрішньо

переміщеної особи (вулиця, населений пункт, район, область, місто)

Відповідно до пункту 28 Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 26, ст. 1418), - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 р. № 709, проведено перевірку фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи та:

(зазначити словами про підтвердження/непідтвердження фактичного місця проживання / перебування
 внутрішньо переміщеної особи, зазначити необхідне)

_____
 (прізвище, власне ім'я, по батькові
 (за наявності), місце роботи)

_____
 (підпис)

_____
 (номер телефону)

Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності) _____

Особі, яку перевіряють, повідомлено про перевірку _____
(дата повідомлення)

шляхом _____,
(засіб зв'язку, який забезпечує фіксацію повідомлення)

що підтверджується _____
(докази повідомлення)

Уповноважені особи, які беруть участь в перевірці:

_____
_____
_____

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), місце роботи)

(підпис)

{Порядок доповнено додатком 4 згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Додаток 5
до Порядку надання допомоги на
проживання внутрішньо переміщеним
особам

До структурного підрозділу з питань
соціального захисту населення районних,
районних у м. Києві державних
(військових) адміністрацій, структурного
підрозділу з

питань соціального захисту населення
виконавчого органу міських, районних у
містах рад/виконавчого органу сільської,
селищної, міської, районної у місті ради /
центру надання адміністративних послуг

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

ЗАЯВА

про надання допомоги на проживання
внутрішньо переміщеним особам

первинне звернення

повторне звернення

Я,

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) уповноваженої особи)

серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті) або відомості з єДокумента, або номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його

відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС:

серія (за наявності) та номер паспорта _____ № _____
реєстраційний номер облікової картки платника податків _____
(крім осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією (за наявності) та номером паспорта) (зазначається обов'язково у разі подання заяви в електронній формі засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія)

номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Наявність статусу особи з інвалідністю _____
(так/ні)

Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)

Відомості про задеклароване/зареєстроване/фактичне місце проживання (перебування) на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа, _____

Відомості про фактичне місце проживання (перебування), адреса місця, куди перемістилася особа, адреса електронної пошти _____

Номер телефону _____

Обставини, що спричинили внутрішнє переміщення:

- з територій активних бойових дій, можливих бойових дій або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій
- зруйноване житло
- інші причини, зазначені у статті 1 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" (зазначити, які)

Відомості про осіб, які входять до складу сім'ї, зокрема неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із внутрішньо переміщеною особою:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Дата народження (число, місяць, рік)	Серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або свідоцтва про народження, або тимчасового посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства - паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, посвідки на постійне / тимчасове проживання, або іншого документа, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України, крім довідки про звернення за захистом в Україні), або номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за його серією та номером)	Наявність статусу особи з інвалідністю (так /ні)	Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)
---	--------------------------------------	---	---	--	--

Просимо:

призначити допомогу на проживання внутрішньо переміщеним особам; поінформувати про прийняте рішення із зазначенням відомостей, на підставі яких воно було прийнято, _____ електронним листом на адресу електронної пошти _____.

У разі позитивного рішення прошу кошти допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам перерахувати на рахунок _____.

(номер рахунка (за стандартом IBAN) найменування банку)

Якщо заявник не згоден з рішенням уповноваженого органу про відмову у призначенні допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, що прийнято на підставі інформації, отриманої під час обміну інформацією із суб'єктами надання інформації, державними реєстрами чи ресурсами, яку заявник вважає некоректною, заявник самостійно вживає заходів для уточнення такої інформації у відповідних першоджерелах або надання уповноваженому органу копій підтверджених документів, що можуть уточнити або спростувати невідомі чи некоректні відомості.

Я поінформований (поінформована), що на уточнення відомостей, на підставі яких проведено призначення допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, маю 14 календарних днів з моменту отримання електронного листа (повідомлення).

Я поінформований (поінформована), що допомога не призначається у разі

відповідності критеріям, встановленим пунктами 7 і 8 Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.

У разі зміни виплатних реквізитів мого банківського рахунка зобов'язуюся протягом 10 календарних днів письмово повідомити про це уповноваженому органу.

_____ 20__ р.

_____
(підпис)

{Порядок доповнено додатком 5 згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

Додаток 4
до Порядку надання допомоги
на проживання внутрішньо
переміщеним особам

_____
(найменування органу, що проводить перевірку фактичного місця проживання/
перебування внутрішньо переміщеної особи)

АКТ
перевірки фактичного місця проживання / перебування
внутрішньо переміщеної особи

_____ 20__ р.

_____
(прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) внутрішньо переміщеної особи)

Місце проведення перевірки _____

_____
(місце проживання/перебування внутрішньо

_____
переміщеної особи (вулиця, населений пункт, район, область, місто)

Відповідно до пункту 28 Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 26, ст. 1418), - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 р. № 709, проведено перевірку фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи та:

_____
(зазначити словами про підтвердження/непідтвердження фактичного місця проживання / перебування
внутрішньо переміщеної особи, зазначити необхідне)

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові
(за наявності), місце роботи)

_____
(підпис)

_____
(номер телефону)

Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності) _____

Особі, яку перевіряють, повідомлено про перевірку _____

_____
(дата повідомлення)

ШЛЯХОМ _____,

_____
(засіб зв'язку, який забезпечує фіксацію повідомлення)

що підтверджується _____

_____
(докази повідомлення)

Уповноважені особи, які беруть участь в перевірці:

_____
_____
_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), місце роботи) (підпис)

{Порядок доповнено додатком 4 згідно з Постановою КМ № 709 від 11.07.2023}

Додаток 5

до Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам

До структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних (військових) адміністрацій, структурного підрозділу з

питань соціального захисту населення виконавчого органу міських, районних у містах рад/виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті ради / центру надання адміністративних послуг

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

ЗАЯВА

про надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам

первинне звернення

повторне звернення

Я,

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) уповноваженої особи)

серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті) або відомості з єДокумента, або номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС:

серія (за наявності) та номер паспорта _____ № _____

реєстраційний номер облікової картки платника податків _____

(крім осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією (за наявності) та номером паспорта) (зазначається обов'язково у разі подання заяви

в електронній формі засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія)

номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Наявність статусу особи з інвалідністю _____
(так/ні)

Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)

Відомості про задеклароване/зареєстроване/фактичне місце проживання (перебування) на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа, _____

Відомості про фактичне місце проживання (перебування), адреса місця, куди перемістилася особа, адреса електронної пошти _____

Номер телефону _____

Обставини, що спричинили внутрішнє переміщення:

- з територій активних бойових дій, можливих бойових дій або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій
- зруйноване житло
- інші причини, зазначені у статті 1 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” (зазначити, які)

Відомості про осіб, які входять до складу сім’ї, зокрема неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із внутрішньо переміщеною особою:

Прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності)	Дата народження (число, місяць, рік)	Серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або свідоцтва про народження, або тимчасового посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства - паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, посвідки на постійне / тимчасове проживання, або іншого документа, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України, крім довідки про звернення за захистом в Україні), або номер та дата довідки, виданої центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, для громадян України, яких ідентифіковано згідно з відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за його серією та номером)	Наявність статусу особи з інвалідністю (так /ні)	Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)

Просимо:

призначити допомогу на проживання внутрішньо переміщеним особам;
поінформувати про прийняте рішення із зазначенням відомостей, на підставі яких воно було прийнято, _____
електронним листом на адресу електронної пошти _____.

У разі позитивного рішення прошу кошти допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам перераховувати на рахунок _____

_____.
(номер рахунка (за стандартом IBAN) найменування банку)

Якщо заявник не згоден з рішенням уповноваженого органу про відмову у призначенні допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, що прийнято на підставі інформації, отриманої під час обміну інформацією із суб'єктами надання інформації, державними реєстрами чи ресурсами, яку заявник вважає некоректною, заявник самостійно вживає заходів для уточнення такої інформації у відповідних першоджерелах або надання уповноваженому органу копій підтвердних документів, що можуть уточнити або спростувати невідомі чи некоректні відомості.

Я поінформований (поінформована), що на уточнення відомостей, на підставі яких проведено призначення допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, маю 14 календарних днів з моменту отримання електронного листа (повідомлення).

Я поінформований (поінформована), що допомога не призначається у разі відповідності критеріям, встановленим пунктами 7 і 8 Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.

У разі зміни виплатних реквізитів мого банківського рахунка зобов'язуюся протягом 10 календарних днів письмово повідомити про це уповноваженому органу.

_____ 20__ р.

_____
(підпис)

{Порядок доповнено додатком 5 згідно з Постановою КМ № 789 від 31.07.2023}

Додаток 6
до Порядку надання допомоги
на проживання внутрішньо
переміщеним особам
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 22 березня 2024 р. № 331)

(найменування органу, що проводить перевірку фактичного місця проживання/перебування
внутрішньо переміщеної особи)

АКТ
про здійснення інформування засобами телефонного
та/або іншого доступного зв'язку
_____ 20__ р.

(прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) внутрішньо переміщеної особи)

Дата та час здійснення телефонних дзвінків, їх кількість:

1. Дата _____ Час _____

Номер засобу телефонного зв'язку: _____
(на який здійснюється телефонний дзвінок)

Номер засобу телефонного зв'язку: _____
(з якого здійснюється телефонний дзвінок)

2. Дата _____ Час _____

Номер засобу телефонного зв'язку: _____
(на який здійснюється телефонний дзвінок)

Номер засобу телефонного зв'язку: _____
(з якого здійснюється телефонний дзвінок)

Дата та час здійснення повідомлень засобами іншого доступного зв'язку, їх
кількість:

1. Дата _____ Час _____

Засіб іншого доступного зв'язку: _____
(вид та реквізити засобу зв'язку, на який здійснюється повідомлення)

Засіб іншого доступного зв'язку: _____
(вид та реквізити засобу зв'язку, з якого здійснюється повідомлення)

2. Дата _____ Час _____

Засіб іншого доступного зв'язку: _____
(вид та реквізити засобу зв'язку, на який здійснюється повідомлення)

Засіб іншого доступного зв'язку: _____
(вид та реквізити засобу зв'язку, з якого здійснюється повідомлення)

Відповідно до пункту 28 Порядку надання допомоги на проживання
внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 26, ст. 1418; 2023 р., № 69, ст. 3990), здійснено телефонні дзвінки/повідомлення засобами іншого доступного зв’язку та встановлено

(вказати відсутність/наявність телефонного або іншого доступного зв’язку)

з внутрішньо переміщеною особою

(прізвище, власне ім’я та по батькові (за наявності))

Телефонні дзвінки або повідомлення засобами іншого доступного зв’язку здійснювалися уповноваженою особою

_____

(прізвище, власне ім’я та по батькові (за наявності))

_____

(підпис)

_____

(місце роботи)

Уповноважені особи, які брали участь у здійсненні телефонних дзвінків або повідомлень засобами іншого доступного зв’язку

_____

(прізвище, власне ім’я та по батькові (за наявності))

_____

(підпис)

_____

(місце роботи)

_____

(прізвище, власне ім’я та по батькові (за наявності))

_____

(підпис)

_____

(місце роботи)

_____

(прізвище, власне ім’я та по батькові (за наявності))

_____

(підпис)

_____

(місце роботи)

{Порядок доповнено додатком 6 згідно з Постановою КМ № 1226 від 21.11.2023; в редакції Постанови КМ № 331 від 22.03.2024}

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 20 березня 2022 р. № 332

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 “Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 80, ст. 2271).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 554 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 85, ст. 2411).

3. Пункт 1 змін, що вносяться до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 та від 1 жовтня 2014 р. № 509, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 2015 р. № 34 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 11, ст. 280).

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 р. № 95 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня

2014 р. № 505” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 21, ст. 583).

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 р. № 212 “Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 32, ст. 920).

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 257 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 36, ст. 1069).

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червня 2015 р. № 427 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 52, ст. 1670).

8. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2015 р. № 636 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 70, ст. 2312).

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2015 р. № 810 “Про внесення зміни до пункту 5 Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 82, ст. 2716).

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1014 “Про внесення зміни до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 100, ст. 3437).

11. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 964 (Офіційний вісник України, 2016 р., № 101, ст. 3312).

12. Пункт 1 змін, що вносяться до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 і від 22 вересня 2016 р. № 646, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 370 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 47, ст. 1455).

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 453 “Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 57, ст. 1683).

14. Пункт 2 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 689 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 76, ст. 2329).

15. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1044 “Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому

числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 3, ст. 122).

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 15 “Про внесення змін до пункту 3 Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 10, ст. 359).

17. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 р. № 548 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 57, ст. 1992).

18. Пункт 2 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2018 р. № 713 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 72, ст. 2436).

19. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 і 509, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 754 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 68, ст. 2361).

20. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2020 р. № 266 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 32, ст. 1095).

21. Пункт 7 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 386 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 43, ст. 1389).

22. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2020 р. № 491 “Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 51, ст. 1591).

23. Пункт 13 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1035 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 89, ст. 2888).

24. Пункт 14 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 р. № 402 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 35, ст. 2098).

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1134 “Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 88, ст. 5658).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 7 листопада 2014 р. № 595

Київ

Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей

{Назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 270 від 19.04.2017}

{Додатково див. Постанови Окружного адміністративного суду міста Києва

№ 826/18826/14 від 11.02.2015

№ 826/18402/14 від 12.03.2015}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 109 від 11.03.2015

№ 239 від 08.04.2015

№ 636 від 26.08.2015

№ 270 від 19.04.2017

№ 850 від 25.09.2019}

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Тимчасовий порядок фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей, а також інших платежів з рахунків, відкритих в органах Казначейства, що додається.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 270 від 19.04.2017}

2. Установити, що перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та перелік населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Служби безпеки.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 239 від 08.04.2015}

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, місцевим державним адміністраціям забезпечити:

до 1 грудня 2014 р. переміщення бюджетних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери їх управління, з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (далі - тимчасово неконтрольована територія), в населені пункти, на території яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі. Переміщення здійснюється лише тих бюджетних установ, підприємств та організацій, що у разі зміни місцезнаходження зможуть забезпечити провадження своєї діяльності;

{Абзац другий пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 109 від 11.03.2015, № 239 від 08.04.2015}

невідкладне інформування Міністерства фінансів про зміну місцезнаходження бюджетних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери їх управління, які переміщені з тимчасово неконтрольованої території.

4. Міністрам, керівникам інших центральних органів виконавчої влади, головам місцевих державних адміністрацій і керівникам бюджетних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери їх управління, забезпечити у місячний строк з дня набрання чинності цією постановою внесення змін до штатних розписів, кошторисів (планів використання бюджетних коштів) та до статутів (інших установчих документів) установ, підприємств та організацій, які на момент набрання чинності цією постановою переміщені з тимчасово неконтрольованої території, з урахуванням зміни чисельності працівників та наявних умов для здійснення їх функцій.

5. Міністерству енергетики та вугільної промисловості, Міністерству соціальної політики, Міністерству розвитку громад та територій, Міністерству економічного розвитку і торгівлі, Міністерству фінансів, Міністерству юстиції, Донецькій та Луганській обласним державним адміністраціям підготувати та подати Кабінетові Міністрів України проект закону щодо визначення механізму врегулювання розрахунків за поставлені та неоплачені енергоносії на тимчасово неконтрольованій території за рахунок коштів, передбачених для виплати пільг та субсидій на даній території.

{Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 850 від 25.09.2019}

Прем'єр-міністр України
Інд. 34

А.ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 7 листопада 2014 р. № 595

ТИМЧАСОВИЙ ПОРЯДОК

фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей, а також інших платежів з рахунків, відкритих в органах Казначейства

{Назва Порядку із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 270 від 19.04.2017}

1. Цей Порядок визначає процедуру фінансування бюджетних установ, надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям (далі - установи), здійснення соціальних виплат населенню Донецької та Луганської областей, а також інших платежів з рахунків, відкритих в органах

Казначейства.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 270 від 19.04.2017}

2. У населених пунктах Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (далі - тимчасово неконтрольована територія), видатки з державного бюджету, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування здійснюються лише після повернення згаданої території під контроль органів державної влади.

{Абзац перший пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 239 від 08.04.2015}

Казначейське обслуговування місцевих бюджетів за видатками та кредитуванням у населених пунктах на тимчасово неконтрольованій території здійснюється після повернення такої території під контроль органів державної влади.

{Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 109 від 11.03.2015}

3. Заробітна плата (грошове забезпечення, суддівська винагорода) працівникам (військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу) установи за період, коли установа розміщувалася на тимчасово неконтрольованій території, а у подальшому територія була повернута під контроль органів державної влади, або установа була переміщена в населений пункт, на території якого органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі (далі - контрольована територія), виплачується у повному обсязі за рахунок кошторису (плану використання бюджетних коштів) установи.

4. Заробітна плата (грошове забезпечення, суддівська винагорода) виплачується та виплати за час щорічної відпустки працівникам (військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу) установи, яка переміщена на контрольовану територію, здійснюються, якщо установа продовжує функціонувати і працівники (військовослужбовці, особи рядового і начальницького складу) виконують свої обов'язки.

Переміщення установи на контрольовану територію, а також її функціонування на цій території здійснюється за рішенням органу вищого рівня (у разі переміщення органу місцевого самоврядування - за рішенням відповідної місцевої ради).

5. Непрофінансовані у травні - серпні 2014 р. виплати за час щорічної відпустки працівникам навчальних закладів у період, коли установа розміщувалася на тимчасово неконтрольованій території, а у подальшому територія була повернута під контроль органів державної влади, або установа була переміщена на контрольовану територію, здійснюються у повному обсязі.

6. У разі переміщення установи з тимчасово неконтрольованої на

контрольовану територію після набрання чинності цим Порядком видатки на забезпечення діяльності такої установи, у тому числі на оплату праці (грошове забезпечення), протягом місяця з дня переміщення здійснюються згідно із затвердженим кошторисом (планом використання бюджетних коштів).

Протягом місяця з дня переміщення установи на контрольовану територію до положення, штатного розпису та кошторису (плану використання бюджетних коштів) такої установи в установленому порядку вносяться зміни з урахуванням зміни чисельності працівників та наявних умов для здійснення їх функцій.

Після закінчення місячного строку видатки на забезпечення діяльності установи, яка переміщена на контрольовану територію, здійснюються лише відповідно до кошторису (плану використання бюджетних коштів) з урахуванням внесених змін.

7. Державна підтримка вугільної галузі надається підприємствам, які зареєстровані та провадять свою діяльність на контрольованій території.

8. Особам, які переміщені на контрольовану територію та взяті на облік відповідно до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296), пенсії та інші соціальні виплати з бюджетів усіх рівнів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування виплачуються за заявами таких осіб до органів (установ), які здійснюють такі виплати протягом усього строку дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

{Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 239 від 08.04.2015, № 636 від 26.08.2015}

9. Стипендії та допомоги учням та студентам (курсантам), які переміщені на контрольовану територію і навчаються за державним замовленням за денною формою навчання у навчальних закладах, які переміщені на контрольовану територію, виплачуються відповідно до Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 28, ст. 1871).

10. Видатки на забезпечення діяльності місцевих загальних судів, що здійснюють судочинство на контрольованій території Донецької та Луганської областей, у тому числі виплата суддівської винагороди та заробітної плати працівникам апаратів судів, здійснюються виключно через територіальні управління ДСА у Донецькій та Луганській областях.

11. Установи, які переміщені на контрольовану територію, відкривають рахунки в органах Казначейства за місцезнаходженням у порядку, встановленому законодавством.

12. Платежі з рахунків, відкритих в органах Казначейства, установам, які провадять діяльність на тимчасово неконтрольованій території, крім випадків, установлених законодавством, здійснюються, зокрема з метою виконання рішення суду та відшкодування податку на додану вартість, у разі, коли:

установа зареєстрована на контрольованій території;
орган управління установи перебуває на контрольованій території;
рахунки установи відкриті в банківських установах (органах Казначейства), розташованих на контрольованій території;
установа сплачує податки та збори до державного бюджету та/або місцевих бюджетів.

{Порядок доповнено пунктом 12 згідно з Постановою КМ № 270 від 19.04.2017}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 17 вересня 2014 р. № 450
Київ

Деякі питання надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї

Відповідно до частини дванадцятої статті 7 Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Порядок надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї, що додається.

2. Міністерству фінансів під час доопрацювання проекту Закону про Державний бюджет України на 2015 рік передбачити фінансування надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї та продовжують здобувати певний освітньо-кваліфікаційний рівень на території інших регіонів України.

3. Центральним органам виконавчої влади, до сфери управління яких належать навчальні заклади, забезпечити у 2014/2015 навчальному році навчання за державним замовленням громадян України, зазначених у пункті 2 цієї постанови, у межах доведених обсягів державного замовлення та фінансування.

Прем'єр-міністр України
Інд. 28

А.ЯЦЕНЮК

ПОРЯДОК

надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї

1. Цей Порядок визначає механізм надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї та за результатами конкурсного відбору вступників у державні і комунальні вищі навчальні заклади не потрапили до переліку осіб, які рекомендовані вищим навчальним закладом до зарахування на місця державного замовлення (далі - вступники).

2. Зарахування на навчання до вищих навчальних закладів вступників - випускників 2014 року здійснюється на підставі документів про здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень та додатків до них з поданням протягом шести місяців довідки, передбаченої статтею 6 Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України".

3. У разі наявності вступників центральний орган виконавчої влади, до сфери управління якого належить навчальний заклад (далі - державний замовник), за зверненням керівника вищого навчального закладу (далі - виконавець державного замовлення) надає (розміщує) додаткові місця державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів (далі - державне замовлення) з урахуванням напрямку підготовки (спеціальності), обраного вступником.

4. Виконавець державного замовлення подає державному замовникові інформацію про чисельність вступників з пропозицією щодо внесення змін до обсягів державного замовлення.

5. Державний замовник у триденний строк після надходження поданої згідно з пунктом 4 цього Порядку пропозиції здійснює відповідний перерозподіл обсягу державного замовлення між виконавцями державного замовлення.

6. Зміни до обсягів державного замовлення вносяться Мінекономрозвитку в установленому порядку.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 8 жовтня 2014 р. № 566
Київ

Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги
{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
№ 170 від 06.03.2019}

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. На часткову зміну Порядку митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2000 р. № 544 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 12, ст. 481; 2013 р., № 31, ст. 1081), установити, що на період проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях пропуск через митний кордон України, декларування та митне оформлення гуманітарного товару, який надається урядами інших держав через уповноважені ними організації, здійснюється без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. При цьому положення пункту 3 зазначеного Порядку не застосовуються.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 170 від 06.03.2019}

2. Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування.

Прем'єр-міністр України
Інд. 34

А. ЯЦЕНЮК

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 30 січня 2015 р. № 21
Київ

Про затвердження Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
№ 132 від 19.02.2020 }

Відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 р. “Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях”, введеного в дію Указом Президента України від 14 листопада 2014 р. № 875, Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Затвердити Порядок надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей, що додається.

Прем'єр-міністр України
Інд. 26

А. ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 30 січня 2015 р. № 21

ПОРЯДОК
надання гуманітарної та іншої допомоги населенню
Донецької та Луганської областей

1. Цей Порядок визначає механізм надання, розподілу і видачі гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей (далі - населення), що надається через Донецьку і Луганську облдержадміністрації.

2. У цьому Порядку термін “гуманітарна допомога” вживається у значенні, наведеному у Законі України “Про гуманітарну допомогу”. Під іншою допомогою розуміється допомога, що надається населенню за рішенням Президента України, Верховної Ради України або Кабінету Міністрів України з 13 серпня 2014 р. за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету.

3. Отримувачами гуманітарної та іншої допомоги (далі - допомога) є структурні підрозділи Донецької і Луганської облдержадміністрацій.

4. Розподіл допомоги здійснюється Донецькою і Луганською облдержадміністраціями. З метою підвищення ефективності та сприяння відкритості і прозорості процесу розподілу допомоги можуть залучатися представники органів місцевого самоврядування, благодійних, волонтерських

та інших громадських організацій (за згодою).

5. Розподіл допомоги здійснюється за рішенням Донецької і Луганської облдержадміністрацій:

між райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування населених пунктів, на території яких органи державної влади в повному обсязі здійснюють свої повноваження;

між закладами охорони здоров'я, будинками-інтернатами для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, інтернатними закладами для дітей, територіальними центрами соціального обслуговування та закладами для бездомних громадян на окремих територіях у районі проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження.

{Абзац третій пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 132 від 19.02.2020}

6. Рішення про розподіл допомоги приймається Донецькою і Луганською облдержадміністраціями з урахуванням потреб населення адміністративно-територіальних одиниць на підставі поданих райдержадміністраціями відомостей про номенклатуру і обсяг необхідної допомоги. Зазначені відомості подаються щотижня райдержадміністраціями на розгляд Донецької і Луганської облдержадміністрацій, які їх узагальнюють та надсилають до Мінсоцполітики.

Рішення про розподіл допомоги оприлюднюється протягом одного робочого дня на офіційному веб-сайті Донецької і Луганської облдержадміністрацій.

7. На підставі рішення про розподіл допомоги забезпечується її обов'язкове маркування і невідкладна передача відповідним райдержадміністраціям та органам місцевого самоврядування.

8. Маркування допомоги проводиться шляхом нанесення на етикетку, ярлик або безпосередньо на зовнішню чи внутрішню упаковку товару клейма (печатки) "Гуманітарна допомога. Продаж заборонено", а також наклейки із зображенням державної символіки України (Державний Прапор України і малий Державний Герб України, написи "ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА" і "УКРАЇНА") за зразком згідно з додатком.

У разі отримання гуманітарної допомоги від іноземних донорів наклейка із зображенням державної символіки України наноситься за погодженням з ними.

Товари маркуються таким чином, щоб під час візуального огляду упаковки або безпосередньо товарів клеймо (печатку) та державну символіку України було видно повністю і чітко.

9. Райдержадміністрації та органи місцевого самоврядування після отримання допомоги забезпечують інформування населення про надання допомоги та організують її безпосередню видачу населенню або передачу юридичним особам (підприємствам, установам та організаціям, що

утримуються за рахунок бюджетних коштів, та уповноваженим ними державним установам, у тому числі закладам охорони здоров'я, навчальним закладам тощо) для видачі допомоги безпосередньо її набувачам.

10. Видача допомоги населенню здійснюється в межах отриманої допомоги з урахуванням потреб населення.

До видачі допомоги населенню можливе залучення представників територіальних підрозділів Товариства Червоного Хреста України, благодійних, волонтерських та інших громадських організацій, а на окремих територіях у районі проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях - представників Міжнародного Комітету Червоного Хреста та інших міжнародних неурядових організацій.

11. Під час видачі допомоги населенню ведуться списки її набувачів, в яких зазначаються:

прізвище, ім'я та по батькові особи, якій надано допомогу;

серія, номер, дата видачі паспорта (свідоцтва про народження) або іншого документа, що посвідчує особу, найменування органу, що його видав;

адреса місця фактичного проживання та контактна інформація;

підпис особи, яка отримує допомогу, або її законного представника (одного з подружжя або батьків, усиновлювача, опікуна тощо).

12. Узагальнена інформація про надану допомогу (кількість осіб, які отримали допомогу, вид та її обсяг) подається Донецькій і Луганській облдержадміністраціям та Мінсоцполітики відповідними райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування і щомісяця оприлюднюється на офіційному веб-сайті відповідної облдержадміністрації.

13. Транспортування, збереження, облік, ведення статистичної звітності, а також контроль за отриманням, розподілом та цільовим використанням допомоги здійснюються в установленому законодавством порядку.

**Зразок
наклейки для маркування допомоги**

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА**

від 5 листопада 2014 р. № 637

Київ

Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам

{Назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 715 від 12.12.2014

№ 615 від 12.08.2015

№ 636 від 26.08.2015 - зміни внесені частково у зв'язку з некоректністю змін

№ 788 від 30.09.2015

№ 167 від 14.03.2016

№ 365 від 08.06.2016

№ 964 від 14.12.2016

№ 1028 від 28.12.2016

№ 186 від 22.03.2017}

{Додатково див. Постанову Окружного адміністративного суду м. Києва

№ 826/12123/16 від 29.06.2017}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 689 від 13.09.2017
№ 548 від 11.07.2018
№ 788 від 21.08.2019
№ 266 від 08.04.2020
№ 999 від 22.09.2021
№ 363 від 25.03.2022
№ 1350 від 02.12.2022
№ 325 від 07.04.2023
№ 837 від 08.08.2023
№ 1384 від 27.12.2023 }

{Додатково див. Рішення Окружного адміністративного суду міста Києва № 640/11258/20 від 07.10.2020 }

{У тексті Постанови слово “публічне” в усіх відмінках виключено згідно з Постановою КМ № 788 від 21.08.2019 }

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що:

призначення та продовження виплати довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги (крім допомоги на проживання, встановленої постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 26, ст. 1418) - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 р. № 709) та компенсацій, матеріального забезпечення, надання соціальних послуг, субсидій та пільг за рахунок коштів державного бюджету, Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та Пенсійного фонду України внутрішньо переміщеним особам, крім осіб, зазначених в абзаці вісімнадцятому пункту 2 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312), - із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 269 та від 20 березня 2022 р. № 332, (далі - внутрішньо переміщені особи) здійснюються за місцем перебування таких осіб на обліку, що підтверджується довідкою, виданою згідно з зазначеним Порядком. Призначення, відновлення та продовження виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) (далі - пенсії) внутрішньо переміщеним особам, у тому числі особам, які відмовились відповідно до пункту 1 частини першої статті 12 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” від довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи і зареєстрували місце проживання та постійно проживають на території, де органи державної влади здійснюють свої повноваження, здійснюються територіальними органами Пенсійного фонду України на підставі відомостей, що містяться в Єдиній

інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб. Виплата (продовження виплати) довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги (крім допомоги на проживання, встановленої постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 26, ст. 1418) - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 р. № 709) та компенсацій, матеріального забезпечення (далі - соціальні виплати) та пенсій, що призначені зазначеним особам, здійснюється через рахунки та мережу установ і пристроїв акціонерного товариства “Державний ощадний банк України” з можливістю отримання готівкових коштів і проведення безготівкових операцій через мережу установ і пристроїв будь-яких банків тільки на території населених пунктів, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі. Виплата пенсій та соціальні виплати особам з інвалідністю I групи та іншим особам, які за висновком лікарсько-консультативної комісії не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги, за їх письмовою заявою можуть здійснюватись акціонерним товариством “Укрпошта” з доставкою за фактичним місцем проживання/перебування таких осіб. Виплата (продовження виплати) пенсій та соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, зазначеним в абзаці вісімнадцятому пункту 2 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509, здійснюється у встановленому законодавством порядку;

{Абзац другий пункту 1 в редакції Постанов КМ № 788 від 21.08.2019, № 363 від 25.03.2022; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1350 від 02.12.2022, № 837 від 08.08.2023}

{Дію абзацу третього пункту 1 зупинено на період воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення або скасування згідно з Постановою КМ № 325 від 07.04.2023} для ідентифікації одержувачів пенсій, які є внутрішньо переміщеними особами, та забезпечення виплати пенсій таким особам проводиться емісія платіжних карток, які водночас є пенсійними посвідченнями, із зазначенням на них графічної та електронної інформації про власника та його кваліфікованого електронного підпису.

{Абзац третій пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 від 08.08.2023}

Під час звернення внутрішньо переміщеної особи із заявою про призначення, відновлення чи продовження виплати пенсії та документом, що посвідчує особу, територіальні органи Пенсійного фонду України ідентифікують особу заявника, фіксують місце і час її звернення, порівнюють отримані дані з даними, що обробляються в базах даних Пенсійного фонду України, з урахуванням даних Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб у порядку, який затверджується Пенсійним фондом України за погодженням з Мінсоцполітики. Територіальні органи

Пенсійного фонду України можуть провести ідентифікацію особи за допомогою відеоконференцзв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг. Під час сеансу такого відеоконференцзв'язку пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, визначеного правлінням Пенсійного фонду України за погодженням із Мінсоцполітики та Мінцифри.

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 788 від 21.08.2019; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 від 08.08.2023}

Фізична ідентифікація внутрішньо переміщеної особи, яка одержує пенсію через поточний рахунок в установі акціонерного товариства “Державний ощадний банк України”, проводиться акціонерним товариством “Державний ощадний банк України” кожні шість місяців з дня відкриття рахунка або з дня проведення попередньої фізичної ідентифікації. Для осіб, які взяті на облік як внутрішньо переміщені особи до введення Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні” воєнного стану в Україні та які не проходили фізичну ідентифікацію протягом дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі - коронавірусна хвороба (COVID-19)), для продовження нарахування пенсій необхідно пройти фізичну ідентифікацію до 31 березня 2024 року.

{Абзац п'ятий пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 788 від 21.08.2019; в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Способами фізичної ідентифікації внутрішньо переміщених осіб, які одержують пенсію через поточний рахунок в установах акціонерного товариства “Державний ощадний банк України”, є:

{Абзац шостий пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 266 від 08.04.2020, № 837 від 08.08.2023; в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

особисте звернення до територіальних органів Пенсійного фонду України;

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 999 від 22.09.2021; в редакції Постанов КМ № 837 від 08.08.2023, № 1384 від 27.12.2023}

авторизація в особистому електронному кабінеті на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду України за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису “Дія.Підпис” (“Дія ID”), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;

{Абзац пункту 1 в редакції Постанов КМ № 837 від 08.08.2023, № 1384 від 27.12.2023}

ідентифікація особи за допомогою відеоконференцзв'язку, проведеного територіальними органами Пенсійного фонду України із дотриманням

законодавства у сфері електронних довірчих послуг;

{Абзац пункту 1 в редакції Постанов КМ № 837 від 08.08.2023, № 1384 від 27.12.2023}

ідентифікація одержувачів пенсій в установах акціонерного товариства “Державний ощадний банк України”;

{Абзац десятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

посвідчення в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України факту, що фізична особа є живою, шляхом видачі відповідного документа. Документ про посвідчення факту, що фізична особа є живою, разом із письмовою заявою особи про продовження виплати пенсії, складеною в довільній формі, надсилається рекомендованими поштовими відправленнями або поштовими відправленнями з оголошеною цінністю територіальному органу Пенсійного фонду України за місцем її перебування на обліку. Заява про продовження виплати пенсії разом із сканованою копією документа про посвідчення факту, що фізична особа є живою, яка відповідає оригіналу документа та придатна для сприйняття її змісту (повинна містити чітке зображення повного складу тексту документа та його реквізитів), може бути подана через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України із використанням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису;

{Абзац одинадцятий пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 від 08.08.2023; в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

одержання Пенсійним фондом України інформації про зміну місця проживання внутрішньо переміщеної особи протягом останніх шести місяців шляхом інформаційного обміну між Пенсійним фондом України та державним підприємством “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики”.

{Абзац дванадцятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Акціонерне товариство “Державний ощадний банк України” щомісяця до 25 числа в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису через захищені канали зв'язку надсилає згідно з протоколами обміну інформацією Пенсійному фонду України інформацію про:

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 266 від 08.04.2020; в редакції Постанов КМ № 837 від 08.08.2023, № 1384 від 27.12.2023}

одержувачів пенсій, які пройшли фізичну ідентифікацію, та дату її проведення;

{Абзац чотирнадцятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від

27.12.2023}

непроведення внутрішньо переміщеною особою протягом шести місяців видаткових операцій у разі отримання пенсії з використанням платіжної картки, строк дії якої перевищує один рік, та непроведення банком протягом року фізичної ідентифікації такої особи.

{Абзац пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 від 08.08.2023; в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Територіальні органи Пенсійного фонду України опрацьовують наявну інформацію про результати проходження фізичної ідентифікації внутрішньо переміщеними особами, які одержують пенсію, та продовжують виплату пенсії у разі проходження фізичної ідентифікації особою; а для осіб, які взяті на облік як внутрішньо переміщені особи до введення Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні” воєнного стану в Україні та які не проходили фізичну ідентифікацію протягом дії карантину або обмежувальних заходів, пов’язаних з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), продовжують виплату пенсії - до 31 березня 2024 р., а після цієї дати - у разі проходження особою фізичної ідентифікації.

{Абзац пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 266 від 08.04.2020, № 837 від 08.08.2023; в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

У разі наявності в територіальних органах Пенсійного фонду України надісланої акціонерним товариством “Державний ощадний банк України” інформації про відсутність видаткових операцій за рахунками протягом шести місяців підряд нарахування пенсії продовжується, але з 1 січня 2024 р. нарахована сума пенсії не перераховується на рахунки їх одержувачів до проходження фізичної ідентифікації. Нарахована сума пенсій внутрішньо переміщеним особам перераховується на рахунки їх одержувачів територіальними органами Пенсійного фонду України після проходження ними фізичної ідентифікації починаючи з місяця припинення фінансування виплати пенсії.

{Абзац сімнадцятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Фізична ідентифікація осіб з інвалідністю I групи та осіб, які, за висновком лікарсько-консультативної комісії, не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги, які отримують пенсії шляхом доставки через акціонерне товариство “Укрпошта”, в установах акціонерного товариства “Державний ощадний банк України” не проводиться.

{Абзац вісімнадцятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Починаючи з 1 січня 2024 р. виплата (продовження виплати) пенсій внутрішньо переміщеним особам, які пройшли фізичну ідентифікацію особисто у територіальних органах Пенсійного фонду України або установах акціонерного товариства “Державний ощадний банк України”, або шляхом

отримання документа про посвідчення факту, що фізична особа є живою, за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України факту, що фізична особа є живою, та які проживають на територіях, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі (підконтрольна Україні територія), або тимчасово проживають за межами України, крім держави-агресора (Російської Федерації) або Республіки Білорусь, здійснюється на загальних умовах, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2022 р. № 162 “Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 20, ст. 1065), Порядком виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1999 р. № 1596 (Офіційний вісник України, 1999 р., № 35, ст. 1803; 2016 р., № 79, ст. 2636), Порядком виплати і доставки пенсій та грошової допомоги за місцем фактичного проживання одержувачів у межах України організаціями, що здійснюють їх виплату і доставку, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1279 “Деякі питання організації виплати пенсій та грошової допомоги” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 1, ст. 43).

{Абзац дев'ятнадцятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Якщо внутрішньо переміщена особа одержує соціальні виплати через поточний рахунок в установах акціонерного товариства “Державний ощадний банк України” з використанням платіжної картки, строк дії якої перевищує один рік, і протягом року за такою платіжною карткою не проводилися видаткові операції одержувачем, банк повідомляє про це державному підприємству “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики” щомісяця до 25 числа в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису через захищені канали зв'язку згідно з протоколами обміну інформацією.

{Абзац двадцятий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Починаючи з 1 лютого 2024 р. соціальні виплати не нараховуються особам, які є внутрішньо переміщеними особами, одержують соціальні виплати через акціонерне товариство “Державний ощадний банк України” з використанням платіжної картки, строк дії якої перевищує один рік, і протягом року за такою платіжною карткою не проводилися видаткові операції одержувачем.

{Абзац пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1384 від 27.12.2023}

Припинення або відновлення соціальних виплат проводиться структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад або територіальними органами Пенсійного фонду України згідно з Порядком здійснення контролю за

проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 р. № 365 “Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 47, ст. 1702).

У разі коли строк (період) виплати соціальної виплати не закінчився на дату припинення її нарахування, після відновлення виплати внутрішньо переміщеній особі нараховується розмір соціальної виплати за той період, за який особа мала право на цю виплату.

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1384 від 27.12.2023}

У разі надходження до Пенсійного фонду України або до його територіальних органів інформації від Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Національної поліції, Державної міграційної служби, Міністерства фінансів, інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що особа повернулася до покинутого місця постійного проживання, або особою подано документи, що містять недостовірні відомості для призначення (відновлення, продовження виплати) пенсії, виплата пенсії продовжується після особистого звернення особи, проходження ідентифікації у порядку, визначеному в абзаці четвертому цього пункту, з урахуванням даних Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб та за відсутності підстав, передбачених пунктами 2-5 частини першої статті 12 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 788 від 21.08.2019}

Пенсійний фонд України та його територіальні органи мають право звертатися до Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Національної поліції, Державної міграційної служби, Міністерства фінансів, інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з метою підтвердження чи спростування інформації про повернення особи до покинутого місця постійного проживання або поданих нею для призначення (відновлення, продовження виплати) пенсії документів, зокрема з використанням системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 788 від 21.08.2019}

{Щодо визнання протиправним та нечинним абзацу пункту 1 див. Рішення Окружного адміністративного суду міста Києва № 640/11258/20 від 07.10.2020} Суми пенсій, які не виплачено за період до місяця їх відновлення, обліковуються в органі, що здійснює пенсійні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 788 від 21.08.2019}

{Пункт 1 в редакції Постанови КМ № 548 від 11.07.2018}

2. Міністерству соціальної політики, обласним, Київській міській державним адміністраціям вжити заходів до інформування осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, про порядок взяття їх на облік та видачі відповідної довідки.

{Пункт 3 виключено на підставі Постанови КМ № 689 від 13.09.2017}

4. Пенсійному фонду України до 15 квітня 2016 р. розробити та погодити з Міністерством соціальної політики і акціонерним товариством “Державний ощадний банк України” порядок емісії платіжних карток, які одночасно є пенсійним посвідченням, із зазначенням на них графічної та електронної інформації про власника та його кваліфікованого електронного підпису та порядок обміну інформацією між Пенсійним фондом України та акціонерним товариством “Державний ощадний банк України”, необхідні для відкриття рахунків одержувачам пенсій.

{Постанову доповнено пунктом 4 згідно з Постановою КМ № 167 від 14.03.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 від 08.08.2023}

5. Акціонерному товариству “Державний ощадний банк України”:

{Абзац перший пункту 5 в редакції Постанови КМ № 788 від 21.08.2019}

забезпечити до 1 липня 2016 р. відкриття поточних рахунків та видачу платіжних карток за зверненням відповідно до абзацу другого пункту 1 цієї постанови внутрішньо переміщених осіб, які не обслуговуються в акціонерному товаристві “Державний ощадний банк України”;

не пізніше ніж з 1 серпня 2016 р. розпочати за зверненням клієнтів за власний рахунок виготовлення та обмін існуючих платіжних карток на платіжні картки, які одночасно є пенсійним посвідченням, із зазначенням графічної та електронної інформації про власника та його кваліфікованого електронного підпису.

{Абзац третій пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 від 08.08.2023}

{Постанову доповнено пунктом 5 згідно з Постановою КМ № 167 від 14.03.2016}

6. Контроль за цільовим та ефективним витрачанням бюджетних коштів на соціальні виплати здійснюється в установленому законодавством порядку.

{Постанову доповнено пунктом 6 згідно з Постановою КМ № 365 від 08.06.2016}

7. У разі встановлення контролюючими органами факту незаконного одержання бюджетних коштів, який не оскаржений у судовому порядку, кошти у сумі, що незаконно отримана, повертаються до державного бюджету.

{Постанову доповнено пунктом 7 згідно з Постановою КМ № 365 від 08.06.2016}

Прем'єр-міністр України

А. ЯЦЕНЮК

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 8 червня 2016 р. № 365

Київ

**Деякі питання здійснення соціальних виплат
внутрішньо переміщеним особам**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
№ 964 від 14.12.2016}

{Додатково див. Постанову Окружного адміністративного суду м.
Києва № 826/12123/16 від 29.06.2017}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 689 від 13.09.2017
№ 335 від 25.04.2018
№ 548 від 11.07.2018
№ 713 від 05.09.2018}

{Додатково див. Рішення Окружного адміністративного суду міста
Києва № 640/18720/18 від 11.06.2019}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 788 від 21.08.2019
№ 795 від 09.09.2020}

{Додатково див. Рішення Окружного адміністративного суду міста
Києва № 826/12402/16 від 23.06.2021}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
№ 363 від 25.03.2022}

{Додатково див. Постанову Верховного Суду № 640/18720/18 від
28.02.2023}

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити такі, що додаються:

Порядок призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо
переміщеним особам;

*{Абзац третій пункту 1 втратив чинність на підставі Постанови
КМ № 363 від 25.03.2022}*

{Пункт 2 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

3. Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2014
р. № 637 “Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним
особам” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 95, ст. 2736; 2015 р., № 70, ст.
2312; 2016 р., № 23, ст. 904) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 8 червня 2016 р. № 365

ПОРЯДОК
призначення (відновлення) соціальних виплат
внутрішньо переміщеним особам

1. Цей Порядок визначає механізм призначення (відновлення) внутрішньо переміщеним особам, крім осіб, зазначених в абзаці вісімнадцятому пункту 2 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312), - із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 269 та від 20 березня 2022 р. № 332, виплати довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги та компенсацій, матеріального забезпечення, надання соціальних послуг, субсидій та пільг (далі - соціальні виплати) за рахунок коштів державного бюджету та фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 788 від 21.08.2019, № 363 від 25.03.2022}

2. Документом, що підтверджує статус внутрішньо переміщеної особи, є довідка, видана такій особі відповідно до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 “Про облік внутрішньо переміщених осіб” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312).

3. Реєстрація місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи здійснюється в установленому законодавством порядку.

4. Соціальні виплати внутрішньо переміщеним особам призначаються і виплачуються структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі - структурні підрозділи з питань соціального захисту населення), робочими органами Фонду соціального страхування, центрами зайнятості (далі - органи, що здійснюють соціальні виплати) за місцем їх фактичного проживання/перебування, незалежно від факту реєстрації місця проживання/перебування.

{Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 548 від 11.07.2018, № 788 від 21.08.2019}

5. Для призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо

переміщена особа, а у визначених законодавством випадках - її законний представник подає відповідну заяву до органу, що здійснює соціальні виплати на території, де зазначена особа перебуває на обліку за місцем її фактичного проживання/перебування, незалежно від факту реєстрації місця проживання/перебування.

До заяви додається копія довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та пред'являється оригінал такої довідки.

6. Структурний підрозділ з питань соціального захисту населення не пізніше наступного робочого дня після отримання заяви про призначення (відновлення) соціальних виплат надсилає запит про отримання електронної справи отримувача соціальної виплати до державного підприємства "Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України", який протягом п'яти робочих днів з дня отримання такого запиту надсилає відповідну електронну справу до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення.

{Абзац другий пункту 6 виключено на підставі Постанови КМ № 788 від 21.08.2019}

{Пункт 7 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 8 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 9 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 9¹ виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 10 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 11 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 12 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 13 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 14 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

15. Орган, що здійснює соціальні виплати, призначає (відновлює) таку соціальну виплату з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи. Суми соціальних виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

{Пункт 15 в редакції Постанови КМ № 335 від 25.04.2018 - про визнання протиправним та нечинним зміни в частині, що стосується сум невиплачених пенсій, див. Рішення Окружного адміністративного суду міста Києва № 640/18720/18 від 11.06.2019 - скасовано Постановою Верховного Суду № 640/18720/18 від 28.02.2023; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 363 від 25.03.2022}

{Пункт 16 виключено на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

{Порядок здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування втратив чинність на підставі Постанови КМ № 363 від 25.03.2022}

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 8 червня 2016 р. № 365

ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 5 листопада 2014 р. № 637

1. У пункті 1:

1) абзац другий після слів “надання соціальних послуг” доповнити словами “, субсидій та пільг”, а після слів “(продовження виплати) пенсій” - словами “(щомісячного довічного грошового утримання), довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги та компенсацій, матеріального забезпечення (далі - соціальні виплати)”;

2) в абзаці третьому слова “пенсії (щомісячне довічне грошове утримання), усі види соціальної допомоги та компенсації, довічні державні стипендії” замінити словами “соціальні виплати”;

3) в абзаці четвертому слова “пенсій (щомісячного довічного грошового утримання), усіх видів соціальної допомоги та компенсацій, довічних державних стипендій” замінити словами “соціальних виплат”;

4) абзац п'ятий викласти в такій редакції:

“для ідентифікації одержувачів соціальних виплат, які є внутрішньо переміщеними особами, та забезпечення виплати їм соціальних виплат здійснюється емісія платіжних карток із зазначенням на них графічної та електронної інформації про власника та його електронного цифрового підпису. Для одержувачів пенсій така картка одночасно є пенсійним посвідченням.”;

5) у першому реченні абзацу шостого слова “, які одночасно є пенсійним посвідченням,” виключити;

6) абзаци сьомий і восьмий викласти в такій редакції:

“За відсутності проходження фізичної ідентифікації одержувачів соціальних виплат публічне акціонерне товариство “Державний ощадний банк України” зупиняє видаткові операції за поточним рахунком та не пізніше ніж протягом наступного дня інформує про таке рішення структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, який видав довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, та Міністерство фінансів.

Поновлення або припинення соціальних виплат здійснюється публічним акціонерним товариством “Державний ощадний банк України” на підставі рішення комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, утвореної районними, районними у м. Києві і Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад згідно з Порядком

здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 р. № 365.”.

2. Доповнити постанову пунктами 6 і 7 такого змісту:

“6. Контроль за цільовим та ефективним витрачанням бюджетних коштів на соціальні виплати здійснюється в установленому законодавством порядку.

7. У разі встановлення контролюючими органами факту незаконного одержання бюджетних коштів, який не оскаржений у судовому порядку, кошти у сумі, що незаконно отримана, повертаються до державного бюджету.”.

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА**

від 1 жовтня 2014 р. № 535

Київ

Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам

{Назва із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 683 від 19.11.2014

№ 636 від 26.08.2015

№ 256 від 12.04.2017}

Кабінет Міністрів України постановляє:

Затвердити Порядок використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам, що додається.

{Постановляюча частина із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

Прем'єр-міністр України
Інд. 26

А. ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 жовтня 2014 р. № 535

ПОРЯДОК
використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб
для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам
та внутрішньо переміщеним особам

{Назва Порядку із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів, що надійшли в національній та іноземній валюті Мінсоцполітики від фізичних та юридичних осіб, резидентів і нерезидентів як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти та дарунки (далі - кошти) для надання одноразової грошової допомоги (далі - грошова допомога) постраждалим і внутрішньо переміщеним особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, що спричинені соціальним становищем, внаслідок яких особа частково або повністю не має здатності (не набула здатності або втратила її) чи можливості самостійно піклуватися про

особисте (сімейне) життя і брати участь у суспільному житті (далі - постраждала чи внутрішньо переміщена особа).

{Пункт 1 в редакції Постанов КМ № 683 від 19.11.2014, № 636 від 26.08.2015}

2. Мінсоцполітики:

1) відкриває:

рахунок 3125 «Рахунок для зарахування до спеціального фонду державного бюджету власних надходжень бюджетних установ» за програмою «Заходи із соціального захисту дітей, сімей, жінок та інших найбільш вразливих категорій населення» для зарахування коштів у національній валюті;

{Абзац другий підпункту 1 пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 256 від 12.04.2017}

валютний рахунок у публічному акціонерному товаристві «Державний експортно-імпорتنний банк України» для зарахування коштів в іноземній валюті з подальшою конвертацією у національну валюту і перерахуванням на рахунок, зазначений в абзаці другому цього підпункту;

2) утворює комісію з питань розподілу коштів для надання грошової допомоги постраждалим особам чи особам, які переміщуються (далі - комісія), до складу якої включаються представники Мінфіну, Мінекономрозвитку, МВС, МОН, Мінрегіону, МОЗ, ДСНС, Казначейства та голова громадської ради при Мінсоцполітики, завданням якої є здійснення розподілу коштів між областями та м. Києвом за поданням обласних, Київської міської держадміністрацій.

{Підпункт 2 пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 683 від 19.11.2014}

3. Районні, районні в м. Києві держадміністрації та виконавчі комітети міст обласного підпорядкування утворюють комісії з розгляду питань надання грошової допомоги постраждалим особам чи особам, які переміщуються (далі - місцеві комісії), до складу яких включаються представники структурних підрозділів відповідних держадміністрацій та виконавчих комітетів з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення, а також відповідних органів внутрішніх справ, територіальних підрозділів ДМС. Місцеві комісії мають право в установленому порядку залучати до своєї роботи відповідних фахівців державних органів, представників громадських рад при місцевих органах виконавчої влади, громадських об'єднань.

{Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 683 від 19.11.2014}

4. Для отримання грошової допомоги постраждала особа чи особа, яка переміщується, звертається до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної, районної в м. Києві держадміністрації, структурного підрозділу з питань соціального захисту населення виконавчого органу міської, районної у місті (у разі створення) ради (далі - органи соціального захисту населення) за місцем реєстрації проживання або

фактичним місцем перебування з відповідною заявою, в якій зазначає причини необхідності надання їй грошової допомоги та реквізити рахунка, відкритого у банківській установі.

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 683 від 19.11.2014}

До заяви додаються:

копія документа, що посвідчує особу;

копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті);

копії документів, що підтверджують родинні стосунки (свідоцтво про одруження, свідоцтво про народження дітей);

копія довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (для зазначеної категорії осіб);

{Абзац шостий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 636 від 26.08.2015}

медична довідка про стан здоров'я особи або висновок медико-соціальної експертизи про встановлення інвалідності (у разі необхідності).

Орган соціального захисту населення, до якого надійшла заява про надання грошової допомоги, після проведення перевірки правильності оформлення заяви, достовірності викладених у ній відомостей про заявника та наявності документів, зазначених в абзацах третьому - сьомому цього пункту, приймає заяву та додані до неї документи і проводить перевірку щодо отримання особою грошової допомоги раніше.

У разі коли особа раніше не отримувала грошової допомоги, орган соціального захисту населення передає заяву та додані до неї документи на розгляд місцевої комісії.

У разі коли особа раніше отримувала грошову допомогу, орган соціального захисту населення повертає їй подані документи та повідомляє про відмову у наданні грошової допомоги у зв'язку з тим, що така допомога надається лише один раз.

5. Місцева комісія за результатами розгляду поданих документів приймає рішення про доцільність надання грошової допомоги, її розмір або відмову у наданні грошової допомоги щодо кожної особи, яка подала заяву про отримання грошової допомоги.

Рішення місцевої комісії приймаються більшістю голосів її затвердженого складу та оформляються протоколом, у якому зазначається список осіб, яким може бути надана грошова допомога (далі - отримувачі), та її розміри, а також список осіб, яким у наданні грошової допомоги відмовлено з обґрунтуванням відмови щодо кожної такої особи.

Місцева комісія складає реєстр отримувачів (далі - реєстр).

Протокол засідання місцевої комісії та реєстр підписуються усіма

членами місцевої комісії, присутніми на її засіданні.

Витяг з протоколу засідання місцевої комісії надається під розписку (або надсилається поштою) особам, щодо яких прийнято рішення про відмову у наданні грошової допомоги, органом соціального захисту населення.

6. Органи соціального захисту населення подають щомісяця 1 і 15 числа реєстри структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської держадміністрацій (далі - регіональні органи соціального захисту населення).

7. Регіональні органи соціального захисту населення протягом п'яти робочих днів з дня надходження реєстрів від органів соціального захисту населення формують подання про виділення коштів для надання грошової допомоги отримувачам, що підписується керівником (заступником керівника) регіонального органу соціального захисту населення та затверджується головою обласної, Київської міської держадміністрації (далі - подання), яке разом з реєстрами подається до Мінсоцполітики.

8. Мінсоцполітики на підставі отриманого подання готує пропозиції про розміри грошової допомоги в розрізі категорій отримувачів і розподіл коштів між областями та м. Києвом у межах наявного залишку на рахунках і подає їх на розгляд комісії.

Комісія розглядає та затверджує розміри грошової допомоги і розподіл коштів між областями та м. Києвом.

9. Мінсоцполітики на підставі затвердженого комісією розподілу коштів перераховує кошти на відкриті органами Казначейства рахунки, призначені для зарахування до спеціального фонду державного бюджету власних надходжень регіональних органів соціального захисту населення, а також доводить до регіональних органів соціального захисту населення рішення про розміри грошової допомоги в розрізі категорій отримувачів і розподіл коштів між областями та м. Києвом.

10. Регіональні органи соціального захисту населення:

перераховують кошти на відкриті органами Казначейства рахунки органів соціального захисту населення протягом трьох робочих днів з дня надходження коштів від Мінсоцполітики;

подають зведений звіт Мінсоцполітики про суму перерахованої грошової допомоги на особові рахунки отримувачів, відкриті у банківських установах, до 15 числа місяця, що настає за звітним періодом.

11. Органи соціального захисту населення:

перераховують грошову допомогу на особові рахунки отримувачів, відкриті у банківських установах, протягом трьох робочих днів з дня надходження коштів від регіональних органів соціального захисту населення;

подають звіт регіональним органам соціального захисту населення про суму перерахованої грошової допомоги на особові рахунки отримувачів, відкриті у банківських установах, до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом.

12. У встановленому законодавством порядку здійснюються:

відкриття рахунків, реєстрація, облік зобов'язань в органах Казначейства та операції, пов'язані з використанням коштів;
відображення у первинному та бухгалтерському обліку інформації про використання коштів;
складення та подання фінансової звітності про використання коштів, а також контроль за їх цільовим та ефективним витрачанням.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 25 лютого 2015 р. № 68

Київ

Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів за місцевими бюджетами у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що розташовані на території проведення антитерористичної операції, та населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення

{Назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 238 від 08.04.2015}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 127 від 23.03.2015

№ 238 від 08.04.2015

№ 116 від 19.02.2020}

Відповідно до пункту 24 розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу України Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів за місцевими бюджетами у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що розташовані на території проведення антитерористичної операції, та населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення (додається).

{Постановляюча частина із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 238 від 08.04.2015}

Прем'єр-міністр України

Інд. 34

А.ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 25 лютого 2015 р. № 68

ПОРЯДОК

перерахування міжбюджетних трансфертів за місцевими бюджетами у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що розташовані на території проведення антитерористичної операції, та населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення

{Назва Порядку із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 238 від 08.04.2015}

1. Цей Порядок визначає механізм перерахування міжбюджетних трансфертів (базова дотація, додаткові дотації, субвенції, реверсна дотація) за місцевими бюджетами у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що розташовані на території проведення антитерористичної операції, та населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 238 від 08.04.2015}

2. Перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (далі - населені пункти на тимчасово неконтрольованій території), Казначейством не здійснюється, крім місцевих бюджетів населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, які продовжують обслуговуватися органами Казначейства, згідно з переліками, затвердженими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. № 1085 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 92, ст. 2655; 2015 р., № 18, ст. 495).

{Абзац перший пункту 2 в редакції Постанови КМ № 238 від 08.04.2015}

Районним (міським) бюджетам, які продовжують обслуговуватися органами Казначейства та за рахунок коштів яких здійснюється фінансування установ і закладів, що розташовані у населених пунктах на тимчасово неконтрольованій території, Казначейство перераховує субвенції в обсягах, що зменшені на обсяг бюджетних призначень, передбачених для таких установ і закладів. Розподіл асигнувань (з урахуванням зменшених обсягів) за такими бюджетами подається Казначейству головним розпорядником відповідної субвенції, що надається з державного бюджету, за день до встановленого для їх перерахування строку.

{Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 127 від 23.03.2015}

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 127 від 23.03.2015}

3. Неперераховані обсяги міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам населених пунктів на тимчасово неконтрольованій території перерозподіляються шляхом збільшення обсягу:

міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам населених пунктів, на

територію яких переміщуються особи (споживачі гарантованих послуг) з населених пунктів на тимчасово неконтрольованій території;

видатків державного бюджету на відновлення (будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію) інфраструктури у Донецькій та Луганській областях.

Відомості про кількість зазначених осіб (споживачів гарантованих послуг) подаються Мінсоцполітики на запит головного розпорядника коштів відповідного міжбюджетного трансферту.

4. Казначейство веде облік обсягу реверсної дотації, не перерахованої до державного бюджету з місцевих бюджетів населених пунктів на тимчасово неконтрольованій території.

{Абзац другий пункту 4 виключено на підставі Постанови КМ № 116 від 19.02.2020 - застосовується з 1 січня 2020 року}

5. Казначейство у тижневий строк з дня набрання чинності актом Кабінету Міністрів України про виключення населеного пункту на тимчасово неконтрольованій території з переліку, зазначеного у пункті 2 цього Порядку, відновлює перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету та реверсної дотації до державного бюджету відповідно до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2010 р. № 1132 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 96, ст. 3399), та розпису асигнувань державного бюджету без урахування обсягів неперерахованих міжбюджетних трансфертів.

6. Департаменти фінансів Донецької та Луганської облдержадміністрацій подають Казначейству інформацію про взяті зобов'язання місцевих бюджетів за видатками на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення у розрізі міських міст обласного значення та районних бюджетів.

7. Казначейство щодаки та станом на перше число кожного місяця подає Мінфіну інформацію про обсяг неперерахованих міжбюджетних трансфертів з державного бюджету та недоотриманої реверсної дотації в розрізі місцевих бюджетів населених пунктів на тимчасово неконтрольованій території.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 25 червня 2014 р. № 213

Київ

**Про забезпечення тимчасового проживання сімей, які переселилися з
Автономної Республіки Крим та м. Севастополя**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
№ 556 від 22.10.2014}

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Виділити обласним державним адміністраціям та Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства кошти у сумі 14762,115 тис. гривень для надання грошової допомоги на тимчасове проживання сім'ям, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, за розподілом згідно з додатком.

{Абзац перший пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 556 від 22.10.2014}

Міністерству фінансів здійснити зазначені видатки за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету.

2. Затвердити Порядок використання коштів резервного фонду державного бюджету для надання грошової допомоги на тимчасове проживання сім'ям, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, що додається.

3. Обласним державним адміністраціям та Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства:

{Абзац перший пункту 3 в редакції Постанови КМ № 556 від 22.10.2014}

вжити заходів щодо забезпечення оплати різниці між фактичною вартістю тимчасового проживання до 1 липня ц. р. сімей, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, і сумою грошової допомоги на їх тимчасове проживання, яка надається з резервного фонду державного бюджету, за рахунок коштів місцевих бюджетів, благодійних коштів, інших джерел, не заборонених законодавством, і власних коштів таких громадян;

затвердити у тижневий строк за погодженням з Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством фінансів перелік витрат, пов'язаних із наданням грошової допомоги на тимчасове проживання сім'ям, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя;

подати до 1 серпня 2014 р. Міністерству економічного розвитку і торгівлі, Міністерству фінансів та Державній казначейській службі звіт про використання коштів, виділених згідно з цією постановою.

Прем'єр-міністр України
Інд. 70

А. ЯЦЕНЮК

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 25 червня 2014 р. № 213
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 22 жовтня 2014 р. № 556)

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 25 червня 2014 р. № 213

ПОРЯДОК

використання коштів резервного фонду державного бюджету для надання грошової допомоги на тимчасове проживання сімей, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя

1. Кошти резервного фонду державного бюджету використовуються для надання грошової допомоги на тимчасове проживання сімей, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, у санаторно-курортних і оздоровчих закладах, закладах та установах соціального захисту населення, а також гуртожитках та готелях (далі - грошова допомога).

2. Грошова допомога надається всім категоріям сімей, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, у тому числі сім'ям військовослужбовців.

3. За рахунок коштів резервного фонду державного бюджету грошова допомога надається кожній сім'ї, яка переселилася з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, з розрахунку до 75 відсотків вартості проживання на добу, але не більш як 200 гривень на кожного члена сім'ї.

4. Для отримання грошової допомоги член сім'ї, яка переселилася з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, подає місцевому органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування за місцем тимчасового проживання:

заяву про надання грошової допомоги за формою згідно з додатком;
ксерокопії сторінок паспорта з даними про прізвище, ім'я, по батькові, дату його видачі і місце реєстрації кожного члена сім'ї та ксерокопії свідоцтва про народження дітей.

5. За результатами розгляду заяв про надання грошової допомоги відповідним місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування в установленому порядку приймається рішення про призначення грошової допомоги.

6. Грошова допомога виплачується шляхом її безготівкового перерахування органами, визначеними в установленому порядку, на рахунки санаторно-курортних і оздоровчих закладів, закладів та установ соціального захисту населення, а також гуртожитків та готелів.

7. Відображення у первинному та бухгалтерському обліку інформації

про надання грошової допомоги, а також відкриття рахунків, реєстрація, введення обліку зобов'язань в органах Казначейства та проведення операцій, пов'язаних з використанням бюджетних коштів, здійснюються в установленому Казначейством порядку.

8. Складення та подання фінансової і бюджетної звітності про використання бюджетних коштів, а також контроль за їх цільовим витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку.

**Додаток
до Порядку**

ЗАЯВА

Керівникові _____
(найменування органу влади)

_____
(прізвище особи, яка подає заяву)

_____
(адреса постійного проживання сім'ї)

ЗАЯВА

Прошу надати грошову допомогу на тимчасове проживання _____

(повне найменування закладу, в якому тимчасово проживає сім'я)

з _____ 2014 по _____ 2014 р. сім'ї у такому складі:

1. _____
(прізвище, ім'я та по батькові члена сім'ї із зазначенням ступеня

_____
родинного зв'язку з особою, яка подає заяву)

2. _____

Грошову допомогу прошу перерахувати _____
(повне найменування закладу)

Ксерокопії сторінок паспорта з даними про прізвище, ім'я, по батькові, дату його видачі і місце реєстрації кожного члена сім'ї та ксерокопії свідоцтв про народження дітей додаються на _____ арк.

_____ 2014 р.

_____
(ініціали та прізвище особи, яка подає заяву)

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА**

від 27 листопада 2019 р. № 980

Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 618 від 08.07.2020
№ 1111 від 28.10.2021
№ 1153 від 12.10.2022
№ 551 від 02.06.2023 }

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла, що додається.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

О. ГОНЧАРУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 листопада 2019 р. № 980

ПОРЯДОК
використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла

{У тексті Порядку слово “Мінрегіон” в усіх відмінках замінено словом “Мінінфраструктури” згідно з Постановою КМ № 551 від 02.06.2023}

1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті програмою “Надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла” (далі - бюджетні кошти).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

фінансова установа - Державна спеціалізована фінансова установа “Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву” та/або її регіональні управління;

банк-агент - банк України, який за договором, укладеним відповідно до законодавства з фінансовою установою, здійснює операції з обслуговування рахунків позичальників;

кандидат - особа, що відповідає вимогам цього Порядку та претендує на отримання кредиту відповідно до цього Порядку;

кредитний договір - договір на отримання кредиту, що укладається в установленому законодавством порядку між фінансовою установою і кандидатом, відповідно до якого здійснюється пільгове довгострокове державне кредитування на придбання житла згідно з цим Порядком;

об’єкт кредитування - квартира у багатоквартирному житловому будинку або одноквартирний житловий будинок за умови, що такий багатоквартирний або одноквартирний житловий будинок прийнято в експлуатацію не більше ніж 35 років тому чи реконструйовано не більше ніж 25 років тому;

{Абзац шостий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

пільговий довгостроковий державний кредит на придбання житла (далі - кредит) - бюджетні кошти, що надаються відповідно до цього Порядку цільовим призначенням на придбання житла у розмірі та на умовах, установлених кредитним договором, забезпеченням виконання зобов’язань за яким є іпотека нерухомого майна, і що підлягають поверненню в порядку і строки, визначені зазначеним договором;

позичальник - кандидат, який отримав кредит на умовах, визначених кредитним договором;

реєстр - реєстр кандидатів, що зареєструвалися для отримання кредиту відповідно до поданих заяв та анкет, який формується фінансовою установою у вигляді електронної таблиці, розміщується на її офіційному веб-сайті та в якому відображається вся інформація, що стосується надання кредитів відповідно до умов цього Порядку;

члени сім’ї кандидата - дружина (чоловік), їх неповнолітні діти (до 18 років); неодружені повнолітні діти, визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи; особа, яка проживає разом з особою з інвалідністю внаслідок війни I групи та доглядає за ним, за умови, що особа з інвалідністю внаслідок війни не перебуває у шлюбі; непрацездатні батьки; особа, яка перебуває під опікою або піклуванням громадянина, який має право на пільги, та проживає разом з ним.

3. Головним розпорядником бюджетних коштів є Мінінфраструктури, одержувачем бюджетних коштів - фінансова установа.

4. Мінінфраструктури здійснює розподіл бюджетних коштів між адміністративно-територіальними одиницями пропорційно кількості

zareestrovanih zayav pro namir otrimati kredit u reestri.

При цьому бюджетні кошти в обсязі 50 відсотків загального обсягу, передбаченого Державним бюджетом України на відповідний рік, спрямовуються на надання кредиту кандидатам, на яких поширюється дія Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, і 50 відсотків - кандидатам, на яких поширюється дія пунктів 19-21 частини першої статті 6 або пунктів 11-14 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”. У разі потреби за обґрунтованими пропозиціями фінансової установи до розподілу бюджетних коштів можуть вноситися зміни.

{Абзац другий пункту 4 в редакції Постанови КМ № 618 від 08.07.2020}

5. Кредит надається на строк до 20 років, але не більше ніж до досягнення позичальником пенсійного віку, визначеного статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Строк надання кредиту обчислюється з дати укладення кредитного договору.

6. Кредит відповідно до цього Порядку надається виходячи:

з нормативної площі житла, яка становить 21 кв. метр загальної площі житла на одну особу та додатково 10,5 кв. метра на сім’ю.

При цьому площа житла, що придбається сім’єю з однієї особи (одинок особа) і є однокімнатною квартирою, становить не більш як 52,5 кв. метра загальної площі, а площа житла сім’ї з двох та більше осіб - не більш як 94,5 кв. метра загальної площі;

з договірної вартості 1 кв. метра загальної площі житла для населеного пункту за місцем розташування об’єкта, на придбання якого надається кредит, але не більше граничної вартості 1 кв. метра.

Вартість загальної площі житла, що перевищує нормативну площу, сплачується позичальником за власний рахунок.

Одержувачі кредиту самостійно обирають об’єкти, на придбання житла в яких можуть спрямовуватися кошти кредиту, в межах адміністративно-територіальної одиниці за місцем реєстрації заяви про намір отримати кредит.

Для розрахунку суми кредиту вартість 1 кв. метра загальної площі житла не повинна перевищувати граничну вартість 1 кв. метра житла. Гранична вартість 1 кв. метра загальної площі житла для м. Києва, Дніпра, Львова, Одеси та Харкова не може перевищувати опосередковану вартість, яка визначається Мінінфраструктури відповідно до Порядку визначення та застосування показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України, затвердженого наказом Держбуду від 27 вересня 2005 р. № 174, збільшену в 1,75 раза, для міст - обласних центрів, міст обласного значення з населенням понад 300 тис. осіб, а також населених пунктів, які розташовані на відстані до 15 кілометрів від меж м. Києва та обласних центрів, - 1,5 раза, для міст обласного значення з населенням від 100 тис. до 300 тис. - 1,25 раза, для інших населених пунктів - опосередковану вартість у відповідній області.

Відсоткова ставка за такими кредитами встановлюється у розмірі 3 відсотків річних. При цьому відсотки за користування кредитом не нараховуються: військовослужбовцям - з початку і до закінчення особливого періоду; резервістам та військовозобов'язаним - з моменту призову під час мобілізації і до закінчення особливого періоду, на час проходження військової служби.

Кандидат не пізніше, ніж в день укладення кредитного договору вносить на свій особистий рахунок, відкритий в банку-агенті, кошти в розмірі 6 відсотків вартості нормативної площі житла та вартість площі житла, що перевищує нормативну. За бажанням кандидата розмір власного внеску може бути збільшено.

7. Кредит не може бути наданий особам, які або члени сім'ї яких за рахунок бюджетних коштів отримали державну підтримку/грошову компенсацію/кредити на пільгових умовах на будівництво (придбання) житла.

Дія цього пункту не поширюється на випадки, коли за рахунок державної підтримки/грошової компенсації/кредитів на пільгових умовах збудовано/будувалося або придбано житло, яке розташоване на території, що є тимчасово окупованою відповідно до Законів України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України", "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях" та/або на території населених пунктів, зазначених у переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. № 1085 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 92, ст. 2655; 2018 р., № 16, ст. 564).

{Пункт 7 в редакції Постанови КМ № 1111 від 28.10.2021}

8. Кредит, що надається відповідно до цього Порядку, є прямим, адресним (цільовим) і здійснюється у межах бюджетних асигнувань та надається лише один раз.

Запрошення кандидатів до фінансової установи для подання документів на отримання кредиту здійснюється у межах наявних на рахунку коштів відповідно до затвердженого розподілу на встановлений період, про що робиться оголошення на офіційному веб-сайті фінансової установи.

{Пункт 8 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

Право на отримання кредиту вважається використаним з моменту зарахування коштів позичальнику на його рахунок, відкритий у банку-агенті.

9. Право на отримання кредиту мають:

1) кандидати, на яких поширюється дія Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб";

2) кандидати, на яких поширюється дія пунктів 19-21 частини першої статті 6 або пунктів 11-14 частини другої статті 7 Закону України "Про статус

ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

{Підпункт 2 пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 618 від 08.07.2020}

10. Кредит надається за умови:

1) перебування кандидата та членів сім'ї кандидата на обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов, або

наявності у кандидата та у членів сім'ї кандидата у власності житлової площі з моменту набрання чинності Законом України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” до моменту подання заяви про намір отримати кредит (крім власності, розташованої на території, що є тимчасово окупованою відповідно до Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України”, на території населених пунктів, зазначених у переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. № 1085 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 92, ст. 2655; 2018 р., № 16, ст. 564), що не перевищує 13,65 кв. метра на одну особу, або

відсутності у кандидата та у членів сім'ї кандидата на праві власності житлової площі та відсутності у них у власності житлової площі (крім житлової нерухомості, що розташована на території, визначеній тимчасово окупованою територією відповідно до Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України”, та на території населених пунктів, зазначених у переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. № 1085 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 92, ст. 2655; 2018 р., № 162, ст. 564) з моменту набрання чинності Законом України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” до моменту подання заяви про намір отримати кредит;

2) підтвердження кандидатом своєї платоспроможності.

Платоспроможність кандидата передбачає, що за умови сплати щомісячного платежу в рахунок погашення кредиту з урахуванням процентів залишок середньомісячного доходу кандидата та повнолітніх членів сім'ї не може бути меншим, ніж прожитковий мінімум (загальний показник), визначений законодавством на відповідний період, з розрахунку на кожного члена сім'ї;

{Абзац другий підпункту 2 пункту 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

3) внесення кандидатом на особистий рахунок коштів, визначених абзацом дев'ятим пункту 6 цього Порядку.

11. Кандидат подає до фінансової установи заяву про намір отримати кредит. До заяви додається анкета, в якій зазначаються основні відомості, необхідні для визначення відповідності заявника та членів його сім'ї вимогам, визначеним цим Порядком, в тому числі пільгова категорія кандидата, до якої він належить.

У разі коли на кандидата одночасно поширюється дія Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" та дія пунктів 19-21 частини першої статті 6 чи пунктів 11-14 частини другої статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", кандидат може обрати одну або обидві підстави для реєстрації. При цьому для реєстрації кандидатом особа подає дві окремі заяви про намір отримати кредит. Після отримання кредиту кандидат автоматично виключається з іншого реєстру, про що у реєстрі робиться позначення "виключено з реєстру".

{Абзац другий пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 618 від 08.07.2020; в редакції Постанови КМ № 1111 від 28.10.2021}

Кандидати отримують кредит з урахуванням місця реєстрації заяви про намір отримати кредит.

Заяви про намір отримати кредит та анкети можуть бути подані кандидатом до фінансової установи за його місцезнаходженням або ж можуть бути надіслані до фінансової установи засобами поштового або електронного зв'язку.

Порядковий номер кандидата в реєстрі формується в порядку черговості подання відповідної заяви про намір отримати кредит та анкети з урахуванням дати та часу подання заяви та анкети. Датою подання електронної заяви про намір отримати кредит є дата надходження на визначену електронну адресу фінансової установи.

Якщо електронна заява та анкета надійшли на визначену електронну адресу фінансової установи в неробочий день та/або неробочий час, датою подання заяви та анкети вважається наступний після нього робочий день.

Зміни до реєстру вносяться протягом робочого дня з моменту виникнення відповідної зміни шляхом внесення інформації до електронної копії реєстру. При цьому відповідні зміни відображаються у реєстрі, що розміщується на веб-сайті фінансової установи на наступний робочий день.

Якщо кандидатом не подано до фінансової установи заяви про надання кредиту з доданням відповідних документів, зазначених у пункті 12 цього Порядку, фінансовою установою складається акт про неявку особи та неподання заяви про надання кредиту (далі - акт).

Протягом одного календарного року з дня складення акта фінансовою установою не розглядаються документи кандидата на отримання кредиту та не пропонується кредит. Якщо факт неявки кандидата буде зафіксовано вдруге, він втрачає право на отримання кредиту за своїм порядковим номером кандидата у реєстрі.

{Пункт 11 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1111

від 28.10.2021}

Кандидат може подати заяву про відмову від отримання кредиту.

Після надходження заяви про відмову від отримання кредиту до фінансової установи або складеного в установленому порядку акта в той же робочий день у реєстрі робиться відповідне позначення “виключено з реєстру”. При цьому реєстраційний номер інших кандидатів зберігається.

Кандидат має право один раз подати заяву про відмову від отримання кредиту на один календарний рік. Протягом такого календарного року фінансовою установою не розглядаються документи кандидата на отримання кредиту та не пропонується кредит.

{Пункт 11 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

Якщо кандидат відмовляється від надання кредиту вдруге, він втрачає право на отримання кредиту за своїм порядковим номером кандидата у реєстрі.

{Пункт 11 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

Якщо кандидат один раз подав заяву про відмову від отримання кредиту, а наступного разу не подав до фінансової установи заяви про надання кредиту з відповідними документами, фінансовою установою складається акт про втрату права кандидата на отримання кредиту за своїм порядковим номером кандидата у реєстрі.

{Пункт 11 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

У випадках, визначених в абзацах дев'ятому, одинадцятому та дванадцятому цього пункту, в той же робочий день у реєстрі робиться позначення “виключено з реєстру”. При цьому порядковий номер у реєстрі інших кандидатів зберігається.

{Пункт 11 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

У подальшому такий кандидат може повторно зареєструватися в реєстрі, при цьому його попередній порядковий номер у реєстрі не зберігається.

{Пункт 11 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

12. Для отримання кредиту кандидат подає до фінансової установи такі документи:

заяву про надання кредиту;

копії документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство повнолітніх членів сім'ї; у разі відсутності у документах, що посвідчують особу та підтверджують громадянство, відомостей про зареєстроване місце проживання - довідку про реєстрацію місця проживання, видану органом реєстрації відповідно до Закону України “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні” (крім осіб, місце проживання яких зареєстроване на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки

Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей);

копію реєстраційного номера облікової картки платника податків (не подається фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному органу доходів і зборів і мають відмітку в паспорті);

інформацію з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про наявність або відсутність у власності житла;

довідку про перебування на квартирному обліку (у разі перебування на обліку, крім внутрішньо переміщених осіб і членів їх сімей)/довідку (лист) про взяття на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов;

документи, необхідні для визначення платоспроможності (довідки з місця роботи та відомості з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків, що надаються органами доходів і зборів повнолітніх членів сім'ї одержувача державної підтримки, а також інші документи, що підтверджують доходи членів сім'ї кандидата);

письмову згоду кожного повнолітнього члена сім'ї, на якого розраховується розмір кредиту щодо включення їх у розрахунок кредиту (в довільній формі);

документи, що підтверджують родинні стосунки між особами, на яких розраховується розмір кредиту, які разом з ним проживають або зареєстровані;

попередній договір про придбання житла (інші документи, що підтверджують зобов'язання або намір власника житла (продавця) укласти з кандидатом договір про придбання житла);

акт обстеження технічного стану житлового приміщення (будинку, квартири), складеного комісією, утвореною районною, районною у м. Києві та Севастополі держадміністрацією, військово-цивільною адміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (в разі утворення) ради, виконавчим органом ради об'єднаної територіальної громади (для внутрішньо переміщених осіб, житло яких розташоване на території України, на якій органи державної влади здійснюють свої повноваження у повному обсязі, та яке зруйноване чи непридатне для проживання у зв'язку з проведенням антитерористичної операції).

Внутрішньо переміщена особа також подає копію довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 "Про облік внутрішньо переміщених осіб" (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312) та копії відповідних довідок членів її сім'ї.

Особа, на яких поширюється дія пунктів 19-21 частини першої статті 6 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", подають копію посвідчення учасника бойових дій та інформацію про включення до Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і

оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення.

{Абзац тринадцятий пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 618 від 08.07.2020}

Особи, на яких поширюється дія пунктів 11-14 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, подають копію посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни та, а у разі відсутності у посвідченні посилання на норму законодавства, відповідно до якої встановлено статус, - копію документа про безпосередню участь в антитерористичній операції або у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях.

У разі звернення уповноваженої заявником особи також надається документ, що підтверджує її повноваження діяти від імені заявника.

13. Розгляд пропозицій щодо формування переліку осіб, які у поточному році отримують кредит, на відповідність вимогам цього Порядку здійснюється комісією, склад якої затверджується Мінінфраструктури (далі - комісія).

Комісія за результатами розгляду наданої фінансовою установою інформації про перелік зареєстрованих кандидатів, що розрахунково (в межах наявних коштів) можуть бути включені до переліку одержувачів кредиту, із зазначенням пільгової категорії, розміру кредиту та даних про об’єкт, що придбавається, схвалює перелік одержувачів кредиту та розмір кредиту, який надається у поточному році за рахунок бюджетних коштів. Перелік одержувачів кредиту формується з урахуванням черговості згідно з реєстрами фінансової установи.

{Абзац другий пункту 13 в редакції Постанови КМ № 1111 від 28.10.2021}

14. Рішення про надання кредиту приймається фінансовою установою протягом місяця з дня подання кандидатом документів для отримання кредиту за умови фактичного надходження кредитних ресурсів на рахунки фінансової установи.

У разі відмови в наданні кредиту фінансова установа повідомляє про це кандидату в місячний строк у письмовій формі. Це рішення може бути оскаржене кандидатом в установленому законодавством порядку.

У наданні кредиту відмовляється у разі, коли:

кандидат не відповідає одній або декільком умовам надання кредиту, визначеним пунктами 9 і 10 цього Порядку;

документи подано не в повному обсязі або не відповідають вимогам, встановленим цим Порядком;

кандидатом або позичальником подано документи, що містять неправдиві відомості;

документи подано кандидатом з порушенням строку, визначеного фінансовою установою;

платоспроможність кандидата не відповідає вимогам підпункту

2 пункту 10 цього Порядку.

15. Кредит надається фінансовою установою на підставі кредитного договору, до якого додаються розрахунок розміру кредиту з визначенням внеску позичальника та розрахунок щомісячних обов'язкових платежів.

16. Фінансування придбання житла здійснюється виключно у безготівковій формі за письмовим розпорядженням фінансової установи шляхом перерахування коштів з особистого рахунка позичальника на рахунок продавця - фізичної особи, відкритий в банку-агенті, або продавця - юридичної особи, відкритий в банку, після підписання сторонами договору купівлі-продажу житла.

17. Зобов'язання з погашення кредиту, наданого на придбання житла, і сплати відсотків за користування ним виникають починаючи з дати зарахування коштів кредиту на рахунок позичальника в банку-агенті.

Платежі з погашення кредиту, сплата відсотків за користування ним, інші платежі, передбачені кредитним договором, та нарахована пеня за порушення строку платежу вносяться в розмірі та в порядку, визначеному кредитним договором, щомісяця (не пізніше ніж в останній день місяця) на рахунок фінансової установи.

Фінансова установа має право здійснювати реструктуризацію боргу позичальника за кредитом, що виник до відновлення втраченої платоспроможності позичальника, відповідно до внутрішніх правил установи, зокрема шляхом розстрочення сплати простроченої заборгованості за кредитом, надання позичальнику пільгового періоду, протягом якого позичальнику надається відстрочка за платежами з погашення кредиту та сплати відсотків за користування кредитом, збільшення строку кредитування, встановленого в пункті 5 цього Порядку, але не більше ніж на 60 місяців.

{Пункт 17 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1153 від 12.10.2022}

При цьому платоспроможність позичальника вважається втраченою, якщо згідно з підтвердними документами щодо його доходів та доходів повнолітніх членів його сім'ї позичальник не відповідає вимогам щодо платоспроможності, визначеним підпунктом 2 пункту 10 цього Порядку.

{Пункт 17 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1153 від 12.10.2022}

18. Наданий позичальнику кредит може бути погашений достроково.

19. Кошти, що сплачуються в рахунок погашення кредитів, наданих з державного бюджету, 2,5 відсотка за користування кредитом і пеня не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня їх надходження на рахунок фінансової установи зараховуються до надходжень спеціального фонду державного бюджету в установленому порядку з відображенням зменшення заборгованості перед загальним/спеціальним фондом бюджету і одночасно спрямовуються на подальше надання кредитів.

На покриття витрат фінансової установи, пов'язаних з обслуговуванням кредитів, наданих відповідно до цього Порядку, в тому числі здійснення

заходів відповідно до законодавства у разі несвочасного повернення кредитів, спрямовується 0,5 відсотка, що сплачуються позичальником за користування кредитом.

20. Набуття та реєстрація позичальником права власності на придбане за рахунок кредиту житло здійснюється згідно із законодавством.

21. З метою забезпечення погашення кредиту між фінансовою установою та позичальником відповідно до умов кредитного договору укладається договір про іпотеку придбаного житла.

Іпотека припиняється у разі припинення зобов'язання позичальника за кредитним договором.

Якщо будівля (споруда), що передається в іпотеку, розташована на земельній ділянці, яка належить іпотекодавцю на праві власності, така будівля (споруда) підлягає передачі в іпотеку разом із земельною ділянкою, на якій вона розташована.

У період виконання зобов'язання за кредитом придбане з використанням кредитних коштів житло підлягає страхуванню позичальником в установленому порядку як предмет іпотеки. Страхування предмета іпотеки здійснюється позичальником з дотриманням умов кредитного договору.

Фінансування витрат, пов'язаних з оформленням права власності на придбане за рахунок кредиту житло, з нотаріальним посвідченням договору про іпотеку та договорів про внесення змін до нього, з реєстрацією обтяження предмета іпотеки іпотекою та відомостей про зміни умов іпотеки, добровільного страхування позичальника від нещасного випадку на період виконання зобов'язання за кредитним договором, із страхуванням предмета іпотеки, проведенням експертної оцінки об'єкта кредитування та інших витрат, необхідних для виконання вимог кредитного договору, визначається кредитним договором та здійснюється позичальником відповідно до законодавства.

22. У разі смерті позичальника його права і зобов'язання за кредитним договором та договором про іпотеку переходять до спадкоємця з оформленням відповідних договорів.

23. У разі загибелі (смерті) позичальника (одного з членів сім'ї позичальника) - військовослужбовця, на якого поширюється дія Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", що настала під час здійснення ним заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, за рахунок бюджетних коштів погашається вся сума зобов'язань за кредитом, що існувала на момент його загибелі (смерті).

23¹. Знищення або пошкодження житла, придбаного за рахунок кредиту, що відбулося починаючи з 24 лютого 2022 р. внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, є підставою для надання позичальнику відстрочки за платежами з

погашення кредиту, протягом якої позичальник може звільнитися від сплати платежу з погашення кредиту та сплати відсотків за користування кредитом, за умови, що такий позичальник подав інформаційне повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, відповідно до Порядку подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 р. № 380 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 28, ст. 1539, № 39, ст. 2089). Умови, що передбачають надання позичальнику можливості відстрочки за платежами з погашення кредиту, діють з моменту знищення чи пошкодження об'єкта нерухомого майна та встановлюються після звернення позичальника (члена сім'ї, представника позичальника) і надання ним відомостей про реєстрацію поданого позичальником інформаційного повідомлення або акта, звіту та інших документів, складених користувачами Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, відповідно до зазначеного Порядку.

У разі коли підставою для надання позичальнику відстрочки за платежами з погашення кредиту є знищення об'єкта нерухомого майна, така відстрочка встановлюється до моменту отримання позичальником компенсації (відшкодування майнової шкоди) за знищений об'єкт нерухомого майна в порядку, визначеному законодавством.

Якщо підставою для надання позичальнику відстрочки за платежами з погашення кредиту є пошкодження об'єкта нерухомого майна, така відстрочка надається строком до одного року з можливістю пролонгації такого строку згідно з внутрішніми правилами фінансової установи з урахуванням ступеня та обсягів пошкодження, що підтверджуються звітом за результатами обстеження пошкоджених об'єктів, складеним відповідно до вимог Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 257 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 33, ст. 1045).

Відстрочка за платежами з погашення кредиту також може надаватися позичальникам, якщо житло, придбане за рахунок кредиту, розміщене на території територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), або на території, визнаній в умовах воєнного стану тимчасово окупованою рішенням Ради національної безпеки і оборони України, введеним в дію указом Президента України.

Перелік територіальних громад, які розташовані в районі проведення

воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), формується в електронній формі відповідно до Положення про інформаційну систему формування переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 562 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 41, ст. 2217), а у разі відсутності технічної можливості формування такого переліку в електронній формі - затверджується Мінреінтеграції за погодженням з Міноборони на підставі пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій.

Умови, що передбачають надання позичальнику відстрочки за платежами з погашення кредиту, встановлюються та діють з дня відповідного звернення позичальника (члена сім'ї, представника позичальника) та можуть діяти до моменту виключення територіальної громади, на території якої розміщене житло, придбане за рахунок кредиту, з переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні).

{Порядок доповнено пунктом 23¹ згідно з Постановою КМ № 1153 від 12.10.2022}

24. Фінансова установа забезпечує цільове та ефективне використання бюджетних коштів та контроль за ними.

25. Фінансова установа щомісяця до 25 числа місяця, наступного за звітним періодом, подає Мінінфраструктури та Мінфіну звіти/інформацію про використання бюджетних коштів у розрізі адміністративно-територіальних одиниць за формою, встановленою Мінінфраструктури.

{Пункт 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1111 від 28.10.2021}

26. Відкриття рахунків, реєстрація, облік бюджетних зобов'язань в органах Казначейства та проведення операцій з використанням бюджетних коштів, а також відображення у первинному та бухгалтерському обліку отриманих (створених) оборотних і необоротних активів здійснюються в установленому законодавством порядку.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ
11.10.2019 № 1285

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
02 грудня 2019 р.
за № 1192/34163

**Про затвердження Умов прийому на навчання
до закладів вищої освіти України в 2020 році**

• 6. Цільові пільгові державні кредити надаються особам, які зараховані на навчання для здобуття вищої освіти за денною або заочною формою на підставі угод, укладених між закладом освіти та фізичною або юридичною особою, а саме:

пільговий довгостроковий кредит для здобуття вищої освіти - студентам, які відповідно до **Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»** зареєстровані у встановленому законодавством порядку як внутрішньо переміщені особи, а також особам з їх числа до закінчення ними відповідно державного чи комунального професійно-технічного закладу або закладу вищої освіти, але не довше ніж до досягнення 23 років;

• СК для осіб, що є внутрішньо переміщеними особами та проживають у селі без реєстрації, не застосовується.

• 6. Проходять вступні випробування у формі вступних іспитів (замість зовнішнього незалежного оцінювання) до уповноважених закладів вищої освіти, визначених відповідно до Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2016 року № 560, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 травня 2016 року за № 795/28925 (зокрема, усіх закладів вищої освіти у сфері управління Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства культури, молоді та спорту України, розташованих на території Запорізької, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей), та в разі отримання кількості балів за кожний з іспитів не менше ніж встановлений закладом вищої освіти мінімальний рівень допускаються до участі в конкурсному відборі:

особи, які проживають на тимчасово окупованій території (які не зареєстровані як внутрішньо переміщені особи) або переселилися з неї після 01 січня 2020 року.

• 14. Можуть бути переведені на вакантні місця державного або регіонального замовлення в порядку, передбаченому цими Умовами, якщо вони зараховані на навчання за іншими джерелами фінансування на відкрити

або фіксовану (закриту) конкурсну пропозицію, а також на місця за рахунок цільових пільгових державних кредитів осіб у порядку, передбаченому законодавством, якщо вони зараховані на навчання за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб:

особи, які є внутрішньо переміщеними особами відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ**

від 23 лютого 2022 р. № 286-р

Київ

**Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти
в Україні на 2022-2032 роки**

Європейський простір вищої освіти

У Комюніке, ухваленому Конференцією міністрів вищої освіти Європейського простору вищої освіти 19 листопада 2020 р. у м. Римі, визначено бачення та завдання розвитку Європейського простору вищої освіти на період до 2030 року як інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного простору на підтримку стійкої, згуртованої та мирної Європи.

Інклюзивність планується забезпечити через доступ до вищої освіти для різних соціально вразливих груп, біженців і мігрантів, сиріт, осіб з інвалідністю, етнічних і релігійних меншин тощо. У цьому контексті підвищується актуальність визнання результатів попереднього навчання, створення прозорих механізмів визнання кваліфікацій, насамперед біженців і внутрішньо переміщених осіб, запровадження мікрокваліфікацій (microcredentials) та освітніх мікромодулів.

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ**

від 7 квітня 2023 р. № 312-р

Київ

**Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього
переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану
заходів з її реалізації у 2023-2025 роках**

1. Схвалити Стратегію державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року (далі - Стратегія), що додається.
2. Затвердити операційний план заходів з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року, що додається.
3. Міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої

влади забезпечити:

виконання завдань та заходів операційного плану, затвердженого цим розпорядженням, за рахунок і в межах коштів державного та місцевих бюджетів, затверджених на відповідний рік, а також інших, не заборонених законодавством джерел фінансування;

подання щокварталу до 15 числа місяця, що настає за звітним періодом, Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій інформації про стан виконання завдань та заходів зазначеного операційного плану за формою, встановленою Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, для оцінки стану реалізації Стратегії.

4. Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій подавати щороку до 1 червня Кабінетові Міністрів України інформацію про стан виконання завдань та заходів з реалізації Стратегії.

5. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2021 р. № 1364 “Про схвалення Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження середньострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2024 року” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 88, ст. 5680).

Прем'єр-міністр України
Інд. 80

Д. ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 7 квітня 2023 р. № 312-р

СТРАТЕГІЯ

державної політики щодо внутрішнього переміщення на період
до 2025 року

Загальна частина

Збройна агресія Російської Федерації проти України, що триває з лютого 2014 р., тимчасова окупація частини території України призвели до утворення великої кількості внутрішньо переміщених осіб. Значна частина таких осіб перемістилися на підконтрольну Уряду України територію понад дев'ять років тому і вони досі не мають змоги повернутися до покинутого місця проживання через пошкодження чи руйнування житла, перебування його на окупованій території чи території ведення бойових дій. При цьому для значної кількості внутрішньо переміщених осіб актуальними залишаються питання розміщення та забезпечення житлом, пошуку постійного джерела доходів, відновлення порушених внаслідок внутрішнього переміщення прав та захисту законних інтересів.

Тривалий час основним напрямом державної політики щодо внутрішнього переміщення була інтеграція внутрішньо переміщених осіб за новим місцем проживання, що досягалося шляхом усунення перешкод у

реалізації їх прав та основоположних свобод, забезпечення доступу до адміністративних, соціальних, культурних та інших послуг, а також створення умов для розвитку потенціалу та посилення спроможності приймаючих територіальних громад.

Черговий етап збройної агресії Російської Федерації проти України, який розпочався 24 лютого 2022 р., поставив перед громадянами та державою в цілому нові виклики. Через повномасштабне вторгнення Російської Федерації спостерігається постійне збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, яке складно спрогнозувати у зв'язку з непередбачуваністю військових дій та актів терору з боку Російської Федерації. Більшість заходів, які вживалися державою до цього часу, не повною мірою відповідають поточній ситуації. Водночас пріоритетним напрямом у політиці щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб на найближчий період повинно стати прийняття коротко- та середньострокових рішень, спрямованих на впровадження ефективних механізмів задоволення базових потреб людини та забезпечення доступу до послуг, посилення здатності громад сприяти адаптації внутрішньо переміщених осіб та ефективно реагувати на нові виклики, раціональне використання ресурсів громад і бюджетів усіх рівнів, а також підтримка осіб, які мають намір повернутися до покинутого місця проживання.

Стратегія спрямована на вдосконалення державної політики у сфері внутрішнього переміщення громадян України, іноземців, осіб без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, зумовленого збройною агресією Російської Федерації проти України, а також здійснення державою всіх належних та доступних заходів для розв'язання проблем та мінімізації негативних наслідків, пов'язаних з внутрішнім переміщенням.

Стратегія є елементом коротко- та середньострокової державної політики, спрямованої на створення умов, за яких внутрішньо переміщені особи, за винятком найбільш уразливих категорій, не потребуватимуть спеціальної допомоги чи захисту у зв'язку з їх переміщенням і зможуть в повному обсязі користуватися своїми конституційними правами без будь-якої дискримінації, в тому числі за походженням чи фактом внутрішнього переміщення.

Разом з тим базові послуги, які передбачаються для внутрішньо переміщених осіб, повинні надаватися з урахуванням інформаційної та фізичної безбар'єрності для внутрішньо переміщених осіб різних категорій, зокрема, осіб з інвалідністю.

Під час розроблення Стратегії враховано норми Законів України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” і принципи міжнародного права, насамперед міжнародні стандарти, що регулюють питання внутрішнього переміщення, зокрема Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення, відповідні рекомендації та резолюції Комітету міністрів та Парламентської асамблеї Ради Європи, які стосуються прав і свобод

внутрішньо переміщених осіб, а саме Резолюція 2448 (2022) “Гуманітарні наслідки та внутрішнє й зовнішнє переміщення у зв’язку з агресією Російської Федерації проти України”, а також основоположні документи у сфері прав людини, передусім Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, практику Європейського суду з прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. У ході підготовки Стратегії взято до уваги Рамкову програму Міжвідомчого постійного комітету з пошуку довгострокових рішень в інтересах внутрішньо переміщених осіб, утвореного резолюцією Генеральної Асамблеї ООН.

Основні проблеми, зумовлені внутрішнім переміщенням

До 24 лютого 2022 р. в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб обліковувалися 1470072 такі особи. Одним з наслідків збройної агресії проти України стало посилення процесів переміщення осіб на території України та за її межі. Станом на 3 січня 2023 р. кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб становить 4856907 осіб, що не повною мірою відповідає кількості осіб, які зазнали внутрішнього переміщення.

Причиною такої невідповідності є, з одного боку, політика держави щодо необхідності отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб, які здійснили переміщення, у разі їх бажання мати доступ до державних гарантій, реалізації в повному обсязі своїх прав і свобод (у першу чергу, права на соціальний захист та пенсійне забезпечення). З іншого боку, частина громадян України, які зазнали внутрішнього переміщення, не звертаються до уповноважених органів для взяття їх на облік як внутрішньо переміщених осіб, оскільки вони не мають такої потреби або на даний момент не пов’язують взяття на такий облік із задоволенням своїх потреб.

Разом з тим, за даними Міжнародної організації з міграції, станом на січень 2023 р. кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні становить понад 5,3 мільйона. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, станом на кінець лютого 2023 р. кількість тимчасово переміщених громадян України в країнах Європи - понад 8,1 млн., з яких понад 4,8 млн. отримали тимчасовий захист або подібний до нього статус. Водночас дані Управління Верховного комісара ООН у справах біженців включають також громадян України, які були депортовані на територію Російської Федерації, та, за інформацією Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, в основному базуються на наданій Російською Федерацією інформації.

Відповідно до звіту “Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення - серпень 2022”, підготовленого Світовим банком, Урядом України та Європейською Комісією, за деякими оцінками, 2,5-3 млн. осіб, які виїхали з України до ЄС, можуть не повернутися незалежно від розвитку воєнної ситуації. Водночас, за даними Уряду України, близько 1,2 млн. осіб, зокрема 211 тис. дітей, були примусово депортовані до Російської Федерації і,

можливо, не зможуть повернутися.

Наявність умов, за яких значна кількість осіб зазнали внутрішнього переміщення до 24 лютого 2022 р., ще більша кількість - після початку повномасштабної збройної агресії проти України, створює складнощі у формуванні виваженої державної політики, що охоплює всі групи внутрішньо переміщених осіб, зокрема щодо заходів першого реагування та надання соціальної підтримки таким особам в перші місяці після переміщення.

Широкомасштабна агресія проти України і ризик її подальшої ескалації, руйнування інфраструктури населених пунктів, як наближених до зони бойових дій і тих, у яких вже ведуться бойові дії, так і розташованих на іншій території країни, створюють ризики суттєвого зростання внутрішнього переміщення. Оголошення державою обов'язкової евакуації з окремих областей або її частин, зокрема евакуації з Донецької області, розпочатої влітку 2022 року, передбачає взяття на себе з боку держави відповідальності за планування виїзду, його забезпечення, розміщення осіб та задоволення їх первинних базових потреб.

Внаслідок збройної агресії проти України починаючи з 24 лютого 2022 р. було зруйновано та пошкоджено щонайменше 135,8 тис. житлових будівель, з яких 119,9 тис. - приватних будинків, 15,6 тис. - багатоквартирних і 0,2 тис. - гуртожитків. Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб стає все більш актуальним. Водночас оцінка реальних потреб та можливостей громад у забезпеченні доступу до житла значно ускладнена через відсутність системного механізму такої оцінки та масштаб проблеми. Місцеві фонди житла є обмеженими або відсутні, механізм залучення інвестицій на місцях потребує покращення. Зазначені проблеми потребують розв'язання як у контексті реагування на внутрішнє переміщення, так і щодо розроблення державної політики, спрямованої на вирішення широкого кола житлових питань, зокрема встановлення правового механізму довгострокового захисту житлових прав та інтересів осіб, постраждалих від збройної агресії проти України.

Внутрішньо переміщені особи потребують суттєвої підтримки з боку приймаючих громад, особливо на етапі адаптації після переміщення, а також подальшої інтеграції. Оцінка потреб внутрішньо переміщених осіб та визначення можливостей для їх задоволення повинні бути важливим елементом державної політики щодо внутрішнього переміщення.

Водночас виходячи з викликів, пов'язаних із збройною агресією проти України для юридичних осіб (релокація підприємств, установ та організацій усіх форм власності, переформатування діяльності, пошук нових ринків збуту, збереження та створення нових робочих місць тощо), питання переміщення юридичних осіб потребують окремого врегулювання на державному рівні.

Мета та принципи Стратегії

Метою Стратегії є зменшення впливу негативних наслідків внутрішнього переміщення, зумовленого збройною агресією проти України,

на громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, шляхом запровадження комплексних та дієвих механізмів державного реагування на виклики, які виникають з моменту прийняття особою рішення про переміщення, в ході її соціальної адаптації та інтеграції в приймаючий громаді, а також у разі добровільного повернення особи до покинутого місця проживання та її реінтеграції.

За інформацією Мінекономіки, у 2022 році за рахунок коштів, передбачених за програмою надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб відповідно до Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 331 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 44, ст. 2394), було працевлаштовано майже 16,5 тис. внутрішньо переміщених осіб.

Стратегія базується на таких принципах:

верховенство права;

повага та захист прав людини в умовах внутрішнього переміщення з урахуванням норм і стандартів міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини;

недопущення дискримінації за будь-якою ознакою;

інформаційна та фізична безбар'єрність для отримання послуг внутрішньо переміщеними особами різних категорій, зокрема особами з інвалідністю;

належне врядування;

забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства;

протидія насильству в умовах внутрішнього переміщення, зокрема гендерно обумовленому насильству;

воз'єднання сім'ї;

залучення потенціалу внутрішньо переміщених осіб для розвитку приймаючих територіальних громад;

підтримка самоорганізації внутрішньо переміщених осіб;

відкритість та прозорість реалізації Стратегії з метою максимального залучення до її реалізації та моніторингу всіх заінтересованих сторін;

конкретність, досяжність цілей та вимірюваність очікуваних результатів реалізації Стратегії;

забезпечення конструктивної взаємодії між внутрішньо переміщеними особами, приймаючими територіальними громадами, місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

прийняття відповідних рішень з урахуванням даних про потреби внутрішньо переміщених осіб;

сприяння залученню внутрішньо переміщених осіб до процесу

формування і реалізації державної, регіональної та місцевої політики;
адаптація та інтеграція дітей і молоді з числа внутрішньо переміщених осіб до соціального середовища на території їх проживання;
добровільність повернення особи до покинутого місця проживання;
розмежування повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування різного рівня під час реалізації Стратегії;
стимулювання внутрішньо переміщених осіб працездатного віку до працевлаштування, заснування власного бізнесу з метою забезпечення їх економічної самостійності;
диференціація інструментів підтримки внутрішньо переміщених осіб залежно від їх потреб.

Стратегічні цілі та шляхи розв'язання проблем

Визначення цілей Стратегії ґрунтується на оцінці викликів, пов'язаних з процесом внутрішнього переміщення внаслідок збройної агресії проти України, та результатів реалізації коротко- і середньострокових рішень з питань внутрішнього переміщення.

Стратегічна ціль 1. Посилення спроможності держави у реагуванні на виклики внутрішнього переміщення та забезпечення умов для реалізації державної політики у сфері внутрішнього переміщення.

Широкомасштабна збройна агресія значним чином вплинула на процеси внутрішнього переміщення, спричинивши суттєве збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб та необхідність зміни механізмів реагування держави на одночасні процеси із забезпечення евакуації, адаптації та інтеграції, повернення людей та возз'єднання сімей. Отже, виникає потреба в актуалізації Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" та інших законів з урахуванням необхідних заходів, міжнародної практики та досвіду реагування на масштабне внутрішнє переміщення, включаючи середньо- та довгострокові потреби у застосуванні ефективних засобів правового захисту та правосуддя.

На сьогодні органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а також міжнародні неурядові організації та громадські об'єднання оперують даними, отриманими з використанням власної методології, наявних ресурсів та джерел. Держава в особі уповноважених органів повною мірою не володіє верифікованими даними щодо постраждалого населення, а також територіальних громад в розрізі різних сфер життєдіяльності. Належним чином не узагальнюються звернення, які надходять до контакт-центрів органів державної влади, що впливає на оперативність реагування на розв'язання проблем, які виникають у зв'язку з внутрішнім переміщенням, а також ускладнює оперативне задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб. Передбачені Стратегією заходи спрямовані на задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб різних категорій.

З метою забезпечення формування та реалізації державної політики з питань внутрішнього переміщених осіб, сприяння реалізації їх прав і свобод та

створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання потребують актуалізації і закріплення на законодавчому рівні функції та повноваження відповідальних органів державної влади.

Основними завданнями, необхідними для розв'язання зазначених проблем, є:

актуалізація законодавства щодо внутрішнього переміщення;

удосконалення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, її інтеграція з іншими базами даних та державними реєстрами;

запровадження системи періодичної оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб, у тому числі з можливістю збору дезагрегованих даних.

Ключовими показниками результативності реалізації Стратегії є:

розроблення та внесення змін до Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” та інших законів для забезпечення реалізації прав внутрішньо переміщених осіб;

забезпечення доопрацювання та інтеграції з відповідними базами даних і публічними електронними реєстрами Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб;

створення координаційного механізму з метою узгодження дій державних органів, органів місцевого самоврядування, міжнародних партнерів та громадських об'єднань, спрямованих на надання допомоги та задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб;

запровадження механізму збору даних та оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб з метою їх подальшого задоволення з урахуванням критеріїв уразливості;

запровадження електронного кабінету внутрішньо переміщених осіб шляхом удосконалення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Стратегічна ціль 2. Створення умов для безпечного переміщення осіб з населених пунктів, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій, та задоволення їх гуманітарних потреб.

Широкомасштабна збройна агресія проти України призвела до масового виїзду та евакуації жителів населених пунктів, розташованих у районах ведення бойових дій чи на тимчасово окупованих територіях. Починаючи з 24 лютого 2022 р. було організовано 165 гуманітарних коридорів, якими за березень - травень евакуйовано понад 350 тис. цивільних осіб. Також у рамках роботи координаційних штабів з питань евакуації цивільного населення з небезпечних територій евакуйовано близько 170 тис. осіб.

В умовах проведення масової евакуації для приймаючих територіальних громад актуальним є питання державної підтримки (розвиток інфраструктури громади, розширення можливостей надання публічних послуг, збільшення житлового фонду тощо), оскільки ресурси громад є обмеженими. Евакуація цивільного населення повинна бути безпечною, необхідно враховувати

особливості евакуації та потреби осіб з інвалідністю, інших маломобільних груп населення.

Відразу після переміщення внутрішньо переміщені особи потребують підтримки від приймаючих громад, яка починається із запиту на гуманітарну допомогу. На цьому етапі гостро стоїть питання належної взаємодії суб'єктів надання гуманітарної допомоги за фактичної відсутності лідерства державних органів влади в питаннях координації надання та розподілу гуманітарної допомоги.

Основними завданнями, необхідними для розв'язання зазначених проблем, є:

запровадження протоколу міжсекторальної взаємодії, у тому числі з міжнародними та неурядовими національними організаціями, щодо підготовки, організації та здійснення масового переміщення осіб під час збройного конфлікту, зокрема проведення обов'язкової евакуації;

забезпечення з боку держави координації процесу масового переміщення осіб під час збройного конфлікту, зокрема проведення обов'язкової евакуації;

забезпечення повного та належного інформування про евакуацію, її етапи, складові, наслідки, права і обов'язки під час проведення, а також про заходи подальшої підтримки з боку держави та приймаючих територіальних громад;

координація надання гуманітарної допомоги особам, які були евакуйовані з населених пунктів, на території яких ведуться чи можливі бойові дії;

запровадження системної підтримки громад, до яких здійснюється евакуація.

Ключовими показниками результативності є:

прийняття нормативно-правових актів для впровадження протоколу підготовки, організації та проведення евакуації, в тому числі обов'язкової;

облаштування технічних засобів для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

організація та проведення інформаційної кампанії з урахуванням вимог доступності, метою якої є роз'яснення ключових питань, пов'язаних з евакуацією та подальшою підтримкою евакуйованих осіб з боку держави та приймаючих територіальних громад;

утворення на національному рівні Координаційного штабу та системи локальних евакуаційних штабів для забезпечення координації процесів евакуації, в тому числі, обов'язкової, а також надання гуманітарної допомоги евакуйованим особам.

Стратегічна ціль 3. Сприяння адаптації внутрішньо переміщених осіб на новому місці проживання безпосередньо після внутрішнього переміщення.

Суттєве збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб та розширення переліку потреб залежно від періоду переміщення потребує удосконалення підходів та спрямування зусиль на підтримку приймаючих громад з метою розвитку ефективних механізмів соціальної адаптації, які

створюють умови для подальшої успішної інтеграції внутрішньо переміщених осіб за новим місцем проживання.

Надання різних видів допомоги та доступ до послуг для внутрішньо переміщених осіб часто пов'язані з необхідністю взяття таких осіб на облік. Наявна система не передбачає надання допомоги особам на період адаптації та не розрізняє потреби, які виникають безпосередньо після внутрішнього переміщення, як частину адаптаційного процесу та під час інтеграції у нових територіальних громадах.

Основною потребою внутрішньо переміщених осіб після переміщення є забезпечення місцем для тимчасового проживання (перебування). Відсутність достатньої кількості житлових чи інших приміщень, придатних для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб, призводить до того, що такі особи приймають рішення про виїзд за кордон або передчасно повертаються до покинутого місця проживання. Водночас після початку широкомасштабної збройної агресії проти України значно збільшилася кількість місць компактного поселення внутрішньо переміщених осіб. Ураховуючи умови проживання в таких місцях, що є переважно неналежні, існує необхідність розроблення та затвердження Державної цільової програми забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Крім того, потребує вирішення на законодавчому рівні питання щодо визначення органів державної влади, до сфери яких віднесено повноваження стосовно здійснення контролю за створенням і функціонуванням місць компактного поселення внутрішньо переміщених осіб.

При цьому проблемним залишається питання формування єдиної інформаційної бази житлових та інших приміщень, придатних для тимчасового проживання (перебування) внутрішньо переміщених осіб, впровадження чітких механізмів реалізації житлових прав внутрішньо переміщених осіб, права на адекватний та гідний рівень життя з оцінкою наявних та можливих ресурсів, у тому числі фінансового характеру.

Після початку широкомасштабної збройної агресії проти України підходи до призначення допомоги на проживання внутрішньо переміщених осіб були змінені, але вони все ще не повною мірою враховують потреби таких осіб, зокрема допомога призначається без обмеження в часі та без додаткових умов щодо оцінки майнового стану внутрішньо переміщених осіб.

Приймаючі територіальні громади зазнають додаткового фінансового навантаження, пов'язаного з необхідністю збільшення видатків без відповідного збільшення обсягу надходжень.

Низька мотивація до працевлаштування, перекваліфікації, відкриття власного бізнесу призводить до збільшення залежності внутрішньо переміщених осіб від підтримки держави та недоотримання податків бюджетами приймаючих територіальних громад.

Діючі механізми надання соціального та пенсійного забезпечення внутрішньо переміщеним особам (зокрема тим, що перемістилися до 24 лютого 2022 р.) не відповідають загальним підходам до їх надання іншим

категоріям громадян України, створюють додаткове навантаження на внутрішньо переміщених осіб та органи системи соціального захисту, а також призводять до тривалого очікування призначення та виплати допомоги. Так, призначення (поновлення) пенсії особам, які перемістилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, передбачає необхідність витребування пенсійної справи від уповноважених органів Російської Федерації. Також особи, які перемістились до 24 лютого 2022 р., не можуть обрати банк для отримання пенсії та змушені користуватися виключно послугами АТ “Ощадбанк”, до них застосовується окремий порядок виплати заборгованості. У свою чергу, порядок здійснення соціальних виплат, передбачений для внутрішньо переміщених осіб, поширюється на осіб, які відмовилися від довідки про взяття на облік і зареєстрували/задекларували своє місце проживання на підконтрольній Уряду України території. Щодо внутрішньо переміщених осіб запроваджено окремий механізм контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання допомоги, що передбачає проведення вибіркового перевірок фактичного місця проживання (перебування).

Недостатній рівень доступної психологічної допомоги і реабілітації для внутрішньо переміщених осіб, особливо дітей, які постраждали від збройної агресії проти України, ускладнює процеси адаптації у новому середовищі, в тому числі освітньому. Крім того, не менш важливим є створення умов для організації психосоціальної підтримки на новому робочому місці для внутрішньо переміщених осіб.

На місцевому рівні актуальним є питання залучення ресурсів з метою здійснення заходів з адаптації внутрішньо переміщених осіб. Приймаючі територіальні громади потребують сприяння в пошуку ресурсів та відповідного фінансування з боку держави. Крім того, актуальним є забезпечення доступу до достовірної та актуальної інформації про наявні послуги і місця для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб. Базові послуги, які передбачається надавати внутрішньо переміщеним особам, повинні відповідати принципу інформаційної та фізичної безбар'єрності. З метою налагодження діалогу між внутрішньо переміщеними особами та населенням приймаючих територіальних громад є необхідним проведення спільних освітніх, соціальних, культурних, навчальних та інших заходів, а також інформаційних кампаній, спрямованих на мирне співіснування, сприяння соціальній згуртованості та інтеграції.

Важливою складовою, яка сприятиме процесу адаптації внутрішньо переміщених осіб та формуванню здорових суспільних комунікацій між різними групами населення, є інтеграція у культурний та спортивний простір приймаючих територіальних громад.

Основними завданнями, необхідними для розв'язання зазначених проблем, є:

створення умов та надання підтримки приймаючим громадам для задоволення базових потреб внутрішньо переміщених осіб;

забезпечення соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб на

початковому етапі після евакуації;

поетапне розселення внутрішньо переміщених осіб з місць компактного поселення з урахуванням критеріїв вразливості, гендерного аспекту та принципу єдності родин;

створення умов для отримання психологічної допомоги і реабілітації внутрішньо переміщених осіб, зокрема дітей;

створення умов для організації психосоціальної підтримки на робочому місці для внутрішньо переміщених осіб, які працевлаштувалися за новим місцем проживання;

створення системи своєчасного надання достовірної та актуальної інформації про наявні послуги та місця для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб у доступних форматах;

залучення внутрішньо переміщених осіб до культурного життя територіальних громад та отримання культурних послуг;

забезпечення доступу внутрішньо переміщених осіб до освітніх послуг;

залучення внутрішньо переміщених осіб до занять руховою активністю та спортом як засобу психічного та фізичного здоров'я;

запровадження пільгових умов розрахунку орендної плати за державне майно для органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій, які повністю або частково фінансуються за рахунок місцевого бюджету і сфера дії яких поширюється на тимчасово окуповану територію, на територію, яка перебуває в оточенні (блокуванні), та райони проведення воєнних (бойових) дій, а також тих, що орендують державне майно під облаштування гуртожитків для тимчасового проживання внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб, житло яких знищено або пошкоджено внаслідок збройної агресії;

поетапне розселення внутрішньо переміщених осіб з місць компактного поселення з урахуванням критеріїв вразливості, гендерного аспекту та принципу єдності родин.

Ключовими показниками результативності є:

забезпечення надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам з урахуванням їх індивідуальних потреб;

запровадження соціальної послуги “сприяння адаптації внутрішньо переміщених осіб” для осіб у складних життєвих обставинах та затвердження відповідного стандарту надання;

здійснення поетапного розселення внутрішньо переміщених осіб з місць компактного поселення з урахуванням критеріїв вразливості, гендерного аспекту та принципу єдності родин;

забезпечення надання психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам, зокрема дітям, і їх реабілітації;

забезпечення інформування внутрішньо переміщених осіб з питань, які стосуються реалізації їх прав, з використанням різних ресурсів у доступному форматі.

Стратегічна ціль 4. Сприяння інтеграції внутрішньо переміщених осіб

шляхом створення умов для розвитку потенціалу, посилення спроможності приймаючих територіальних громад.

Перехід від соціальної адаптації до створення умов для розвитку потенціалу та посилення спроможності приймаючих територіальних громад повинен сприяти завершенню процесу інтеграції внутрішньо переміщених осіб до приймаючої територіальної громади. Метою інтеграції є досягнення умов, за яких внутрішньо переміщені особи зможуть в повному обсязі користуватися своїми конституційними правами і свободами, а також виконувати обов'язки без будь-якої дискримінації, в тому числі за фактом внутрішнього переміщення.

Відсутність достовірних статистичних даних щодо кількості внутрішньо переміщених осіб та їх потреб призводить до невідповідності заходів інтеграції, які здійснюються, фактичним потребам. Як наслідок, усталена дискримінаційна практика щодо доступу внутрішньо переміщених осіб до окремих послуг, реалізації прав, не пов'язаних із внутрішнім переміщенням, на підставі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб призвела до штучного збільшення кількості зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб. Водночас частина осіб, які зазнали переміщення, не зверталися до уповноважених органів з метою взяття на облік.

Широкомасштабна збройна агресія проти України призвела до суттєвого збільшення потреб у житлових програмах та фінансових інструментах, здатних забезпечити постраждалому населенню, зокрема внутрішньо переміщеним особам, доступ до житла.

Зниження темпів економічного зростання та нестача робочих місць призвели до збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, та, відповідно, посилили навантаження на інфраструктуру і бюджети територіальних громад.

Різний рівень можливостей щодо здійснення заходів з інтеграції внутрішньо переміщених осіб на місцевому рівні, соціальної згуртованості в територіальних громадах, а також відсутність чіткого механізму оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб на місцевому рівні призводять до неготовності окремих приймаючих територіальних громад повною мірою здійснювати такі заходи.

Основними завданнями, необхідними для розв'язання зазначених проблем, є:

запровадження механізму періодичного моніторингу та оцінки стану інтеграції внутрішньо переміщених осіб в приймаючі територіальні громади;

створення умов для соціальної інтеграції дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;

здійснення заходів щодо професійного навчання/перенавчання, підтримки зайнятості і самозайнятості внутрішньо переміщених осіб, у тому числі шляхом реалізації відповідних позадержавних проектів та програм підтримки;

формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо

переміщених осіб з метою забезпечення середньострокових потреб у кожній територіальній громаді;

забезпечення внутрішньо переміщених осіб доступним житлом з урахування потреб, спроможностей та критеріїв вразливості;

розширення переліку кредитно-інвестиційних механізмів забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом із масштабним залученням донорської підтримки;

посилення міжрегіональної співпраці з метою виконання програм та здійснення заходів, зокрема для молоді, спрямованих на сприяння соціальній згуртованості, зміцнення національної єдності у рамках діалогу та спільних дій;

підтримка створення консультативних органів з метою залучення внутрішньо переміщених осіб до процесу прийняття рішень місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

вжиття заходів із забезпечення стійкості територіальних громад та їх згуртованості із залученням внутрішньо переміщених осіб;

формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб з метою забезпечення середньострокових потреб у кожній територіальній громаді.

Ключовими показниками результативності є:

проведення періодичного моніторингу та оцінки стану інтеграції внутрішньо переміщених осіб в приймаючі територіальні громади;

зменшення кількості безробітних внутрішньо переміщених осіб;

забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом з фондів житла для тимчасового проживання, за програмами пільгового довгострокового кредитування з урахуванням критеріїв уразливості;

збільшення обсягу фінансування за кредитно-інвестиційними механізмами забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів та коштів з інших джерел, не заборонених законом;

створення та функціонування консультативно-дорадчих органів з питань, що стосуються внутрішнього переміщення, на місцевому рівні;

забезпечення в територіальних громадах рівного доступу до можливостей творчого розвитку, якісного дозвілля та забезпечення культурних прав внутрішньо переміщених осіб, а також для посилення соціальної згуртованості та їх повноцінної інтеграції.

Стратегічна ціль 5. Підтримка безпечного повернення до покинутого місця проживання та реінтеграції внутрішньо переміщених осіб.

Важливим елементом реалізації державної політики щодо внутрішнього переміщення є підтримка з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування добровільного безпечного повернення громадян України до територіальних громад після деокупації відповідних територій або припинення активних бойових дій.

Відсутність актуальної інформації, зокрема про поточну безпекову

ситуацію, заходи реагування, стан критичної та соціальної інфраструктури, закладів освіти та охорони здоров'я, стан довкілля, ускладнює прийняття рішення внутрішньо переміщеними особами щодо повернення до покинутого місця проживання.

Держава повинна сприяти добровільному та безпечному поверненню до покинутого місця проживання внутрішньо переміщеними особами або їх переселенню до іншого регіону. Водночас необхідно здійснити заходи з відбудови зруйнованого, а також реконструкції і ремонту пошкодженого житла та іншого нерухомого майна або впровадити процедури надання компенсації за зруйноване чи пошкоджене внаслідок бойових дій житло як вторинного способу відшкодування порушених майнових прав.

Потребує покращення механізм міжсекторальної взаємодії під час реагування на ризики, пов'язані з безпековою ситуацією (необхідність проведення розмінування, облаштування укриттів тощо), та відновлення критичної і соціальної інфраструктури. Необхідним є вжиття заходів реагування на можливу напругу, конфлікти в територіальних громадах, зумовлені поточною ситуацією.

Основними завданнями, необхідними для розв'язання зазначених проблем, є:

- забезпечення міжсекторальної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з метою формування державної політики щодо повернення до покинутого місця проживання та реінтеграції внутрішньо переміщених осіб;

- запровадження порядку обліку та компенсації вартості зруйнованого та/або пошкодженого майна;

- забезпечення належного інформування та створення інших умов для прийняття внутрішньо переміщеними особами обґрунтованого рішення щодо повернення до покинутого місця проживання;

- забезпечення належного планування відновлення регіонів та територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України;

- сприяння у здійсненні заходів з підвищення рівня згуртованості та подолання конфліктів;

- здійснення інформаційних заходів, спрямованих на інтеграцію внутрішньо переміщених осіб у приймаючих територіальних громадах;

- створення підґрунтя для відновлення пошкодженої інфраструктури деокупованих населених пунктів.

Ключовими показниками результативності є:

- запровадження механізму координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час вирішення питань повернення внутрішньо переміщених осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції;

- регулярне інформування населення, в тому числі через офіційні веб-портали органів державної влади, територіальних громад, щодо ситуації на території населених пунктів, з яких було здійснено внутрішнє переміщення;

кількість зруйнованого чи пошкодженого житла, що відбудовано та відремонтовано в територіальних громадах;

кількість територіальних громад, які використовують цифрові платформи для картографування зруйнованого і пошкодженого внаслідок збройної агресії проти України житла та його відновлення на рівні територіальної громади;

кількість внутрішньо переміщених осіб, які працевлаштувалися на території проживання;

розроблення та прийняття місцевих програм щодо підвищення рівня згуртованості та подолання конфліктів.

Очікувані результати реалізації Стратегії

Очікувані результати на кожному етапі із зазначенням запланованого строку досягнення цільових показників та орієнтовного обсягу необхідних фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів наведені в Операційному плані реалізації Стратегії на трирічний період.

Результатом реалізації Стратегії стане підвищення якості життя внутрішньо переміщених осіб шляхом посилення їх спроможностей та соціальної стійкості, стимулювання економічної активності, забезпечення реалізації їх прав та основоположних свобод, а також забезпечення добровільного, гідного та безпечного повернення на покинуте місце проживання, зокрема:

запровадження системної державної політики щодо внутрішнього переміщення;

створення умов для безпечного переміщення осіб з небезпечних територій та задоволення їх гуманітарних потреб;

сприяння адаптації внутрішньо переміщених осіб на новому місці проживання;

інтеграція внутрішньо переміщених осіб через усунення перешкод та створення умов для розвитку їх потенціалу, посилення спроможності внутрішньо переміщених осіб у приймаючих територіальних громадах;

створення умов, за яких внутрішньо переміщені особи, мають можливість безпечно та гідно повернутись до покинутого місця проживання;

забезпечення реінтеграції внутрішньо переміщених осіб до суспільного життя після повернення до покинутого місця проживання;

забезпечення підтримки територіальних громад щодо створення умов для прийняття внутрішньо переміщених осіб та їх повернення до покинутого місця проживання, в тому числі шляхом застосування стимулів.

Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Моніторинг та оцінка результатів реалізації Стратегії проводяться в межах повноважень Кабінету Міністрів України, Мінреінтеграції, інших центральних органів виконавчої влади за участю громадських об'єднань та

об'єднань підприємців, міжнародних організацій.

У рамках проведення моніторингу передбачається підготовка та подання Кабінетові Міністрів України інформації про стан виконання завдань та заходів з реалізації Стратегії.

Забезпечення ефективного виконання плану заходів з реалізації Стратегії здійснюватиметься з використанням відповідних інструментів моніторингу ключових показників ефективності та посилення інституціональної спроможності центральних органів виконавчої влади.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Джерелами фінансування заходів з реалізації Стратегії є кошти державного та місцевих бюджетів і кошти інших не заборонених законодавством джерел.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюватиметься також із застосуванням фінансової та технічної допомоги, яку надають Україні міжнародні організації, а також іноземні країни. Технічна допомога може бути залучена у формі експертної допомоги, необхідних матеріальних ресурсів або коштів, виділених на цільові потреби.

Обсяг видатків, необхідних для реалізації Стратегії, визначається щороку під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік з урахуванням їх реальних можливостей.

Розподіл фінансових ресурсів з метою досягнення результатів повинен здійснюватися за принципом збалансованості як за гуманітарним напрямом, так і за напрямом відновлення та розвитку.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 26 червня 2019 р. № 582
Київ

Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 1311 від 23.12.2020
№ 495 від 29.04.2022 }

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

{Пункт 1 втратив чинність на підставі Постанови КМ № 495 від 29.04.2022 }

{Пункт 2 втратив чинність на підставі Постанови КМ № 495 від 29.04.2022 }

3. Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 31 березня 2004 р. № 422 “Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання та Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання” (Офіційний вісник України, 2004 р., № 14, ст. 970; 2018 р., № 10, ст. 364) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

В. ГРОЙСМАН

{Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб втратив чинність на підставі Постанови КМ № 495 від 29.04.2022 }

{Порядок надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб втратив чинність на підставі Постанови КМ № 495 від 29.04.2022 }

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів
України
від 26 червня 2019 р. № 582

ПОРЯДОК
формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо
переміщених осіб

1. Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання, затверджений зазначеною постановою, доповнити пунктом 8 такого змісту:

“8. Формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб здійснюється відповідно до цього Порядку, за винятком особливостей, визначених Порядком формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2019 р. № 582.”.

2. Пункт 3 Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання, затвердженого зазначеною постановою, після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

“Надання внутрішньо переміщеним особам житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб здійснюється відповідно до цього Порядку, за винятком особливостей, визначених Порядком надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2019 р. № 582.”.

У зв'язку з цим абзаци четвертий - шостий вважати відповідно абзацами п'ятим - сьомим.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

01.03.2021 № 271

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 квітня 2021 р.
за № 505/36127

**Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої, фахової
передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які
проживають на територіях, де неможливо забезпечити виконання
стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес**

*{Заголовок в редакції Наказів Міністерства освіти і науки № 726 від
10.08.2022, № 866 від 19.07.2023}*

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки
№ 726 від 10.08.2022
№ 866 від 19.07.2023}*

Відповідно до абзацу п'ятого частини четвертої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», абзацу першого частини третьої статті 43 Закону України «Про фахову передвищу освіту»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес, що додається.

{Пункт 1 в редакції Наказів Міністерства освіти і науки № 726 від 10.08.2022, № 866 від 19.07.2023}

2. Директорату фахової передвищої, вищої освіти (Шаров О.) подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому законодавством порядку.

3. Визнати такими, що втратили чинність:

наказ Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2016 року № 560 «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 травня 2016 року за № 795/28925;

наказ Міністерства освіти і науки України від 21 червня 2016 року № 697 «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, місцем проживання яких є тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській

областях» зареєстрований у Міністерстві юстиції України 01 липня 2016 року за № 907/29037.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань європейської інтеграції Вітренка А.

Міністр

С. Шкарлет

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
01 березня 2021 року № 271
(в редакції наказу
Міністерства освіти
і науки України
від 10 серпня 2022 року № 726)

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 квітня 2021 р.
за № 505/36127

ПОРЯДОК

прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес

{Заголовок в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

I. Загальні положення

1. Цей Порядок, розроблений відповідно до абзацу п'ятого частини четвертої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», абзацу першого частини третьої статті 43 Закону України «Про фахову передвищу освіту», визначає особливості отримання документів про загальну середню освіту та особливі умови прийому для здобуття вищої, фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти (далі - заклади освіти) особами, які проживають на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес, із наданням можливості вступати у межах встановлених квот прийому до закладів освіти України.

{Пункт 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

заявник - особа, яка:

після 20 лютого 2014 року завершила здобуття базової середньої або повної загальної середньої освіти в закладі освіти на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

після 07 квітня 2014 року завершила здобуття базової середньої освіти або повної загальної середньої освіти на окремих територіях України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, що є окупованими Російською Федерацією (у тому числі окупаційною адміністрацією Російської Федерації).

Проживає на зазначених територіях або на території населених пунктів на лінії зіткнення відповідно до Переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та Переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2014 року № 1085-р (у редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2018 року № 79-р) в населених пунктах, віднесених до території активних бойових дій станом на 01 липня 2023 року або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, або територій, тимчасова окупація яких Російською Федерацією завершилась після 01 вересня 2022 року (далі - території, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес), і отримала документ про базову середню освіту або повну загальну середню освіту в інших адміністративно-територіальних одиницях України за екстернатною або дистанційною формою здобуття освіти;

{Абзац п'ятий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

освітня декларація (далі - декларація) - документ, який містить інформацію щодо здобуття результатів навчання та проходження періодів навчання за курс загальної середньої освіти на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес, а також дані про особу, яка подає заяву на проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації. Декларація заповнюється за формою згідно з додатком 1 до цього Порядку та підписується заявником особисто.

{Абзац шостий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

У цьому порядку термін «тимчасово окупована територія України» вживається в значенні, наведеному в Законі України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

{Абзац сьомий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

Цей Порядок поширюється також на осіб, які переселилися з зазначених територій після 01 січня у рік вступу.

3. Цей Порядок визначає особливі умови проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації і прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти таких категорій заявників, які вступають для здобуття освіти на відповідному рівні вперше:

громадяни України, які проживають на територіях, вказаних у пункті 2 цього розділу;

іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, особи, яким надано статус біженця в Україні, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та особи, яким надано статус закордонного українця, які перебувають в Україні на законних підставах та проживають на територіях, вказаних у пункті 2 цього розділу.

4. Заявники мають право на:

проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації;
отримання документа державного зразка про базову середню освіту або повну загальну середню освіту;

прийом до закладів освіти для здобуття вищої або фахової передвищої освіти (на конкурсних засадах та в межах встановлених квот) за результатами вступних випробувань або за результатами національного мультипредметного тесту чи зовнішнього незалежного оцінювання (за вибором заявника);

прийом до закладів освіти для здобуття професійної (професійно-технічної) освіти;

безоплатне навчання зі стипендіальним забезпеченням на підготовчих курсах закладів вищої освіти тривалістю до одного року з наступним вступом до закладів вищої освіти як внутрішньо переміщені особи.

5. Документи про освіту (освітні документи), видані на тимчасово окупованій території України, не визнаються.

II. Організація роботи із заявниками

1. Організацію роботи із заявниками здійснюють освітні центри «Крим-Україна» та освітні центри «Донбас-Україна» (далі - Центри) в містах, де здійснюють освітню діяльність заклади вищої або фахової передвищої освіти.

{Пункт 1 розділу II в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

2. Центри створюються на базі закладів вищої або фахової передвищої освіти, які здійснюють підготовку здобувачів фахової передвищої або вищої освіти за кошти державного (регіонального) бюджету, спільно із закладами загальної середньої освіти комунальної форми власності, визначеними органами управління освітою Київської міської державної (військової) адміністрації та обласних державних (військових) адміністрацій серед закладів загальної середньої освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці для проведення річного оцінювання та державної підсумкової атестації, замовлення та видачі документа державного зразка про базову середню освіту або повну загальну середню освіту в передбачених цим

Порядком випадках (далі - уповноважені заклади загальної середньої освіти).

Заклади освіти забезпечують функціонування Центрів на правах підрозділу приймальної комісії. Керівником Центру призначається один із заступників відповідального секретаря приймальної комісії.

Інформація про створення Центрів, їх повноваження, графік роботи, правила прийому та встановлені квоти розміщується на вебсайтах Міністерства освіти і науки України та закладів освіти.

3. Центри:

надають консультації та сприяють в оформленні декларації заявника;
забезпечують консультування заявника щодо річного оцінювання (зразки тестових завдань, онлайн курсів, очних консультацій тощо);

сприяють проведенню річного оцінювання та державної підсумкової атестації заявника з української мови та історії України, видачі йому документів державного зразка про базову середню освіту або повну загальну середню освіту (здійснюється уповноваженим закладом загальної середньої освіти);

організують оформлення документів заявника як вступника, проведення вступного випробування (вступних випробувань) до закладу освіти та (в разі проходження конкурсного відбору) надання рекомендації для вступу до закладів вищої або фахової передвищої освіти (здійснюється базовим закладом освіти), до закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

сприяють поселенню заявника на час проходження річного оцінювання, державної підсумкової атестації та проведення вступного випробування до гуртожитку закладу освіти;

сприяють отриманню заявником документів, що посвідчують особу;
забезпечують консультування заявника щодо можливості навчання на підготовчих курсах.

4. Центри працюють з 01 червня до 30 вересня.

III. Особливості отримання заявниками документів про базову середню освіту або повну загальну середню освіту, необхідних для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти

1. Заявники для отримання документів про базову середню освіту або повну загальну середню освіту, необхідних для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти, проходять річне оцінювання та державну підсумкову атестацію (крім випадків звільнення від державної підсумкової атестації) за екстернатною формою здобуття освіти в уповноважених закладах загальної середньої освіти.

2. Зарахування заявників на екстернатну форму здобуття освіти до уповноваженого закладу загальної середньої освіти здійснюється згідно з наказом його керівника та за:

заявою (для повнолітніх заявників);

заявою батьків (одного з батьків) або інших законних представників (для неповнолітніх заявників).

За відсутності документа, що посвідчує особу подається свідоцтво про народження.

Заяву про зарахування на екстернат може подати неповнолітня особа у супроводі родичів або будь-яких інших повнолітніх осіб, які не є її законними представниками.

Під час подання заяви заявник пред'являє особисто документ, що посвідчує особу, у разі його відсутності - свідоцтво про народження.

До заяви, поданої в паперовій формі, заявник додає декларацію з вклеєною до неї фотокарткою.

Заявник має право додати до декларації, у тому числі шляхом надсилання електронною поштою, інші матеріали (у паперовому вигляді або у форматі цифрових зображень), які можуть прямо чи опосередковано підтверджувати наведену в декларації інформацію.

Посадова особа уповноваженого закладу загальної середньої освіти робить копії з оригіналів поданих документів та завіряє їх в установленому порядку. Оригінали документів повертаються заявнику.

3. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте прибуття для подання заяви, заявник надсилає на електронну пошту уповноваженого закладу загальної середньої освіти:

скановані копії (фотокопії) документів, передбачених абзацами другим-сьомим пункту 2 цього розділу (декларація подається без фотокартки);

фотокартку розміром 3 × 4 см (1 Мб в електронній формі);

інші матеріали (у форматі цифрових зображень), які на думку заявника можуть підтверджувати наведену в декларації інформацію.

4. Річне оцінювання та державна підсумкова атестація заявників, зарахованих на екстернатну форму здобуття освіти до випускних 9, 11-тих класів, проводиться на наступний день після отримання заяви або в інші строки, визначені заявником (його законним представником) у заяві про зарахування на екстернатну форму здобуття освіти, але не раніше дати початку роботи Центрів і не пізніше трьох днів до дати завершення роботи Центрів.

Заявники, які не мають свідоцтва про базову середню освіту та зараховані на екстернатну форму здобуття освіти до 11 класу, мають право одночасно пройти річне оцінювання та державну підсумкову атестацію екстерном за курс базової середньої освіти та повної загальної середньої освіти.

Результати річного оцінювання з навчальних предметів визначаються посадовою особою уповноваженого закладу загальної середньої освіти відповідно до декларації та зазначаються в додатку до документа про загальну середню освіту як «атестований». Результати річного оцінювання з української мови та історії України зазначаються у додатку до документа про загальну середню освіту. Середній бал документа про освіту розраховується як середній бал результатів річного оцінювання з української мови та історії

України.

Заявник має право впродовж наступного навчального року пройти річне оцінювання у порядку, визначеному розділом II Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 10 лютого 2021 року № 160). При цьому заявникові видається новий додаток до документа про повну загальну середню освіту.

Державна підсумкова атестація заявників здійснюється в уповноваженому закладі загальної середньої освіти з української мови та історії України відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 року № 1369, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02 січня 2019 року за № 8/32979.

5. Після успішного проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації уповноважений заклад загальної середньої освіти видає заявникові довідку про успішне проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації та замовляє заявникові відповідний документ про базову середню освіту або повну загальну середню освіту та після отримання від відповідного органу управління освітою видає його відповідно до Порядку замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10 грудня 2003 року № 811, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 16 лютого 2004 року за № 201/8800 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 13 серпня 2007 року № 737).

6. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте прибуття заявника до уповноваженого закладу загальної середньої освіти, його річне оцінювання та державна підсумкова атестація (крім випадків звільнення від державної підсумкової атестації) з української мови та історії України проводяться шляхом дистанційної індивідуальної співбесіди з відеофіксацією.

Довідку про успішне проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації (крім випадків звільнення від державної підсумкової атестації) уповноважений заклад загальної середньої освіти передає в Центр.

Заявник має право пройти річне оцінювання у порядку, визначеному розділом II Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 10 лютого 2021 року № 160), впродовж року після замовлення документа про базову середню освіту або повну загальну середню освіту.

IV. Прийом для здобуття вищої або фахової передвищої освіти

1. Заявник має право вступати для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти та для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої або повної загальної середньої освіти.

Заявник має право вступати для здобуття вищої або фахової передвищої освіти на місця, що фінансуються за кошти державного (регіонального) бюджету або за кошти фізичних та юридичних осіб.

2. Правила прийому осіб, які проживають на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес, затверджуються вченою (педагогічною) радою закладу вищої або фахової передвищої освіти відповідно до законодавства та з урахуванням особливостей, визначених цим Порядком, як додаток до правил прийому до цього закладу вищої або фахової передвищої освіти (далі - Правила прийому).

{Пункт 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

3. Заявником особисто подаються в письмовій формі такі документи:

заява;

сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання 2019-2021 років або результати національного мультипредметного тесту (за бажанням);

довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (за наявності);

документ, що посвідчує особу, а за його відсутності - свідоцтво про народження.

У разі відсутності в документі, що посвідчує особу, відмітки про реєстрацію місця проживання на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес, підтвердження факту проживання може здійснюватися на підставі відомостей, зазначених у документах, визначених в абзаці третьому частини сьомої статті 4 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», копіях документів, до яких вносяться відомості про місце проживання та/або довідки про реєстрацію місця проживання батьків (одного з батьків), в яких зазначено місце проживання на відповідних територіях;

{Абзац шостий пункту 3 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

чотири кольорові фотокартки розміром 3 × 4 см;

документ про освіту державного зразка та додаток до нього;

довідку про успішне проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації (крім випадків звільнення від державної підсумкової атестації) уповноваженого закладу загальної середньої освіти в рік вступу (за відсутності документа про освіту державного зразка та додатка до нього), яка є підставою для участі в конкурсі без подання сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання або національного мультипредметного тесту.

4. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте прибуття для подання документів, заявник надсилає на електронну пошту Центра (приймальної комісії закладу освіти):

скановані копії (фотокопії) документів, передбачених у пункті 3 цього розділу;

фотокартку розміром 3 × 4 см (1 Мб в електронній формі).

Довідку про успішне проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації (крім випадків звільнення від державної підсумкової атестації) Центр отримує від уповноваженого закладу загальної середньої освіти.

5. Документи від заявника для вступу для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) за кошти державного бюджету приймаються в два етапи:

перший етап - в терміни, визначені відповідними нормативно-правовими актами, що регламентують вступ до закладів фахової передвищої або вищої освіти у поточному році;

другий етап - прийом заяв завершується за 7 днів до завершення роботи Центрів, проведення вступних іспитів завершується не пізніше ніж за 5 днів до завершення роботи Центрів, рейтинговий список оприлюднюється не пізніше ніж за 3 дні до завершення роботи Центрів, а зарахування проводиться не пізніше дати завершення роботи Центрів.

6. Заявник, який не проходить у Центрі річне оцінювання та державну підсумкову атестацію, подає до закладу вищої/фахової передвищої освіти документ про базову середню або повну загальну середню освіту державного зразка, складає вступні випробування, визначені Правилами прийому.

7. Конкурсний бал заявника для вступу для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) визначається Правилами прийому закладу освіти.

Для вступу на освітні програми, для яких передбачено проведення творчого конкурсу, замість індивідуальної усної співбесіди проводиться відповідний творчий конкурс. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте прибуття заявника для складання індивідуальної усної співбесіди або творчого конкурсу, за зверненням заявника проводяться шляхом дистанційної індивідуальної співбесіди або дистанційного творчого конкурсу з відеофіксацією.

Оцінки річного оцінювання з української мови та історії України можуть використовуватись як оцінки вступних іспитів.

Конкурсний бал заявника для вступу для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра визначається Правилами прийому. Для вступу на спеціальності, для яких передбачено проведення творчого конкурсу, замість індивідуальної усної співбесіди проводиться відповідний творчий конкурс. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте прибуття заявника для складання

індивідуальної усної співбесіди або творчого конкурсу, за зверненням заявника проводяться шляхом дистанційної індивідуальної співбесіди або дистанційного творчого конкурсу з відеофіксацією.

Оцінка річного оцінювання з української мови може використовуватись як оцінка індивідуальної усної співбесіди.

8. Зарахування заявників на основі базової середньої освіти або повної загальної середньої освіти на місця державного замовлення відбувається в межах установлених квот за конкурсом відповідно до конкурсного бала заявника у строки, встановлені відповідними нормативно-правовими актами, що регламентують вступ до закладів фахової передвищої або вищої освіти у поточному році.

9. У рейтингових списках, списках рекомендованих до зарахування та в наказах про зарахування прізвища заявників шифрують, а саме кожному заявникові присвоюється цифровий код у вигляді ХХХХ-ДДДДДДД, де ХХХХ відповідає коду закладу освіти в Єдиній державній електронній базі з питань освіти; ДДДДДДД - коду фізичної особи - вступника в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

10. Зарахування заявників здійснюється:

на денну форму здобуття освіти на основі повної загальної середньої освіти для здобуття вищої освіти або на основі базової середньої освіти та повної загальної середньої освіти для здобуття фахової передвищої освіти за кошти фізичних та юридичних осіб - відповідно до Правил прийому;

на заочну форму здобуття освіти на основі повної загальної середньої освіти за кошти державного бюджету - не пізніше 15 вересня; на місця за кошти фізичних та юридичних осіб - відповідно до Правил прийому.

11. Після прийняття приймальною комісією рішення про рекомендування до зарахування заявники зобов'язані виконати вимоги для зарахування на місця державного замовлення, а саме подати особисто оригінали документів, передбачені відповідними нормативно-правовими актами, що регламентують вступ до закладів фахової передвищої або вищої освіти у поточному році, з урахуванням особливостей, зазначених у цьому Порядку. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте подання заявником оригіналів документів, передбачених Правилами прийому, заявник надсилає на електронну пошту Центра (приймальної комісії закладу освіти) скановані копії (фотокопії) відповідних документів.

Оригінали документів (крім сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання), які передбачені відповідними нормативно-правовими актами, що регламентують вступ до закладів фахової передвищої або вищої освіти у поточному році, обов'язково мають бути подані до приймальної комісії закладу вищої/фахової передвищої освіти впродовж трьох місяців після початку навчання. У разі неподання цих документів та/або не укладання договору про навчання у встановлений строк наказ про зарахування скасовується в частині зарахування такого заявника.

Заявники, які не мають документа державного зразка про базову середню

освіту або повну загальну середню освіту, мають право подавати заяви (до 5 заяв) лише через один Центр.

{Абзац третій пункту 11 розділу IV в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 866 від 19.07.2023}

Заявник може звернутись до Центрів, у тому числі електронною поштою або іншими каналами зв'язку, визначеними Центрами, із зазначенням можливого строку прибуття для отримання Запрошення для проходження державної підсумкової атестації та/або участі у вступних випробуваннях для вступу через освітні центри «Крим-Україна» та «Донбас-Україна» за формою згідно з додатком 2 до цього Порядку.

V. Прийом до професійних (професійно-технічних) закладів освіти

1. Заявник має право вступати до закладу професійної (професійно-технічної) освіти на основі базової середньої освіти або повної загальної середньої освіти для здобуття професій (спеціальностей) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник».

2. Заявник має право вступати до закладів професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності на місця, що фінансуються за кошти державного або місцевого бюджету, на денну форму здобуття освіти.

3. Прийом заявників до закладів професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється відповідно до правил прийому закладу професійної (професійно-технічної) освіти, які розроблені відповідно до Типових правил прийому до закладів професійної (професійно-технічної) освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 14 травня 2013 року № 499, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 29 травня 2013 року за № 823/23355, з урахуванням особливостей, визначених цим Порядком.

4. Заявником подаються такі документи:

заява;

документ, що посвідчує особу, а за його відсутності - свідоцтво про народження (може подаватись особами незалежно від віку);

чотири кольорові фотокартки розміром 3 × 4 см;

документ про освіту державного зразка та додаток до нього;

довідку уповноваженого закладу загальної середньої освіти про успішне проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації (за відсутності документа про освіту державного зразка та додатка до нього).

Усі передбачені правилами прийому закладу професійної (професійно-технічної) освіти документи мають бути подані до закладу освіти впродовж трьох місяців після початку навчання. У разі неподання цих документів у встановлений строк наказ про зарахування скасовується в частині зарахування такого заявника.

5. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливають особисте прибуття для подання документів, заявник надсилає на електронну пошту закладу професійної (професійно-технічної) освіти:

скановані копії (фотокопії) документів, передбачених абзацами другим-третім, п'ятим пункту 4 цього розділу;

фотокартку розміром 3 × 4 см (1 Мб в електронній формі).

Довідку про успішне проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації (крім випадків звільнення від державної підсумкової атестації) заклад професійної (професійно-технічної) освіти отримує від уповноваженого закладу загальної середньої освіти за запитом.

6. Строки проведення прийому на навчання встановлюються правилами прийому закладу професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до затверджених у встановленому порядку навчальних планів.

7. Заявники зараховуються до закладів професійної (професійно-технічної) освіти на навчання за кошти державного або місцевого бюджету в межах ліцензованого обсягу.

{Порядок в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 726 від 10.08.2022}

**Генеральний директор
директорату фахової
передвищої, вищої освіти**

О. Шарой

Додаток 1
до Порядку прийому для здобуття вищої,
фахової передвищої та професійної
(професійно-технічної) освіти осіб,
які проживають на тимчасово окупованій
Російською Федерацією території України
(пункт 2 розділу I)

Місце для фотокартки

**ОСВІТНЯ ДЕКЛАРАЦІЯ
про здобуття базової середньої освіти
або повної загальної середньої освіти
Розділ I. Загальні відомості**

1. _____
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))
2. _____
(документ, що посвідчує особу заявника, або свідоцтво про народження у разі його відсутності)
3. _____
(місце проживання: поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця,
номер: будинку, квартири заявника)
4. Мета звернення _____
(вступ до закладів вищої, фахової передвищої освіти,
закладів професійної (професійно-технічної) освіти)

5. _____
(освітній (освітньо-професійний) ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень), на який претендує заявник)

6. _____
(шифр та назва професії, спеціальності, за якою вступає заявник)

7. _____
(додаткові відомості*)

Даю згоду на обробку моїх персональних даних та на перевірку інформації щодо статусу внутрішньо переміщеної особи (підпис, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

*У разі необхідності зазначається найменування закладу освіти, який видав попередній визнаний документ про освіту, здобутий освітній / освітньо-професійний ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) та/або кваліфікацію.

Розділ II. Відомості про здобуті результати навчання

Результати навчання _____

Вказуються здобуті результати навчання за рівень базової середньої освіти або повної загальної середньої освіти

_____
_____

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

Дата заповнення та подання освітньої декларації: _____ 20__ року

{Додаток 1 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 726 від 10.08.2022}

Додаток 2

до Порядку прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України (пункт 11 розділу IV)

ЗАПРОШЕННЯ

на участь у державній підсумковій атестації та/або вступних випробуваннях для вступу через освітні центри «Крим-Україна» та «Донбас-Україна»

Запрошення дійсне до _____ 20__ року

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові (за наявності) _____

Дата народження _____

Документ, що посвідчує особу / свідоцтво про народження (у разі відсутності документа, що посвідчує особу)

_____
_____

(тип документа, номер, серія, дата видачі)

Місце фактичного проживання _____
(вулиця, будинок, квартира, населений пункт, область)

Запрошується для вступу через освітній центр «Донбас-Україна» / «Крим-Україна»
закладу освіти _____

(найменування закладу вищої/фахової передвищої освіти або професійної (професійно-технічної) освіти)

на спеціальність _____

адреса прибуття вступника _____
(місцезнаходження закладу вищої / фахової передвищої освіти
або професійної (професійно-технічної) освіти)

особа, яка супроводжує вступника _____
(дата народження, номер та серія документа, що посвідчує особу,
дата його видачі)

Керівник закладу освіти _____ Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Відповідальна особа _____ Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
освітнього центру _____
(підпис)

М. П. (за наявності)

{Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 726 від
10.08.2022}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 16 квітня 2022 р. № 457
Київ

**Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у
зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти
України**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 507 від 29.04.2022
№ 562 від 07.05.2022
№ 602 від 17.05.2022
№ 1195 від 21.10.2022
№ 347 від 18.04.2023
№ 819 від 04.08.2023}

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що для підтримки окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти

України, надається:

1) внутрішньо переміщеним особам, відомості про яких включено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, - допомога на проживання внутрішньо переміщеним особам відповідно до Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам”.

{Абзац другий підпункту 1 пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 602 від 17.05.2022}

{Абзац третій підпункту 1 пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 602 від 17.05.2022}

{Абзац четвертий підпункту 1 пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 602 від 17.05.2022}

2) особам, які евакуюються із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони, - гуманітарна та інша допомога цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні відповідно до Порядку використання коштів з рахунка Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій для задоволення потреб евакуйованих осіб із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 р. № 1195 “Деякі питання використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 85, ст. 5275), - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 р. № 819, або допомога за рахунок коштів міжнародних організацій;

{Підпункт 2 пункту 1 в редакції Постанов КМ № 1195 від 21.10.2022, № 819 від 04.08.2023}

3) особам, які проживають в деокупованих населених пунктах, - гуманітарна та інша допомога цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні відповідно до Порядку використання коштів з рахунка Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій для задоволення потреб евакуйованих осіб із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 р. № 1195 “Деякі питання використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 85, ст. 5275), - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 р. № 819, або допомога за рахунок коштів міжнародних організацій.

{Підпункт 3 пункту 1 в редакції Постанов КМ № 1195 від 21.10.2022, №

347 від 18.04.2023, № 819 від 04.08.2023}

2. Установити, що для осіб, які проживають у населених пунктах, які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), нарахування і виплата всіх належних соціальних виплат (пенсій, соціальних допомог, пільг та субсидій тощо) продовжуються в повному обсязі з урахуванням особливостей, визначених постановами Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2022 р. № 162 “Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 20, ст. 1065), від 7 березня 2022 р. № 214 “Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану” - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 р. № 258, та від 7 березня 2022 р. № 215 “Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану”.

3. Особам, зазначеним у пункті 1 цієї постанови, можуть надаватися інші види підтримки, зокрема у вигляді грошових виплат, шляхом:

надання допомоги міжнародними організаціями відповідно до визначених та закріплених домовленостей стосовно реалізації програм між центральним органом виконавчої влади, уповноваженим на формування та реалізацію державної політики у відповідній сфері, та відповідною міжнародною організацією;

встановлення виконавчими органами сільських, селищних, міських рад за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткових гарантій щодо соціального захисту населення відповідно до статті 34 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”.

3¹. Особам, які не мають і не мали статусу внутрішньо переміщених осіб і проживають у деокупованих (деблокованих) населених пунктах або у населених пунктах, які розташовані у зоні активних бойових дій чи постійних обстрілів, або у населених пунктах, які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), можуть надаватися грошові виплати міжнародними організаціями відповідно до визначених та закріплених домовленостей стосовно реалізації програм між центральним органом виконавчої влади, уповноваженим на формування та реалізацію державної політики у відповідній сфері, та відповідною міжнародною організацією.

Для отримання таких грошових виплат зазначені особи можуть подати заявку на отримання допомоги шляхом заповнення форми на інформаційній платформі “єДопомога” (edopomoga.gov.ua) та, у разі технічної реалізації, засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія.

На підставі поданої заявки Міністерство соціальної політики проводить верифікацію даних, зазначених особою в заявці, з даними, які містяться у базах даних державного підприємства “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики”, формує переліки осіб з числа найбільш вразливих категорій і передає їх міжнародній організації, що погодилася на

реалізацію програми з надання грошових виплат населенню.

{Постанову доповнено пунктом 3¹ згідно з Постановою КМ № 602 від 17.05.2022}

4. Внести до Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні, затвердженого постановою, Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 р. № 220 “Питання надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні”, і Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 “Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам”, зміни, що додаються.

5. Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій з метою вирішення питань, що виникають у осіб, які проживають у деокупованих населених пунктах, та осіб, які проживають у населених пунктах, які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), зокрема щодо виплати допомоги таким особам, забезпечити систематизацію та узагальнення відповідних питань і підготовку пропозицій щодо їх вирішення.

Прем'єр-міністр України
Інд. 73

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 16 квітня 2022 р. № 457

ЗМІНИ,
що вносяться до порядків, затверджених постановами Кабінету
Міністрів України від 7 березня 2022 р. № 220
і від 20 березня 2022 р. № 332

{Пункт 1 втратив чинність на підставі Постанови КМ № 1195 від 21.10.2022}

2. У пункті 3 Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332:

1) в абзаці першому слова “на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування” замінити словами і цифрами “до квітня 2022 р. включно”;

2) в абзаці четвертому слова “та дати припинення чи скасування воєнного стану” виключити;

3) доповнити пункт абзацами такого змісту:

“Починаючи з травня 2022 р. допомога надається внутрішньо переміщеним особам, які перемістилися з території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), а також внутрішньо переміщеним особам, у яких житло зруйноване або непридатне для проживання внаслідок пошкодження і які подали заявку на відшкодування відповідних втрат, зокрема через Єдиний державний вебпортал електронних послуг.

Перелік територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), затверджується Мінреінтеграції за погодженням з Міноборони на підставі пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій.”.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 19 березня 2022 р. № 333

Київ

Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб

{Назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 490 від 29.04.2022, № 1364 від 06.12.2022}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 490 від 29.04.2022

№ 977 від 30.08.2022

№ 1094 від 30.09.2022

№ 1364 від 06.12.2022

№ 521 від 23.05.2023

№ 936 від 01.09.2023

№ 1413 від 29.12.2023}

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Затвердити Порядок компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб, що додається.

{Постановляюча частина із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 490 від 29.04.2022, № 1364 від 06.12.2022}

Прем'єр-міністр України
Інд. 71

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 19 березня 2022 р. № 333
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 30 серпня 2022 р. № 977)

ПОРЯДОК

компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування)
внутрішньо переміщених осіб

{У тексті Порядку слово “Мінрегіон” у всіх відмінках замінено словом “Мінреінтеграції” згідно з Постановою КМ № 521 від 23.05.2023}

{У тексті Порядку слова “міської ради, районні в м. Києві держадміністрації” у всіх відмінках замінено словами “міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації” у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 1413 від 29.12.2023}

1. Цей Порядок визначає механізм компенсації витрат, що пов'язані з безоплатним тимчасовим розміщенням (перебуванням) внутрішньо переміщених осіб (далі - компенсація):

які перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, інформація про які є складовою частиною переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією;

{Абзац другий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 1364 від 06.12.2022}

житло яких зруйноване або непридатне для проживання внаслідок пошкодження, інформація про яке внесена до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, або щодо якого подано документальне підтвердження від органів місцевого самоврядування факту пошкодження/знищення нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації.

{Абзац четвертий пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Пункт 1 в редакції Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022}

2. Компенсація надається фізичним особам - громадянам України, які є власниками житла або їх представниками, наймачами (орендарями) житла державної або комунальної власності, спадкоємцями, які прийняли спадщину, і безоплатно розміщували у своїх житлових приміщеннях, зазначених у пункті 1 цього Порядку, внутрішньо переміщених осіб, крім осіб, з якими вони пов'язані родинними відносинами, споріднення яких засноване на шлюбі та кровному рідстві (чоловік, дружина, батько, мати, діти, онуки, зокрема повнолітні) (далі - особи, що розмістили внутрішньо переміщених осіб), для покриття витрат, пов'язаних з безоплатним розміщенням внутрішньо переміщених осіб.

{Пункт 2 в редакції Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

3. Особи, які виявили бажання розмістити у своїх житлових приміщеннях внутрішньо переміщених осіб, вносять відомості щодо таких приміщень, доступних для безоплатного розміщення у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, до вебресурсу "Прихисток" або подають таку інформацію до виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації. На підставі поданих відомостей виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації шляхом внесення даних до інформаційно-аналітичної системи обліку даних, пов'язаних з компенсацією за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб (далі - інформаційно-аналітична система), формують перелік житлових приміщень, доступних для безоплатного розміщення внутрішньо переміщених осіб у відповідній адміністративно-територіальній

одиниці. Наявність відомостей про житлові приміщення у зазначеному переліку не є обов'язковою умовою отримання компенсації особами, що розмістили внутрішньо переміщених осіб.

{Абзац другий пункту 3 виключено на підставі Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

4. Особи, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, зобов'язані не пізніше ніж протягом наступного робочого дня з дня розміщення внутрішньо переміщених осіб подати повідомлення за формою згідно з додатком 1 до виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації за місцем розташування житлового приміщення.

Повідомлення подається в паперовій або електронній формі на електронну адресу, визначену виконавчим органом сільської, селищної, міської, районною в місті (у разі їх створення) ради, місцевою держадміністрацією, відповідною військовою адміністрацією.

У разі подання повідомлення в паперовій формі особа, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, подає інформацію згідно з додатком 1 про себе та кожну з розміщених осіб із пред'явленням підтвердних документів.

У разі подання повідомлення в електронній формі до такого повідомлення додаються електронні копії (фотокопії або сканкопії) документів, що підтверджують подану інформацію, передбачену додатком 1.

Особи, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, також зобов'язані в день припинення розміщення внутрішньо переміщених осіб або зміни їх кількості подати повідомлення згідно з додатком 1 разом з інформацією про зміну переліку осіб, розміщених у житловому приміщенні, із зазначенням можливості у подальшому розміщувати внутрішньо переміщених осіб у такому приміщенні.

На підставі зазначених повідомлень виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації фіксують в інформаційно-аналітичній системі дату початку розміщення внутрішньо переміщених осіб, вносять передбачену додатком 1 інформацію, яку подано особою, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, та у разі необхідності вносять до системи відповідні зміни.

Виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцева держадміністрація, відповідна військова адміністрація має право запитувати та отримувати від особи, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, свідоцтва про народження, про державну реєстрацію шлюбу або про розірвання шлюбу.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1413 від 29.12.2023}

5. Для отримання компенсації особа, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, не пізніше ніж протягом п'яти днів з дня закінчення звітного місяця подає до виконавчого органу сільської, селищної, міської,

районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації за місцем розташування житлового приміщення заяву за формою згідно з додатком 2 (далі - заява).

{Абзац другий пункту 5 виключено на підставі Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022}

Заява подається в паперовій або електронній формі на електронну адресу, визначену виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевою держадміністрацією, відповідною військовою адміністрацією.

У разі подання заяви в паперовій формі особа, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, подає інформацію згідно з додатком 2 про себе та кожну з розміщених осіб із пред'явленням підтвердних документів.

{Абзац четвертий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1094 від 30.09.2022}

У разі подання заяви в електронній формі до заяви додаються електронні копії (фотокопії або сканкопії) документів, що підтверджують подану інформацію, передбачену додатком 2.

{Абзац п'ятий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1094 від 30.09.2022}

6. Заява розглядається виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевою держадміністрацією, відповідною військовою адміністрацією протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем надходження такої заяви.

За результатами розгляду заяви виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації вносять відомості до інформаційно-аналітичної системи.

7. У разі наявності об'єктивних обставин щодо відсутності технічної можливості доступу до роботи в інформаційно-аналітичній системі, її нестабільної роботи, що виникли у період з дня початку функціонування такої системи, що не дають можливості забезпечити дотримання установлених у пункті 6 цього Порядку вимог щодо внесення до неї відомостей, виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації інформують про це відповідну обласну військову адміністрацію, Київську міську військову адміністрацію та Мінреінтеграції.

{Абзац другий пункту 7 виключено на підставі Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Пункт 7 в редакції Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022}

8. Уповноважені особи виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації мають право проводити перевірку достовірності наведених у повідомленні або заяві відомостей шляхом відвідування місць розміщення внутрішньо переміщених осіб, зокрема з метою перевірки факту розміщення таких осіб, ідентифікації осіб шляхом

пред'явлення ними паспорта громадянина України, свідоцтва про народження малолітньої дитини, посвідки на постійне проживання (зокрема електронне відображення інформації, що міститься у таких документах), довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи або електронної довідки, яка підтверджує факт внутрішнього переміщення і взяття на облік такої особи, перевірки факту безоплатного розміщення таких осіб, кількості розміщених осіб та умов їх проживання.

{Абзац перший пункту 8 в редакції Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

Перевірка проводиться за рішенням виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевих держадміністрацій, відповідних військових адміністрацій вибірково з метою встановлення фактів відповідності даних, зазначених в абзаці першому цього пункту.

За результатом такої перевірки уповноважені представники виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації складають акт перевірки у довільній формі.

Інформація про результати таких перевірок щомісяця надсилається до Мінреінтеграції.

{Абзац четвертий пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Пункт 8 в редакції Постанови КМ № 936 від 01.09.2023}

9. У разі коли за результатами перевірки встановлено факт наведення у заяві недостовірної інформації, виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації приймають рішення про відмову у виплаті компенсації.

10. За результатами перевірки виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації узагальнюють наведену в заявах інформацію та з використанням інформаційно-аналітичної системи формують перелік згідно з додатком 5. Перелік з визначеними обсягом та джерелом компенсації особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, подається до відповідної обласної військової адміністрації, Київської міської військової адміністрації до 12 числа місяця, що настає за звітним.

Після формування в інформаційно-аналітичній системі переліку згідно з додатком 5 уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації накладає в інформаційно-аналітичній системі на такий перелік кваліфікований електронний підпис, про що повідомляє відповідній обласній військовій адміністрації, Київській міській військовій адміністрації.

У разі наявності об'єктивних обставин, визначених у пункті 7 цього Порядку, виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у

разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації узагальнюють наведену в заявах інформацію та формують перелік згідно з додатком 5, який подають до відповідної обласної військової адміністрації, Київської міської військової адміністрації та Мінреінтеграції з використанням системи електронної взаємодії органів виконавчої влади, а в разі відсутності відповідних технічних можливостей - за допомогою електронної пошти.

{Пункт 10 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1094 від 30.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 936 від 01.09.2023, № 1413 від 29.12.2023}

11. Персональні дані особи, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, передаються представництвом організацій, зокрема міжнародних, для надання компенсації за рахунок цих організацій.

{Абзац перший пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1094 від 30.09.2022; в редакції Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

Оброблення персональних даних осіб, а також їх передача здійснюються відповідно до законодавства про захист персональних даних.

12. Уповноважена особа обласної військової адміністрації, Київської міської військової адміністрації протягом п'яти робочих днів після формування виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних в місті (у разі їх створення) рад, місцевими держадміністраціями, відповідними військовими адміністраціями в інформаційно-аналітичній системі переліку згідно з додатком 5 узагальнює інформацію за формою згідно з додатком 6 та накладає на такий перелік кваліфікований електронний підпис, про що повідомляє Мінреінтеграції.

У разі отримання переліку згідно з додатком 5 поза інформаційно-аналітичною системою уповноважена особа обласної військової адміністрації, Київської міської військової адміністрації узагальнює інформацію за формою згідно з додатком 6, який подає до Мінреінтеграції з використанням системи електронної взаємодії органів виконавчої влади, а в разі відсутності відповідних технічних можливостей - за допомогою електронної пошти.

{Абзац другий пункту 12 в редакції Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022}

13. Мінреінтеграції з метою опрацювання питання виділення фінансування для здійснення компенсації аналізує інформацію, подану обласними військовими адміністраціями, Київською міською військовою адміністрацією до інформаційно-аналітичної системи, та до 20 числа місяця, що настає за звітним, надсилає до представництва відповідної організації, зокрема міжнародної, опрацьовану інформацію за узгодженою ними формою для виплати компенсації особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, за їх рахунок.

{Абзац перший пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1094 від 30.09.2022, № 936 від 01.09.2023, № 1413 від 29.12.2023}

Виплати компенсацій особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, здійснюються за рахунок організацій, зокрема міжнародних, на підставі

відповідних договорів.

{Абзац другий пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1094 від 30.09.2022; в редакції Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

14. Представництво відповідної організації, зокрема міжнародної, за результатами опрацювання інформації, отриманої від Мінреінтеграції, у строки, визначені пунктом 13 цього Порядку, протягом місяця здійснює виплату компенсації особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, та інформує відповідні обласні військові адміністрації, Київську міську військову адміністрацію та Мінреінтеграції про обсяги здійснення такої виплати.

{Абзац перший пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1413 від 29.12.2023}

У разі виявлення даних, що містять помилки, які унеможливають здійснення виплати компенсації окремим особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, представництво відповідної організації, зокрема міжнародної, протягом п'яти робочих днів передає інформацію, яка потребує додаткового опрацювання, до Мінреінтеграції.

{Абзац другий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1413 від 29.12.2023}

Мінреінтеграції протягом 10 робочих днів звертається до виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцевої держадміністрації, відповідної військової адміністрації для забезпечення уточнення даних, в яких були виявлені помилки.

Виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі їх створення) ради, місцеві держадміністрації, відповідні військові адміністрації протягом п'яти днів вносять виправлені дані та повторно відправляють Мінреінтеграції, яке не пізніше наступного дня надсилає представництву відповідної організації, зокрема міжнародної, опрацьовану інформацію за узгодженою ними формою.

{Абзац четвертий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Пункт 14 в редакції Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022, № 936 від 01.09.2023}

15. Сума компенсації розраховується виходячи з кількості днів, протягом яких житлове приміщення надавалося для розміщення внутрішньо переміщеної особи (далі - людино-день), з дня розміщення, але не раніше дати взяття на облік внутрішньо переміщених осіб відповідним органом або внесення відповідної інформації до Єдиного державного веб-порталу електронних послуг (далі - Портал Дія).

Кількість людино-днів визначається шляхом додавання кількості внутрішньо переміщених осіб, які проживали у житловому приміщенні, наданому для розміщення внутрішньо переміщених осіб, у кожний день місяця.

{Абзац третій пункту 15 виключено на підставі Постанови КМ № 1413}

від 29.12.2023}

Сума компенсації за кожен людино-день становить 14,77 гривень.

Загальна сума компенсації визначається шляхом визначення добутку загальної кількості людино-днів на суму компенсації за кожен людино-день.

У разі припинення протягом звітного місяця обставин, зазначених у пункті 1 цього Порядку, за яких особа, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, має право на отримання компенсації, під час розрахунку розміру компенсації враховується кількість людино-днів фактичного проживання у звітному місяці.

16. Компенсація особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, виплачується за рахунок коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, іноземних держав та міжнародних організацій у вигляді благодійної, гуманітарної та матеріальної допомоги, а також добровільних пожертвувань фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та громадських об'єднань, інших не заборонених законодавством джерел у безготівковій формі за зазначеними у заяві банківськими реквізитами за умови відсутності заборгованості за житлово-комунальні послуги.

{Абзац перший пункту 16 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1094 від 30.09.2022, № 1413 від 29.12.2023}

Особа, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, підтверджує факт відсутності заборгованості за житлово-комунальні послуги своїм підписом, що проставляється у заяві про отримання компенсації (додаток 2).

{Абзац другий пункту 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1094 від 30.09.2022}

{Абзац третій пункту 16 виключено на підставі Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022}

{Абзац четвертий пункту 16 виключено на підставі Постанови КМ № 1094 від 30.09.2022}

{Пункт 17 виключено на підставі Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Пункт 18 виключено на підставі Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Пункт 19 виключено на підставі Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

{Порядок в редакції Постанов КМ № 490 від 29.04.2022, № 977 від 30.08.2022}

Додаток 1
до Порядку
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
від 29 грудня 2023 р. № 1413)

ПОВІДОМЛЕННЯ

про безоплатне розміщення внутрішньо переміщених осіб або зміну переліку
осіб, розміщених у житловому приміщенні
(непотрібне викреслити/видалити)

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))
стать _____; паспорт громадянина України _____;
(чоловіча/жіноча) (серія (за наявності), номер, дата видачі)
унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі _____;

(за наявності)
місце проживання (перебування): _____

_____,
(область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку, квартири)
який (яка) є власником житлового приміщення або його представником,
наймачем (орендарем) житла державної або комунальної власності,
спадкоємцем, що прийняв спадщину, в якому тимчасово проживають (з якого
виїжджають) внутрішньо переміщені особи, за адресою:

_____,
(реквізити свідоцтва про право на спадщину, адреса місцезнаходження об'єкта нерухомого майна (область,
район, населений пункт, вулиця, номер будинку, квартири))

що пов'язане з безоплатним розміщенням внутрішньо переміщених осіб з
_____ 20__ р.
або

що пов'язане з припиненням розміщення або зміною переліку внутрішньо
переміщених осіб з _____ 20__ р.

Порядковий номер	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) внутрішньо переміщеної особи	Стать (чоловіча / жіноча)	Серія (за наявності), номер паспорта громадянина України, свідоцтва про народження та унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)	Дата народження (день, місяць, рік)	Реєстраційний номер облікової картки платника податків*	Зареєстроване /задеклароване місце проживання (перебування) внутрішньо переміщеної особи	Дата і номер довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи	Контактний номер телефона внутрішньо переміщеної особи	Кількість внутрішньо переміщених осіб, які можуть у подальшому розміщуватися у житловому приміщенні
------------------	--	---------------------------	--	-------------------------------------	---	--	---	--	---

(підпис)

(контактний номер телефону)

20__ р.

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

Своїм підписом підтверджую:

факт відсутності заборгованості за житлово-комунальні послуги, безоплатного проживання за зазначеною адресою внутрішньо переміщених осіб та правильність поданої ними інформації;

факт відсутності родинних зв'язків з внутрішньо переміщеними особами (внутрішньо переміщені особи не є моїми: чоловіком/дружиною, батьком/матір'ю, донькою/сином, онуками (зокрема повнолітні особи)).

* Крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті.

{Додаток 1 в редакції Постанов КМ № 490 від 29.04.2022, № 977 від 30.08.2022; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 521 від 23.05.2023; в редакції Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

Додаток 2
до Порядку
(в редакції постанови Кабінету
Міністрів України
від 29 грудня 2023 р. № 1413)

ЗАЯВА
особи, що розмістила внутрішньо переміщених осіб, про отримання
компенсації витрат

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))
стать _____; паспорт громадянина України _____;
(чоловіча/жіноча) (серія (за наявності), номер, дата видачі)
унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі _____;

(за наявності)
місце проживання (перебування): _____

(область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку, квартири)
який (яка) є власником житлового приміщення або його представником,
наймачем (орендарем) житла державної або комунальної власності,
спадкоємцем приватного житлового фонду, в якому тимчасово проживають
внутрішньо переміщені особи, за адресою: _____

(адреса місцезнаходження об'єкта нерухомого майна (область, район, населений
пункт, вулиця, номер будинку, квартири))

за _____ 20 ____ року

Суму компенсації прошу визначити виходячи з проживання у житловому
приміщенні таких фізичних осіб:

Порядковий номер	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) внутрішньо переміщеної особи	Стать (чоловіча/жіноча)	Серія (за наявності), номер паспорта громадянина України, свідоцтва про народження та унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)	Дата народження (день, місяць, рік)	Реєстраційний номер облікової картки платника податків *	Зареєстроване/задеклароване місце проживання (перебування) внутрішньо переміщеної особи	Дата і номер довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи	Контактний номер телефону внутрішньо переміщеної особи	Кількість людин-днів у відповідному місяці
------------------	--	-------------------------	--	-------------------------------------	--	---	---	--	--

Номер банківського рахунка для перерахування суми компенсації (за стандартом IBAN)

_____ 20__ р.

_____
(підпис)

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові
(за наявності))

_____
(контактний номер
телефону)

Своїм підписом підтверджую:

факт відсутності заборгованості за житлово-комунальні послуги, безоплатного проживання за зазначеною адресою внутрішньо переміщених осіб та правильність поданої ними інформації;

факт відсутності родинних зв'язків з внутрішньо переміщеними особами (внутрішньо переміщені особи не є моїми: чоловіком/дружиною, батьком/матір'ю, донькою/сином, онуками (зокрема повнолітні особи)).

* Крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті.

{Додаток 2 в редакції Постанов КМ № 490 від 29.04.2022, № 977 від 30.08.2022; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 521 від 23.05.2023; в редакції Постанови КМ № 1413 від 29.12.2023}

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та № 14. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
5. Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 16. Ст. 146.
8. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13 Ст. 65.
9. Про державний кордон України: Закон України від 04 листопада 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 2. Ст. 5.
10. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
11. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
12. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21 січня 1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 18. Ст. 101.
13. Про правонаступництво України: Закон України 12 вересня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 46. Ст. 617.
14. Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців: Закон України від 10 січня 2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 17. Ст. 118.
15. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 236.

16. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 15. Ст. 232.

17. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20 листопада 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 52. Ст. 716.

18. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. Ст. 1.

19. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. Ст. 892.

20. Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 05 березня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 21. Ст. 140.

21. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон України від 02 вересня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 44. Ст. 2040.

22. Про гуманітарну допомогу: Закон України від 22 жовтня 1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 451.

23. Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 646. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/646-2016-п>

24. Про затвердження Порядку оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, громадянам, які проживають на тимчасово окупованій території України: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2014 р. № 289. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/289-2014-п>

25. Про облік внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-п>

26. Деякі питання оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 79. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/79-2015-п>

27. Про затвердження Порядку виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної республіки Крим та м. Севастополя: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 23. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/234-2014-п>

28. Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим

підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. № 595. URL: <http://zako№2.rada.gov.ua/laws/show/595-2014-п>

29. Деякі питання надання (розміщення) додаткових місць державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 450. URL: <http://zako№2.rada.gov.ua/laws/show/450-2014-п>

30. Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 566. URL: <http://zako№0.rada.gov.ua/laws/show/566-2014-п>

31. Про затвердження Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2015 р. № 21. URL: <http://zako№3.rada.gov.ua/laws/show/21-2015-п>

32. Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2014 р. № 637. URL: <http://zako№2.rada.gov.ua/laws/show/637-2014-п>

33. Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 535. URL: <http://zako№3.rada.gov.ua/laws/show/535-2014-п>

34. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів за місцевими бюджетами у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що розташовані на території проведення антитерористичної операції, та населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2015 р. № 68. URL: <http://zako№0.rada.gov.ua/laws/show/68-2015-п>

35. Про забезпечення тимчасового проживання сімей, які переселилися з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 213. URL: <http://zako№2.rada.gov.ua/laws/show/213-2014-п>

36. Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 р. № 365. URL: <http://zako№2.rada.gov.ua/laws/show/365-2016-п>

37. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла: Постанова Кабінету Міністрів України від від 27 листопада 2019 р. № 980. URL: <https://zako№.rada.gov.ua/laws/show/980-2019-%D0%BF>

38. Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів вищої

освіти України в 2020 році: Наказ Міністерства освіти і науки від 11.10.2019 № 1285. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19>

39. Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2019 р. № 582. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582-2019-%D0%BF>

40. Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 р. №495 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/495-2022-%D0%BF#Text>

41. Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 2022 р. №333 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2022-%D0%BF#Text>

42. Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 квітня 2022 р. №457 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2022-%D0%BF#Text>

43. Recommendation Rec(2006) of the Committee of Ministers to member states on internally displaced persons. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d8265

44. Draft Recommendation Rec(2006) of the Committee of Ministers to member states on internally displaced persons. Explanatory memorandum. CM Documents (CM(2006)36-Add). General Considerations. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d8728

45. PACE Resolution 2133 (2016) Legal remedies for human rights violations on the Ukrainian territories outside the control of the Ukrainian authorities. URL: <http://assembly.coe.int/ViewXml/XRef/XrefXML2HTMLEN.asp?fileid=23167&language=en>

Довідкове видання

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

Збірник нормативно-правових актів

*Видання третє,
перероблене і доповнене*

Редактор, оригінал-макет –
А. В. Самотуга

Підп. до друку 05.11.2024. Формат 60x84/16. Друк – цифровий. Гарнітура – Times.
Ум.-друк. арк. 25,17. Обл.-вид. арк. 27,06. Зам. № 02/24-д

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 8112 від 13.06.2024